

TABLA DE ERROS

Lugar do erro	Descrición
Materia P02G110V01102, apartado 'Resultados Aprendizaxe'	O apartado contén algún elemento maior que o tamaño vertical de folia (por exemplo unha táboa) polo que tivo que ser redimensionado.
Materia P02G110V01102, apartado 'Avaliación da materia'	O apartado contén algún elemento maior que o tamaño vertical de folia (por exemplo unha táboa) polo que tivo que ser redimensionado.
Materia P02G110V01405, apartado 'Avaliación da materia'	O apartado contén algún elemento maior que o tamaño vertical de folia (por exemplo unha táboa) polo que tivo que ser redimensionado.
Materia P02G110V01503, apartado 'Avaliación da materia'	O apartado contén algún elemento maior que o tamaño vertical de folia (por exemplo unha táboa) polo que tivo que ser redimensionado.

Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Grao en Educación Infantil

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01101	Comunicación: Lingua española	1c	6
P02G110V01102	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil	1c	6
P02G110V01103	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil	1c	6
P02G110V01104	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos	1c	6
P02G110V01105	Socioloxía: Socioloxía da educación	1c	6
P02G110V01201	Comunicación: Lingua galega	2c	6
P02G110V01202	Educación: Desenvolvemento motor	2c	6
P02G110V01203	Educación: Organización do centro escolar	2c	6
P02G110V01204	Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación	2c	6
P02G110V01205	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01301	Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica	1c	6
P02G110V01302	Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade	1c	6
P02G110V01303	Educación: Titoría e orientación coa familia	1c	6
P02G110V01304	Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá	1c	6
P02G110V01305	Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil	1c	6
P02G110V01401	Antropoloxía: Pensamento e cultura	2c	6
P02G110V01402	Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta	2c	6
P02G110V01403	Aprendizaxe das ciencias da natureza	2c	6
P02G110V01404	Didáctica da lingua e a literatura infantil	2c	6
P02G110V01405	Idioma estranxeiro I: Francés	2c	6
P02G110V01406	Idioma estranxeiro I: Inglés	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01501	Aprendizaxe da lingua estranxeira: Inglés	1c	6

P02G110V01502	Didáctica da expresión plástica e visual	1c	6
P02G110V01503	Educación física e a súa didáctica na idade infantil	1c	6
P02G110V01504	Expresión musical e a súa didáctica	1c	6
P02G110V01505	Lingua e literatura: Galego	1c	6
P02G110V01507	Lingua e literatura: Español	1c	6
P02G110V01508	Aprendizaxe da lingua estranxeira: Francés	1c	6
P02G110V01601	Aprendizaxe das ciencias sociais	2c	6
P02G110V01602	Matemáticas para mestres: Educación infantil	2c	6
P02G110V01901	Coñecemento do medio natural	2c	6
P02G110V01902	Ética e deontoloxía profesional	2c	6
P02G110V01903	Necesidades educativas especiais asociadas á discapacidade intelectual	1c	6
P02G110V01904	Prevenición e tratamento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo	2c	6
P02G110V01905	Prevenición e tratamento das dificultades na aprendizaxe da linguaxe oral	2c	6
P02G110V01906	Obradoiro de creatividade artística	2c	6
P02G110V01907	Xeografía para mestres	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01908	Aspectos didácticos e organizativos da educación especial	1c	6
P02G110V01909	Bases pedagóxicas da educación especial	1c	6
P02G110V01910	Didáctica da relixión católica	1c	6
P02G110V01911	Didáctica das matemáticas para a educación infantil	1c	6
P02G110V01912	Xogo na educación infantil	1c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01921	A educación física como medio de interdisciplinaridade	2c	6
P02G110V01922	Coñecemento da contorna a través da actividade física na educación infantil	2c	6
P02G110V01925	Seguridade e hábitos saudables a través da educación física	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01928	A linguaxe corporal	1c	6
P02G110V01929	Actividade física e diversidade na educación infantil	1c	6
P02G110V01939	Didáctica da lingua estranxeira: Francés	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01941	Agrupacións instrumentais para a escola	2c	6
P02G110V01942	Novas tecnoloxías para a educación musical na escola	2c	6
P02G110V01943	Técnica vocal e práctica coral	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
--------	------	--------------	-----------

P02G110V01944	Música nas culturas	1c	6
P02G110V01945	Expresión corporal e danza	1c	6
P02G110V01981	Prácticas externas: Practicum	An	48
P02G110V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Comunicación: Lingua española**

Materia	Comunicación: Lingua española			
Código	P02G110V01101			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Cuevas Alonso, Miguel			
Profesorado	Cuevas Alonso, Miguel			
Correo-e	mcuevasalonso@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	A lexislación esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha extensa e profunda formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio da ferramenta básica e imprescindible en todo proceso de comunicación: a lingua española. Ademais do coñecemento dos principios básicos e científicos de disciplinas lingüísticas que se ocupan da lingua española, as destrezas, que os profesores deben perfeccionar nas clases, para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe: capacidade lectora, a expresión oral, a expresión escrita e a análise e interpretación de textos orais e escritos.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- Saber estar / ser
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer - Saber estar / ser
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser

CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.	- saber facer - Saber estar / ser
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.	- saber
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	- saber
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	- saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	- saber facer
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	- saber facer - Saber estar / ser
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.	- saber - saber facer
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer - Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber facer - Saber estar / ser
CT14	Compromiso ético	- Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativo e cooperativo, e promovelos nos estudantes desde a participación e o esforzo individual.	CB3 CB5 CG3 CG4 CG5 CG11 CE21 CE48 CE60 CT1 CT2 CT7 CT9 CT11 CT13 CT14 CT15 CT16

Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	CB1 CB2 CG1 CG6 CE27 CE42 CE43 CE44 CE48 CE49 CE60 CT1 CT7 CT17 CT19
Coñecer, respectar e promover a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa.	CB1 CB2 CB4 CG6 CE42 CE48 CT12 CT14 CT19
Recoñecer a identidade da etapa de educación infantil e as súas características cognitivas e comunicativas.	CB1 CB3 CG1 CG2 CG3 CG4 CG6 CE21 CE27 CE42 CE43 CE49 CT1 CT2 CT7 CT13 CT16
Saber expresarse en español con fluidez e precisión e poder facer un uso flexible do devandito idioma para fins sociais, académicos e profesionais.	CB1 CE44 CE49 CE60 CT1 CT11
Falar, ler e escribir, correcta e adecuadamente, a lingua española.	CB1 CB4 CE43 CE44 CE48 CE49 CE60 CT1 CT7 CT9
Coñecer a fonoloxía, a fonética e a ortografía da lingua española.	CB1 CE43 CE44 CE49 CT7 CT13

Coñecer e saber usar a gramática do español.

CB1
CE43
CE44
CE49
CT1
CT7
CT13
CT15

Adquirir e saber utilizar os conceptos básicos da semántica, a lexicoloxía e a lexicografía do español.

CB1
CE43
CE44
CE49
CT1
CT7
CT9
CT13
CT15

Contidos

Tema

1. Cuestións xerais de comunicación	1.1. Comunicación, linguaxe e significación. 1.2. A linguaxe como instrumento de comunicación e expresión. 1.3 As linguas como patrimonio inmaterial (PEA-UNESCO) 1.3. Mensaxes, sinais e supostos: procesos inferenciais e semióticos 1.4. O código na comunicación 1.5. Relevancia
2. Fonética e fonoloxía do español	2.1. Fonética e fonoloxía. As relacións entre os elementos do sistema. 2.2. Fonética. Ramas da Fonética. Fundamentos da Fonética Articulatoria e Acústica. Os sons do español. A transcripción. 2.3. Fonoloxía. Ámbito de estudo. A fonemática e a prosodia. A fonema e a súa determinación. As fonemas do español. Neutralización, desfonoloxización e distribución defectiva. A transcripción. 2.4. Suprasegmentos. A sílaba. O acento. A entoación.
3. Morfoloxía e sintaxe	3.1. O ámbito da morfoloxía e da sintaxe. As unidades. Enunciado e oración. A noción de sintagma. 3.2. Descrición das unidades. 3.3. As categorías gramaticais. 3.4. Unidades sintácticas. 3.5. Funcións. A oración simple, composta e complexa.
4. Semántica e léxico	4.1. O signo lingüístico. Conmutantes de expresión e contido. 4.2. A lexicoloxía e a semántica. A lexicografía e os estudos de léxico. 4.3. Campos semánticos. Compoñentes do significado. Análise paradigmático e sintagmático. 4.4. Relacións léxicas. 4.5. Corrección e innovacións léxicas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	16	0	16
Traballos tutelados	3	36	39
Sesión maxistral	30	40	70
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	16	20
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas aplicando os contidos explicados e axudado polas directrices e supervisión do profesor. Por iso, adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.

Traballos tutelados	Planificación, elaboración e revisión de traballos 'prácticos' e 'persoais' relacionados cos contidos da materia
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolveranse as dúbidas no horario de titorías establecido ao efecto ou mediante cita concertada entre o profesor e o alumnado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Sesión maxistral: Valorarase a participación habitual do estudante nas sesións expositivo-participativas.	10	CB1 CB3 CB4 CG6 CE27 CE42 CE43 CE44 CE49 CE60 CT1 CT2 CT13 CT17

Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas e/ou exercicios: Participación na preparación, realización e revisión dos exercicios de aplicación/profundización, de resolución de problemas ou de prácticas de análises e comentario.	15	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG11 CE21 CE27 CE42 CE43 CE44 CE48 CE49 CE60 CT1 CT2 CT7 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT19
Traballos tutelados	Participación na planificación, elaboración e revisión dos traballos 'prácticos' e 'persoais' relacionados cos contidos da materia	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG11 CE21 CE43 CE44 CT1 CT2 CT7 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT17

Probas de resposta longa, Probas para avaliación das competencias que inclúen de desenvolvemento preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.

35

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG3
CG4
CG6
CE27
CE42
CE43
CE44
CE49
CT1
CT2
CT7
CT12
CT13
CT15
CT17

Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas: Avaliación das competencias adquiridas na aplicación práctica dos coñecementos teóricos mediante o traballo autónomo	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG11 CE21 CE27 CE42 CE43 CE44 CE48 CE49 CE60 CT1 CT2 CT7 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19
---	--	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Os estudantes, para superar a materia, deberán obter o 50% de todas e cada unha das catro probas que integran a avaliación.

No caso de que non superasen algunha das probas e, especificamente, as competencias da materia, serán avaliados na segunda convocatoria durante o mes de xullo. Neste caso a avaliación realizarase mediante un exame.

Aqueles estudantes que, por causa xustificada no comezo do curso académico, non poidan asistir regularmente ás clases teóricas, prácticas, actividades e exercicios que se desenvolverán nos espazos docentes destinados ás tarefas determinadas, deberán realizar, obrigatoriamente, as mesmas actividades e tarefas dos asistentes, e no mesmo prazo sinalado para ese efecto.

As porcentaxes asignadas ás probas para os alumnos non asistentes serán exactamente as mesmas que as indicadas para os estudantes asistentes.

Bibliografía. Fontes de información

Alarcos Llorach, E. (1994). Gramática de la lengua española. Madrid: Espasa Calpe.

Bosque, I. y V. Demonte (eds.) (1999). Gramática descriptiva de la lengua española. (3vols). Madrid: Espasa Calpe.

Escandell Vidal, V. (ed.) (2009). El lenguaje humano. Madrid: Ramón Areces.

Gómez Manzano, P. et al. (2000): Ejercicios de gramática y de expresión. Madrid: Editorial Centro de Estudios Ramón Areces.
tomos.

Montolío, E. (coord.) (2000): Manual práctico de escritura académica (3 vols.). Barcelona: Ariel.

Real Academia Española (2010). Nueva Gramática de la Lengua Española: manual. Madrid: Espasa Calpe.

Real Academia Española (1999). Ortografía de la lengua española. Madrid: Espasa Calpe.

Seco, M. (1996). Gramática esencial del español. Madrid: Espasa-Calpe.

Outras fontes

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica da lingua e a literatura infantil/P02G110V01404

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil**

Materia	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil			
Código	P02G110V01102			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Blanco Pesqueira, Antonia			
Profesorado	Blanco Pesqueira, Antonia Sierra Martínez, Silvia			
Correo-e	ablancop@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>Benvidos a materia de deseño e desenvolvemento curricular en Educación Primaria impartida polas profesoras Antonia Blanco e Silvia Sierra</p> <p>O obxectivo desta materia é achegarnos aos temas que están máis implicados no desenvolvemento das clases e os procedementos que imos precisar para o deseño das mesmas.</p> <p>Os contidos versarán sobre o deseño curricular na Educación Infantil. Traballaremos sobre e concepto de curriculum en todos os seus niveis e concepcións.</p> <p>A nivel práctico realizaranse proxectos de ensino a nivel de Centro e de aula. Para iso analizaremos as diversas metodoloxías didácticas que podemos empregar para a súa realización</p>			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber facer
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber

CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	- saber - saber facer
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber - saber facer
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	- saber
CE3	Coñecer os fundamentos de atención temprana.	- saber
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	- saber - saber facer
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	- saber - saber facer
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	- saber - saber facer
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten	- saber facer
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.	- saber facer
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.	- saber - saber facer
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	- Saber estar / ser
CE20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.	- saber
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	- saber facer

CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	- saber facer - Saber estar / ser
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.	- saber
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	- saber facer
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuales.	- saber facer
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.	- saber facer
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.	- saber facer
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.	
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- Saber estar / ser
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.	- Saber estar / ser
CE31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.	- saber
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.	- Saber estar / ser
CE33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .	- saber
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	- saber facer
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	- saber - saber facer
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	- saber - saber facer
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	- saber facer
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	- saber facer
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	- saber facer
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	- saber facer
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber facer
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	- saber - saber facer
CT5	Coñecemento de informática	- saber - saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer - Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber facer - Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber facer

CT14	Compromiso ético	- Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer - Saber estar / ser
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer
CT17	Creatividade	- saber facer
CT18	Lideranza	- saber facer - Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber - Saber estar / ser
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber facer - Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer - Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	- saber - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Analizar e comprender os diferentes momentos históricos da educación infantil	CB3 CG12 CE1 CE13 CE26 CE27 CE28 CE29 CT1 CT3 CT5 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13

Conocer y analizar las diferentes teorías y modelos curriculares e cuestionar críticamente as diversas tendencias e propostas da administración educativa

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE1
CE3
CE4
CE5
CE6
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13
CE19
CE20
CE21
CE22
CE23
CE24
CE25
CE26
CE27
CE28
CE29
CE30
CE31
CE32
CE33
CE55
CE59
CE60
CE61
CE62
CE63
CE64
CE65
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

Seleccionar, desenvolver e avaliar un curriculum de Educación infantil por proxectos no que se demostre dominio dos elementos do curriculum e das competencias da educación infantil.
Preparar, seleccionar ou construír materiais didácticos para o devandito proxecto atendendo os principios teóricos básicos da globalización e as súa aplicación a etapa de educación infantil

CB1
CB2
CB3
CG1
CG2
CG3
CG9
CG10
CG11
CG12
CE1
CE31
CE32
CE33
CE55
CE59
CE60
CT2
CT6
CT8
CT9
CT13
CT14

Coñecer o rol do profesor de educación infantil e reflexionar sobre o profesor ideal, o seu nivel competencial e de formación

CB3
CG9
CG12
CE11
CE12
CE13
CT2
CT3
CT5
CT8
CT14
CT15

Contidos

Tema	
1.A educación infantil desde os seus inicios á actualidade	Historia da infantici e historia de perspectiva actual de educación infantil- As axendas pendentes
2.Teorías e modelos curriculares	Concepto de currículo Tipos de currículo Funcións do currículo O currículo oficial e os curricula institucionais Principais modelos de ensino e de currículo de aplicación na educación infantil Diseño curricular Diseño de proxectos curriculares
3.Niveis de concreción curricular	Primerio nivel de concreción Segundo nivel de concreción Terceiro nivel de concreción
4. O curriculum de Educación Infantil	Característica do curriculum de Educación Infantil
5. Compoñentes didácticos do proceso de Ensenanza-aprendizaxe en Educación Infantil	- Objetivos e Competencia -Selección e secuenciación de contidos - métodos, principios y estrategias didácticas - Tareas de ensinanza y organización de procesos de ensinanza aprendizaxe - Construcción y análise de recursos e materiais didácticos - A avaliación do proceso de ensinanza-aprendizaxe
6.A programación na aula de educación infantil	Programación por competencias e proxectos
7.O profesor de Educación Infantil	Competencia e roles Formación continuada o longo de vida

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	15	30	45
Traballos de aula	15	3	18

Titoría en grupo	7.5	7.5	15
Prácticas externas	0	15	15
Traballos tutelados	0	15	15
Obradoiros	5	20	25
Probas de tipo test	1	7	8
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	8	9

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte dos profesores dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión dos profesores. Pode estar vinculado ao seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante e en ocasións poderán ser realizadas colaborativamente con alumnos e profesores doutras facultades e universidades.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Obradoiros Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades
Prácticas externas	Se as circunstancias permíteno, desenvolverase algunha actividade externa á facultade en aulas de educación infantil onde se desenvolven prácticas innovación
Traballos tutelados	Estamos intentando organizar unha fórmula que permita unir esforzos e integrar contidos de diferentes materias de forma tal que eses traballos poidan adquirir un sentido máis profundo e interdisciplinar, diminuíndo, á súa vez, a *proliferación de traballos solicitados aos estudantes. O esquema de traballo para este cuatrimestre, susténtase sobre a idea de: 8 temas, 2 libros, unha película e 4 casos. Cada unha das actividades (libros, películas e casos) levará consigo a realización dun informe. A competencia xeral a traballar nesta materia é a expresión escrita, tarefa que estará presente durante todo o periodo de clases a través dun blog (cada día de clase dous estudantes subirán ao blog o traballado en clase). Dun caderno de clase no que, separadamente das notas ou apuntes que cada un desexe tomar, e incluírá un resumo de 6 liñas que cada estudante anotará ao finalizar cada sesión de clase. Pediranse, tamén, pequenas redaccións nas que haberá de expresarse a asunción dalgún rol vinculado á vida dos nenos pequenos ou ao traballo educativo con eles/as.
Obradoiros	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión dos profesores. Pode estar vinculado ao seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante e en ocasións poderán ser realizadas colaborativamente con alumnos e profesores doutras facultades e universidades.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Obradoiros Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades
Prácticas externas	Se as circunstancias permíteno, desenvolverase algunha actividade externa á facultade en aulas de educación infantil onde se desenvolven prácticas innovación
Traballos tutelados	tamos intentando organizar unha fórmula que permita unir esforzos e integrar contidos de diferentes materias de forma tal que eses traballos poidan adquirir un sentido máis profundo e interdisciplinar, diminuíndo, á súa vez, a *proliferación de traballos solicitados aos estudantes
Obradoiros	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os estudantes.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Neste apartado tomaranse en consideración nas actividades de aula, as entradas o blog e os comentarios as entradas doutros compañeiros, os resúmenes e comentarios incluídos no caderno de clase. Resultado de aprendizaxe: coñecer e analizar as diferentes teorías e modelos curriculares e cuestionar criticamente as diversas tendencias e propostas da administración educativa e doutras instancias

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE1
CE3
CE4
CE5
CE6
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13
CE19
CE20
CE21
CE22
CE23
CE24
CE25
CE26
CE27
CE28
CE29
CE30
CE31
CE32
CE33
CE55
CE59
CE60
CE61
CE62
CE63
CE64
CE65
CT1
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

Prácticas externas	Tomaranse en consideración neste apartado as prácticas que se organicen nas aulas de educación infantil. tamén as aportacións voluntarias dos estudantes sempre que éstas teñan que ver coa temática da materia: asistencia a congresos, participación en actividades con nenos, tec. deberán estas debidamente xustificadas. Resultado de aprendizaxe: coñecer os diferentes niveis de concreción curricular e ser capaz de reproducilos nun esquema multimedia	10	CB1 CB3 CB4 CG7 CE24 CE25 CE26 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT10 CT13 CT15
Traballos tutelados	Neste apartado tomaranse en consideración os traballos ou informes individuais ou en grupo que se vaián realizando o longo do curso baixo a supervisión dos profesores. Tamén a defensa pública se así fora solicitado. Resultado de aprendizaxe: Seleccionar, desenvolver e avaliar un curriculum de educación infantil por proxectos no que se demostre dominio dos elementos do curriculum e das competencia en educación Infantil. Preparar., seleccionar ou construír materiais didácticos para o devandito proxecto, atendendo aos principios teóricos básicos da Globalización e á súa aplicación as etapas da educación infantil	10	CB1 CB3 CB4 CG7 CE24 CE25 CE26 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT10 CT13 CT14
Obradoiros	Resultado de aprendizaxe: deseñar, elaborar obras didácticas que impliquen a utilización utilización de materiais: arcilla, papel, tics, etc.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CG12 CE8 CE9 CE11 CE12
Probas de tipo test	Neste apartado tomaranse en consideración os resultados na proba tipo test e/ou reposta breve que se realizará o final do cuadrimestre. Resultado de aprendizaxe: analizar e comprender os diferentes momentos históricos da educación infantil	30	CB3 CG12 CE1 CE13 CE26 CE27 CE28 CE29 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT8 CT9 CT10 CT13 CT14 CT15

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Neste apartado tomaranse en condición os resultados na proba tipo tema ou de resposta longa que se fará o final de cuadrimestre. Resultado de aprendizaxe: coñecer a evolución do rol do profesor de educación infantil e reelexionar sobre o profesor ideal, o seu nivel competencial e de formación	20	CB3 CG9 CG12 CE11 CE12 CE13 CE21 CT2 CT3 CT5 CT8 CT13 CT14 CT15
--	--	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para pasar satisfactoriamente a materia recoméndase asistir a clase. A puntuación final será a suma das puntuación obtida en cada unha das partes, debendo obterse a puntuación mínima de 5 para aprobar a materia. A semesmo é requisito ter aprobada a proba ou exame (2,5 sobre 5) para poder sumar as puntuación do resto das probas e actividades obxecto de avaliación

O formato do examen será concretado polos profesores durante a primeira semana de clase. É probable que se programe algunha actividade de coordinación con outras materias, de xeito tal que a súa avaliación será realizada polos profesores correspondentes. De ser así, comunicarase ao alumnado o primeiro mes de clase. Aquel alumnado que por circunstancias xustificadas non poida asistir regularmente as clases deberá comunicarllo ó profesorado durante o primeiro mes de clase. A avaliación a adoptar con este será realización dunha proba teórica dos contidos da materia (70%) e dun caso práctico (30%). As competencias non adquirida na convocatoria de xanerio (1 periodo) poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo. Neste caso, materase a notas das probas/actividades superadas ata esta segunda convocatoria. Este documento é unha declaración de intencións sobre o traballo do alumnado na materia, polo que a información aquí contido ten carácter orientativo e pode sufrir lixeiras modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou circunstancias

O enlace onde se poden consultar as datas dos exames é: <http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?id=189,921,0,0,1,0>

Bibliografía. Fontes de información

- Antón, M. (2008). *Planificar la etapa 0-6* (2ª ed). Barceloan: Graó.
- Blanco Pesqueira, A. (2004). *Didáctica Xeral e Formación do Profesorado*. Vigo: S.P.U. Vigo
- Gardner, H. (2011). *Las Inteligencias múltiples*. Barcelona: Paidós.
- Goldschmied, E. y Jackson, S. (2000). *La Educación Infantil de 0 a 3 años* (3ª ed.). Madrid: Morata.
- Majem, T. y Ódena, P. (2001). *Descubrir jugando*. Barcelona: Octaedro
- Willis, A. y Ricciuti, H. (2000). *Orientaciones para la escuela infantil de cero a dos años* (3ª ed.). Madrid: Morata.
- Zabalza, M.A. (2009). *Calidad en la Educación Infantil*. Madrid: Narcea.
- Zabalza, M.A. (2010). *Didáctica de la Educación Infantil* (6ª ed.). Madrid: Narcea.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

- Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/P02G110V01103
- Educación: Organización do centro escolar/P02G110V01203
- Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación/P02G110V01204
- Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/P02G110V01205
- Educación: Titoría e orientación coa familia/P02G110V01303
- Ética e deontoloxía profesional/P02G110V01902

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil**

Materia	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil			
Código	P02G110V01103			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Martínez Figueira, María Esther			
Profesorado	Domínguez Pérez, María Teresa Martínez Figueira, María Esther Sierra Martínez, Silvia			
Correo-e	esthermf@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>Esta materia cumpre un papel fundamental derivado do seu carácter instrumental e formativo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ten un carácter instrumental porque se traballan as competencias necesarias para o manexo das tecnoloxías como ferramentas para a procura, tratamento, organización e representación da información. Neste sentido, serve de apoio a outras materias do plan de estudos. - Ten un carácter formativo porque ofrece unha nova visión de como ensinar e como aprender na escola dentro da sociedade da información e o coñecemento. <p>Nesta materia terás a oportunidade de coñecer, analizar e valorar cal é o novo papel do profes@r, de l@s alumn@s e dos elementos que configuran o acto didáctico, cal é a nova maneira de ensinar e aprender coa tecnoloxía. Así coñecerás, entre outras cousas, a usar novos recursos didácticos con base tecnolóxica, como deseñar e elaborar materiais didácticos empregando a tecnoloxía, que estratexias de traballo empregar coas novas tecnoloxías na escola ...</p> <p>Por último, como maestr@ será necesario que sexas capaz de axudar aos teus alumn@s a desenvolverse neste novo ámbito tecnolóxico pero cunha visión crítica e reflexiva, que lle permita descubrir nas tecnoloxías unha ferramenta non só para o seu lecer e tempo libre, senón tamén para a súa formación como cidadáns libres e responsables.</p>			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber facer - Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber

CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	- saber - saber facer
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	- saber - saber facer
CE14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.	- saber
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.	- saber facer
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.	- saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CE33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .	- saber
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.	- saber facer
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.	- saber facer
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	- saber facer
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	- saber
CT5	Coñecemento de informática	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber facer
CT13	Razoamento crítico	- saber
CT14	Compromiso ético	- saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe

Competencias

Analizar o contexto da actual sociedade da información e reflexionar sobre a nova contorna social e educativo que xeran as Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC), dando lugar á necesidade de adquirir novas competencias persoais e profesionais.	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE13 CE14 CE28 CE29 CE33 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT21
--	---

Familiarizarse cos marcos legislativos que regulan a contorna dixital e coñecer a lexislación aplicable ao uso das novas tecnoloxías da información e a comunicación na educación infantil.	CG1 CG2 CG3 CG7 CG9 CG12 CE25 CE29 CE33 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT21
---	--

Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.

CG11
CE25
CE41
CE50
CE57
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Adquirir conceptos teóricos e habilidades prácticas para o emprego de habilidades que faculen ao alumno no manexo e aplicación dos novos medios tecnolóxicos e dixitais na súa formación continuada e o exercicio profesional.

CG3
CG7
CG9
CG10
CG11
CG12
CE10
CE29
CE41
CE57
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Ser capaz de buscar, seleccionar e avaliar ou deseñar e construír materiais didácticos en soporte tecnolóxico adaptados ás características dos alumnos e dos contidos de aprendizaxe, así como de realizar unha proposta didáctica de integración curricular en contextos específicos.

CG1
CG2
CG3
CG7
CG9
CG10
CG11
CE25
CE28
CE29
CE41
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Identificar puntos fortes e débiles nos materiais dixitais avaliando e determinando as súas posibilidades de integración nos procesos de ensino-aprendizaxe.

CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Integrar os novos medios de comunicación nos procesos de ensino-aprendizaxe.

CG3
CG7
CG9
CG10
CG11
CG12
CE41
CE50
CE57
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Afrontar a produción e adaptación de materiais e recursos tecnolóxicos de forma creativa e innovadoras axustándose ás necesidades de contornas específicas.

CG11
CE28
CE41
CE50
CE57
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Desenvolver as capacidades de colaboración, participación activa e traballo en equipo como instrumentos básicos da formación como futuros docentes e tomar conciencia de que o ensino é un labor de equipo.

CG4
CG5
CE29
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Traballar autónomamente, cun posicionamento académico e unha actitude investigadora ante os procesos educativos en xeral e a educación virtual ou e-learning, en particular.

CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Contidos

Tema

PARTE TEÓRICA

3 temas

Tema 1: Recursos, novas tecnoloxías e tecnoloxías da información e a comunicación a educación.

1.0. O TIC na sociedade da información
1.1. A alfabetización tecnolóxica e competencia dixital
1.2. Impacto social e educativo da cultura audiovisual e dixital,
1.3. Papel das escolas na sociedade da información
1.4. A integración do TIC en contextos educativos:
- Factores que inflúen na integración
- Perspectivas e modelos curriculares de integración do TIC
- Proxectos europeos, a *implementación nacional e galega do TIC nas escolas

Tema 2: O emprego das ferramentas principais Internet.

2.0 Recursos Web para a educación
2.1. Ferramentas de comunicación na educación
2.2. Aplicacións educativas da Web 2.0
2.3. Metodoloxías traballan con Internet na aula: *Webquest, cazas tesouro
...
2.4. Novas posibilidades e desafíos educativos na rede:
- Seguridade dos nenos en Internet
- Contornas virtuais de ensino-aprendizaxe
- Traballar en colaboración con TIC
- Realidade Aumentada

Tema 3: Aplicación didáctica organizacional, administrativo e de lecer novas tecnoloxías na educación.

3.1. Linguaxe audiovisual e os medios de comunicación de masas:
- Lectura de imaxes. Unha imaxe dixital.
- Unha televisión e a publicidade na aula.
- Outros medios de comunicación de masas na aula
3.2. Uso educativo de vídeo e o cinema:
- Funcións do vídeo no ensino
- Metodoloxía, uso e explotación dos vídeos educativos
- Integración de cinema na educación
3.3. Inclusión educación con apoio do TIC:
- As tecnoloxías de apoio á diversidade: tipos e funcións.
- Criterios para a inclusión no plan de estudos.
- Vantaxes e criterios para o uso do TIC na inclusión dos estudantes.
3.4. Novos recursos TIC para os procesos de ensino e aprendizaxe:
- Faga libro de texto para os libros dixitais
- Metodoloxía de traballo con lousa dixital interactiva (PDI) na aula
- Espazos TIC: aula, aula de informática ou de aprendizaxe *Ubicuo
3.5. A avaliación e *tutoría a través do TIC:
- A carteira e a rúbrica para a avaliación e seguimento da aprendizaxe
- A acción tutorial mediado por TIC
3.6. *m-*learning (aprendizaxe móbil) e o movemento *BYOD (*Bring *Your *Own *Device) nas escolas.
3.7. Recursos multimedia para a educación:
- Concepto, clasificación e características de multimedia educativos
- Funcións e directrices para o uso dos cursos educativos multimedia
- Selección e avaliación dos multimedia educativos
- Deseño e elaboración de materiais didácticos multimedia
3.8. Robótica e impresoras 3D en Educación Infantil

PARTE PRÁCTICA:

Actividades aplicación dos coñecementos a situacións concretas e adquisición das competencias básicas e de procedemento relacionadas materia. Desenvolvido por TIC de forma autónoma no espazo especial con equipo especializado. As prácticas, que especificado na primeira semana de clase en termos de coñecemento Estudiantes anteriores e a dispoñibilidade de recursos, serán proxectos a traballar de forma individual ou en pequenos grupos e virarán en col dos temas abordados na teoría, e ao redor dos seguintes eixos:

1. Ferramentas para o traballo *colaborativo na rede.
2. Análise e selección de materiais e recursos educativos en formato Dixital
3. Planificación e deseño de materiais e recursos educativos en formato Dixital
4. Ferramentas para a *tutoría, xestión e organización do centro e na aula.
5. escola dixital periódica
6. televisión e a escola de radio dixital
7. Os dispositivos móbiles na aula (*tabletas, *smartphones, iPod ...) e *BYOD
8. Protección de datos e seguridade dos nenos en Internet
9. Realidade Aumentada
10. Libros electrónicos
11. stop-*motion
12. Mapas de son *georreferenciada
13. Robótica no xardín de infantes
- 14 Calquera outras cuestións afíns, e previamente negociado con profesor

O produto final será un e-*portfolio a desenvolverse ao longo do prazo e que debe conter, entre outros, a colección ou compilación en formato dixital para cada unha das tarefas e reflexións cada estudante será *ensamblado, mantemento e coidado.

O resultado final da práctica será defendido oralmente ao final de semestre. Esta sesión contará coa defensa dunha parte do proxecto en Inglés e unha sesión de carteis.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	1	5	6
Titoría en grupo	2	10	12
Prácticas en aulas de informática	30	45	75
Sesión maxistral	16.5	16.5	33
Probas de tipo test	1	7	8
Cartafol/dossier	2	14	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos vinculados a cada un dos temas.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Van encamiñadas a guiar todo o proceso de aprendizaxe proporcionando documentación, resolvendo dúbidas, orientando traballos, corrixindo propostas, etc.
Prácticas en aulas de informática	Actividades de aplicación de coñecementos a situacións concretas, e de adquisición de habilidades básicas e *procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo, que se realizan en aulas de informática.
Sesión maxistral	Exposicións sobre contidos da materia, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou práctica a desenvolver individual ou en grupo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Orientación en pequenos grupos durante a resolución das tarefas sobre os proxectos de prácticas.
Traballos de aula	Orientación en pequenos grupos durante a resolución das tarefas sobre o contido abordado.

Prácticas en aulas de informática

Orientación e apoio individualizado do manexo das ferramentas TIC utilizadas para o desenvolvemento do proxecto de prácticas.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Realización de actividades de tipo teóricas.	10	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE10 CE13 CE14 CE25 CE28 CE29 CE33 CE41 CE50 CE57 CE61 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT21

- CG1
 - CG2
 - CG3
 - CG4
 - CG5
 - CG6
 - CG7
 - CG8
 - CG9
 - CG10
 - CG11
 - CG12
 - CE10
 - CE13
 - CE14
 - CE25
 - CE28
 - CE29
 - CE33
 - CE41
 - CE50
 - CE57
 - CE61
 - CT1
 - CT2
 - CT3
 - CT4
 - CT5
 - CT6
 - CT7
 - CT8
 - CT9
 - CT12
 - CT13
 - CT14
 - CT15
 - CT16
 - CT17
 - CT21
-

Cartafol/dossier	Resultados das actividades prácticas de laboratorio en formato e-portfolio. Inclúe a defensa e a exposición do produto final e a sesión póster.	50	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE10 CE13 CE14 CE25 CE28 CE29 CE33 CE41 CE50 CE57 CE61 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT21
------------------	---	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para superar a materia, tanto os estudantes asistentes como non asistentes (enténdese que os estudantes son asistentes que asistan alomenos a un 80% das sesións teóricas e prácticas, respectivamente) están obrigados a ter unha puntuación mínima na teoría (2,5 puntos teoría de 5 puntos, obtendo no exame un mínimo de 2 puntos) e prácticas (2,5 puntos de 5 puntos de prácticas). Conforme a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non a clases, o alumnado disfrutará de condicións equivalentes de avaliación.

As competencias non adquiridas serán avaliadas en 2ª convocatoria e, de non aprobarse entón, non se gardarán as notas para a seguinte convocatoria.

Pódense consultar as datas de exames na páxina web da facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Gallego, M.,J.; Raposo, M. (coord.), Formación para la educación con tecnologías. , 2016, Madrid: Pirámide.

Cebrian De la Serna, M.; Gallego Arrufat, M.J, Procesos educativos con TIC en la sociedad del conocimiento, 2011, Madrid: Pirámide.

Raposo Rivas, M., Novas tecnoloxías aplicadas a educación: aspectos técnicos e didácticos, 2002,

Raposo Rivas, M. y Martínez Figueira, M.E. (coord.), As TIC e as súas aplicacións na aula: misión posible., 2012, Noia: Toxosoutos.

Martínez Figueira, M.E. (coord.), TIC para a inclusión de alumnado con necesidades específicas de apoio educativo., 2013, Vigo: Universidade de Vigo.

Unha lectura recomendada:

- Raposo, M., Martínez, M.E. y Doval, M.I. (2012). "La guía de aprendizaje como instrumento para la orientación del trabajo autónomo en materias TIC". En X.M. Cid, X. Rodríguez, D. Gonçalves (coord.), *Fenda Digital: TIC, Escola e Desenvolvemento Local* (346-357). Porto: Escola Superior de Educação de Paula Frassinetti (ESEPF).
- Martínez, M.E.; Raposo, M.; Añel, M.E. (2012). Acciones para la inclusión del alumnado derivadas de la normativa en la Comunidad Autónoma Gallega (España). *Revista Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, 10(4), 135-148. Disponible en: <http://www.rinace.net/reice/numeros/arts/vol10num4/art9.pdf> (fecha de consulta: 11/05/2013).

Outras lecturas recomendadas:

Libros:

- Raposo Rivas, M. e Doval Ruiz, Mª I. (2005) Practicando con TICs en contextos formativos. Ourense: Aceroplus.
- Cabero Almenara, J. (Coord); Alonso García, C. M. y otros (2007) Tecnología educativa. Madrid: McGraw-Hill, Interamericana de España.
- Cabero Almenara, Julio y Romero Tena, Rosalía (coords.) (2007) Diseño y producción de TIC para la formación. Barcelona: UOC Editorial.
- Cabero, J; Córdoba, M. y Fernández Batanero, J. M. (Coords.) (2007) Las TIC para la igualdad. Nuevas tecnologías y atención a la diversidad. Sevilla: Eduforma.
- Salinas, J., I. Aguaded e J. Cabero (coords.) (2004) Tecnologías para la educación: diseño, producción y evaluación de medios para la formación docente. Madrid: Alianza Editorial.

Revistas:

- Aula de innovación educativa. Podes consultar os índices dos artigos na web da Editorial.
- Bordón. Podes consultar os índices dos artigos na web da Editorial.
- British Journal of Educational Technology. Revista cuatrimestral. Publicada desde 1970 polo National Council for Educational Technology (NCET), Milburn Hill Road, University Science Park. Coventry, CV4 7JJ, UK, London W1. ISSN: 0007-1013. Podes consultar os índices dos artigos na web da Editorial.
- Cuadernos de Pedagogía. Podes consultar os índices dos artigos na web da Editorial.
- COMUNICAR Revista de medios de comunicación y educación. Grupo Pedagógico Andaluz "Prensa y Educación" ISSN: 1134-3478.
- Edutec Revista Electrónica de Tecnología Educativa.
- Pixel-Bit. Revista de Medios y Educación. Editada polo Secretariado de Recursos Audiovisuales y Nuevas Tecnologías. Universidad de Sevilla.
- Quaderns Digitals. Revista de Nuevas Tecnologías y Sociedad.
- RED, revista de educación a distancia.
- Revista de Educación. Ministerio de Educación, Política Social y Deporte. Disponible en Internet os artigos completos.
- Revista Red Digital (do Ministerio de Educación).
- Revista Iberoamericana de Educación a Distancia (RIED). Disponible en versión dixital, os artigos completos.
- Revista Latinoamericana de Tecnología Educativa (RELATEC).
- RUSC. Revista de Universidad y Sociedad del Conocimiento. UOC. Disponible online, de forma completa.
- TELOS. Cuadernos de comunicación e innovación. Disponible on-line.

Enlaces de interese educativo:

Institucionais:

- Centro de Investigación y Documentación Educativa (CIDE), (Ministerio de Educación), EDUCARED (Fundación Telefónica).
- European Schoolnet. É unha iniciativa única, un marco de traballo para a colaboración entre Ministerios Europeos de Educación, pretende aunar a información das distintas redes de educación europeas. (preme)
- Instituto de Tecnologías Educativas (ITE), do Ministerio de Educación.
- Portal educativo da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria da Xunta de Galicia.
- Canle da Consellería de Educación en YouTube.

- Canle TV Educativa da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria.
- Portal de contenidos de Extremadura.
- Portal de recursos educativos de Navarra.
- Portal Educativo da Comunidade Valenciana - Escola lliurex.
- Portal Educativo de Andalucía - Averroes.
- Portal Educativo de Aragón.
- Portal educativo de Castilla e León.
- Portal Educativo de La Rioja.
- Portal Educativo de Madrid - EducaMadrid.
- Portal Educativo de Murcia - EDUCARM.

Bancos multimedia:

- Da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria.
- Do Instituto de Tecnologías Educativas (ITE).

Bibliotecas:

- Google Print. Unha enorme biblioteca virtual onde podes buscar calquera tema de xeito tan sinxelo como o fas en Google. Nos resultados poden aparecer libros con copyright (dos que só poderás ver unhas páxinas) ou libros de acceso público que poderás ver na súa páxina web.
- Proxecto Gutenberg. Máis de 17000 libros de acceso público en liña. Principalmente en inglés.
- Proxecto Meiga. Proxecto que integra as bibliotecas da comunidade galega. Os usuarios teñen a posibilidade de acceder á rede virtual de bibliotecas, a chats, a mensaxes e á consulta dos catálogos en tempo real. Pódese utilizar como ferramenta pedagóxica na aula.
- Universal Library. Miles de libros en formato dixital. Maioritariamente ingleses. Proxecto da Universidade de Carnegie Mellon.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/P02G110V01302

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/P02G110V01102

Educación: Organización do centro escolar/P02G110V01203

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Educación: Tutoría e orientación coa familia/P02G110V01303

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

1) Asistencia continua ás sesións da teoría e a práctica. A asistencia considérase principalmente para siga o tema polos estudantes e para a avaliación por parte dos profesores, o grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedimentales. Máis de 3 faltas consiste na presentación obrigatoria ao exame práctica. 3 ou menos faltas terán que recuperarse segundo o acordado co profesor. 2) dominio do informática nivel de usuario, que é o manexo de aplicación xeral (por exemplo, un procesador de texto, unha base de datos e un programa de presentación), o correo electrónico e Internet. 3) Actitude favorable e receptivo á experimentación e a exploración das posibilidades que ofrece a tecnoloxía no campo da educación. 4) Que os estudantes non asistentes comuníqueo canto antes para determinar as alternativas metodolóxicas e de avaliación que seguiron. 5) Emprego ético da tecnoloxía móbil na aula. 6) Dispor de conta *Gmail e *Uvigo 7) conta de *Dropbox

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Psicología do desenvolvemento de 0-6 anos**

Materia	Psicología: Psicología do desenvolvemento de 0-6 anos			
Código	P02G110V01104			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Maceira Gago, Antonio Delfín			
Profesorado	Maceira Gago, Antonio Delfín			
Correo-e	amaceira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber - Saber estar / ser
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT7	Resolución de problemas	
CT8	Toma de decisións	- saber - Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber - Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber - Saber estar / ser
CT14	Compromiso ético	
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	
CT21	Motivación pola calidade	

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Coñecer conceptos introductorios da Psicoloxía Evolutiva.	CT1
Coñecer o desenvolvemento da Psicoloxía Evolutiva da infancia nos períodos 6-12 anos e recoñece-las características da personalidade da infancia e cómo se ve influida pola herdanza e o medio.	CT2
Recoñece-la identidade da etapa e as súas características cognitivas, comunicativas, sociais e afectivas.	CT3
Saber promove-la adquisición de hábitos en torno á observación.	CT7
	CT8
	CT9
	CT11
	CT12
	CT13
	CT14
	CT16
	CT17
	CT20
	CT21

Contidos	
Tema	
Paradigmas e teorías do desenvolvemento humano.	Desenvolvemento psicolóxico. Controversias conceptuais. Modelos e teorías explicativas do desenvolvemento
Contextos e factores do desenvolvemento na idade infantil	Contextos humanos de desenvolvemento. A interacción como contexto de desenvolvemento. Desenvolvemento, aprendizaxe, cultura e educación. Ámbitos de socialización: Socialización a través da familia. Socialización
Desenvolvemento físico e psicomotriz dos 0 aos 6 anos	Desenvolvemento físico e habilidades motrices. Desenvolvemento dos sistemas de acción. Desenvolvemento da grafomotricidade: debuxo
Desenvolvemento comunicativo e da linguaxe entre os 0 e os 6 anos.	Comunicación, linguaxe e pensamento. Adquisición da linguaxe e a comunicación
Desenvolvemento Cognitivo e intelectual dos 0 aos 6 anos	A percepción. A cognición. Procesos cognitivos.
Desenvolvemento da personalidade e afectivo-emocional entre os 0 e os 6 anos.	Desenvolvemento afectivo. Construción da identidade. Autoconcepto e autoestima.
Desenvolvemento social: interaccións e relacións sociais dos 0 aos 6 anos.	Coñecemento social das relacións interpersoais e dos sistemas sociais. Contexto e desenvolvemento de normas e valores. Interaccións sociais e relacións co grupo de iguais.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Debates	10	10	20
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	10	14
Sesión maxistral	15	30	45
Actividades introductorias	8	0	8
Traballos tutelados	10	40	50
Probas de tipo test	1	0	1
Observación sistemática	4	0	4
Probas de autoavaliación	4	4	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Debates	Actividades na que dous ou máis grupos defenden posturas contrarias sobre un tema determinado
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado coa temática da materia
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto co alumnado, así como a presentar a materia
Traballos tutelados	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Debates	Actividades na que dous ou máis grupos defenden posturas contrarias sobre un tema determinado
Traballos tutelados	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita).
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado coa temática da materia
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto co alumnado, así como a presentar a materia

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Debates	Os alumnos discuten e aportan sobre un tema, previamente preparado mediante lectura	10	CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT20 CT21
Traballos tutelados	Presentación a os Grupo C do traballo que se está a realizar. Realización dun traballo en grupo, referidos á materia, cun compoñente básico de aplicación práctica. Exposición pública do mesmo. Se valora a presentación do traballo, tasnto escrita como oral: o aspecto práctico do mesmo. O deseño con carácter científico.	40	CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT20 CT21

Resolución de problemas e/ou exercicios	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado coa temática da materia.	10	CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT20 CT21
Sesión maxistral	Sesión maxistral Exposición dos contidos da materia a través de probas orais ou escritas. Exame tipo test sobre os contidos xerais	40	CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT20 CT21

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para optar á avaliación continua esíxese a asistencia regular de, polo menos o 80%, das sesións de clase, traballos tutelados e titorías de grupos.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación de cada apartado.

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas de avaliación poderán recuperalas nas datas oficiais correspondente á segunda avaliación, no mes de Xullo.

No caso de que algún estudante non poida seguir a avaliación continua e o traballo en grupo titorizado polas docentes realizará unha proba de contidos teóricos sobre a materia, que suporá un 40% da nota; un comentario sobre una monografía, ou capítulo de libro de BERGER (citado na bibliografía) un 20% e un traballo teórico-aplicado, ao que lle corresponderá o 40% da cualificación final. Para superar a materia será preciso que os estudantes obteñan en cada unha das partes un 50% da cualificación total das mesmas.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'exames 2016-17'

Bibliografía. Fontes de información

Berger, , Psicología del desarrollo. Infancia y Adolescencia, 2016, Panamericana

Papalia, D. &&&&& Olds, S. W. , Desarrollo humano 12 edic, 2012, MacGrawHill

Bartres, D, Bases genéticas de la conducta, 2008,

López,F; Exebarria, I. et al., Desarrollo social y afectivo, 2003, Pirámide

A obra de BERGER, edición de 2016, será referente do contido da materia nos capítulos correspondentes da mesma

Recomendacións

Outros comentarios

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
 - A asistencia continuada ás sesións de clases e ás tutorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
 - O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto
 - Se terán en conta situacións persoais de non asistencia. Deberán comunicarse no principio do curso os efectos oportunos.
 - Se usará como libro referente o de BERGER citado na bibliografía
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Socioloxía: Socioloxía da educación**

Materia	Socioloxía: Socioloxía da educación			
Código	P02G110V01105			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Traba Díaz, Amada			
Profesorado	Porto Porto, Benjamín Torres Outón, Sara María Traba Díaz, Amada			
Correo-e	amadat@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>Materia básica na formación inicial do profesorado de Educación Infantil, imprescindible para que as e os futuros docentes comprendan a complexidade dos procesos e relacións educativas. A reflexión que se fai nesta materia debería contribuír a unha praxe docente racional e consciente. Os contidos céntranse fundamentalmente no proceso de socialización e nas súas axencias e ámbitos principais, e, nomeadamente, na escolarización nas sociedades modernas; mais tamén se dá a debida importancia aos aspectos xerais da disciplina sociolóxica.</p> <p>O programa pretende achegar as dimensións estruturais e ideolóxicas que preceden, condicionan e entrelazan os procesos educativos. Preténdese:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Abordar os aspectos sociais -non pedagóxicos nin didácticos- implicados na educación. - Contextualizar os procesos educativos no seu medio social e histórico, nomeadamente na actualidade, reflexionando sobre os profundos cambios sociais actuais. - Adquirir coñecementos básicos de Socioloxía e poder usar as súas achegas teóricas como ferramentas de análise e comprensión da realidade social e educativa. - Incorporar coñecementos de disciplinas afíns. - Desenvolver capacidades de comprensión e análise do medio social e a capacidade de aplicación para avaliar e prever o impacto, máis alá da aula e da práctica profesional diaria, na integración da comunidade, na resolución de conflitos e na innovación educativa. 			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	- saber
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	- saber

CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	- saber - saber facer
CE11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.	- saber - saber facer
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	- saber facer - Saber estar / ser
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	- saber - saber facer
CE14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.	- saber
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.	- saber facer
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	- saber facer
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.	- saber facer
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.	- saber facer
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.	- saber - saber facer
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.	- saber
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.	- saber facer
CE31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.	- saber
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.	- saber - saber facer
CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.	- saber
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	- saber facer
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	- saber facer
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	- saber - saber facer
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	- saber facer
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	- saber facer
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	- saber facer
CE67	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos os ensinos descritos.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber
CT5	Coñecemento de informática	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber facer
CT13	Razoamento crítico	- saber
CT14	Compromiso ético	- saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer

CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT18	Lideranza	- saber facer - Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber facer
CT21	Motivación pola calidade	- saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
O alumnado deberá acadar os seguintes resultados	CG2 CG5 CG7
Adquirir coñecementos que permitan:	CG9
- Empregar as achegas teóricas da socioloxía como ferramenta de análise e comprensión da realidade.	CG10
- Analizar a educación como un feito social e como unha institución básica na sociedade actual. Analizar as súas funcións sociais, as súas transformacións e conflitos.	CG11
- Coñecer a evolución da institución familiar, os diferentes tipos de familias, os diferentes estilos de vida e de educación; ver a educación dende a perspectiva familiar para poder interreactuar eficazmente coas familias	CG12 CE1 CE4
- Comprender as demandas institucionais da educación no contexto actual: familias, relacións de xénero, relacións interxeracionais, multiculturalidade e interculturalidade, desigualdade, segregación, discriminación, inclusión e exclusión social, desenvolvemento sostible.	CE10 CE11 CE12
- Analizar o impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das tecnoloxías, así como dos cambios nas relacións de xénero e interxeracionais.	CE13 CE14
- Poder desenvolver e avaliar as accións dentro e fóra do centro educativo destinadas á formación cidadá.	CE23
- Descubrir os aspectos sociais non pedagóxicos implicados nos procesos educativos, nomeadamente aqueles máis profundos como os que se relacionan coa estrutura social e as transformacións sociais, e tamén con fenómenos máis conxunturais ou específicos como a evolución da economía e do mercado de traballo.	CE24 CE25 CE26 CE27 CE28
Adquirir destrezas metodolóxicas que permiten desenvolver os puntos anteriores a través do traballo guiado ou autónomo, individual e en equipo como:	CE29 CE30
- Aprender a seleccionar e xerarquizar a información	CE31
- Planificar o traballo	CE36
- Acadar metas concretas	CE37
- Establecer obxectivos e medios	CE43
- Avaliar custos e posibles limitacións do traballo de investigación empírica	CE48
- Capacidade para redefinir obxectivos ou medios se estes non se axustaren aos fins establecidos	CE62
- Analizar os resultados e o proceso de investigación	CE63
- Sistematizar e presentar oralmente e por escrito os contidos previstos	CE64 CE66 CE67
Adquirir destrezas tecnolóxicas:	CT1
- Coñecer e aplicar as ferramentas básicas de informática e audiovisual (procesador de texto, power point, folla de cálculo, acceso a internet, programas multimedia e gravación de voz ou vídeo)	CT2
- Traballar con fontes e bases de datos estatísticos	CT3
- Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación	CT5
- Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural	CT6 CT7 CT8
Adquirir destrezas lingüísticas:	CT9
- Comprensión de textos complexos	CT10
- Expresión escrita, comunicación oral en público, emprego de linguaxe inclusiva	CT11
- Capacidade para facerse entender oralmente e por escrito	CT12
- Resumir e articular información complexa ou de fontes diferentes	CT13 CT14
Adquirir destrezas sociais que permitan desenvolver tarefas colaboradoras:	CT15
- Capacidade de escoitar e comprender aos demais	CT16
- Capacidade de captar a atención do público receptor	CT17
- Capacidade para adaptarse á axenda de traballo para cumprir obxectivos	CT18
- Capacidade para organizar, adaptar ou reorganizar o traballo	CT19
- Capacidade para asumir a responsabilidade propia e do grupo	CT20 CT21

Contidos

Tema

TEMA 1.- A perspectiva sociolóxica: perspectivas teóricas e conceptos básicos. Apéndice metodolóxico

A perspectiva teórica da Socioloxía

- Perspectiva sociolóxica, perspectiva global e perspectiva sociolóxica na vida cotiá. A Socioloxía como ciencia: orixes e desenvolvemento.
- Teoría sociolóxica: principais paradigmas e novas perspectivas, nomeadamente perspectiva de xénero e feminista. O debate entre estrutura e acción

Conceptos básicos:

- Que entendemos por sociedade, evolución e tipos de sociedade
- Individuo e sociedade, achegas da socioloxía clásica: Marx, Weber e Durkheim (conflito, racionalización, función, anomia)
- Cultura: conceptualización, diversidade cultural, subcultura e contracultura; multiculturalidade e interculturalidade. Símbolos, valores, normas, desviación e control social
- Estrutura social e interacción (status e rol)
- Estratificación social: clase, xénero e etnia
- Grupos e organizacións

Apéndice metodolóxico básico para a realización do proxecto de investigación:

Metodoloxía, nocións básicas para o traballo de investigación: a definición do problema, as achegas teóricas, a formulación da hipótese, a escollo do deseño (distinción métodos e ferramentas básicas), recollida e compilación dos datos, interpretación dos resultados, elaboración de informe.

TEMA 2.- Socioloxía da familia e da infancia. Socialización, perspectiva teórica e axentes principais

Que é a socialización? Concepto, proceso, teorías e axentes principais. Análise sociolóxica da familia

- Que son as familias? Definición, natureza e evolución histórica
- Principais perspectivas teóricas: funcións, desigualdade, patriarcado e análise micro.
- A transformación da institución familiar na actualidade, diversidade de modelos fronte ao modelo tradicional.
- A cara escura das familias, a violencia intrafamiliar e a violencia de xénero

Análise sociolóxica da infancia

- A construción social da infancia, as perspectivas teóricas sobre a infancia, a infancia maltratada e excluída, a infancia postmoderna
- A socialización na infancia no marco da familia e da escola. Os modelos de socialización familiar, a relación familia-escola. A socialización no xénero como exemplo de socialización diferencial e de transformación

TEMA 3.- Contexto social, cambios sociodemográficos e acceso ao mercado de traballo. Políticas educativas

O contexto social actual, cambio e transformación acelerada. Sociedade transformacional e líquida

- Cambios sociodemográficos: natalidade, esperanza de vida, acceso ao mercado de traballo, ... e como afectan estes cambios na estrutura social e na construción social das categorías de idade, do xénero, así como no consumo, nas migracións, ...)
- Relación entre sistema social e sistema educativo, xenealoxía do sistema escolar -Características comúns e xerais dos sistemas educativos (xeneralidade, obrigatoriedade, ramificación, burocratización)
- A eficacia da socialización escolar e o acceso ao mercado de traballo. Políticas educativas, innovación e reforma (coeducación).

Apéndice coas explicacións teóricas da relación entre educación e sociedade: da chegada dos clásicos aos paradigmas actuais. De especial interese para o marco teórico dos proxectos de investigación

TEMA 4.- Educación e cidadanía

- A estratificación social e as súas consecuencias no sistema educativo, nos grupos sociais e nos individuos: discriminación, inclusión/exclusión social, participación na vida política e económica
- A teoría sociolóxica aborda a desigualdade
- A relación entre clase social e educación
- O xénero como categoría relevante na desigualdade educativa. A división sexual do traballo e o sexismo no currículo e na interacción. a necesidade da coeducación
- A diversidade cultural e a interculturalidade como reto para os sistemas educativos actuais sociedade global, o reto .

TEMA 5.- As función sociais do sistema educativo

- A socialización para o traballo como elemento fundamental da relación entre a escola e a sociedade
- A importancia da formación cívica nunha sociedade democrática
- A socialización para o consumo e o patriarcado no noso modelo
- A construción do consenso social a través da educación escolar
- A creación de identidade nacional
- A regulación do mercado de traballo
- A custodia da infancia.

TEMA 6.- Cultura e educación: culturas familiares e cultura escolar

- Que é o currículo dende a perspectiva sociolóxica: expreso, evidente, visible, oculto, invisible, omitido; saberes, hábitos, espazos e tempos, a organización escolar como elemento esencial na análise do currículo
- As relacións sociais do proceso educativo: inculcación, selección/omisión, segregación/inclusión
- Relación entre educación familiar, demandas da comunidade e práctica na escola.
- Os nesgos de xénero, de clase e étnicos no sistema educativo e factores sociais de rendemento escolar relacionados.

Achegas teóricas relevantes:

- A reprodución cultural e social na escola
- A violencia simbólica.
- Lingua e currículo
- A escola aparello de poder disciplinario

TEMA 7.- Socioloxía da interacción na aula e resolución de conflitos

- A análise sociolóxica do profesorado. A feminización da profesión docente
- A aula como microsociedade: significación social da aula e da relación educativa, poder e estratificación: xénero, clase e etnia
- A aula como marco de comportamento: negociación, estigma e resistencia
- A comunicación na aula e a constitución do individuo illado
- Resolución de conflitos: aprender a amar na escola, a importancia da educación afectiva a da aplicación de modelos integradores baseados no concepto de construción social

TEMA 8.- A escola debe responder a o novo modelo de sociedade. o impacto das TICs na educación

- A revolución das TICs e a sociedade da información, impacto na economía, na democracia, nas relacións sociais, a creación de novas culturas e os novos riscos
- O impacto das linguaxes audiovisuais e das pantallas na socialización, xénero e uso das tic
- Sinerxías e oportunidades das TICs para transformar o modelo educativo, novos contornos de aprendizaxe e de relación, a transformación do espazo/tempo, eliminación de barreiras no acceso,

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	3	0	3
Traballos tutelados	10	20	30
Presentacións/exposicións	8	6	14
Foros de discusión	0	3	3
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	16	16
Prácticas autónomas a través de TIC	4	0	4
Seminarios	5	10	15
Actividades introductorias	2	0	2

Estudos/actividades previos	0	20	20
Sesión maxistral	10	0	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	20	30
Probas de resposta curta	1	0	1
Cartafol/dossier	1	0	1
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	<ul style="list-style-type: none"> • Descrición: este é un tempo reservado para atender e resolver dúbidas do alumnado. Durante este curso cada alumna/o deberá dedicar 3 horas a esta actividade en despacho ou virtual a través de correo-e, tanto para resolver dúbidas teóricas como prácticas. • Obxectivos: <ul style="list-style-type: none"> Atención, seguimento e orientación do alumnado. Intercambiar información, perspectivas e coñecementos. Favorecer o feedback entre as persoas que compoñen o curso: entre o propio alumnado e entre docente e alumnado sobre os contidos e tarefas desenvolvidas na materia. Seguimento da comprensión de conceptos e contidos así como resolución de dúbidas. Asesoramento na procura de información. • Modalidade: guiada. • Natureza: teórica e práctica. • Escenario: despacho 113, aulas C ou B, a través de correo-e • Grupos: reducido • Tareas do alumnado: identificar as dúbidas e problemas de comprensión e formulalas, se pode ser, con posibilidades de resolución.
Traballos tutelados	<ul style="list-style-type: none"> • Descrición: actividades que realiza o alumnado, algúns exemplos poden ser: <ul style="list-style-type: none"> -Recensións sobre artigos científicos de actualidade - análise de documentos audiovisuais -Traballos monográficos -Procura de información en publicacións, bases de datos, artigos, libros... sobre un tema en concreto. -Proxectos: deseño e desenvolvemento dun traballo de investigación en grupo (aula B) que inclúa parte ou todas as actividades precedentes. <p>Quen se encargue da docencia acoutará e aceptará os temas de estudo propostos polo alumnado. Realizará o seguimento do traballo e avaliará o proceso e o resultado final.</p> <ul style="list-style-type: none"> • O obxectivo é adquirir e consolidar coñecementos e formar parte fundamental do traballo que se avalia. • Modalidade: autónoma e guiada • Natureza: práctica. • Escenario: aual, despacho e rede <p>Realizarase en grupo reducido</p> <p>O alumnado realizará o traballo a partir do guiión proporcionado pola/o docente, dispoñendo das sesións de prácticas (horas B) e das sesións de titoría para facilitar o seguimento do seu traballo.</p>

Presentacións/exposicións • Descrición: todos os traballos tutelados nas sesións prácticas deben ser presentados en público a todo o grupo en sesións habilitadas a tal efecto ao final do cuadrimestre. Teráse en conta a habilidade para comunicar e a capacidade de captar a atención do público así como a capacidade de síntese e os recursos empregados.

Tamén se poden expoñer, pero non é obrigatorio, outros traballos que se vaian realizando de forma voluntaria polo alumnado.

Estas exposicións consistirán en presentar un tema concreto ou un traballo (previa presentación escrita na que se avaliará o contido).

Trátase dunha metodoloxía que traballa unha competencia nuclear e transversal cuxo obxectivo é aprender a comunicar.

Os traballos expoñeranse en grupo -os que se realicen en grupo- ou individualmente os que se fagan desa forma con carácter voluntario.

As presentacións serán avaliadas en función dos criterios previamente establecidos, podendo incluso integrar a avaliación criterios e cualificacións incorporados polo alumnado.

- Modalidade: guiada
- Natureza: práctica
- Escenario: aula ordinaria que conta con recursos tecnolóxicos (canón de proxección, transparencias, conexión a Internet, vídeo ou DVD...)
- Grupo: grande, mediano ou reducido.
- Tarefas do alumnado:

Expoñer o traballo publicamente.

Defendelo, é dicir, debe responder ás preguntas e posibles críticas construtivas de colegas e docentes.

Poderanse explicar na parte final da exposición os problemas e obstáculos xurdidos durante a elaboración do traballo.

Foros de discusión

• Descrición: esta é unha actividade que se realizaría a través das redes de comunicación creadas polo propio alumnado na que poderán debater e intercambiar informacións e opinións de interese para o desenvolvemento teórico e práctico da materia

- Obxectivos:

Coordinar e acordar as prioridades para o traballo de seminario

Abrir perspectivas e temas e traballar e consolidar coñecementos.

Cuestionar(se) opinións persoais e posibles prexuízos

Desenvolver habilidades comunicativas

- Modalidade: autónoma
- Natureza: práctica
- Escenario: non prescrito
- Grupos: grande ou reducido

• Quen teña a cargo a docencia, ou incluso o alumnado, propondrá un tema de debate ou de estudo, se é preciso nomearase alguén que dinamice ou modere o foro.

Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	<ul style="list-style-type: none"> • Descrición: formulación, análise, resolución individual, e de proceder debate en grupo, dun exercicio relacionado coa temática da materia de forma autónoma por parte do alumnado. • Obxectivo Reflexionar sobre as cuestións principais da materia e relacionar teoría e práctica. Introducir novos conceptos e integralos cos antigos. Consolidar coñecementos. <p>Ao final de cada tema dos que compoñen a documentación básica para preparar a materia hai unha batería de cuestións ou exercicios denominadas actividades de autoavaliación, a resolución destas actividades integrará o contido do cartafol xunto coa documentación elaborada para os seminarios e outros traballos voluntarios. A/o docente poderá revisar este material que formará parte da avaliación final, tamén se poderá revisar a petición do alumnado.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modalidade: autónoma. • Natureza: teórico-práctica. • Escenario: non prescrito. <ul style="list-style-type: none"> • Tarefas do alumnado: Resolver a cuestión ou exercicio proposto pola/o docente a partir da documentación facilitada. Aínda que as actividades se realizaren de forma autónoma, o alumnado disporá en todo momento de sesións de titoría para que a docente poida realizar o acompañamento e seguimento desta metodoloxía.
Prácticas autónomas a través de TIC	<ul style="list-style-type: none"> • Descrición: desenvolver con axuda das TIC prácticas de búsqueda de información, manexo de ferramentas básicas para deseñar táboas e gráficas, tratamento de datos e búsqueda de fontes estatísticas. <p>Desenvolveranse 2 sesións ao inicio do curso en horas B, as dúas primeiras semanas, e outras 2, tamén en horas B cando o desenvolvemento dos traballos o requira, é dicir. no momento en que se trate de buscar, procesar e presentar a información para os traballos. Aproximadamente terán lugar na 2ª, 3ª, e 4ª semana de novembro.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obxectivos: Facilitar a correlación entre a teoría e a práctica. Consolidar coñecementos. Utilizar programas ou recursos informáticos. • Modalidade: guiada. • Natureza: práctica. • Escenario: aula de informática ou aula B e en grupo mediano. <ul style="list-style-type: none"> • Que estea a cargo desta docencia deberá elaborar e proporcionar un guión para orientar a realización do traballo e das actividades concretas en cada caso, asemade deberá facer o seguimento da evolución da actividade do alumnado. <ul style="list-style-type: none"> • Tarefas do alumnado: realizar a actividade proposta en tempo e forma.
Seminarios	<ul style="list-style-type: none"> • Descrición: trátase dun tipo de metodoloxía que combina o traballo autónomo co guiado de aula. Pretende profundar e ampliar o contido xeral da materia pero a través dun tema específico tratado no programa xeral da materia. O tema escollido é: Socialización, educación e xénero Terán lugar 8 sesións de unha hora en pequeno grupo (sesións de horas C) en semanas alternas co fin de dar tempo a preparar lecturas de textos e procuras de información etc.. • Obxectivo: adquirir, comunicar e consolidar coñecementos teórico-prácticos e fomentar a interactividade entre a docente e o alumnado. • Modalidade: guiada. • Natureza: práctica. • Escenario: aula ordinaria con recursos tecnolóxicos. • Grupos: reducido • Tarefas do alumnado: coordinación do grupo, xerarquización dos temas a tratar, procura de información, traballo de documentación, lectura e análise para achegalo ás demais persoas participantes no seminario.

Actividades introductorias	<ul style="list-style-type: none"> • Descripción: Estas actividades realizaranse nas primeiras sesións nos diferentes grupos. Están encamiñada a tomar contacto e a dar e recoller información sobre a materia e sobre o alumnado (coñecementos previos, intereses e motivacións). <p>Poderán presentarse curtametraxes ou outro tipo de pezas que o alumnado terá que analizar en forma de chuvia de ideas partindo dun guión proposto pola/o docente, quen preguntará sobre ideas e conceptos para coñecer o grao de afinidade e comprensión da materia.</p> <p>Tamén se poderán propor cuestións ás que o alumnado terá que responder oralmente.</p> <p>Asemade realizarase a presentación específica do curso: obxectivos, contidos, metodoloxía, avaliación, etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obxectivo: comunicar amigablemente que se pretende atinxir con este curso e de forma somera coa materia de Socioloxía. Aclarar, no posible, a finalidade da materia e o seu interese para o alumnado. • Modalidade: guiada • Natureza: teórico/práctica • Escenario: aula ordinaria • Grupo: calquera • Tarefas do alumnado: participar activamente nas actividades propostas en aula
Estudos/actividades previos	<ul style="list-style-type: none"> • Descripción: sempre antes de cada sesión presencial maxistral (horas A) ou do desenvolvemento de traballo práctico (horas B) ou seminarios (horas C) o alumnado realizará as actividades previstas como previas. <p>O alumnado deberá procurar, ler e traballar a documentación ou o material proposto e facilitado pola/o docente. Pode ser para unha actividade teórica - procura de información, análise e organización de documentación- ou a realización dunha tarefa que deba ser resolta con traballo práctico.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obxectivo: habituarse a asistir ás aulas cun mínimo de coñecementos da materia que permita avanzar a bo ritmo e compartir coñecementos para facilitar o debate en sesión maxistral, seminario ou práctica. <p>A/o docente porá a disposición do alumnado o material de lectura ou as indicacións para obtelo.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modalidade: autónoma. • Natureza: práctica. • Escenario: Non prescrito. • Realizarase en grupo reducido ou de forma individual. <ul style="list-style-type: none"> • Tarefas do alumnado: Procurar a documentación (bibliográfica, bases de datos, Internet, etc.) Ler a documentación facilitada polo/a docente ou obtida de forma autónoma.
Sesión maxistral	<p>Non se trata de realizar leccións ao uso, pois a presentación estruturada e ordenada dos temas xa está a disposición do alumnado na plataforma.</p> <p>Nos tempos dedicados á exposición a cargo da/o docente levarase a cabo a explicación e aclaracións do contido da materia:</p> <p>Relacionala coas sesións anteriores e posteriores Resaltar as ideas principais Aclarar aqueles puntos máis complexos Dar a aplabra ao alumnado para resolver as dúbidas e ofrecer exemplos (de actualidade, reais, etc.), relacionar os novos conceptos, e asegurar a comprensión do contido empregando a exposición teórica ou a discusión e debate.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obxectivo: abrir portas a novos coñecementos • Modalidade: guiada, a presenza de docente é necesaria. • Natureza: teórica. • Escenario: aula ordinaria A (na que se desenvolven habitualmente as aulas). <p>Recursos tecnolóxicos (malia non ser imprescindibles poderán empregarse o proxector, conexión a Internet, vídeo ou dvd...).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grupos: grande. <ul style="list-style-type: none"> • Tarefas do alumnado: participar activamente na sesión (tomar notas, tomar a palabra, contestar preguntas...).

- Resolución de problemas e/ou exercicios
- Descrición: formulación, análise, resolución e debate de exercicios relacionados coa temática da materia.
 - A docente propón, ao final de cada tema, por escrito e de forma organizada unha batería de exercicios e actividades.
 - A documentación de consulta e lectura estará a disposición do alumnado e conforma a guía de orientación e análise, centra os puntos de interese, de ampliación ou de complexidade para a posterior discusión e posta en común na aula.
 - En hora A realizarase un exercicio escrito por cada tema que será recollido pola docente na aula para incorporarse a avaliación.
 - En todas as sesións maxistras a docente preguntará pola realización dos exercicios de autoavaliación, polas dificultades e dúbidas atopadas e recollerá os comentarios e achegas do alumnado comentados en público. Resolverá na aula cantas dúbidas se presenten deste xeito.
- Obxectivo: Reflexionar e relacionar teoría e práctica e proporcionar feedback ao alumnado sobre o proceso de aprendizaxe. Realmente é unha peza metodolóxica integrada, que permite aprender, consolidar, ampliar, autoavaliar e avaliar, e comunicar na aula.
 - Modalidade: guiada.
 - Natureza: práctica.
 - Escenario: aula ordinaria con recursos tecnolóxicos.
 - Grupo: grande.
 - Tarefas do alumnado: o alumnado deberá resolver os exercicios propostos a partir do material de estudo facilitado pola docente. Posteriormente terá lugar unha posta en común.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminarios	O seminario é unha metodoloxía que combina o traballo individual e de grupo, o traballo autónomo e o guiado en aula C. Con esta atención preténdese guiar e avaliar o proceso de aprendizaxe e o progreso do alumnado, tanto no plano teórico como práctico: pescudas, recompilación, análise, opinión, presentación, debate en aula C, ... O seguimento consignarase nas fichas individuais e tamén con referencia ao grupo C no que se integre cada alumna/o durante o desenvolvemento das aulas C. A docente propondrá temas de traballo e será o alumnado quen decida a súa concreción de acordo cos seus intereses ou relevancia. A docente indica o marco teórico para traballar, e, sobre el, o grupo deberá tomar decisións, coordinarse na distribución de tarefas e definir o que se vai presentar en aula.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Ao final de cada tema, e de forma voluntaria para o alumnado, levarase a cabo unha pequena proba de coñecemento que permitirá ir recompilando información de cada alumna/o sobre a evolución da adquisición de competencias cognitivas. Estas probas retroalimentan a información, xa que lle serán devoltas ao alumnado coas indicacións pertinentes. Ademais permiten realizar avaliación de proceso e son unha ferramenta útil para conseguir que o alumnado teña a materia ao día e non acumule temas sen traballar, pois a superación destas probas permitirá acadar unha avaliación positiva nesa parte da materia sen ter que realizar outra proba de coñecemento.
Foros de discusión	Esta atención permite que o alumnado resolva de forma autónoma a coordinación necesaria para o traballo de aulas B e C. No B estará formado polo grupo de proxecto e no C polo grupo de aula, que é reducido, aproximadamente 12 persoas. Deberan conformar unha rede de traballo a través de Internet con todos os compoñentes. O foro permitirá debater o necesario para acordar temas, priorizar o desenvolvemento, acordar quen intervirá na aula e sobre que, ... É un tipo de traballo autónomo do grupo, e quen se encargue da docencia deberá garantir que existe, que se comunican todos os membros e tomará nota do resultado dos debates e decisións.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Con esta atención, que se poderá desenvolver en aula (A,B e C) e nas titorías individuais e de grupo, preténdese estimular o alumnado a profundar e consolidar os coñecementos que ofrece a materia. A base para esta atención está na proposta de actividades que se fai ao final de cada tema. O alumnado poderá decidir que actividades realiza segundo os seus intereses ou relevancia, e despois poderá contrastar co grupo o resultado ou traballalo en titoría coa docente para mellorar as competencias cognitivas e metodolóxicas. Estes exercicios formarán parte da documentación compilada para o cartafol.
Titoría en grupo	Con esta atención preténdese contribuír a resolver as dúbidas que xurdan na realización das diferentes tarefas propostas ao alumnado, nomeadamente aquelas que xurdan coa realización do proxecto de investigación en grupo (horas B) e nas que aparezan ao desenvolver o traballo de seminario (horas C). Poderá realizarse nas horas B e C e no despacho.

Actividades introductorias	Con esta atención preténdese aclarar todo o necesario para desenvolver correctamente o traballo de curso. En cada tipo de aula (A, B, C), por ser diferente, levaranse a cabo as necesarias explicacións sobre contidos, metodoloxía e avaliación, dando a palabra ao alumnado para que poida preguntar o que considere oportuno. Na primeira parte da intervención poderanse empregar estratexias que permitan coñecer aproximadamente o grao de familiaridade do alumnado coa materia e coas metodoloxías que se van aplicar. Poderanse realizar tormentas de ideas, visionar algunha peza audiovisual e logo ter un coloquio sobre ela, realizar a presentación do alumnado facendo algún tipo de precisión, ou calquera outra estratexia de iniciación á materia.
Traballos tutelados	A atención céntrase na orientación para o deseño teórico e metodolóxico e no seguimento da realización do proxecto de investigación que o alumnado debe realizar en grupo. Esta atención levarase a cabo fundamentalmente no transcurso das aulas B que teñen como obxectivo específico acadar as destrezas básicas na praxe metodolóxica e tamén en destrezas tecnolóxicas, lingüísticas e colaboradoras. Levarase a cabo na aula B atendendo grupo por grupo, no despacho e a través de correo electrónico.
Presentacións/exposicións	Esta atención ten como obxectivo orientar o alumnado na mellora das destrezas comunicativas ou na superación dos obstáculos que se poden presentar ao falar en público e comunicar de forma eficiente. Dedicarase unha sesión colectiva a preparar e orientar nestas destrezas na hora A e na B e, eventualmente, tamén se pode traballar na tutoría de xeito individual.
Prácticas autónomas a través de TIC	Esta atención pretende que o alumnado adestre no uso dos recursos que ofrecen as TIC: procura de información, manexo de ferramentas básicas para deseñar táboas e gráficas, tratamento de datos e busca de fontes. Respecto da procura de información e valoración e cita de fontes, o alumnado deberá realizar obrigatoriamente o curso que ofrece a biblioteca do campus. Para adestrar en tratamento de datos e elaboración de gráficas e cadros a atención levarase a cabo na aula en hora B e C ou na tutoría.
Estudos/actividades previos	Quen teña o encargo da docencia porá a disposición do alumnado dende o inicio de curso a documentación necesaria para realizar o traballo previo ás sesións A, B ou C. Esta atención permitirá que o alumnado poida asistir ás aulas cun coñecemento previo do que se vai tratar e polo tanto poderá formular dúbidas e preguntas con maior acerto, ou mesmo debater sobre o que se está aprendendo. O alumnado debe ler a documentación ou o material proposto e facilitado pola/o docente. Pode ser para unha actividade teórica - procura de información, análise e organización de documentación- ou a realización dunha tarefa que deba ser resolta con traballo práctico.
Sesión maxistral	Con esta atención non se pretende realizar leccións nas que a relación docente alumnado sexa xerárquica e unidireccional. Para evitar isto a presentación estruturada e ordenada dos temas xa está a disposición do alumnado na plataforma Faitic, de modo que o alumnado pode e debe lela con anterioridade, e dese modo ten xa un punto de partida para poder reflexionar e participar na aula. Non obstante, nos tempos dedicados á exposición a cargo da/o docente levarase a cabo a explicación e aclaracións do contido da materia que o alumnado considere de maior interese pola súa relevancia ou complexidade. En todo caso hai un guión estándar que consiste en: relacionar o contido do tema co marco global da materia, resaltar as ideas principais, aclarar aqueles puntos máis complexos, dar a palabra ao alumnado para resolver as dúbidas e ofrecer exemplos (de actualidade, reais, etc.), relacionar os novos conceptos, e asegurar a comprensión do contido empregando a exposición teórica ou a discusión e debate.
Probas	Descrición
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	O alumnado poderá facer de xeito voluntario unha proba de resposta longa, con acceso a información durante o desenvolvemento da mesma, co obxectivo de subir a cualificación final. Poderá realizala o alumnado que acade unha cualificación superior ou igual a notable 8. Esta proba dará a oportunidade de acceder ao sobresaliente ou matrícula de honra. A proba desenvolverase na data de exame final oficial.
Probas de resposta curta	Esta atención permitirá (ao alumnado e á docente) ter información semanal sobre o desenvolvemento da aprendizaxe da materia. O contido será sobre o máis importante de cada tema e a resposta curta permite obter información sobre se se van acadando as destrezas cognitivas requiridas. As explicacións en aula A son importantes para resolver dúbidas e as probas realizaranse nas horas A. a superación destas probas permite acadar a cualificación positiva sen ter que realizar o exame final.
Cartafol/dossier	Con esta atención preténdese estimular o alumnado para traballar aquelas destrezas máis febles que cada quen identifique, tanto no plano cognitivo como metodolóxico, lingüístico ou tecnolóxico. A docente ofrece unha batería de propostas en forma de pescudas, reflexións, análises de pezas documentais literarias ou de imaxe, etc. e será o propio alumnado quen decida que e canto facer. Todo este traballo formará parte dun cartafol/dossier persoal que se poderá mostrar e consultar coa docente, quen propondrá melloras e orientacións. Este cartafol poderá formar parte da documentación a ter en conta para a avaliación final.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminarios	<p>Cada grupo C terá 8 sesións en seminario (horas C) ao longo do cuadrimestre.</p> <p>Para o seu desenvolvemento será preciso que o alumnado se coordine, se documente e traballe previamente, individualmente e en grupo, coas lecturas e indicacións propostas.</p> <p>Nas sesións de seminario cada participante intervirá presentando as conclusións ás que chegara, de modo que se comparta o coñecemento e que se debata en grupo.</p>	15	CG5 CG11 CE12 CE13 CE30 CE37 CE43 CE48 CE64 CT1 CT2 CT3 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	<p>Esta metodoloxía, de carácter voluntario, está pensada para aquelas persoas que desexen afondar un pouco máis nos temas.</p> <p>No material preparado pola docente fanse suxestións que orientan ao alumnado para este fin, podendo tamén o propio alumnado afondar en aspectos que non estean suxeridos pola docente.</p> <p>Este traballo voluntario pasará a formar parte do cartafol individual do alumnado e permitirá sumar para a avaliación final.</p>	5	CG11 CG12 CE13 CE14 CE28 CE43 CE62 CE66 CE67 CT1 CT3 CT15 CT21

Traballos tutelados	<p>Esta metodoloxía está pensada para poñer en práctica os coñecementos adquiridos e activar as capacidades que permiten acadar competencias de aplicación á realidade. O traballo será realizado en pequeno grupo, guiado, avaliado en proceso e avaliado en resultado.</p> <p>A base sobre a que se aplican os criterios de avaliación é a das competencias da materia a través da participación do alumnado nas sesións de introdución e de seguemento e a memoria onde se recolle o traballo realizado.</p>	25	<p>CG2 CG5 CG11 CG12 CE12 CE13 CE23 CE24 CE25 CE26 CE27 CE28 CE29 CE36 CE43 CE62 CE63 CE67 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21</p>
Presentacións/exposicións	<p>Neste apartado terase en conta a presentación pública dos traballos tutelados, así como a presentación e debate ou posta en común en aula dos exercizos e dos seminarios. polo tanto neste apartado é no que se valoran especificamente as competencias relacionadas coa comunicación e a participación nas aulas A, na presentación pública da memoria do proxecto de investigación, e nos seminarios das horas C.</p>	15	<p>CE10 CE12 CE43 CE63 CE67 CT3 CT5 CT6 CT11 CT17 CT21</p>

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	<p>A proba presencial de resposta longa (desenvolvemento dun tema ou dun comentario de texto) ten carácter voluntario e marcará a diferenza entre o notable e o sobresaliente ou a MH. Terá lugar na data da proba final oficial.</p> <p>Disporase de dúas horas para a súa realización e poderanse consultar materiais como o cartafol ou outras lecturas de consulta.</p> <p>Nesta data oficial final participarán tamén as persoas que non acadaran unha avaliación contínua positiva ao longo do desenvolvemento do cuadrimestre ou as que renunciaren expresamente a facelas. neste caso o tipo de proba será unha mestura de preguntas curtas e longas sen apoio de materiais de consulta. Tamén disporán de dúas horas para o seu desenvolvemento. Neste caso deberase acadar unha cualificación que permita facer media coas demais partes da materia, podendo chegar ata o 30% previsto para a avaliación continua coas probas de resposta curta.</p>	5	CG7 CG9 CG10 CG12 CE1 CE4 CE10 CE11 CE13 CE14 CE28 CE31 CE36 CE37 CE62 CE66 CE67 CT1 CT3 CT13 CT14 CT19 CT21
Probas de resposta curta	<p>Durante o desenvolvemento do curso realizaranse, de xeito voluntario por parte do alumnado, 10 probas de coñecemento de resposta curta sen apoio de apuntamentos nin material de consulta. Quen non desexe realizalas debe renunciar a esa posibilidade expresamente e comunicarllo á docente. Nese caso deberá realizar obrigatoriamente a proba de coñecemento na data do exame final pero sie apoio de material de consulta. Para a realización das probas tomarase como base os contidos dos temas e os exercicios propostos ao final de cada tema. As probas de resposta curta serán avaliadas de inmediato e devoltas ao alumnado para a súa comprobación e comentario en aula. permiten manter o ritmo de traballo e a retroalimentación respecto do resultado. De superarse estas probas non será necesario facer ningunha outra proba de coñecemento. Para iso non deben suspenderse máis de 4 por debaixo de 4, ou máis de 3 por debaixo de 3.5. O total de suspensos que se poderán acumular con estas cualificacións non deberá ser superior ao 40%.</p>	30	CG7 CG9 CG10 CG12 CE1 CE4 CE10 CE11 CE13 CE14 CE27 CE28 CE31 CE36 CE37 CE62 CE66 CE67 CT19

Cartafol/dossier	<p>O cartafol é de realización voluntaria e persoal, flexible segundo os intereses e necesidades da cada alumna/o. No cartafol irase plasmando o traballado realizado durante o curso: resolución de exercicios de entre os recomendados ao final de cada tema, pescudas, recensións, cometarios sobre vídeos e películas, ..., nel poderanse incluír elementos concernintes ao traballo de aula A, B ou C. Por exemplo, pódense incluír aspectos concretos relacionados co traballo de investigación tutelado de grupo que non teñan cabida na memoria.</p> <p>O cartafol poderase ir revisando na titoría ao longo do cuadrimestre por solicitude do alumnado ou da docente.</p>	5	CG2 CG7 CG9 CG10 CG11 CG12 CE1 CE4 CE10 CE12 CE13 CE14 CE27 CE30 CE31 CE36 CE37 CE43 CE62 CE64 CE66 CE67 CT1 CT3 CT12 CT13 CT14 CT19 CT21
------------------	--	---	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Recoméndase encarecidamente que se lea esta guía con atención para poder aclarar as dúbidas xa na sesión de presentación da materia o primeiro día e non pasemos o curso aclarando cuestións que xa están recollidas neste documento.

Recoméndase poñer atención á documentación que se sube á plataforma virtual FAITIC. Nela están desenvolvidos os temas, esquemas de traballo, fichas e guións para realizar comentarios e outros traballos voluntarios, guías (como a de análise de películas con perspectiva sociolóxica), novas, anuncios, calendario previsto de realización do programa e datas das probas de avaliación.

Ningún traballo tutelado vai darse por finalizado ata que non acade a cualificación de apto.

Debe poñerse atención á bibliografía máis ampliada e bases de datos importantes para o desenvolvemento dos traballos.

Recoméndase ver os vídeos, documentais e películas que se propoñen nos diversos temas da materia pois contribúen a abrir o foco e a mellorar a comprensión do tema.

Tamén é importante ler a prensa e estar ao tanto dos acontecementos, e ter unha actitude aberta, curiosa e crítica ante o mundo.

Polo tipo de materia que é fáise máis fincapé nos aspectos reflexivos que memorísticos.

A segunda convocatoria (avaliación de xullo) terá os mesmos requirimentos, de tal maneira que as partes superadas na primeira non hai que repetilas.

A data de exame pódese consultar na web da facultade no apartado de organización académica.

<http://feduc.webs.uvigo.es/>

Bibliografía. Fuentes de información

- Fernández Palomares, Francisco (coordinador), *Sociología de la educación.*, Madrid: Pearson , 2003
- Educación en tiempos inciertos, Fernández Enguita, Mariano , Madrid: Morata, 2001
- Sociología de la Educación, Fernández Enguita, Mariano (editor) , Barcelona: Ariel referencia, 1999
- Sociología, Macionis, John J. & Plummer, Ken , Madrid:Prentice Hall, 2005
- La educación general en España, Pérez-Díaz, Víctor e Rodríguez, Juan C. , Fundación Santillana, 2003
- Diccionario de sociología, Salvador Giner, Emilio Lamo de Espinosa e Cristóbal Torres (editores), Madrid: Alianza Editorial, 1998
- Las reformas educativas a debate, Varela, Julia , Madrid: Morata , 2007
- Atando teoría y práctica en la labor docente, Viniegra, L. , Barcelona: Paidós, 2004
- Investigación-acción, reflexión crítica sobre la práctica educativa, VVAA. , Eduforma, 2007
- Aprendiendo a trabajar: como los chicos de la clase obrera consiguen trabajos de clase obrera , Willis, Paul , Madrid: Akal , 1988
- El harén pedagógico. Perspectiva de género en la organización escolar , Santos Guerra (coordinador) , Barcelona: Graó, 2000
- Cultura infantil y multinacionales , Steimberg y Kinchelore (compiladores) , Madrid: Morata , 2000
- "Nacimiento de dos hermanos gemelos: el sociólogo y el maestro de escuela (reflejo de Francia en el, Volker, Joan , Barcelona: Península, 1975
- Chicos son hombres serán: cómo romper los lazos entre masculinidad y violencia, Miedziam, Myriam , Madrid: Horas y horas, 1996
- "La escuela obligatoria y la invención de la infancia anormal" en Espacios de poder , Muel, Francine , Madrid: Ediciones de la Piqueta, 1991
- La escuela a examen, Fernández Enguita, Mariano , Madrid: Pirámide. , 1999
- La profesión docente y la comunidad escolar, Fernández Enguita, Mariano , Madrid: Morata , 1999
- Vigilar y castigar , Foucault, Michel , Madrid: Siglo XXI, 1984
- La escuela no es una empresa. El neoliberalismo al asalto de la escuela pública, Laval, L. , Barcelona: Paidós , 2004
- Educación como "Dios manda". , Appel, Michel W. , Barcelona: Paidós , 2006
- <http://www.un.org/>, Naciones Unidas, ,
- <http://www.oneworld.net>, One World, ,
- <http://www.europa.eu.int/index-en.htm>, Unión Europea, ,
- <http://portal.unesco.org/>, UNESCO, ,
- Escuelas y calidad de la enseñanza, Informe internacional OCDE, Barcelona: MEC/Paidós, 1990
- Educación superior y futuro de España, Pérez-Díaz, Víctor e Rodríguez, Juan C. , Fundación Santillana, 2001
- www.ine.es, Instituto Nacional de Estadística, ,
- <http://www.consellodacultura.org>, Consello da Cultura Galega, ,
- Falar galego: No veo por que. Aproximación cualitativa á situación sociolingüística de Galicia, Iglesias Álvarez, Ana, Vigo, Xerais, 2002
- www.ige.eu/web/index., Instituto Galego de Estatística, ,
- fatic.uvigo.es/index., Universidade de Vigo, ,
- www.csic.es/ , CSIC, ,
- www.migualdad.es/mujer/, Instituto de la Mujer. La mujer en cifras, ,
- sgi.xunta.es/publida.html -, Servizo de Igualdade (Galicia), ,
- www.oecd.org/document, OCDE, ,
- www.cervantesvirtual.com/, Biblioteca Virtual Cervantes , ,
- www.educarm.es/templates/portal/images/ficheros/revistaEducarm/, REDINET (Información educativa), ,
- www.sc.ehu.es/sfwseec/basedatos.htm - , ERIC (Centro de recursos educativos), ,
- www.plazayvaldes.es/libro/diccionario-critico-de-ciencias-sociales/1249/ , Diccionario crítico de Ciencias Sociales, ,
- www.injuve.mtas.es/injuve/portal.portal.action , INJUVE (Instituto de la Juventud de España), ,
- http://webs.uvigo.es/hcastro/guias/guia_dep08.html, Como realizar un trabajo académico, ,
- Metodología de investigación, Hernández Sapiere, México, Mc.Graw-Hill, 1997
- Amor líquido: acerca de la fragilidad de los vínculos humanos, Bauman, Zygmunt, México, FCE, 2005
- La convivencia, Illich, Ivan, Barcelona, Virus, 2011
- Sociofobia: el cambio político en la era de la utopía digital, Rendueles, César, Madrid, Capitan Swing, 2013
- El Trabajo de cuidados, Carrasco, Cristina, Madrid, Los libros de la Catarata, 2011
- La corrosión del carácter, Sennett, Richard, Barcelona, Anagrama, 2000
- La invención de los derechos humanos, Hunt, Lynn, Barcelona, Tusquets, 2009
-

Como aprender a amar en la escuela, Renau, Mª Dolors (Ed.), Madrid, La catarata, 2012

Peligro, niños, Tonucci, Francesco, Barcelona, Graó, 2012

Pedagogías invisibles. El espacio del aula como discurso, Acaso, Maria, Madrid, La catarata, 2012

Pensando el futuro de la educación, Imbermom, F. Jarauta, B. (Coord.), Barcelona, Graó, 2012

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase encarecidamente que se lea esta guía con atención para poder aclarar as dúbidas xa na sesión de presentación da materia o primeiro día e non pasemos o curso aclarando cuestións que xa están recollidas neste documento.

Recoméndase poñer atención á documentación que se sube á plataforma virtual FAITIC. Nela están desenvolvidos os temas, esquemas de traballo, fichas e guións para realizar comentarios e outros traballos voluntarios, guías (como a de análise de películas con perspectiva sociolóxica), novas, anuncios, calendario previsto de realización do programa e datas das probas de avaliación.

Ningún traballo tutelado vai darse por finalizado ata que non acade a cualificación de apto.

Debe poñerse atención á bibliografía máis ampliada e bases de datos importantes para o desenvolvemento dos traballos.

Recoméndase ver os vídeos, documentais e películas que se propoñen nos diversos temas da materia pois contribúen a abrir o foco e a mellorar a comprensión do tema.

Tamén é importante ler a prensa e estar ao tanto dos acontecementos, e ter unha actitude aberta, curiosa e crítica ante o mundo.

Polo tipo de materia que é faise máis fincapé nos aspectos reflexivos que memorísticos.

A segunda convocatoria terá os mesmos requirimentos, de tal maneira que as partes superadas na primeira non hai que repetilas.

En caso de non poder asistir establecerase un sistema de traballo en titoría que permita solventar esta situación sen menoscabo do cumprimento de todos os resultados e de acadar todas as competencias establecidas na guía.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Comunicación: Lingua galega**

Materia	Comunicación: Lingua galega			
Código	P02G110V01201			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Fernández Salgado, Benigno			
Profesorado	Arias Freixedo, Xosé Bieito Fernández Salgado, Benigno			
Correo-e	bfsalgado@gmail.com			
Web				

Descrición xeral A especialidade do Grao en Educación Infantil esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha ampla formación en aspectos psicopedagóxicos, unha boa competencia na ferramenta básica da comunicación: a lingua.

O obxectivo desta materia é desenvolver dun modo coherente as capacidades lingüísticas e comunicativas de xeito que se favoreza a transmisión de coñecementos e a formación integral dos discentes. Alén de aprender a escoitar, tres son as destrezas que os profesores deben axudar a perfeccionar nas aulas: a capacidade lectora (comprensión, ritmo, dicción), a expresión oral (corrección, claridade, fluidez) e a expresión escrita (coherencia, unidade, gramaticalidade).

O futuro mestre de Educación Infantil deberá, por tanto, adquirir un nivel adecuado de lingua galega con vistas a desempeñar con eficacia as súas tarefas docentes: utilizando a lingua galega como lingua normal no ensino, servindo de modelo lingüístico para os seus alumnos e corrixindo os erros ou inadecuacións que estes poidan cometer na lingua oral e escrita.

Competencias

Código		Tipoloxía
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- Saber estar / ser
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	- saber - Saber estar / ser
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	- saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	- saber - saber facer
CE46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.	- saber facer - Saber estar / ser
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	- saber facer - Saber estar / ser
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.	- saber facer - Saber estar / ser
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer

CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer - Saber estar / ser
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber facer
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	- Saber estar / ser
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber facer - Saber estar / ser
CT14	Compromiso ético	- Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT17	Creatividade	- saber facer - Saber estar / ser
CT18	Lideranza	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	CG2 CE48 CE49 CT3 CT9 CT11 CT13 CT14
Falar, ler e escribir correcta e axeitadamente en galego.	CE43 CE44 CE46 CE50 CT1 CT2 CT3 CT11 CT13 CT15
Coñecer e dominar as técnicas de expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos.	CE44 CE46 CT1 CT3 CT13 CT17
Coñecer a fonética e a ortografía da lingua galega	CE43 CT3 CT15
Coñecer a gramática da lingua galega.	CE44 CE48 CT1 CT3 CT12 CT15
Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua galega.	CG2 CG4 CG5 CG6 CT3 CT18
Comprender as regras de formación de palabras polas que a lingua galega constrúe o seu vocabulario por vía interna.	CE43 CE49 CT1 CT3 CT7

Coñecer e utilizar adecuadamente un léxico suficiente para expresarse con precisión na exposición oral e na redacción de textos. CG6
CG11
CT3
CT4
CT7
CT11
CT12
CT15

Contidos

Tema

Fonética e ortografía	O uso das grafías e o sistema fonético galego. A acentuación gráfica. Palabras de ortografía dubidosa. Os signos de puntuación.
Gramática	Substantivo e adxectivo. Artigo. Pronome persoal. Demostrativo. Posesivo. Indefinidos e numerais. Relativos, interrogativos e exclamativos. O adverbio. O verbo. O infinitivo conxugado. As perífrases verbais. Os elementos de relación: preposicións e conxuncións. A sintaxe oracional. Concordancia nominal e correlación verbal. A construción da oración.
Léxico e formación de palabras	Palabras patrimoniais, semicultismos e cultismos. Grupos consonánticos. Sufixos e terminacións. Familias léxicas irregulares. Interferencias léxicas. Neoloxismos. A precisión léxica: selección do léxico, incorreccións comúns, tópicos e abusos. Procesos de formación de palabras e morfoloxía léxica. Derivación: prefixación e sufixación. Parasíntese. Composición. Outros procedementos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	7.5	22.5	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	13	26	39
Traballos de aula	13	26	39
Sesión maxistral	13	13	26
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	6	8
Traballos e proxectos	2	6	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia (estudo gramatical ou dialectolóxico) ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. A actividade inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, edición e presentación.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Complementa a lección maxistral.
Traballos de aula	Exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.

Sesión maxistral Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atendemento no despacho ou por correo electrónico.
Traballos tutelados	Daranse instrucións concretas nos primeiros días de clase.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exercicios de gramática e de léxico realizados en horas fóra de clase	10	CG4 CG6 CG11 CE43 CE44 CT2 CT3 CT7 CT15
Traballos tutelados	Elaboración dun traballo (texto escrito, estudo dialectolóxico ou análise de calquera aspecto relacionado co programa).	25	CG2 CG4 CG5 CE43 CE44 CE46 CE49 CT1 CT2 CT3 CT7 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT17 CT18
Sesión maxistral	Asistencia para a preparación do exame de fin de curso que incluíra os temas gramaticais explicados, os discutidos nos seminarios e a aplicación práctica con exercicios (probos de resposta curta e tipo test)	5	CG4 CE50 CT1 CT2 CT3 CT13 CT15

Traballos de aula	Realización de traballos. Resolución de problemas lingüísticos. Exercicios varios de léxico e gramática. Comentarios relativos a diversos contidos do programa.	10	CG4 CG6 CG11 CT1 CT2 CT3 CT7 CT11 CT13 CT15 CT17 CT18
Traballos e proxectos	Presentación oral do traballo tutelado	10	CE43 CE44 CE46 CE48 CT1 CT2 CT3 CT11 CT13 CT17
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame teórico e práctico sobre os contidos do programa	40	CG6 CE43 CE44 CE49 CT1 CT2 CT3 CT4 CT7 CT13

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Modelo A. Avaliación continua: para aprobar a materia o alumnado deberá superar (a) o traballo de curso, (b) os exercicios e (c) o exame. As notas do exame aprobado sumaranse ás notas de (a) e (b).

Modelo B. Avaliación única: os estudantes que non asistan regularmente ás clases terán que presentarse a un exame final da materia, en data determinada polo centro, que figurará na páxina web correspondente. Dúas semanas antes do exame entregarán o traballo de curso e os exercicios.

As datas dos exames pódense consultar na web da facultade na sección de organización académica

Bibliografía. Fontes de información

- Álvarez, R. e Xove, X., Gramática da lingua galega, Vigo: Galaxia, 2002
- Callón, Carlos, Como falar e escribir en galego con corrección e fluidez, Vigo: Xerais, 2012
- Crystal, D., A morte das linguas, Vigo: Galaxia, 2003
- Dubert García, Francisco et al., Novo dicionario da lingua galega, Vigo: Obradoiro, 2012
- Fernández Salgado, B. (ed.), Dicionario de usos e dificultades da lingua galega, Vigo: Galaxia, 2004
- Formoso Gosende, V., Do estigma á estima. Propostas para un novo discurso lingüístico, Vigo: Xerais, 2013
- Freixeiro Mato, X. R., Gramática da lingua galega, I, II, III, Vigo: A Nosa Terra, 2002-2006
- Freixeiro Mato, X. R., Estilística da lingua galega, Vigo: Xerais, 2013
- Granxa González, X. A. e Méndez Álvarez, M. X., Manual de lingua galega I e III, Vigo: Xerais, 2002

Guinovart, X., A Lingua galega en Internet, Vigo: Universidade de Vigo, 2003

Hermida, C., Gramática práctica (morfosintaxe), Santiago: Sotelo Blanco, 2004

ILG/RAG, Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego, Santiago de Compostela: ILG/RAG, 2012 [2003]

López Taboada, C. e Soto Arias, R., Dicionario de fraseoloxía galega, Vigo: Xerais, 2008

Méndez Álvarez, M^a. X., Ortografía da lingua galega, Vigo: Xerais, 2004

Muñoz Súa, B., Claro e seguido, 1, 2, 3, 4, Vigo: Xerais, 2004

Núñez Singala, Manuel, En galego, por que non?, Vigo: Galaxia, 2011

Pena, X. R. e Rosales, M., Manual e exercicios de galego urxente, Vigo: Xerais, 2006

Regueira, X. L., Os sons da lingua, Vigo: Xerais, 1998

Santamarina, A. (dir.) , Dicionario de dicionarios, Versión 3, A Coruña: Fundación Barrié de la Maza, 2013 [2003]

VV.AA., Gran dicionario Xerais da lingua, Vigo: Xerais, 2009

VV.AA., Gramática Práctica da Lingua Galega. Comunicación e Expresión, A Coruña: Baía Edicións, 2011

Bibliografía adicional será fornecida nas aulas.

Ligazóns interesantes relacionadas coa lingua galega e a súa aprendizaxe:

<http://www.ogalego.eu/>

<http://ilg.usc.es>

<http://www.consellodacultura.org/arquivos/asg/anosafala.php>

<http://www.realacademiagalega.org/publicacions>

<http://www.realacademiagalega.org/dicionario/#inicio.do>

<http://www.xunta.es/linguagalega/arquivos/Lexico2-Galicia.pdf>

<http://www.xunta.es/linguagalega/arquivos/Lexico1-Galicia.pdf>

Recomendacións

Outros comentarios

- A ficha cos datos persoais e a fotografía debe entregarse nas dúas primeiras semanas de clase.
 - Recoméndase ao alumnado de intercambio posuír uns coñecementos de nivel B2 en lingua galega para cursar esta materia.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Desenvolvemento motor**

Materia	Educación: Desenvolvemento motor			
Código	P02G110V01202			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Pazos Couto, Jose Maria			
Profesorado	Pazos Couto, Jose Maria			
Correo-e	chema3@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Materia de estudio da motricidade humana con especial incidencia na etapa de 0 a 6 anos. Fundamentos teóricos e recursos prácticos.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber - saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer - Saber estar / ser
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber facer - Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber - saber facer
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber facer - Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	- saber facer
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber - saber facer
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	- saber - saber facer
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.	- saber
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	- saber - saber facer
CE15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.	- saber
CE16	Identificar trastornos no soño, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.	- saber - saber facer

CE18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado dos estudantes.	- saber - saber facer
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	- saber facer - Saber estar / ser
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.	- saber - saber facer
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	- saber - saber facer
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.	- saber - saber facer
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.	- saber facer
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.	- saber
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	- saber facer - Saber estar / ser
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer - Saber estar / ser
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer - Saber estar / ser
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber facer
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	- saber
CT5	Coñecemento de informática	- saber - saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer - Saber estar / ser
CT8	Toma de decisións	- Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- Saber estar / ser
CT14	Compromiso ético	- Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	
CT16	Adaptación a novas situacións	- Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer - Saber estar / ser
CT18	Lideranza	- saber facer - Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber facer - Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe Competencias

Coñecer os fundamentos da motricidade humana con especial incidencia na etapa dos 0 a 6 anos

CG2
CG4
CG6
CG8
CE1
CE2
CE4
CE18
CE23
CE53
CT8
CT9
CT13
CT14
CT21

Coñecer os fundamentos da expresión corporal do currículo así como as teorías da adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes.

CG1
CG5
CG6
CE15
CE16
CE23
CE24
CE25
CT1
CT2
CT3
CT6
CT7
CT8
CT10
CT15
CT17
CT18

Saber utilizar o xogo como recurso didáctico así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.

CG3
CG11
CE21
CE26
CE36
CT1
CT2
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT21

Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión, as habilidades motrices e a creatividade.

CG7
CG9
CG10
CG12
CE44
CT2
CT4
CT5
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT19
CT20
CT22

Coñecer e utilizar cancións para promover a educación rítmica

CG5
CG6
CG9
CG11
CG12
CE16
CE44
CT1
CT2
CT9
CT17

Deseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices e potenciar nos nenos e nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades motrices e os beneficios que ten sobre a saúde.

CG2
CG4
CG8
CG9
CG12
CE16
CE18
CE24
CT1
CT2
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT15
CT16

Promover a sensibilidade relativa á expresión e a creación.

CG3
CG4
CG6
CG8
CG11
CG12
CE1
CE23
CE36
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT16
CT17
CT18
CT21

Contidos

Tema

TEMA 1: Desenvolvemento e aprendizaxe motor. Conceptos xerais e modelos explicativos	<ol style="list-style-type: none">1. Concepto de Educación psicomotriz.2. Obxectivos da Educación psicomotriz.3. Acción educativa.4. Orixe da Educación psicomotriz.<ol style="list-style-type: none">4.1. - Wallon. (Unidade funcional, desenvolvemento, relación entre trastornos psicomotores e trastornos do comportamento)4.2.-Outros. (Psicanálise, Ajuriaguerra, Gessell, Dupre, Guilmain.)5. A aproximación psiquiátrica e neuropsiquiátrica (Ajuriaguerra).6. A aproximación psicopedagóxica (Picq e Vayer).7. Aproximación científica: o método psicocinético de J. Lle Boulch.8. A educación vivenciada de A.Lapierre e B.Aucouturier.9. Educación psicomotora nos países anglófonos.<ol style="list-style-type: none">9.1. O modelo perceptivo-motor de Cratty.9.2. O método de Delacato.9.3. O método de educación perceptivo motórica de Kephart9.4 Educación psicomotriz e Educación Física de Base
--	--

TEMA 2.- Factores constitutivos da competencia motriz, concepto e desenvolvemento: Os primeiros movementos; Control corporal e conciencia corporal, esquema corporal, actividade tónica postural, lateralidade, respiración, relaxación, sensopercepción, habilidades corporais e habilidades manipulativas

- 1.- O esquema corporal:
 - 1.1. Toma de conciencia e representación.
 - 1.1.1. Evolución da imaxe corporal.
 - 1.1.2. Programa educativo básico.
 - 1.2. Organización do esquema corporal.
 - 1.2.1. Percepción e control do propio corpo.
 - 1.2.2. Control postural e equilibrio.
 - 1.2.3. Control respiratorio.
2. Afirmación da literalidade e orientación do esquema corporal.
 - 2.1. Evolución do proceso de lateralización.
 - 2.2. Posta en práctica do predominio lateral e a orientación do esquema corporal.
3. Actividades e metodoloxía de aplicación.
4. As tarefas motrices habituais.
5. Os aspectos perceptivos.
6. Percepción dun mesmo.
 - 6.1. Aspectos funcionais. Carácter global e segmentario.
 - 6.2. Aspectos estruturais. Carácter global e segmentario.
7. Percepción da contorna.
 - 7.1. Aspectos funcionais (utilización de espazo-tempo).
 - 7.2. Aspectos estruturais (posibilidades de situación da contorna en relación a nós no espazo e no tempo. Posibilidades do estado da contorna: Fixo. Estable. Cambiante.
 - 7.3. Aspectos temporais: Duración de sucesos. Precisión de sucesos. Reiteración de sucesos.
 - 7.4. Aspectos espazo-temporais: Velocidade. Aceleración.
8. Actividades e metodoloxía de aplicación.
9. Concepto de habilidades motrices básicas.
 - 9.1. Estadios no desenvolvemento das habilidades motrices.
10. Desprazamentos.
 - 10.1. Concepto.
 - 10.2. Factores a considerar nun programa educativo para o desenvolvemento dos desprazamentos.
 - 10.3. Aspectos dos desprazamentos.
 - 10.4. Factores que interveñen nos desprazamentos.
11. Saltos.
 - 11.1. Concepto.
 - 11.2. Partes do salto e a súa utilización didáctica.
 - 11.3. Factores que interveñen nos saltos.
12. Xiros.
 - 12.1. Concepto.
 - 12.2. Clasificación dos xiros.
 - 12.3. Factores que interveñen nos xiros.
13. Lanzamentos e recepcións.
 - 13.1. Concepto.
 - 13.2. Clasificación dos lanzamentos e das recepcións.
 - 13.3. Factores que interveñen.
14. A coordinación motriz xeral.
 - 14.1. Concepto.
 - 14.2. Evolución no neno.
15. A coordinación segmentaria.
 - 15.1. Coordinación óculo-manual.
 - 15.2. Coordinación óculo-pié.
16. Actividades e metodoloxía de aplicación.
17. O corpo e o movemento como medios de expresión.
18. A expresión corporal e os seus elementos básicos.
 - 18.1. A linguaxe corporal e o xesto.
 - 18.2. Elementos cualitativos do movemento: o espazo e O tempo.
 - 18.3. Actividades de expresión corporal: Expresión corporal. Danza. Mimo. Expresión dramática.
19. Ritmo e movemento.
 - 19.1. Consideracións teóricas.
 - 19.2. Influencia do ritmo na realización de tarefas motrices.
20. Actividades e metodoloxía de aplicación.

TEMA 3: Instrumentos de avaliación e criterios xerais de intervención.

1. A avaliación do desenvolvemento motor nos primeiros anos
 2. Diferentes tipos de avaliación e justificación.
 3. Aspectos a ter en conta na motricidade infantil
-

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	10	15	25
Traballos de aula	10	15	25
Debates	5	7.5	12.5
Presentacións/exposicións	14	21	35
Prácticas de laboratorio	10	15	25
Eventos docentes e/ou divulgativos	1	1.5	2.5
Probas de tipo test	2	3	5
Traballos e proxectos	5	5	10
Cartafol/dossier	4	6	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Sesión maxistral dos contidos da materia pero en determinados momentos incluíndo estratexias de resolución de problemas ou descubrimento guiado.
Traballos de aula	Traballos na aula en relación a casos prácticos vinculados aos contidos dos temas
Debates	Debates en pequenos grupos sobre os contidos ou casos prácticos propostos
Presentacións/exposicións	Exposicións prácticas de sesións
Prácticas de laboratorio	Realización de prácticas de laboratorio vinculadas aos contidos da materia
Eventos docentes e/ou divulgativos	Asistencia a congresos, charlas e eventos vinculados a materia

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Sesión impartida polo profesor na aula
Presentacións/exposicións	Presentacións feitas polo alumnado
Debates	Debates na aula alumno-alumno ou profesor-alumno
Probas	Descrición
Cartafol/dossier	Traballos diarios solicitados polo profesor

Avaliación		
	Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas

Probas de tipo test	Exame tipo test dos contidos da materia, ou de preguntas abertas	30	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE1 CE2 CE4 CE15 CE16 CE18 CE21 CE23 CE24 CE25 CE26 CE36 CE44 CE53
Traballos e proxectos	Traballo vinculado a parte práctica da materia	50	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE1
CE2
CE4
CE15
CE16
CE18
CE21
CE23
CE24
CE25
CE26
CE36
CE44
CE53
CT5
CT7
CT9
CT11
CT14
CT15
CT16

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Haberá a modalidade de avaliación continua, na que a asistencia é obrigatoria. Na modalidade de avaliación continua o profesor irá avaliando de forma cotiá a participación do alumnado na aula, así como o traballo diario

Tamén haberá a modalidade estandar, coa realización de exames, tipo test e/ou respostas abertas

Na Convocatoria de xullo gardaranse as cualificacións obtidas que tiveran polo menos unha nota de cinco (5).O alumnado deberá superar cada parte da materia da seguinte maneira:- Parte teórica: Exame tipo test-Parte práctica:a) si seguiu avaliación continua durante cúrsoo deberá presentar un traballo asignado polo profesorb) si non seguiu avaliación continua deberá facer unha exame de preguntas abertas.

Bibliografía. Fontes de información

GIL, P. (2003), Desarrollo psicomotor en Educación Infantil, 1ª, Sevilla: Wanceulen

Duch, L. y Melich, J., ESCENARIOS DE LA CORPOREIDAD (ANTROPOLOGIA DE LA VIDA COTIDIANA 2 /1), 2005, Trotta

AUCOUTURIER BARNARD, LOS FANTASMAS DE ACCION Y LA PRACTICA PSICOMOTRIZ, 2004, Grao

Gil Madrona, P. (Coord), Desarrollo Curricular de la Educación Física en la Educación Infantil, 2013, Piramide

VVAA, Desarrollo cognitivo y motor, 2013, McGraw-Hill

Prieto Saborit, J.A., Estimulación temprana y psicomotricidad., 2012, Wanceulen

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/P02G110V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/P02G110V01304

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Organización do centro escolar**

Materia	Educación: Organización do centro escolar			
Código	P02G110V01203			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	de la Fuente Fernández, María Adoración			
Profesorado	de la Fuente Fernández, María Adoración			
Correo-e	delafuente@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia forma parte do módulo 5 Organización do espazo escolar, materiais e habilidades docentes de carácter básico, con 6 créditos ECTS. Está ubicada en 1º curso, no segundo cuadrimestre. Pretende proporcionar aos estudantes os coñecementos científicos e as técnicas necesarias para reflexionar sobre os distintos aspectos e ámbitos da Organización Escolar, coa finalidade de poder reflectilos nunha realidade concreta, é dicir, nun centro da nosa Comunidade Autónoma. Intenta, tanto pola actualidade dos contidos como polos ámbitos que abrangue, despertar os intereses dos estudantes polos aspectos que tradicionalmente non se trataban nos currículos académicos.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber - saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber facer - Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber - saber facer
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	- saber - saber facer
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten	- saber facer - Saber estar / ser
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	- saber facer - Saber estar / ser

CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	- saber facer
CE20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidad na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.	- saber facer - Saber estar / ser
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	- saber facer - Saber estar / ser
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.	- saber - saber facer
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.	- saber
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- saber - Saber estar / ser
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.	- saber facer - Saber estar / ser
CE31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.	- saber
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.	- saber facer - Saber estar / ser
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	- saber - saber facer
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	- saber - saber facer
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber - saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber facer
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	- saber - saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber - saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber - saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber - saber facer
CT14	Compromiso ético	- Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT18	Lideranza	- saber facer - Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber facer
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe

Competencias

Coñecer a lexislación que regula as Escolas de Educación Infantil, a súa estrutura e os modelos de organización do espazo.

CG1
CG3
CG4
CG9
CG11
CE27
CE31
CT1
CT2
CT6
CT8
CT13
CT21

Planificación das secuencias de aprendizaxe e organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG10
CG11
CG12
CE8
CE10
CE20
CE21
CE30
CE32
CE59
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT16
CT17
CT18
CT21

Comprender que a dinámica diaria en Educación Infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexibles no exercicio da función docente.

CG2
CG3
CG5
CG10
CE8
CE10
CE20
CE32
CE59
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT12
CT16
CT18
CT20
CT21

Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade no contorno escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso harmónico e integral dos estudantes.

CG11
CG12
CE20
CE29
CT2
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT15
CT16
CT17
CT18

Saber traballar en equipo con outros profesionais e colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno, coa finalidade de planificar secuencias de aprendizaxe e organizar situacións de traballo, na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 anos e 3-6 anos.

CG1
CG9
CG12
CE12
CE21
CE30
CE64
CE66
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT12
CT14
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

Ter unha imaxe realista de si mesmo, actuar conforme ás propias conviccións, asumir responsabilidades, tomar decisións e relativizar as posibles frustracións.

CG12
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT16
CT17
CT18
CT20
CT21

Tomar conciencia da complexidade dos procesos educativos en xeral e dos procesos de ensinanza-aprendizaxe, nas etapas obrigatorias do sistema educativo.

CG1
CG9
CG11
CG12
CE27
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT9
CT13
CT17
CT18
CT21

Analizar e aplicar distintas estratexias metodolóxicas para organizar os espazos, materiais e tempos, en función dos diferentes modelos didácticos e das características e peculiaridades do alumnado.

CG1
CG2
CG3
CG9
CG11
CE8
CE10
CE59
CE64
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT21

Coñecer experiencias internacionais e exemplos de experiencias innovadoras en Educación Infantil para aplicarlas na aula.

CG1
CG11
CG12
CE12
CE21
CE26
CE27
CE29
CE30
CE64
CE66
CT1
CT2
CT3
CT4
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

Participar na definición do proxecto educativo e na actividade xeral do centro, atendendo os criterios de control de calidade.	CG1 CG9 CE21 CE26 CE29 CE30 CE64 CE66 CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT9 CT13 CT17 CT18 CT21
--	--

Contidos

Tema	
1.- FUNDAMENTACIÓN CONCEPTUAL 2.- SUBSISTEMA AMBIENTAL/CONTEXTUAL 3.- SUBSISTEMA DE PLANIFICACIÓN	1.1.- A Organización Escolar. 1.2.- O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e administración. 1.3.- O centro e a comunidade educativa. 2.1.- A estrutura do sistema escolar. 3.1.- Plan do centro. 3.2.- O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e administración escolar: características e niveis.
4.- SUBSISTEMA ESTRUCTURAL. 5.- SUBSISTEMA RELACIONAL.	4.1.- Organización do alumnado, profesorado, recursos, espazos, horarios e actividades. 5.1.- A participación nos centros educativos. 5.2.- O clima organizativo. 5.3.- A cultura organizativa. 5.4.- O conflito nas organizacións educativas.
6.- SUBSISTEMA DE DIRECCIÓN E LIDERAZGO. 7.- SUBSISTEMA DE CAMBIO / DESENVOLVEMENTO ORGANIZATIVO.	6.1.- A dirección nas organizacións educativas. 6.2.- Os proxectos de dirección. 6.3.- Da dirección ao liderazgo. 7.1.- Avaliación de centros. 7.2.- Análise de experiencias de organización. 7.3.- Referencia de modelos e dos elementos estudados, aplicados aos centros de Educación Infantil.
8.- ORGANIZACIÓN ESCOLAR DIFERENCIADA. 9.- A ORGANIZACIÓN ESCOLAR NO PRACTICUM.	8.1.- Análise de experiencias de organización. 8.2.- Referencia de modelos e de elementos estudados nos centros de Educación Infantil. 9.1.- Aportacións da Organización Escolar ao Practicum.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	6	8
Titoría en grupo	10	11	21
Seminarios	10	20	30
Traballos de aula	12	24	36
Sesión maxistral	17	34	51
Probas de resposta curta	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Esta sesión servirá para presentarlle aos estudantes a materia: competencias, contidos, planificación, metodoloxía, atención personalizada, avaliación e bibliografía.
Titoría en grupo	A través das titorías, o profesor facilitará e orientará aos estudantes no seu proceso formativo, podendo ser obxecto de atención calquera das facetas ou dimensións que inciden no mesmo (aspectos académicos, actitudinais, persoais, sociais...). Computa na avaliación continua.
Seminarios	A través dos seminarios abordaranse temas específicos, que permitan profundizar os contidos da materia. É dicir, utilizaranse como complemento das clase teóricas. Computan na avaliación continua.
Traballos de aula	Os estudantes, de forma individual ou en grupos, realizarán proxectos supervisados polo profesor. Computan na avaliación continua.

Sesión maxistral Presentación estruturada dos temas, coa finalidade de facilitar información organizada, seguindo os criterios adecuados á finalidade dos mesmos. Guión facilitador e a correspondente exposición verbal, por parte do profesor, dos contidos da Organización Escolar.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Titoría e seguimento dos traballos de aula que realicen os alumnos, co obxecto de orientar, facilitar o proceso e atender e resolver as súas dúbidas dos estudantes.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Teranse en conta os seguintes aspectos na avaliación: -aspectos formais -calidade dos traballos -exposición oral e resposta ás preguntas plantexadas.	50	CG2 CG3 CG4 CG5 CG7 CG10 CG11 CE8 CE10 CE12 CE20 CE21 CE26 CE29 CE30 CE32 CE59 CE64 CT2 CT3 CT4 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22

Probas de resposta curta	Respostar a cuestións relacionadas cos resultados de aprendizaxe e cos contidos recollidos nos bloques correspondentes	50	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG9 CG10 CG11 CG12 CE8 CE10 CE12 CE20 CE21 CE26 CE27 CE29 CE30 CE31 CE32 CE59 CE64 CE66 CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22
--------------------------	--	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A nota final da materia ten dous compoñentes: O traballo realizado polo alumnado durante o curso (Evaluación Continua) A proba escrita. Para superar a materia é necesario obter como mínimo un 60% da nota do exame. No caso de non de no superar a materia na la primeira convocatoria, a nota da avaliación continuamantérase para a segunda convocatoria. O

alumnado non asistente terá que demostrar as mesmas competencias que os asistentes. Para elo deberá realizar unha proba correspondente aos traballos de aula e uotra á proba escrita de resposta curta. Cada proba será avaliada cun 50%.

Bibliografía. Fontes de información

- Bolívar,A, Los centros educativos como organizaciones que aprenden, 2000, La Muralla
- Cantón Mayo, I. , Las organizaciones escolares: hacia nuevos modelos, 2000, FUNDEC
- Cantón Mayo I., Pino Juste M., Organización de centros educativos en la sociedad del conocimiento, 2014, Alianza Editorial
- Carda, R.M., Larrosa, F., La organización del centro educativo: Manual para maestros, 2007, ECU
- Cid Sabucedo, A, El clima escolar, 2002, Tórculo
- Cid Sabucedo, A., Practicum I: Prácticas de Observación e de Investigación, 1996, Copytema
- Cid Sabucedo, A, Los proyectos de dirección, 2000, Aurea
- García Rodríguez, Mª L. , Organización de la educación infantil, 1996, Escuela Española
- Gil, L., Guzman, M., Moreno E., Caminando hacia la escuela que queremos, 2013, Octaedro - Rosa Sensat
- Gimeno Sacristán, J., El sistema educativo. Una mirada crítica, 2004, CISS-Praxis-Cuadernos de Pedagogía
- Goldschmied, E., Educar en la escuela infantil, 2002, Octaedro- Rosa Sensat
- González González, Mª T. (Coord.), Organización y gestión de centros escolares, 2003, Prentice-Hall
- Lorenzo Delgado, M., Organización de centros educativos. Modelos emergentes, 2011, La Muralla
- Lorenzo Delgado, M., Organización Escolar. La construcción de la escuela como organización, 1995, Ediciones Pedagógicas.
- Madrid, D., Mayorga, M^aJ., Organización del centro de Educación Infantil, 2010, Aljibe
- Malaguzzi, Loris, La educación infantil en Reggio Emilia, 2001, Octaedro - Rosa Sensat
- Zabalza Beraza, M. A., La calidad de la educación infantil, 2005, Narcea
- Documentos normativos, Leis e os seus desenvolvementos, , BOE, DOGA...
-

Recomendacións

Outros comentarios

Para o aproveitamento exitoso da materia RECOMÉNDASE:

A) Asistencia continua a sesións de teoría e práctica. A asistencia a clase considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación do grao de desenvolvemento das capacidades e competencias.

B) As tarefas e actividades prácticas poderán abranguer varias sesións de traballo e será necesario rematar algunha fora do horario de clase.

Tendo en conta que os contidos da materia son obxecto constante de opinións, comentarios, debates e decisións, dende os ámbitos político, administrativo, económico e social; sería convinte para poder estar ao día á lectura de páxinas web dos diferentes centros educativos da Xunta de Galicia, do Ministerio e doutras Comunidades Autónomas, así como revistas específicas de educación, organización, xestión, avaliación e calidade de institucións educativas.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación**

Materia	Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación			
Código	P02G110V01204			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Soto Carballo, Jorge Genaro			
Profesorado	Fernández González, María Reyes Soto Carballo, Jorge Genaro			
Correo-e	hesoto@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/hesoto			
Descrición xeral	<p>A materia Teoría e Institucións Contemporáneas de Educación persigue que os alumnos e alumnas adquiran unha visión de conxunto dos principais fenómenos e problemas educativos referidos ó seu quefacer profesional, de xeito que poidan chegar a contempla-los procesos educativos como accións e feitos humanos que actúan coherentemente nun sistema social; permitindo ós estudantes analizar, relacionar e sintetiza-los distintos elementos que constitúen estes procesos. Desde esta perspectiva abórdase o estudo das bases fundamentais que fan posible a existencia dos fenómenos educativos: como actúan eses elementos dentro dunha cultura concreta, de que forma se relacionan dentro do sistema educativo, como evolucionan no transcurso do tempo, que mecanismos se poñen en funcionamento ó operar dun determinado xeito, en que sentido se pode afirmar que producen educación, etc.</p> <p>Os elementos que configuran o estudo teórico e institucional da educación, non poden ser tratados como se estiveran illados, independentemente das estruturas -humanas, físicas ou sociais- de que forman parte, senón dun xeito integrado. O que se persigue nesta materia, é que o alumno saiba interpretar ó final de curso a realidade educativa nas súas dimensións fundamentais; que desenvolva a razón e o sentido crítico ó estudia-la actividade escolar e outros procesos educativos; que saiba intervir pedagoxicamente sobre esa realidade e ter claro cal é o seu papel como maestro.</p>			

Competencias

Código	Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil - saber
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos - saber facer
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia - saber facer - Saber estar / ser
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.

CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no periodo 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	- saber
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	- saber - saber facer
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	- saber - saber facer
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	- saber facer - Saber estar / ser
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	- saber - saber facer
CE14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.	- saber
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	- saber facer - Saber estar / ser
CE20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidad na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.	- saber facer
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.	- saber facer - Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	- saber facer - Saber estar / ser
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.	- saber - saber facer
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.	- saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.	- saber facer
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.	- saber facer
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	- saber - saber facer
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	- saber
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber
CT5	Coñecemento de informática	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer - Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer
CT13	Razoamento crítico	- saber

CT14	Compromiso ético	- saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT17	Creatividade	- saber facer
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Analizar, comprender e avaliar a educación como feito y como acción-intervención desde os marcos teóricos que nos proporcionan distintas teorías contemporáneas da educación.	CB1 CB2 CB3 CB4 CG1 CG3 CG5 CG9 CG12 CE1 CE10 CE12 CE13 CE14 CE19 CE21 CE22 CE27 CE28 CE29 CE32 CE41 CE66 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT9 CT13 CT14 CT15 CT17 CT21

2.- Analizar a evolución histórica das institucións educativas formais e non formais tendo en conta os condicionamentos sociais, políticos e normativos.

CB1
CB2
CB3
CG1
CG5
CG9
CG11
CG12
CE1
CE13
CE14
CE27
CE28
CE41
CT1
CT2
CT3
CT6
CT7
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT21

3. Desenvolver un coñecemento reflexivo e crítico da educación que permita comprender a complexidade do proceso educativo.

CB1
CB3
CG1
CG5
CG11
CG12
CE1
CE6
CE13
CE14
CE27
CT1
CT3
CT6
CT8
CT9
CT13
CT14
CT17
CT21

4.- Valorar a acción educativa do mestre/a de educación infantil como un proceso de intervención profesional, o que supón explicar, xustificar e xerar pedagóxicamente a súa intervención

CB1
CB2
CB3
CG1
CG5
CG7
CG9
CG12
CE1
CE13
CE14
CE19
CE20
CE28
CE29
CE61
CT1
CT2
CT3
CT5
CT6
CT7
CT13
CT14
CT15
CT21

Contidos

Tema

Concepto, finalidades e sistemas en educación. Bloque 1	1.1. A educación como fenómeno social 1.2 O educador: O profesor como educador profesional: delimitación do ámbito propio de actuación. Preparación específica. Compromiso de actualización. O educador: Uns certos dereitos sociais. Autonomía na acción. Compromiso deontolóxico. As funcións docentes. A personalidade do profesorado. Patoloxía da profesión docente
O coñecemento científico da educación. Bloque 2	2. Os principios de educación. 2.1 O educando. O individuo como suxeito da acción. Motivación e necesidades educativas. O desenvolvemento cognitivo. O educando: O desenvolvemento social. O desenvolvemento moral. Os estilos de aprendizaxe. O autoconceito como dimensión personal. 2.2 A educación en valores
Axentes e Institucións educativas. Bloque 3	3.1. Evolución histórica e novas perspectivas do Sistema Escolar. A escola de onte. Orixes e evolución histórica da Educación Escolar. A escola d noso tempo. O sistema educativo español actual. A escola do futuro . Novos plantexamentos educativos formais 3.2. A educación non formal. Orixe e evolución da Educación non formal. Áreas de actuación e axentes da Educación non formal. Os métodos e medios da Educación non formal. 3.3 A familia de hoxe en día. Familia e sociedade. A educación familiar. A comunidade educativa. Os escenarios da educación: Espazos formais, non formais e informais.
Teorías educativas contemporáneas e historia da educación infantil. Bloque 4	4.1. Rousseau e a orixe do naturalismo. O ideal rousseauiano. 4.2. A Escola Nova e a Escola Moderna. Teorías e métodos. 4.3. As Teorías Marxistas. 4.4. As Teorías antiautoritarias. 4.5. A Educación Personalista. Teorías e modelos. 4.6. O Modelo Crítico. 4.7. O enfoque comunicativo. 4.8. O modelo da reprodución social.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	15	31.5	46.5
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	7.5	11	18.5
Prácticas autónomas a través de TIC	0	10	10
Sesión maxistral	30	45	75

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Os traballos de aula (traballos monográficos) terán como cometido a iniciación á investigación. Estes traballos versarán sobre unha temática previamente aportada polo profesor e relacionada coas temáticas dos bloques de contido.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	O profesor ofertará ó alumnado unha escolmna de textos. O alumno pola súa banda elixirá entre os textos ofertados. Consistirá nun análise crítico-reflexivo relacionado coas temáticas traballadas dentro dos contidos. Asimismo dentro da resolución de problemas e/ou exercicios abordarase a visualización de vídeos susceptibles de enriquecer a materia e complementa á información e os contidos que se desenvolvan nas clases.
Prácticas autónomas a través de TIC	Os alumnos pola súa banda, coa oportuna orientación do profesor, afondarán en cuestións concretas que non foran abordadas máis que dun xeito moi xenérico na exposición deste e que sexan susceptibles de tratamento de estudio recorrendo ós soportes documentais e bibliográficos pertinentes. O alumno realizará procuras documentais e bibliográficas para a maior comprensión dos bloques de contido. Neste sentido, apoiarase nas fontes e bases de datos especializadas tanto da biblioteca da nosa universidade como doutras fontes atopadas a través de internet.
Sesión maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaborados e presentados de maneira expositiva ó grupo de clase polo profesor. O profesor centrará a súa exposición, preferentemente, nos aspectos nucleares de cada unidade didáctica, procurando ofrecer de maneira condensada a información esencial que posibilite obter unha visión panorámica ou de síntese de cada tema, delimitando os conceptos, as ideas e os argumentos nel implicados e imbricándose cos demais do programa a fin de lograr unha integración dos módulos de contido e dos aspectos estruturais que conforman o corpus cognitivo da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	A atención personalizada ten por obxectivo facer o seguimento da evolución do alumno e apoiar o seu traballo dentro da asignatura. O profesor abordará aqueles aspectos que precisen de reforzo, asesoramente e guía para que o alumno acade os obxectivos marcados para esta materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	O profesor propondrá traballos sobre contidos específicos (dossier) que aporten actualidade, reflexión crítica ás temáticas traballadas nas clases. Trátase, mediante o traballo personal e reflexivo, de afondar nos eidos da labor educativa que máis valor teñen no seu quefacer profesional futuro	10	CB2 CB3 CB4 CG5 CG11 CG12 CE1 CE13 CE14 CE19 CE27 CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT14 CT17

Traballos de aula	O traballo monográfico consiste na investigación sobre aspectos relevantes da educación infantil. Serán avaliados tendo en conta a calidade das aportacións, o seu formato axustado ós estándares científicos o mesmo que as exposicións monográficas que serán avaliadas tendo en conta a capacidade expositiva diante da clase, o contido e a preparación dos materiais pertinentes de aportar calidade a á materia	20	CB2 CB3 CB4 CG5 CG11 CE1 CE13 CE14 CE19 CE27 CE28 CT1 CT2 CT5 CT8 CT9 CT13 CT14 CT15 CT17
Sesión maxistral	As sesións maxistrais serán avaliadas mediante unha proba. Dita proba avaliará as competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en función dos coñecementos que teñen sobre a materia.	70	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A cualificación final da disciplina resultará da integración das distintas notas. Deberán ser superadas todas as partes para poder obter unha cualificación positiva. O alumno que non realice todas as actividades de avaliación obterá unha cualificación final de SUSPENSO. En Xullo avaliarase mediante un exercicio escrito, a entrega dun traballo monográfico e o dossier feito na clase. Tanto a cualificación dos traballos derivados da resolución de problemas, é dicir, contidos específicos (Dossier) como a cualificación dos traballos de aula (traballo monográfico) feitos no seu momento durante o curso, seguirán vixentes na segunda convocatoria ou convocatoria extraordinaria. Os alumnos non asistentes terán un exame escrito final de toda a materia e a entrega dun dossier ou monográfico sobre una temática específica propia da materia. As datas de exámenes se pueden consultar no seguinte enlace: <http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?id=189,921,0,0,1,0>

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA: • NEGRÍN FAJARDO, O. (2005): Teorías e institucións contemporáneas de educación. Madrid, Centro de Estudios Ramón • Areces. • FAURE, E. (1981): Aprender a ser. Madrid, Alianza Universidad • SARRAMONA, J. (2000): Teoría de la educación. Reflexión y normativa pedagógica. Barcelona, Ariel Educación. • SANCHIDRIÁN, C. (2010): Historia y Perspectiva actual de la Educación Infantil. Barcelona, Edit. Graó. Bibliografía Complementaria: • ALDECOA, J. (1990): Historia de una maestra. Anagrama, Barcelona. • ALUMNOS DE LA ESCUELA DE BARBIANA (1986): Carta a una maestra. Hogar del libro, Barcelona. • APPLE, M. W. (1987): Educación y poder. MEC, Madrid. • APPLE, M.W. (1986): Ideología y currículo. Akal, Madrid. • AVANZINI, G. (1979): La pedagogía en el siglo XX. Narcea, Madrid. • BERSTEIN, B. (1990): Poder, educación y conciencia. Sociología de la transmisión cultural. El Roure, Barcelona. • CARR, W. (1990): Hacia una ciencia crítica de la educación. Laertes, Barcelona. • CASTILLEJO BRULL, J.L. e COLOM, A.J. (1987): Pedagogía sistémica. CEAC, Barcelona. • CASTILLEJO BRULL, J.L. (1985): Nuevas perspectivas en las ciencias de la educación. Anaya, Madrid. • COLOM CAÑELLAS, A.J. (1982): Teoría y metateoría de la educación. Trillas, México. • COOMBS, P.H. (1985): La crisis mundial de la educación. Perspectivas actuales. Santillana, Madrid. • COSSÍO, M.B. (1985): Una antología pedagógica. MEC, Madrid. • CHARLOT, B. (1985): Educación, cultura e ideología. Anaya, Madrid. • DEWEY, J. (1995): Democracia y educación: una introducción a la filosofía de la educación. Morata, Madrid • DIENELT, K. (1980): Antropología pedagógica. Aguilar, Madrid. • ESTEVE ZARAZAGA, J.M. (1994): El malestar docente. Laia, Barcelona. • FERNÁNDEZ ENGUITA, M. (1990): La cara oculta de la escuela. Espasa editores, Madrid. • FERRER GUARDIA, F.(1976): La escuela moderna. Júcar, Madrid • FLECHA, R. (1990): La nueva desigualdad cultural. El Roure, Madrid. • FREINET, C.(1974): El diario escolar. Laia, Barcelona. • NEGRIN FAJARDO y VERGARA CIORDIA. (2005). Antología de textos de teorías e institucións contemporáneas de educación, Madrid, Editorial

Universitaria Ramón Areces. • POZO ANDRÉS, M^a del Mar (2004). Teorías e instituciones contemporáneas de educación, Madrid, Editorial Biblioteca Nueva, S.L. • SARRAMONA, J., COLOM, A. J. y VAZQUEZ, G. (1998). Educación no formal, Barcelona. • Touriñán, J. M. (2016). *Pedagogía general. Principios de educación y principios de intervención pedagógica*. A Coruña: BelloyMartínez.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil**

Materia	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil			
Código	P02G110V01205			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Dosil Díaz, Joaquín			
Profesorado	Dosil Díaz, Joaquín			
Correo-e	jdosil@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporciona ao futuro docente un coñecemento detallado sobre o proceso de aprendizaxe dos seus alumnos/as e a forma de melloralo mediante procedementos de instrución axeitados.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber facer - Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - saber facer

CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no periodo 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	- saber
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	- saber - saber facer
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	- saber - saber facer
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	- saber - saber facer
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.	- saber facer
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten	- saber facer
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.	- saber - saber facer
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	- saber - saber facer
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	- saber facer - Saber estar / ser
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.	- saber facer - Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	- saber facer - Saber estar / ser
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber facer
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.	CB2 CG2 CG3 CG6 CE1 CE4 CE7 CE9 CE10 CE19 CE22 CT6 CT12

Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 0-6 no contexto familiar, social e escolar.	CB1 CB2 CG2 CG6 CG7 CG10 CE1 CE4 CE6 CE19 CT1 CT6 CT12
Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula de infantil.	CB2 CG4 CE5 CE6 CE9 CE19 CT7 CT12 CT16
Promover o traballo cooperativo e o traballo autónomo que permita deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe con outros docentes e profesionais.	CB4 CB5 CG5 CE6 CE8 CE21 CE29 CT9 CT15 CT16
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación en psicoloxía da educación.	CT2 CT8 CT15 CT16
Crear e manter lazos de comunicación coa familia para incidir eficazmente no proceso educativo.	CB4 CG10 CE10 CT3 CT11 CT16
Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias.	CB2 CG3 CE21 CT1 CT15 CT16
Deseñar e materializar espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade.	CB2 CG3 CE6 CE8 CE19 CE22 CT2 CT12 CT16
Promover no grupo a aceptación de normas e o respecto aos demais.	CB2 CG4 CG5 CE5 CE6 CE9 CT7 CT11

Coñecer, deseñar e aplicar técnicas para identificar disfuncións na aprendizaxe.

CB3
CB4
CG3
CG6
CE1
CE4
CE7
CE9
CE10
CE22
CT1
CT6
CT16

Coñecer e deseñar situacións de aprendizaxe susceptibles de optimizar: o desenvolvemento de aspectos perceptivo-motrices; a linguaxe oral receptiva e expresiva; unha autoestima positiva e equilibrio emocional.

CB2
CB3
CG2
CG3
CG4
CG6
CG7
CE1
CE4
CE6
CE7
CE19
CE22
CE29
CT1
CT2
CT7
CT12
CT16

Contidos

Tema

1.Paradigmas e concepcións teóricas sobre a aprendizaxe e a aprendizaxe escolar.	Contribucións do condutismo á explicación dos procesos de aprendizaxe. Aprendizaxe por observación: a teoría social cognitiva. Aportacións do procesamento da información A teoría sociocultural de Vygotsky. A teoría de Bruner e a construción do coñecemento A teoría da aprendizaxe significativo de Ausubel. A concepción construtivista da aprendizaxe escolar.
2. Contextos e factores condicionantes da aprendizaxe na idade infantil.	Ámbitos educativos nas sociedades desenvolvidas. O contexto familiar. Funcións psicolóxicas e educadoras da familia. A interacción familia-escola. Programas de formación de pais. O contexto escolar. Características das prácticas educativas escolares. Factores persoais, contextuais e relacionais que favorecen a aprendizaxe na escola. O profesor/a: elemento clave da aprendizaxe dos alumnos/as. O alumno/a: axente, protagonista e responsable da aprendizaxe. Os contidos. Outros ámbitos educativos. Os mass media como instrumentos educativos.
3.Procesos de aprendizaxe na idade infantil.	Natureza, estrutura e formulacións teóricas sobre a intelixencia. Procesos e estratexias cognitivas e metacognitivas. Implicacións na aprendizaxe escolar. Avaliación e mellora das habilidades cognitivas.
4.Procesos afectivos e motivación académica na idade infantil.	Autoconceito: formación e relación co rendemento académico. Emocións e aprendizaxe escolar. A motivación do estudante e a aprendizaxe escolar. Estratexias motivacionais.
5.Interacción alumno-alumno e profesor-alumno na educación infantil.	Estilos de ensino e efectividade docente. Relacións profesor-alumno: representacións, expectativas e interacción. A mediación instrucional. Interacción entre alumnos e aprendizaxe escolar.
6.TICs e aprendizaxe na etapa infantil.	O uso das TICs e a aprendizaxe escolar. O uso das TICs e a instrución.
7. Métodos e procedementos de investigación en Psicología da Educación.	Importancia da investigación nesta disciplina. Métodos de investigación Técnicas de investigación.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	10	0	10

Presentacións/exposicións	10	20	30
Debates	25	50	75
Probas de tipo test	10	25	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Presentacións/exposicións	Exposición, por grupos, diante do grupo mediano, e despois por escrito ao profesor, dos resultados da valoración de tres alumnos/as de educación infantil (3, 4 e 5 anos), utilizando probas adaptadas a este alumnado co obxecto de detectar posibles causas das dificultades de aprendizaxe que poida manifestar un alumno/a e actuar en consecuencia.
Debates	Defensa de un tema en grupos de 4 ou 5 alumnos diante de outro grupo, coa avaliación dos demais compañeiros.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor, interaccionando cos alumnos constantemente.
Presentacións/exposicións	Presentación de diferentes tópicos da materia.
Debates	Debates en equipos de 4/5 persoas, con incidencia no traballo individual e colectivo.
Probas	Descrición
Probas de tipo test	Proba de 40 preguntas tipo test con 3 alternativas de resposta.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	material básico da materia	20	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT15 CT16
Presentacións/exposicións	traballos a presentar sobre temas practicos	30	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9

Debates	competición de debate entre grupos, coa calificación por equipo e por resultado na competición	30	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT15 CT16
Probas de tipo test	proba tipo test con tres alternativas de resposta	20	CT1 CT15

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para superar la segunda convocatoria se tendrá que obtener al menos el 50 % de la nota de los criterios de la primera convocatoria

Bibliografía. Fontes de información

la Educación. Barcelona: Boixareu Universitaria.

Beltrán, J., Moraleda, M., Alcañiz, E., G. Calleja, F. y Santiuste, V. (1995). *Psicología de Biblioteca de Aula*.

Coll, C., Palacios, J. y Marchesi, A. (Comps.) (1994). *Desarrollo psicológico y educación: Vol. II. Psicología de la Educación* (Octava reimpresión). Madrid: Alianza.

Corral, A. Gutiérrez, F. y Herranz, P. (comp.) (1997). *Psicología Evolutiva*, Vol. 1. Madrid: UNED.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica**

Materia	Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica			
Código	P02G110V01301			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Álvarez Lires, María Mercedes			
Profesorado	Álvarez Lires, María Mercedes Varela Losada, María Mercedes			
Correo-e	lires@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>O concepto actual de saúde está baseado nunha visión integral do ser humano, que inclúe, ademais dunha percepción física e psicolóxica, novas dimensións sociais e ambientais. Neste marco, a educación para a saúde convértese nun elemento esencial para o desenvolvemento integral das persoas. E débese entender dentro do contexto de promoción da saúde, que inclúe, non só accións a nivel individual, se non tamén actuacións orientadas a mellorar as condicións de vida de toda a comunidade.</p> <p>Así, a maioría dos currículos formais que existen actualmente incorporan gran parte dos contidos que trata a educación para a saúde. Desta forma, o Decreto que fixa as bases da Educación Infantil en Galicia establece como finalidade principal a de contribuír ao desenvolvemento físico, afectivo, social e intelectual das nenas e dos nenos.</p>			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber - saber facer - Saber estar / ser

CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE16	Identificar trastornos no sono, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado dos estudantes.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT5	Coñecemento de informática	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT7	Resolución de problemas	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT8	Toma de decisións	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber - saber facer - Saber estar / ser

CT14	Compromiso ético	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT18	Lideranza	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE15
CE16
CE17
CE18
CE36
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

Identificar trastornos no sono, da alimentación, do desenvolvemento psicomotor, da atención e da percepción auditiva e visual. Colaborar co persoal especializado para identificar e axudar a solucionar posibles trastornos. Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturban o desenvolvemento físico e psíquico do alumnado.

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE15
CE16
CE17
CE18
CE36
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

Saber programar actividades e deseñar recursos didácticos para desenvolver a educación para a saúde na escola. Familiarizarse coas metodoloxías, recursos e materiais necesarios para a ensinanza da Educación para a saúde, incluídos os recursos relacionados coas tecnoloxías da información e da comunicación. Revisar de forma crítica as prescricións e orientacións o Currículo de Educación Infantil.	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE15 CE16 CE17 CE18 CE36 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22
---	--

Saber avaliar as programacións realizadas tendo en conta o Currículo de Educación Infantil.	CG1 CG6 CG7 CG8 CG9 CG11 CG12 CE15 CE16 CE18 CE36 CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT13 CT14 CT21
---	---

Contidos	
Tema	
Que é a educación para a saúde?	A evolución do concepto de saúde. Os determinantes de saúde. A educación para a saúde, baixo a perspectiva da promoción da saúde. As actitudes cara a saúde. A necesidade da Educación para a saúde na escola.

Estratexias didácticas para promover a aprendizaxe da Educación para a saúde.	Aspectos legislativos relacionados coa Educación para a saúde na etapa de Educación Infantil. A educación para a saúde no currículo de Infantil Achegas da aprendizaxe cooperativa a Educación para a saúde
Revisión de aspectos básicos do desenvolvemento das nenas e nenos de 3 a 6 anos.	Elementos básicos de desenvolvemento psicolóxico, afectivosexual,...do alumnado de Infantil. Principais ámbitos de aplicación: educación para a alimentación e o consumo, educación para a igualdade, educación emocional, educación afectivosexual, prevención de adicións e riscos, educación ambiental e educación viaria. Atención a alumnado con necesidades educativas especiais.
Análise de recursos para o ensino da educación para a saúde.	Análise, deseño e avaliación de actividades relacionadas coa Educación para a saúde.
Técnicas de avaliación específicas para promover a saúde na escola infantil.	Avaliación de actividades relacionadas coa Educación para a saúde.
Alimentación e consumo.	Alimentación e consumo saudable.
Educación sexual.	Educación afectivo sexual na educación infantil.
Orientacións sobre o consumo de drogas.	Identificación de substancias e mecanismos de adicción.
Contaminación e saúde.	A polución de materiais, a contaminación do medio e as súas repercusión na saúde.
Alumnado con necesidades específicas.	Identificación de posibles intervencións de apoios educativos específicos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	5	7.5	12.5
Prácticas de laboratorio	7.5	11.25	18.75
Titoría en grupo	3	2.25	5.25
Metodoloxías integradas	0	22.6	22.6
Eventos docentes e/ou divulgativos	10	20	30
Debates	14	11.9	25.9
Sesión maxistral	9	18	27
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	4	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Realización de traballos en grupo e individuais na aula.
Prácticas de laboratorio	Realización de actividades experimentais na aula laboratorio.
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas en grupo.
Metodoloxías integradas	Realización de actividades globalizadas.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencias e obradoiros.
Debates	Presentacións
Sesión maxistral	Exposición de contidos relacionados coa materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Cada alumna e cada alumno reflectira na aula virtual o seu diario de aula, que incluíra as súas dúbidas sobre as actividades realizadas.
Sesión maxistral	A partir da exposición e a presentación temática de aula, o alumnado formulara as preguntas e suxestións de continuidade.
Debates	Monitorizaranse as intervencións de cada alumna e alumno nos debates grupais de aula.
Prácticas de laboratorio	A persoa alumna, no pequeno grupo de traballo, formulara as súas cuestións, achegas e suxestións.
Titoría en grupo	Periódicamente realizaranse titorías en gran grupo para abordar aquelas cuestións de interese xeral formuladas polo alumnado.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Cada alumna e cada alumno presentará un diario do evento para seguir as súas aprendizaxes.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Elaboración de diversos traballos de aula de forma tutelada	30	CG1 CG3 CG7 CG9 CG11 CE15 CE18 CE36 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT8 CT9 CT13 CT21
Prácticas de laboratorio	A persoa alumna, no pequeno grupo de traballo, formulara as súas cuestións, achegas e suxestións.	20	

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Participación activa nas distintas tarefas (debates, presentacións, coavaliacións...) e actitude cooperativa nos traballos grupais. Realización de probas individuais sobre contidos da materia	50	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE15 CE16 CE17 CE18 CE36 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22
--	--	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

- Na bibliografía inclúese a referencia completa do libro titulado Ciencia para educadores. O uso deste libro é unha fonte documental para realizar unha parte importante das actividades e traballos que serán obxecto de avaliación.
- Para poder acollerse á avaliación continua a través de actividades na aula virtual é preciso asistir á sesión lectivas de aula e de aula-laboratorio nun 80% do tempo presencial, cun aproveitamento idóneo.
- **PERSOAS NON ASISTENTES:** todas aquelas alumnas e alumnos que non acaden o 80% das asistencias deberán realizar as respectivas dúas probas de resposta longa (exames de aspectos teóricos e de aspectos prácticos). Para obter unha avaliación positiva é preciso obter unha cualificación igual ou superior a 5 puntos sobre 10 en cada unha das dúas probas, e a súa nota sera a media arimética d e ámbalas dúas cualificacións.
- Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos, en tempo e forma segundo os prazos programados, por cada alumna e cada alumno no seu espazo persoal respectivo na aula virtual do curso en FAITIC, en formatos de código aberto ou de visores libres.
- Para obter unha avaliación continúa positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto nas sesións presenciais, xa que se valorará

como condición imprescindible que o aproveitamento e a participación sexan acomodadas.

- **DATAS DE EXAMES:** consultarase na páxina web da facultade no apartado de organización académica (<http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?id=60,0,0,1,0,0>)
- **1ª CONVOCATORIA:** A cualificación final (nota) será obtida, por avaliación continua, mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares (notas) dos traballos de aula, das prácticas de laboratorio e das probas presenciais, realizadas ao longo do curso. En todo caso será necesario alcanza unha cualificación mínima de aprobado (5 sobre 10) en cada un dos apartados establecidos de: Traballos de aula, Prácticas de laboratorio e Proba presencial individual.
- **2ª CONVOCATORIA:** gardaranse todas as cualificacións parciais (notas) positivas dos traballos de anual e das prácticas de laboratorio, obtidas pola alumna ou polo alumno durante todo o curso, que ponderadas segundo as porcentaxes anteditos (30% e 20%, respectivamente) serán acumuladas sumativamente nunha cualificación única (nota), a que promediará ao 50 % coa cualificación (nota) de próbalas escrituras presenciais desta convocatoria.
- Se a alumna ou o alumno manifesta expresamente, por escrito na cabeceira da primeira folla de exame desta segunda convocatoria, o seu desexo de que non sexan tidas en conta estas notas, a súa cualificación final será unicamente a nota derivada da corrección desta proba.

Bibliografía. Fontes de información

- BARRAGÁN, F. e BRODY, C., Niños, Niñas, Maestras, Maestros. Una propuesta de educación sexual, Sevilla, 1993., Diadas
- BARRIO, C., La comprensión infantil de la enfermedad. Un estudio evolutivo, Madrid, 1990., Antropos
- COSTA, C. e LÓPEZ, M., Educación para la salud. Una estrategia para cambiar los estilos de vida, Madrid, 1996., Pirámide
- LUCINI, F., Temas transversales y educación en valores,, Madrid, 1994., Anaya
- XUNTA DE GALICIA, Medrando sans, Santiago,
- XUNTA DE GALICIA, Currículo de Educación Infantil, Santiago, 2007.,
- VVAA, Materiais para la Educación Infantil, Madrid, 1992., Ministerio de Ciencia y Tecnología, Secretaría de
- VVAA, Educación para la salud: la alimentación, Barcelona, 2004, Graó

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade**

Materia	Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade			
Código	P02G110V01302			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Parrilla Latas, Maria Angeles Pilar			
Profesorado	Parrilla Latas, Maria Angeles Pilar			
Correo-e	parrilla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Afirmar que na escola se desenvolven determinados procesos que favorecen a inclusión e á súa vez un recoñecemento de que outros procesos contribúen ou poden fomentar a exclusión e a marxinação. Por iso, entendemos que nesta materia é conveniente analizar o fenómeno na súa dobre dimensión (inclusión/exclusión), como dous conceptos claramente inseparables para comprender en profundidade as traxectorias educativas dos alumnos e deseñar e desenvolver ámbitos educativos máis inclusivos, menos excluíntes.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten	- saber facer
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	- saber - saber facer
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	- saber facer - Saber estar / ser
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	- saber facer - Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	- saber facer - Saber estar / ser
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.	- saber facer
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.	- saber facer
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber
CT7	Resolución de problemas	- saber facer

CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber facer
CT13	Razoamento crítico	- saber
CT14	Compromiso ético	- saber
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar dificultades de aprendizaxe relacionadas coa atención á diversidade en contextos inclusivos	CB2 CG3 CE8 CT12 CT13 CT16
Estructurar e promover o aprendizaxe autónomo dos alumnos á luz dos obxectivos e contenidos propios do correspondente nivel educativo, desenvolvendo estratexias que eviten a exclusión e a discriminación.	CB2 CG11 CE19 CT1 CT2 CT9 CT12
Respetar as diferencias culturais e personais dos alumnos e demais membros da comunidade educativa.	CB2 CG2 CE10 CE22 CT2 CT7 CT9 CT14
Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades e realizar actividades educativas de apoio no marco dunha educación inclusiva.	CB2 CG3 CG11 CE21 CE23 CT9 CT12 CT13 CT16
Experimentar un clima de relación positivo e de respecto que evite a exclusión ou discriminación mediante a construción de normas de convivencia democrática, afrontando e resolvendo de forma colaborativa situacións problemáticas e conflitos interpersonais de natureza diversa, como modelo de relación que logo poidan aplicar a súa práctica profesional.	CB2 CG3 CE21 CE30 CE61 CT1 CT2 CT7 CT9 CT12 CT13 CT14 CT16
Dinamizar có alumnado a construción participada de regras de convivencia democrática, e afrontar e resolver de forma colaborativa situacións problemáticas e conflitos interpersonais de natureza diversa.	CB2 CG3 CE10 CE22 CT2 CT7 CT9 CT17

Adquirir habilidades básicas de deseño e aplicación didáctica adaptada que faciliten a inclusión de estudantes con necesidades específicas de apoio educativo e desenvolver propostas de acción dentro dun enfoque comprensivo da educación diversificada.	CB2 CG11 CE22 CE23 CT1 CT2 CT7 CT9 CT17
Deseñar e desenvolver proxectos educativos e unidades de programación que permitan adaptar o currículo ao contexto sociocultural e as diferentes características do alumnado.	CB2 CG3 CE30 CT2 CT9
Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites.	CB2 CG11 CE22 CT1 CT2 CT14 CT16
Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción entre iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, a traballo cooperativo e o esforzo individual.	CB2 CG3 CE21 CT12 CT16 CT19
Saber informar aos outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais.	CB2 CG3 CE8 CE21 CT1 CT12 CT14

Contidos

Tema	
1.A escola *inclusiva: a escola de cada un	- Os procesos de Exclusión e Inclusión no ámbito social -Respostas escolares ante a diversidade -A educación inclusiva : perspectiva internacional
2. Concepto de atención á diversidade	Perspectivas ao redor da atención á Diversidade. Atención Individual vs atención personalizada
3. A atención á diversidade no sistema educativo	A atención á diversidade no sistema educativo: perspectiva histórica A atención á diversidade no sistema educativo: comunidades autónomas A atención á diversidade en Galicia
4. Tratamento e prevención das dificultades de aprendizaxe e da atención	- Dificultades de aprendizaxe ou dificultades de Ensino - Enfoque bio-medico e enfoque social -Resposta educativa ante as dificultades de aprendizaxe
5.Programas e estratexias educativas de atención á diversidade nos centros educativos	- Programas educativos centrados na comunidade -Programas educativos centrados na escola -Programas educativos centrados na aula
6. Diagnostico e avaliación para a atención a diversidade	- Diferenzas entre avaliación e diagnóstico - A identificación de necesidades educativas - Modelos de asesoramento e apoio.
7. Medidas de atención á diversidade	- Medidas de atención á diversidade xerais - Medidas de atención á diversidade específicas
8. Adaptacións curriculares	- O modelo de adaptación curricular a exame. - Tipos de adaptacións segundo a normativa - O curriculum para todos
9. Integración Escolar	- Da integración escolar á Inclusión

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	20	35	55

Traballos tutelados	15	32	47
Traballos de aula	12	11	23
Titoría en grupo	2	0	2
Outros	1	0	1
Probas de resposta curta	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballos tutelados	Preparación de ensaios sobre a materia que inclúen a procura e recolleita de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción etc.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante
Titoría en grupo	Entrevistas en grupo co profesorado da asignatura para asesoramento de actividades da materia.
Outros	Revisión de exames

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Farase unha atención personalizada ao alumnado
Traballos tutelados	Farase unha atención personalizada ao alumnado
Sesión maxistral	Farase unha atención personalizada ao alumnado
Traballos de aula	Farase unha atención personalizada ao alumnado
Outros	Farase unha atención personalizada ao alumnado
Probas	Descrición
Probas de resposta curta	Farase unha atención personalizada ao alumnado

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos tutelados	Avaliación dos traballos tutelados e as súas evidencias segundo guía didáctica de avaliación deseñada para cada traballo e entregada aos alumnos.	40	CB2 CG2 CG3 CG11 CE8 CE10 CE19 CE21 CE22 CE23 CE30 CE61 CT1 CT2 CT7 CT9 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT19

Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.	20	CB2 CG2 CG3 CG11 CE8 CE10 CE19 CE21 CE22 CE23 CE30 CE61 CT1 CT2 CT7 CT9 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT19
Probas de resposta curta	Trátase dunha proba escrita que avalía os coñecementos teórico-prácticos da materia. Será unha única proba ao final da materia.	40	CB2 CG3 CE10 CE19 CE21 CT1 CT7 CT12 CT13 CT19

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Crterios para superar a materia:

- Alumnado asistente: enténdese por alumnado asistente ao que asista con regularidade a clases (como mínimo un 80%). Este deberá realizar as tres partes indicadas no apartado de Avaliación e será condición indispensable para superar a materia que se obteña en cada unha delas polo menos un 5.

- Alumnado non asistente: enténdese por alumnado non asistente o que non asista con regularidade a clases (falta máis dun 80%). Este deberá realizar unha única proba: un exame no que entran todos os contidos da materia incluídos os abordados nos traballos. Será condición indispensable para superar a materia que se obteña polo menos un 5 neste.

Segunda convocatoria:

As competencias non adquiridas en primeira convocatoria, serán avaliadas en segunda (xullo). De non aprobar entón, non se gardarán.

Responde ás mesmas esixencias e probas realizadas na primeira.

Bibliografía. Fontes de información

Abad, M.L y Arias, A, Género y educación, Graó, 2002

Ainscow, M, Desarrollo de escuelas Inclusivas. ideas, propuestas y experiencias para mejorar las instituciones escolares., Narcea, 2001

- Ainscow, M. , Mejorar las escuelas urbanas, Narcea, 2008
- Arnaiz, P., Educación Inclusiva. Una escuela para todos., Aljibe, Málaga
- Askew, S. y Ross, C, Los chicos no lloran. El sexismo en educación, Paidós, 1991
- Booth , Guía para la evaluación y mejora de la educación inclusiva: = (Index for inclusion) : desarrollando el aprendizaje y la participación en los centros educativos, Universidad Autónoma de Madrid, 2002
- Blanchard y Muzas, Propuestas metodológicas para profesores reflexivos. Cómo trabajar con la diversidad en el aula., Narcea, 2005
- Brownw, N. y France, P., Hacia una educación Infantil no sexista, Morata, 2001
- Cano Moreno, J., Atención Educativa a las necesidades especiales relacionadas con el contexto sociocultural, www.aulaintercultural.org,
- Echeita Sarrionandia, G., Educación para la inclusión o educación sin exclusiones. , Narcea, 2006
- Gallego Vega, C. , El apoyo entre profesores como actividad educativa inclusiva, Revista de Educación, 327, 83-105, 2002
- Gallego Vega, C., O Uso e o Abuso Do Concepto de Necesidades Educativas Especiales, Revista Galega de Educacion, 43, 14-17 , 2009
- Moriña, A, La escuela de la diversidad, Síntesis, 2008
- Paniagua, G. y Palacios, J., Educación Infantil. Respuesta educativa a la diversidad., Alianza Editorial, 2005
- Parrilla, A., Diversidad. En Diccionario Galego de Pedagogía, , 2009
- Parrilla, A., Acerca del origen y sentido de la educación inclusiva. En Revista de Educación, Revista de Educación, n 327, 11-41, 2002
- Parrilla, A., O Longo Camiño Cara Á Inclusión, Revista Galega Do Ensino, 32, 35-54 , 2001
- Parrilla, A. y Daniels, H., Creación y Desarrollo de Grupos de Apoyo entre profesores, Mensajero, 2008
- Parrilla, A. y Moriña, A., Lo que Todos Nos Preguntamos Sobre la Educación Inclusiva. , Padres y Maestros, 284, 10-13 , 2004
- Parrilla, A., La Educación Inclusiva: un Desafío a Todos los Sistemas y Comunidades Educativas, Escuela Española., 13., 7-9 , 2005
- Parrilla, A. , Apoyo a la escuela: un proceso de colaboración, Ed. Mensajero, 2006
- Puigdemívol, I., La educación especial en la escuela integrada: una perspectiva desde la diversidad, Graó, 2007
- Pujolás, P., 9 ideas clave: el aprendizaje cooperativo, Garó, 2008
- Pujolás, P, Atención a la Diversidad y Aprencizaje cooperativo en la educación obligatoria, Aljibe, 2001
- Ray-Díez, E. , Exclusión social: Indicadores para su estudio y aplicación para el trabajo social., Minsiterio de trabajo y Asuntos Sociales, 2007
- Román, M. Moreno, J.M. , Eduacción Comprensiva. Nuevas perspectiva, Cincel, 1990
- Stainback, S. y Stainback, W. , Celebrar la diversidad, crear comunidad. En Aulas Inclusivas, Narcea, 1999
- Thomas, G. Loxley, A. , Deconstrucción de la educación especial y construcción de la educación inclusiva., La Muralla, 2007
- Tolchinsky, L., Procesos de aprendizaje y formación docente en condiciones de extrema diversidad., Barcelona. Octaedro,
- Tomlinson, C, El aula diversificada: dar respuesta a las necesidades de todos los estudiantes, Octaedro, 2008
- Tomlinson, EStrategias para trabajar con la diversidad en el aula, Paidoos, 2005
- Torres, J., Diversidad cultural y contenidos escolares, Revista de Educación, 345, 83-110, 2008
- Vega, A, Los centros escolares ante la inadaptación social, Aljibe, 2001
- VVAA, Hacia escuelas eficaces para todos. Manual para la formación de equipos docentes., Narcea, 2001
- Ainscow, M. , Hopkins, D., Soutworth, G. y West, M., Hacia escuelas eficaces para todos. Manual para la formación de equipos docentes, Madrid. Narcea, 2001
- Ainscow, M., Beresford, J., Harris, A., Hopkins, D. y West, M., Crear condiciones para la mejora del trabajo en el aula. Manual para la formación del profesorado, Madrid. Narcea, 2001
- Ainscow, M.. y West, M., Mejorar las escuelas urbanas: liderazgo y colaboración, Madrid: Narcea, 2008
- Arnaiz, P., Atención a la diversidad. Diseño Curricular, Costa Rica: EUNED, 2005
- Baráibar, J.L., Inmigración, familias y escuela en educación infantil, Madrid. Catarata-MEC, 2006
- Del Carmen, M., La organización del currículo de educación infantil en clave de diversidad. En R. Alcludia et al. (Eds). Atención a la diversidad, Barcelona: Graó, 2006
- Echeita, G., Educación para la inclusión o educación sin exclusiones, Madrid: Narcea, 2008
- Gimeno, J., La construcción del discurso acerca de la diversidad y sus prácticas. En R. Alcludia et al. (Eds) la Atención a la diversidad, Barcelona: Graó , 2006
- Guijo, V., La exclusión social en la infancia: la función de la escuela. En F. López Sánchez (coord.) La escuela infantil: observatorio privilegiado de las desigualdades, Barcelona: Graó , 2007
- Parrilla, A., Apoyo a la escuela un proceso de colaboración, Bilbao: Mensajero, 1996
- Parrilla, A. , Creación y desarrollo de grupos de apoyo entre profesores, Bilbao: Mensajero , 1998
- Parrilla, A. , Acerca del origen y sentido de la educación inclusiva, Revista de Educación 327, 2002
- Parrilla, A., Atención á diversidade. En J. Caride y F. Trillo (2010) Diccionario Galego de Pedagogía, Vigo: Galaxia, 2010
- Salinas, S., Atención a la diversidad en Educación Infantil, Vigo: Ideas Propias, 2004

Susinos, T., ¿De qué hablamos cuando hablamos de inclusión educativa?, Temáticos Escuela Española, 13, 2005

UNESCO, Informe de seguimiento de la educación en el mundo. Superar la desigualdad. Por qué es importante la gobernanza, UNESCO http://www.isftic.mepsyd.es/formacion/materiales/126/cd/unidad_1/material_M1/sabermas2.pdf, 2009

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/P02G110V01304

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/P02G110V01305

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/P02G110V01102

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/P02G110V01103

Educación: Organización do centro escolar/P02G110V01203

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Outros comentarios

Se recomenda:

- 1) Asistencia continuada a clases. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte dos docentes.
 - 2) Dominio da informática a nivel usuario, o que supón o manexo de aplicacións de carácter xeral (por exemplo, de tratamento de textos, base de datos, programa de presentacións...), do correo electrónico e Internet.
 - 3) Actitude favorable e receptiva para a aprendizaxe.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Tutoría e orientación coa familia**

Materia	Educación: Tutoría e orientación coa familia			
Código	P02G110V01303			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Rodicio García, María Luisa			
Profesorado	Rodicio García, María Luisa			
Correo-e	mrodicio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A asignatura Tutoría e Orientación coa Familia, está integrada no módulo de Formación Básica. Impartese no xeral 1º cuatrimestre do 2º curso correspondente o Plan de Estudos de Educación Infantil. Esta materia pretende ser unha ferramenta eficaz, práctica e operativa para o estudante -futuro docente- o tratar de situar os procesos de orientación e tutoría no quefacer educativo diario así como establecer plans de acción tutorial partindo dun plantexamento educativo inclusivo e altamente persoalzado en colaboración coa familia. Cumpre un papel importante no plan de estudos derivado do seu carácter formativo o ser considerada esta materia como unha peza básica que aglutina os diferentes actos docentes e trata de contribuir á mellora da calidade do ensino			

Competencias

Código		Tipoloxía
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no periodo 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	- saber
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	- saber facer
CE11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.	- saber facer
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	- saber facer
CE14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.	- saber
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	- saber facer
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber
CT13	Razoamento crítico	- saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer

CT18	Lideranza	- saber
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT21	Motivación pola calidade	- saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.	CE14 CT1 CT12 CT19
Coñecer e desempeñar a función titorial e orientadora en relación coa educación familiar no período de 0-6 anos e coordinando a acción educativa referida ao seu grupo de alumnos.	CE11 CE24 CT2 CT8 CT16 CT17 CT21
Crear y manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo	CE1 CE10 CT3 CT8 CT18
Relacionar a educación co medio e cooperar coas familias e a comunidade	CE1 CT11 CT16 CT19
Diseñar estratexias de apoio as familias para evitar problemáticas de desarraigo e abandono escolar	CE14 CT7 CT8 CT12 CT17
Mostrar habilidades sociais para entender as familias e facerse entender por elas.	CE10 CE32 CT11 CT12 CT17
Promover e colaborar en accións dentro e fora da escola, organizadas polas familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadan.	CT6 CT9 CT12
Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan a educación familiar e escolar con respecto aos cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais, a multiculturalidade e interculturalidade, discriminación e inclusión social e desenrolo sostible.	CE13 CT1 CT7 CT12 CT13
Promover a integración da familia e a comunidade aos programas de educación especial.	CE32 CT6 CT8 CT12
Abordar e resolver problemas de disciplina na aula e conflitos na familia promovendo o traballo cooperativo e o traballo e o esforzo individuais.	CT1 CT7 CT8 CT9 CT11 CT15

Contidos

Tema	
1. Orientación e titoría no marco normativo actual.	1.1. Concepto de orientación. 1.2. Concepto de titoría. 1.3. Marco normativo: dende os 90 hasta a actualidade.
2. A Acción Titorial: organización e planificación	2.1. Concepto de Acción titorial 2.1. Organización e planificación da acción titorial coas familias

3. Técnicas e instrumentos para a Acción Titorial e a Orientación Educativa	3.1. Recursos para a acción titorial 3.2. A entrevista 3.3. A observación 3.4. O sociograma 3.5. O cuestionario
---	---

4. Tutoría e orientación familiar	4.1. Funcións do titor/a coas familias 4.2. Relación familia-escola 4.3. Programación e deseño dunha acción de tutoría con pais
-----------------------------------	---

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	1	0	1
Sesión maxistral	10	11	21
Tutoría en grupo	6	16	22
Traballos de aula	14	0	14
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	35	39
Traballos tutelados	15	36	51
Probas de resposta curta	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Tutoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Nos que a profesora guiará o traballo dos estudantes

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Avaliación dos traballos realizados e entregados polos alumnos/as	30	CT1 CT2 CT7 CT9 CT12 CT13 CT16 CT17
Resolución de problemas e/ou exercicios	Avaliación de resolución de problemas e exercicios	10	CT6 CT7 CT8

Traballos tutelados	Avaliación dos exercicios e proxectos realizados baixo a supervisión da profesora	30	CT1 CT2 CT3 CT7 CT9 CT12 CT13 CT16 CT17 CT21
Probas de resposta curta	Proba de exame acerca dos contidos abordados o longo do curso	30	CE1 CE11 CE14 CE24 CT1 CT7 CT13

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A avaliación que se propon é unha avaliación multicriterio, é dicir, unha avaliación que admite propostas de valoración en todas as actividades que leven a cabo (coñecimentos teóricos, prácticos, traballos, exame, ...) permitindo unha avaliación que supoña unha valoración integral do alumno/a

Crterios para superar a materia:

Alumnado asistente: enténdese por alumnado asistente aquel que asiste con regularidade ás clases (mínimo un 80%). Este deberá participar nas modalidades indicadas no apartado de Avaliación e será condición indispensable para superar a materia obter en cada unha delas como mínimo a metade da puntuación.

Alumnado non asistente: enténdese por alumnado non asistente aquel que non asiste con regularidade ás clases (falta máis dun 80%). Éste deberá realizar un exame no que entran todos os contidos da materia, incluídos os abordados nos traballos prácticos. Será condición indispensable para superar a materia obter como mínimo 5 puntos.

Segunda convocatoria:

As competencias non adquiridas na primeira convocatoria serán avaliadas na segunda (xullo). De non superar esta última convocatoria non se gardarán as puntuacións obtidas. Responde ás mesmas esixencias e probas realizadas na primeira convocatoria.

Datas exames:

Consultar <http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-o/web/index.php/grado-educacion-infantil/horarios>

Bibliografía. Fontes de información

ALCAZAR, J.A., HIJOS, TUTORES Y PADRES, 3ª - EDICIONES PALABRA. ITERALIA S.A. Madrid, 2003

PORTALES EDUCATIVOS, EDU.XUNTA.ES y otros, ,

VV. AA., LA ATENCIÓN FAMILIAR DESDE LOS ORIENTADORES ESCOLARES: TEORÍAS, MÉTODOS Y HABILIDADES, CEP. Madrid, 2008

MÉNDEZ, H., EL ROL DEL TUTOR COMO PUENTE ENTRE LA FAMILIA Y LA ESCUELA, MAGISTERIO DEL RIO DE LA PLATA. Buenos Aires, 2007

CATARSI, E. , PEDAGOGÍA DE LA FAMILIA, IN-FAN-CIA - OCTAEDRO, 2011

Méndez Zaballos, L. e Ruiz, J.M. , La tutoría en Educación Infantil, Wolters Kluwer, 2010

Álvarez, M. e
BISQUERRA,
R. (Coords.)
(2012).
*Orientación
educativa.
Modelos,
áreas,
estrategias y
recursos.* WK
Educación

Bouché, J.H. e
Hidalgo, F.L.
(2004).
*Mediación y
Orientación
Familiar II.*
Madrid:
Dikinson

Castillo, S.
Torres, J.A. e
Polanco, L.
(2003).
*Acción
tutorial en los
centros
educativos.
Formación
práctica,*
vol.2. Madrid:
UNED.

Comellas, M.J.
(Coord.)
(2008).
*Familia y
escuela:
compartir la
educación.*
Barcelona:
Graó.

Martínez, R.
Rodríguez, B.
e Gimeno, J.
(2010). *Áreas
de
cooperación
entre los
centros
docentes y
las familias.
Estudio de
caso.*
*Educatio
Siglo XXI, 28
(1), 127-156.*

Monje, M.C.
(2009).
*Tutoría y
orientación
educativas:
nuevas
orientaciones.*
Madrid: WK
Educación.

VV.AA.(2001).
Ser profesor,
ser tutor.
Orientación
educativa
para
docentes.
Huelva:
Hergué
Editorial.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Organización do centro escolar/P02G110V01203

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/P02G110V01102

Outros comentarios

É convinte certo dominio da informática en canto/relación o manexo de aplicacións de carácter xeral (tratamento de textos, internet, programa de presentación, ...). Por outra banda os estudantes tamén deben ter coñecementos mínimos do uso da biblioteca (saber realizar búsquedas de información bibliográfica, bases de datos, etc.).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Fundamentos psicológicos da intervención temperá**

Materia	Psicología: Fundamentos psicológicos da intervención temperá			
Código	P02G110V01304			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Insua Meiras, Francisco			
Profesorado	Insua Meiras, Francisco			
Correo-e	finsua@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia inclúe competencias básicas para o futuro exercicio profesional do/a Mestre/a de Educación Infantil e competencias máis instrumentais, especialmente relacionadas coa detección, prevención e intervención temperá en dificultades de aprendizaxe e trastornos do desenvolvemento.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicológicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser
CE3	Coñecer os fundamentos de atención temprana.	- saber
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	- saber
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.	CB1 CB2 CB4 CG6 CE4 CT7
Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantil. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	CB1 CB2 CG8 CE3 CE4 CT15
Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	CB1 CB2 CG11 CE8 CT7
Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	CB1 CB2 CB4 CG10 CE8 CT7
Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela no alumnado	CB1 CB2 CB3 CG11 CE3 CT9 CT15

Contidos

Tema	
Marcos teórico-conceptuais da intervención temperá	1. Historia da atención temperá 2. Conceptualización da atención temperá 3. A natureza do desenvolvemento humano 4. Determinantes do desenvolvemento
Ámbitos da intervención temperá	1. Discapacidades sensoriais (visual e auditiva) 2. Discapacidade motórica 3. Discapacidade intelectual 4. Trastornos xeralizados do desenvolvemento 5. Outras patoloxías.
Procedimentos de avaliación psicoeducativa no ámbito da intervención temperá	1.Exploración do recém nacido 2.Escalas de observación para os diferentes trastornos.
Procedimentos de intervención temperá baseados en procesos cognitivos	1. Prevención.Factores de risco neonatal 2. Intervención na familia 3. Intervención específica nas diferentes patoloxías.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	25	0	25
Traballos de aula	8	6	14
Resolución de problemas e/ou exercicios	7	25	32
Estudo de casos/análises de situacións	12	45	57
Probas de tipo test	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo e discusión guiada sobre os devanditos contidos
Traballos de aula	Resolución de tarefas dirixidas e propostas polo profesor/a acerca dos contidos da materia para profundar coñecementos ou aclarar conceptos básicos
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resposta eficaz a situacións problema expostas en relación ao desenvolvemento e intervención temperá en base a distintas metodoloxías e sistemas de actuación educativa
Estudo de casos/análises de situacións	Identificación e descrición das características cognitivas e educativas de diferentes casos de trastornos do desenvolvemento e dificultades de aprendizaxe para deseñar actuacións preventivas e de intervención

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Nas sesións dos grupos C analizaranse casos e pautas para a detección
Resolución de problemas e/ou exercicios	En equipo realizarán a detección de trastornos e proporán as indicacións pertinentes para a intervención.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Resolución de tarefas dirixidas e propostas polo profesor/a acerca dos contidos da materia para profundar coñecementos ou aclarar conceptos básicos	10	CB1 CG6 CG8 CG10 CG11 CT7 CT15
Estudo de casos/análises de situacións	Identificación e descrición das características cognitivas e educativas de diferentes casos de trastornos do desenvolvemento e dificultades de aprendizaxe para deseñar actuacións preventivas e de intervención.	25	CB1 CB2 CG6 CG8 CG10 CG11 CT7 CT15
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resposta eficaz a situacións problema expostas en relación ao desenvolvemento e intervención temperá en base a distintas metodoloxías e sistemas de actuación educativa	15	CB1 CB2 CB4 CG6 CG8 CG10 CG11 CT7 CT15

Probas de tipo test	Resolución de preguntas tipo test de opción múltiple	50	CB1 CB2 CB4 CG6 CG8 CG10 CG11 CE3 CE4 CE8 CT7 CT9 CT15
---------------------	--	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O sistema de avaliación descrito aplícase a estudantes que sigan a modalidade de avaliación continua, é dicir, que asistan ao 80% das sesións da materia. Os estudantes de modalidade non asistentes (non asisten ao 80% de sesións da materia) realizarán un exame teórico práctico acerca dos contidos da materia, nas datas oficiais establecidas. Tamén deberán entregar un informe de Prácticas (observación dun caso a elixir entre os propostos ao comezo do curso). O contido da materia e as propostas de casos consultaránse na FAITIC

As data de exames poden consultarse na web da facultade no apartado de Organización Académica.

Bibliografía. Fontes de información

- ALABART SALUDES, M.A., Educación emocional y familia, 2016, Barcelona. Graó
- ARANDA, R (coord.), Atención Temprana en educación Infantil, 2008, Madrid. Wolters Kluwer
- BUCETA CANCELA, M.J., Manual de Atención Temprana, 2011, Síntesis.Madrid
- GARCÍA SÁNCHEZ, I.(coord.) , Intervención Psicopedagógica en los trastornos del desarrollo, 2009, Madrid.Pirámide
- GONZÁLEZ BARRÓN, R, Recursos para educar en emociones, 2014, Madrid.Pirámide
- López Cassá, E. (coord.), Educación emocional. Programa para 3-6 años, 2010, Madrid. Wolters Kluwer
- MILLA, M. J; MULAS, F. (Coords.) , Atención Temprana, 2005, Valencia.Promolibro
- PALACIOS, J.; MARCHESI, A.; COLL, C. -comp.- , Desarrollo Psicológico y Educación (tomos I, II,III)., 2001, Madrid. Alianza.
- PAPALIA, D.E., e WENDKOS, S , Psicología del Desarrollo, 2001, Colombia. McGraw Hill.
- PEÑAFIEL PUERTO, et al , El niño en desarrollo, 2001, Madrid. Ediciones del Laberinto
- PERPIÑÁN, S., Atención Temprana y Familia, 2009, Madrid.Narcea
- Sanchidrián,c; Ruiz, J. (coords.) , Historia y perspectiva actual de la educación infantil, 2010, Barcelona. Graó
- VIDAL LUCENA, M. (coord.), Estimulación temprana de 0 a 6 años(I), 2007, Madrid. CEPE
- VIDAL LUCENA, M. (coord.), Estimulación temprana de 0 a 6 años (II), 2008, Madrid.CEPE

Recomendacións

Materias que continúan o temario

- Necesidades educativas especiais asociadas á discapacidade intelectual/P02G110V01903
- Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo/P02G110V01904
- Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da linguaxe oral/P02G110V01905

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

- Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/P02G110V01305

Materias que se recomenda ter cursado previamente

- Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/P02G110V01205
- Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil**

Materia	Psicología: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil			
Código	P02G110V01305			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Diéguez Ruibal, José Luis			
Profesorado	Diéguez Ruibal, José Luis			
Correo-e	ruibaljl@edu.xunta.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber - saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - saber facer
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.	- saber facer
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten	- saber facer
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.	- saber facer
CE16	Identificar trastornos no sono, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.	- saber
CE17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.	- saber facer
CE18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado dos estudantes.	- saber facer
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	- Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	- saber facer
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	- Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas, problemas de percepción visual, auditiva e atención	CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG10 CE7 CE8 CE9 CE16 CE17 CE18 CE19 CE22 CE60 CT1 CT2 CT7
Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos tipos de aprendizaxe	CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG10 CE7 CE8 CE9 CE16 CE17 CE18 CE19 CE22 CE60 CT1 CT2 CT7
Aplicar os coñecementos adquiridos para favorecer a aprendizaxe e o desenvolvemento en contextos diversos e plurais	CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG10 CE7 CE8 CE9 CE16 CE17 CE18 CE19 CE22 CE60 CT1 CT2 CT7

Contidos

Tema	
1. Sistemas de optimización dos procesos de aprendizaxe e desenvolvemento infantil. As dificultades de aprendizaxe	Dificultades de aprendizaxe: concepto de dificultades de aprendizaxe. Evolución do concepto clasificación das dificultades de aprendizaxe. Modelos teóricos explicativos das dificultades de aprendizaxe
2. Intervención mediada baseada nos procesos cognitivos	Avaliación das dificultades de aprendizaxe; recollida de información, aplicación de probas, elaboración conclusións

3. Implementación de programas para a mellora da aprendizaxe infantil	Programas de mellora dos procesos cognitivos. Programas de mellora das habilidades perceptivas Programa de mellora da atención Programa de mellora das habilidades socio-afectivas. Programas de reforzos das aprendizaxes básicas
---	--

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2.5	0	2.5
Traballos de aula	11	11	22
Traballos tutelados	7	17	24
Sesión maxistral	25	69.5	94.5
Probas de tipo test	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	0	2
Cartafol/dossier	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Explicación do programa da materia, os núcleos de contidos, as competencias que se espera que sexan alcanzadas, o sistema de traballo e de avaliación da materia
Traballos de aula	Seran realizados baixo a supervisión do profesor ou profesora, seran repartidos por grupos . Ao finalizar cada traballo o grupo que o realizou o explicará brevemente ao resto dos grupos . A elaboración do traballo sera supervisada en todo momento polo profesor ou profesora, ben directamente na aula, mediante titoria ou por medios informáticos
Traballos tutelados	A alumna ou o alumno, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do alumnado que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Sesión maxistral	Explicación de cada un dos núcleos temáticos dos contidos da materia . o profesor ou a profesora dedicará estas sesións a expor e explicar os contidos da materia . todo o material que se utilice sera entregado ao alumnado. Así mesmo entregánsense os temas referidos aos contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	As alumnas e os alumnos disporán de titorías individualizadas a quen o solicite. Tamén disporán de titorías en pequeno grupo. Poden realizar consultas mediante o teléfono e o correo electrónico coa profesora ou o profesor.
Traballos tutelados	As alumnas e os alumnos disporán de titorías individualizadas a quen o solicite. Tamén disporán de titorías en pequeno grupo. Poden realizar consultas mediante o teléfono e o correo electrónico coa profesora ou o profesor.

Probas

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	As alumnas e os alumnos disporán de titorías individualizadas a quen o solicite. Tamén disporán de titorías en pequeno grupo. Poden realizar consultas mediante o teléfono e o correo electrónico coa profesora ou o profesor.
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	As alumnas e os alumnos disporán de titorías individualizadas a quen o solicite. Tamén disporán de titorías en pequeno grupo. Poden realizar consultas mediante o teléfono e o correo electrónico coa profesora ou o profesor.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas cortas e preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...), neste último suposto o alumnado selecciona unha resposta entre un número limitado de posibilidades..	70 nota final	CG1 CG8 CE7 CE8 CE9 CE16
Resolución de problemas e/ou exercicios	Deste xeito, a alumna ou o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. A aplicación desta técnica pode ser presencial ou non presencial. Pódense empregar diferentes ferramentas para aplicar esta técnica como, por exemplo, chat, correo, foro, *audioconferencia, videoconferencia, etc.	10	CG2 CG10 CE7 CE8 CE9 CE16 CE18 CE19 CE60 CT1 CT2 CT7
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Elaboración de traballos prácticos ou probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. O alumnado debe dar resposta á actividade presentada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	15	CG1 CG2 CG3 CG4 CE7 CE8 CE9 CE16 CE17 CE18 CE19 CE22 CE60 CT1 CT2 CT7
Cartafol/dossier	compilación de información sobre os traballos realizados durante o seu período de formación	5	CG8 CE7 CE8 CE9 CE16 CE17 CE18 CT1 CT2 CT7

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para poder superar a signatura é necesario ter unha nota mínima de 5 tanto no exame como nos traballos.

O alumnado non asistente terá que realizar o exame tipo test e un exame dos traballos de aula. terá que entregar todos os traballos de aula.

As actividades non superadas durante o cuadrimestre poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo, manteniéndose as

puntuaciones previamente conseguidas

Ver páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Buenda, J. (2004). Psicopatología en niños y Adolescentes. Desarrollos Actuales. Madrid: Pirámide.

Jiménez, M. (1997). Psicopatología infantil. Málaga: Aljibe.

Rodríguez Sacristán, S. (2002). Psicopatología Infantil Básica. Madrid: Pirámide.

DSM-V

Bibliografía Complementaria

Ajuriaguerra. (1976). Manual de Psiquiatría Infantil. Barcelona: Ed.Toray-Masson.

Ayuso Gutiérrez, J. Luis. (1992). Manual de Psiquiatría. Madrid: Ed. Interamericana.

Beck, Aaron. (1998). Terapia cognitiva de los trastornos. Barcelona: Paidos Ibérica,

Belloch e outros . (1999). Psicopatología. Vol. I y II. Ed. McGraw Hill.

Buceta, J. M. e Bruno, A. M. (1996). Tratamiento Psicológico de Hábitos y Enfermedades Mentales. Madrid: Pirámide.

Caballo, Vicente. (1993). Manual de Técnicas de Terapia y Modificación de Conducta. Ed. Siglo XXI.

Caballo, V.E. e Simon, M.A. (2005). Manual de Psicología Clínica infantil y del adolescente. Madrid: Pirámide.

Caso, I. (1997). Manual de Psicoterapias Cognitivas. Barcelona: Paidós.

CIE - 10 (1992). (Diccionario) (Clasificación Internacional de Enfermedades) Trastornos Mentales y del Comportamiento. Madrid: Ed.

Meditor.

DSM-IV. (1993). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, APA.

Giménez-Dasi, M. y Mariscal, S. (2008). Psicología del Desarrollo. Desde el nacimiento a la primera infancia. Madrid: McGraw Hill

González, R.(2003). Psicopatología del niño y del adoescesnte. Mdrid: Pirámide,

Gradillas, V. (1995). Psicopatología Descriptiva. Madrd: Eudema.

Gutierrez, J.R. y Rey F. (2000). Planificación terapéutica de los trastornos psiquiaticos del niño y del adolescente. Madrid: Smitkline-Beecham.

Harvery, F. (1976). Trastornos de la conducta en el niño. México: Ed. Manual Moderno.

Labrador, J. et al. (2004). Manual de Técnicas de Modificación y Terapia de Conducta. Madrid: Pirámide.

Lemos, S. (2000). Psicopatología General. Madrid: Editorial Sintesis.

Luciano, M. C. (1996). Manual de Psicología Clínica Infantil. Infancia y Adolescencia. Valencia: Promolibro.

Marcelli, D. e Ajuriaguerra, J. Manual de Psicopatología del Niño.

Mardomingo, M.J. (2002). Psiquiatría para Padres y Educadores. Madrid. Narcea.

Martínez Roca. Editorial. Serie de temas monográficos de trastornos de conduct

Mayor J. (1986). Manual de Modificación de Conducta. Ed. Alhambra..

Mazet. (1995). Psicopatología del niño y del Adolescente. Barcelona: Médica y Técnica,

Méndez, F.X. e Macia, D. (2002). Modificación de conducta con niños yadolescentes. Libro de Casos. Madrid: Pirámide.

- Midenet. (1994). Manual Práctico de Psicopatología Infantil. Barcelona: Toray-Masson,
- Monedero, Carmelo. (1978). Psicopatología General. Madrid: Biblioteca Nueva.
- Ortega-Monasterio. (1993). Lecciones de Psicología Médica. Barcelona: PPV.
- Pérez Álvarez, M. e outros. (2003). Guía de Tratamientos Psicológicos Eficaces” Tomo III. Infancia y Adolescencia. Madrid: Pirámide.
- Pérez, M. (1995). Nuevas perspectivas en psicología del desarrollo. Madrid: Alianza.
- Rodríguez, A. (1997). Rehabilitación Psicosocial de Personas con Trastornos Mentales Crónicos. Madrid: Pirámide.
- Thomas Olladik. (1991). Psicopatología Infantil. Barcelona: Martinez Roca.
- Trianes, M.V. y Gallardo, J.A. (coord.) (2004). Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares. Madrid: Pirámide.
- Vallejo Nagera. (1985). Introducción a la Psiquiatría. Ed. Científico Médica.
- Vallejo Pareja, M.A. (1998). Manual de Terapia de Conducta. Vol I y II. Madrid: Dykinson.
- Vallejo Ruiloba, J. (1999). Introducción a la Psicopatología y Psiquiatría. Barcelona: Masson - Salvat.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/P02G110V01302

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta/P02G110V01402

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/P02G110V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS**Antropoloxía: Pensamento e cultura**

Materia	Antropoloxía: Pensamento e cultura			
Código	P02G110V01401			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Fernández Álvarez, Antonio			
Profesorado	Fernández Álvarez, Antonio			
Correo-e	afa@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia é unha introducción ao estudo de toda unha problemática na que estamos inmersas/os polo mero feito de pertencer a esta sociedade. A análise abórdase desde un enfoque filosófico, é dicir, autoreflexivo, crítico e autocrítico.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuales e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	- saber facer
CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.	- saber
CE38	Coñecer os momentos máis sobresalientes da historia das ciencias e as técnicas e a súa transcendencia.	- saber
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber - saber facer
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a filosofía como saber específico que se ocupou de problemas que atañen á totalidade	CT1
Coñecer e comprender os problemas filosóficos no seu contexto e entender a vinculación destes con outras manifestacións culturais do momento	CE37 CE38 CT13
Coñecer en entender os esquemas de pensamento que estiveron e están presentes na nosa configuración mental.	CE13 CE37 CE38 CT1 CT13
Coñecer as ideas que forxan o noso presente en contextos multiculturais.	CE13 CT13
Capacidade para organizar coherentemente ideas e argumentos.	CE44 CT1 CT13
Capacidade para analizar, valorar e discutir argumentos alleos.	CT1 CT11 CT13

Contidos	
Tema	
1.- A filosofía nun mundo global	1.1.- Aproximación aos conceptos de cultura, sociedade e pensamento. 1.2.- Cultura vs. Civilización 1.3.- A filosofía como capacidade de repensar o mundo.
2.- A modernidade como unha forma de civilización	2.1.- A era da Razón: teorías sociais e políticas da modernidade. 2.2.- A axenda oculta da modernidade.
3.- As filosofías do Século XX	3.1.- Principais correntes de pensamento do século XX-XXI.
4.- Retos da posmodernidade	3.1.- Globalización, diversidade cultural e pensamentos alternativos.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Seminarios	15	22	37
Titoría en grupo	8	0	8
Traballos de aula	0	40	40
Sesión maxistral	24.5	5.5	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	30	33

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Introducción á materia e explicación das actividades que se van a desenvolver durante o cuadrimestre.
Seminarios	Presentación e debate dun tema de actualidade a partir da análise dun documento escrito ou gráfico.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento-desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Traballos de aula	Realización dun traballo de introducción á investigación relacionado coa temática da materia; exposición por parte do alumnado ante o profesorado e ou grupo de estudantes do resultado do traballo.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado dos temas do programa

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Seguimento por parte do profesorado dos traballos obrigatorios que se han de realizar para superar a materia.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminarios	Presentación e debate dun tema	15 Para hacer media es preciso obtener en esta prueba por lo menos el 50 por 100	CE37 CE44 CT1 CT13
Traballos de aula	Avaliación do proceso, resultados e presentación dun traballo de iniciación á investigación.	35 Para hacer media es preciso obtener en esta prueba por lo menos el 50 por 100	CE37 CE44 CT1 CT13

Probas de resposta longa, Exame sobre o temario da de desenvolvemento materia.

50
Para hacer media es preciso obtener en esta prueba por lo menos el 50 por 100

CE37
CE44
CT1
CT13

Outros comentarios e avaliación de Xullo

PRIMEIRA CONVOCATORIA: O alumnado presencial e o non presencial ten que alcanzar o 50% en cada unha das probas para superar a materia.

SEGUNDA CONVOCATORIA: De non superar a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

ALUMNADO NON PRESENCIAL: O alumnado que non poda asistir á clase regularmente, non poda seguir a avaliación continuada nin asistir a titorización dos traballos, realizará as seguintes probas:

- 1.- Unha proba de contidos teóricos (ata 5 puntos, 50%),
- 2.- Un traballo, a determinar polo profesor/a (ata 3 puntos, 30%)
- 3.- O resumo de dous libros, a determinar polo/a profesor/a responsable da materia (ata 2 puntos 20%).

Para aprobar é preciso alcanzar o 50% da puntuación en cada unha das 3 probas.

As datas oficiais de exame poden consultarse na páxina web da Facultade, no espazo data de exames 2016-2017

Bibliografía. Fontes de información

Ayesterán, Ignacio, La filosofía en un mundo global, Cátedra,

Giner, Salvador , Historia del pensamiento social, Ariel,

Mosterín, Jesús, Filosofía de la Cultura, Alianza, Libro

Valcarcel, Amelia, Feminismo en un mundo global, Cátedra, Libro

Para cada tema aportarase a bibliografía complementaria específica.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta**

Materia	Psicología: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta			
Código	P02G110V01402			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Diéguez Ruibal, José Luis			
Profesorado	Diéguez Ruibal, José Luis Dasil Díaz, Joaquín			
Correo-e	ruibaljl@edu.xunta.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber - saber facer
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber - saber facer
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	- saber - saber facer
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	- saber - saber facer
CE15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.	- saber
CE16	Identificar trastornos no soño, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.	- saber

CE17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.	- saber facer
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	- saber facer - Saber estar / ser
CE20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidad na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.	- saber facer
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.	- saber facer - Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	- saber facer - Saber estar / ser
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.	- saber facer
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	- saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.	- saber facer
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	- saber facer
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	- saber - saber facer
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer
CT14	Compromiso ético	- saber
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Previr e tratar estas desordes desde a infancia para favorecer o seu desenvolvemento integral

CG1
CG2
CG3
CG4
CG8
CG9
CG10
CG11
CE5
CE15
CE16
CE17
CE19
CE20
CE21
CE22
CE24
CE32
CE59
CE60
CT1
CT2
CT3
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT14

Coñecer os trastornos da conduta e do desenvolvemento mais comúns na infancia que poidan interferir no desenvolvemento normal do neno

CG8
CE15
CE16
CT1
CT2
CT3

Saber *identificar diferentes dificultades que pode ter o alumno na aula de educación infantil ou durante o seu desenvolvemento.

CG8
CG9
CE16
CE23
CE24
CE32
CT1
CT2
CT3
CT6

Familiarizarse coas actuacións de carácter educativo que poidan ser útiles para resolver as diferentes dificultades que poidan aparecer durante a *educación infantil.

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG11
CE5
CE13
CE17
CE19
CE20
CE21
CE22
CE23
CE24
CE29
CE32
CE59
CE60
CE61
CT1
CT2
CT3
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT14
CT16
CT21

Asesorar á familia de como poden potenciar o desenvolvemento integral do neno e colaborar coa escola

CG2
CG3
CG4
CG9
CG10
CG11
CE5
CE13
CE15
CE19
CE20
CE21
CE29
CE32
CT1
CT2
CT3
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT14
CT16
CT21

Contidos

Tema

Marcos e concepcións teóricas referentes aos trastornos do desenvolvemento e da conduta na idade infantil	<ul style="list-style-type: none"> - Paradigmas fundamentais da psicoloxía infantil. - Desenvolvemento psicolóxico normal e anormal. - Factores que inflúen no *desarrollo . - Clasificacións internacionais. - Conceptos básicos.
Identificación dos trastornos do desenvolvemento na etapa infantil	<ul style="list-style-type: none"> - Trastornos do Espectro Autista (*TEA) - *Discapacidad Intelectual - Outras alteracións do desenvolvemento

Intervención *psicoeducativa nos trastornos do desenvolvemento durante a educación infantil	<ul style="list-style-type: none"> - Elaboración de programas e actividades - Medidas de atención á diversidade recollidas na lexislación vixente - Pautas para as familias e implicacións nas actividades de reforzo
Identificación dos trastornos de conduta e outras alteracións na etapa infantil	<ul style="list-style-type: none"> - Trastorno por déficit de atención con hiperactividade (*TDAH) - *Negativismo *desafiente e condutas *disociales - Acoso escolar - Trastornos do sono - Trastornos da eliminación - Trastornos da alimentación - Disfuncións sexuais - Trastornos *psicomotores - *Trastornos da ansiedade e do pánico - A depresión infantil - As fobias - Condutas suicidas - Trastorno *bipolar - A timidez na infancia - *Trastornos por tensión postraumática - Outros
Prevenición e intervención *psicoeducativa nos trastornos da conduta e noutras alteracións durante a educación infantil	<ul style="list-style-type: none"> - Elaboración de programas personalizados e actividades para os mesmos - Medidas de atención á diversidade recollidas na lexislación vixente - Pautas para as familias e implicacións nas actividades de reforzo - A *coeducación - Servizos externos á institución escolar: tipos, coordinación e implicación nas actividades do centro

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	10	0	10
Sesión maxistral	22	0	22
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	5	10
Traballos tutelados	10	39	49
Estudo de casos/análises de situacións	5	20	25
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	15	25
Probas de tipo test	1	0	1
Probas de resposta curta	1	0	1
Traballos e proxectos	1	6	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentacións/exposicións	Estas poden ser tanto do profesor como do alumnado, onde se expoñen os aspectos fundamentais do tema
Sesión maxistral	Estas clases son principalmente as do grupo A, nas que o profesor vai expondo a materia, a través de presentacións, preguntas,...
Resolución de problemas e/ou exercicios	Estes presentásense tanto nas clases de tipo A, *B ou *C, onde o profesor expón un problema e o alumnado buscase alternativas de solución
Traballos tutelados	A cada grupo de alumnos, se lle *dara unha necesidade educativa do alumnado de educación infantil, a partir da mesma buscará actividades para desenvolver na aula que poidan favorecer o seu desenvolvemento integral e pautas para asesora á familia e comprometerla no programa de reforzo.
Estudo de casos/análises de situacións	Presentásenlle diferentes exemplos reais acontecidos con alumnado de educación infantil e como se solucionaron
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exponse unha *situación cun alumno de educación infantil e buscásense diferentes formas de solucionar e favorecer o seu desenvolvemento persoal e social.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentacións/exposicións	Valoración do contido e forma de exposición dun traballo relacionado coa materia.	5	CT1 CT2 CT7 CT11 CT14 CT16
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas mediante preguntas tipo test ou de resposta curta.	40	CT1 CT2 CT7 CT16
Probas de resposta curta	Probas para avaliación das competencias adquiridas mediante preguntas breves	40	CT1 CT2 CT7 CT16
Traballos e proxectos	Deseño, desenvolvemento, creatividade, dificultade, compromiso, perfección na elaboración dos traballos e na resolución dos casos prácticos	15	CT1 CT2 CT7 CT9 CT11 CT14 CT16

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para superar a materia será preciso que os estudantes obteñan en cada proba ou actividades obxecto de avaliación como mínimo un 50% da cualificación nese apartado. Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades obxecto de avaliación poderán recuperalas na convocatoria de xullo. No caso de que algún estudante non poida seguir a avaliación continua e o traballo en grupo *tutorizado polo responsable docente da materia realizará unha proba de contidos teóricos sobre a mesma que suporá un 90%. Ademais dun traballo teórico-práctico ao que corresponderá o 10% da cualificación final. Para superar a materia será preciso que os estudantes obteñan en cada unha das partes (teórica e práctica) un 50% da cualificación total das mesmas. Nas probas de recuperación (xullo ou calquera outra que se poida facer) as porcentaxes de preguntalas tipo test e curta poden variar, en beneficio desta última.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Buendía, J. (2004). Psicopatología en niños y Adolescentes. Desarrollos Actuales. Madrid: Pirámide.

Jiménez, M. (1997). Psicopatología infantil. Málaga: Aljibe.

Rodríguez Sacristán, S. (2002). Psicopatología Infantil Básica. Madrid: Pirámide.

DSM-V (2014). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, APA.

Bibliografía Complementaria

Caballo, V.E. e Simon, M.A. (2005). Manual de Psicología Clínica infantil y del adolescente. Madrid: Pirámide.

CIE - 10 (1992). (Diccionario) (Clasificación Internacional de Enfermedades) Trastornos Mentales y del Comportamiento. Madrid: Ed.

Meditor.

DSM-IV. (1993). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, APA.

Giménez-Dasi, M. y Mariscal, S. (2008). Psicología del Desarrollo. Desde el nacimiento a la primera infancia. Madrid: McGraw Hill

- González, R.(2003). Psicopatología del niño y del adolescente. Madrid: Pirámide,
- Gutierrez, J.R. y Rey F. (2000). Planificación terapéutica de los trastornos psiquiátricos del niño y del adolescente. Madrid: Smitkline-Beecham.
- Labrador, J. et al. (2004). Manual de Técnicas de Modificación y Terapia de Conducta. Madrid: Pirámide.
- Lemos, S. (2000). Psicopatología General. Madrid: Editorial Sintesis.
- Mardomingo, M.J. (2002). Psiquiatría para Padres y Educadores. Madrid. Narcea.
- Méndez, F.X. e Maciá, D. (2002). Modificación de conducta con niños y adolescentes. Libro de Casos. Madrid: Pirámide.
- Midenet. (1994). Manual Práctico de Psicopatología Infantil. Barcelona: Toray-Masson,
- Pérez Álvarez, M. e outros. (2003). Guía de Tratamientos Psicológicos Eficaces” Tomo III. Infancia y Adolescencia. Madrid: Pirámide.
- Rodríguez, A. (1997). Rehabilitación Psicosocial de Personas con Trastornos Mentales Crónicos. Madrid: Pirámide.
- Trianes, M.V. y Gallardo, J.A. (coord.) (2004). Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares. Madrid: Pirámide.
- Vallejo Pareja, M.A. (1998). Manual de Terapia de Conducta. Vol I y II. Madrid: Dykinson.
- Vallejo Ruiloba, J. (1999). Introducción a la Psicopatología y Psiquiatría. Barcelona: Masson - Salvat.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Psicología: Psicología da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/P02G110V01205

Psicología: Psicología do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Psicología: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/P02G110V01304

Psicología: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/P02G110V01305

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicología: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/P02G110V01305

DATOS IDENTIFICATIVOS**Aprendizaje de las ciencias de la naturaleza**

Materia	Aprendizaje de las ciencias de la naturaleza			
Código	P02G110V01403			
Titulación	Grado en Educación Infantil			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Gallego			
Departamento	Didácticas especiales			
Coordinador/a	Álvarez Lires, María Mercedes			
Profesorado	Álvarez Lires, María Mercedes Serralle Marzoa, Jose Francisco			
Correo-e	lires@uvigo.es			
Web	http://lires@uvigo.es			

Descripción xeral La Ley Orgánica de Educación (LOE) establece un área de conocimiento denominada Conocimiento del contorno e interacción con el mundo, en la Educación Infantil, y presenta el currículo correspondiente con un enfoque globalizado a cara descubierta la un primer acercamiento del alumnado al desarrollo de las competencias básicas.

Sin embargo, la necesaria profundización en los niveles de formación superiores hace que, por ejemplo, en el nivel universitario, la materia Conocimiento del Medio Natural, Social y Cultural sea objeto de investigación y docencia por parte de profesorado especialista.

La práctica docente universitaria y las líneas de investigación didáctica, en este campo, deben contemplar metodologías y construcciones conceptuales, procedimentales y actitudinales, siempre en interacción, relativas a problemas globales de actualidad tales como los referidos al medio ambiente y al desarrollo sostenible y con el horizonte del desarrollo de las competencias básicas. De este modo, partiendo de las metodologías propias de la didáctica de las ciencias, se pueden utilizar los enfoques Ciencia-Tecnología-Sociedad, los de la construcción del conocimiento alrededor de problemas globales, los de alfabetización científica y técnica de la ciudadanía, o los de la Educación en Ciencia Global, que deben incluir la introducción de la transversalidad, prestando especial atención a la igualdad entre hombres y mujeres, dentro de un modelo integrador .

En el presente curso se continuará con la experimentación del Proyecto de Innovación: "DISEÑO E IMPLANTACIÓN DE PROCEDIMIENTOS E INSTRUMENTOS DE EVALUACIÓN EN GRADOS Y POSTGRADOS A través DE La PLATAFORMA TEMA: CUESTIONARIOS *KPSI, RÚBRICAS Y MAPAS CONCEPTUALES EN FORMATO DIGITAL" (Pendiente de Resolución Rectoral), consistente en:

En este marco se proponen el diseño e implantación de procedimientos que inciden en el proceso de aprendizaje (evaluación formativa y formadora, en la que el alumnado es corresponsable) a través de los siguientes instrumentos: Cuestionarios o formularios Knowledge and Prior Study Inventory (KPSI), Rúbricas o matrices de valoración y Mapas Conceptuales. Todos ellos están insertados en la combinación entre el trabajo cooperativo y el individual, pues se bien los procesos de aprendizaje tienen lugar socialmente, el aprendizaje es individual. En el caso de los Mapas Conceptuales también se utilizan como pruebas de ejecución o realización.

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Conocer los objetivos, contenidos curriculares y criterios de evaluación de la Educación Infantil.	- saber - saber hacer
CG2	Promover y facilitar los aprendizajes en la primera infancia, desde una perspectiva globalizadora e integradora de las diferentes dimensiones cognitiva, emocional, psicomotora y volitiva.	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CG3	Diseñar y regular espacios de aprendizaje en contextos de diversidad que atiendan a las singulares necesidades educativas de los estudiantes, a la igualdad de género, a la equidad y al respeto a los derechos humanos.	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CG4	Fomentar la convivencia en el aula y fuera de ella y abordar la resolución pacífica de conflictos. Saber observar sistemáticamente contextos de aprendizaje y convivencia y saber reflexionar sobre ellos.	- saber hacer - Saber estar /ser

CG5	Reflexionar en grupo sobre la aceptación de normas y el respeto a los demás. Promover la autonomía y la singularidad de cada estudiante como factores de educación de las emociones, los sentimientos y los valores en la primera infancia.	- saber - saber hacer
CG6	Conocer la evolución del lenguaje en la primera infancia, saber identificar posibles disfunciones y velar por su correcta evolución. Abordar con eficacia situaciones de aprendizaje de lenguas en contextos multiculturales y multilingües. Expresarse oralmente y por escrito y dominar el uso de diferentes técnicas de expresión.	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CG7	Conocer las implicaciones educativas de las tecnologías de la información y la comunicación y, en particular, de la televisión en la primera infancia.	- saber - saber hacer
CG8	Conocer fundamentos de dietética e higiene infantiles. Conocer fundamentos de atención temprana y las bases y desarrollos que permiten comprender los procesos psicológicos, de aprendizaje y de construcción de la personalidad en la primera infancia.	- saber - saber hacer
CG9	Conocer la organización de las escuelas de educación infantil y la diversidad de acciones que comprende su funcionamiento. Asumir que el ejercicio de la función docente ha de ir perfeccionándose y adaptándose a los cambios científicos, pedagógicos y sociales a lo largo de la vida.	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CG10	Actuar como orientador de madres y padres en relación con la educación familiar en el periodo 0-6 y dominar habilidades sociales en el trato y relación con la familia de cada estudiante y con el conjunto de las familias.	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CG11	Reflexionar sobre las prácticas de aula para innovar y mejorar la labor docente Adquirir hábitos y destrezas para el aprendizaje autónomo y cooperativo y promoverlo en los estudiantes.	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CG12	Comprender la función, las posibilidades y los límites de la educación en la sociedad actual y las competencias fundamentales que afectan a los colegios de educación infantil y a sus profesionales. Conocer modelos de mejora de la calidad con aplicación a los centros educativos.	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CE33	Conocer los fundamentos científicos, matemáticos y tecnológicos del currículo de esta etapa así como las teorías sobre la adquisición y desarrollo de los aprendizajes correspondientes	- saber - saber hacer
CE36	Conocer la metodología científica y promover el pensamiento científico y la experimentación.	- saber - saber hacer
CE39	Elaborar propuestas didácticas en relación con la interacción ciencia, técnica, sociedad y desarrollo sostenible.	- saber - saber hacer
CE40	Promover el interés y el respeto por el medio natural, social y cultural a través de proyectos didácticos adecuados.	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CT1	Capacidad de análisis y síntesis	- saber - saber hacer
CT2	Capacidad de organización y planificación	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CT3	Comunicación oral y escrita	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CT4	Conocimiento de lengua extranjera	- saber - saber hacer
CT5	Conocimiento de informática	- saber - saber hacer
CT6	Capacidad de gestión de la información	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CT7	Resolución de problemas	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CT8	Toma de decisiones	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CT9	Trabajo en equipo	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CT11	Habilidades en las relaciones interpersonales	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CT12	Reconocimiento de la diversidad y multiculturalidad	- saber - saber hacer

CT13	Razonamiento crítico	- saber - saber hacer
CT14	Compromiso ético	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CT15	Aprendizaje autónomo	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CT16	Adaptación a nuevas situaciones	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CT17	Creatividad	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CT18	Liderazgo	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CT19	Conocimiento de otras culturas y costumbres	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CT20	Iniciativa y espíritu emprendedor	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CT21	Motivación por la calidad	- saber - saber hacer - Saber estar /ser
CT22	Sensibilidad por temas ambientales	- saber - saber hacer - Saber estar /ser

Resultados de aprendizaje

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Capacidad para analizar críticamente a fundamentación, legislación, objetivos, metodología y evaluación del área de Conocimiento del *entorno e interacción con el mundo en la Educación Infantil desde un enfoque globalizador.	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE33 CT1 CT6 CT8 CT13 CT14

Capacidad para comprender la complejidad de los procesos educativos de las ciencias experimentales en la Y. Infantil partiendo de las experiencias previas del alumnado de esta etapa educativa.

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE33
CE36
CE40
CT2
CT7
CT8
CT9
CT13
CT16
CT17

Capacidad para comprender la construcción del conocimiento científico y de la ciencia escolar.

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE33
CE36
CE39
CE40
CT1
CT6
CT7
CT13
CT14
CT15
CT22

Capacidad para relacionar fundamentación, objetivos, metodología y evaluación de los aprendizajes de la enseñanza de las ciencias en la Educación Infantil desde un enfoque globalizado.

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE33
CE36
CE39
CE40
CT1
CT2
CT7
CT8
CT13
CT15

Capacidad para utilizar y elaborar recursos didácticos en soporte papel y digital para la enseñanza de las ciencias en la Educación Infantil.	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE33 CE36 CE39 CE40 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22
---	---

Capacidad para realizar actividades experimentales en el aula-laboratorio y en el entorno.	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE33 CE36 CE39 CE40 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT13 CT14 CT16 CT17 CT18 CT20 CT21 CT22
--	--

Capacidad para utilizar la Internet y los medios de comunicación social (prensa impresa, digital y TV) como fuentes de recursos multimedia y diseñar actividades de aula - laboratorio.

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE33
CE36
CE39
CE40
CT1
CT2
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT20
CT21
CT22

Contenidos

Tema	
La didáctica de las ciencias experimentales para el futuro profesorado de educación infantil.	El dispositivo didáctico para la enseñanza de las ciencias experimentales en la educación infantil.
Fundamentación, objetivos, metodología, contenidos y evaluación del área de conocimiento del contorno en la educación infantil.	Estudio crítico del currículo de educación infantil para el área de conocimiento del contorno del decreto de enseñanzas de la comunidad autónoma de Galicia.
Los recursos para la enseñanza del conocimiento del contorno en la educación infantil.	Conocimiento y utilización de recursos didácticos para la enseñanza del área de conocimiento del contorno.
Los contenidos de conocimiento del medio natural en la educación infantil desde un enfoque globalizador.	Conocimiento de las distintas secciones del currículo de educación infantil.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Debates	14	11.9	25.9
Trabajos de aula	5	7.5	12.5
Eventos docentes y/o divulgativos	10	20	30
Prácticas de laboratorio	7.5	11.25	18.75
Tutoría en grupo	3	2.25	5.25
Metodologías integradas	0	22.6	22.6
Sesión magistral	9	18	27
Pruebas de respuesta larga, de desarrollo	4	4	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodologías

	Descrición
Debates	Debates en el aula

Trabajos de aula	Realización de trabajos de aula
Eventos docentes y/o divulgativos	Conferencias y talleres
Prácticas de laboratorio	Realización de actividades experimentales
Tutoría en grupo	Tutorías grupales
Metodologías integradas	Realización de actividades globalizadas
Sesión magistral	Exposiciones del profesorado

Atención personalizada

Metodologías	Descripción
Sesión magistral	A partir de la exposición y la a presentación temática de aula, el alumnado formulará las preguntas e sugerencias de continuidad.
Debates	Monitorizaranse intervenciones para cada estudiante y del grupo de estudiante discusiones en el aula.
Eventos docentes y/o divulgativos	Cada estudiante y cada estudiante presentará un evento diario para continuar su aprendizaje.
Trabajos de aula	Cada estudiantes en el aula virtual redactará sus sesiones diarias, que incluirá preguntas sobre las actividades.
Prácticas de laboratorio	El estudiante persona en el pequeño grupo de trabajo para formular sus preguntas, sugerencias y contribuciones.
Tutoría en grupo	Periódicamente se realizarán tytorias en gran grupo para abordar aquellas cuestiones de interés general formuladas por el alumnado.

Evaluación

	Descripción	Cualificación	Competencias Avaluadas
Trabajos de aula	Realización de trabajos de aula	40	CG1 CG2 CG5 CG7 CG8 CG10 CG12 CE33 CT1 CT4 CT6 CT7 CT12
Prácticas de laboratorio	Realización de prácticas de laboratorio	20	CG4 CG7 CG10 CG11 CE39 CT4 CT6 CT7 CT13 CT17

Pruebas de respuesta larga, El alumnado realizará individualmente una prueba de desarrollo presencial escrita sobre los contenidos desarrollados en el aula y en el laboratorio.	40	CG2 CG4 CG6 CE33 CE36 CE39 CE40 CT1 CT3 CT5 CT7 CT9 CT12 CT14 CT16 CT19 CT20 CT21 CT22
--	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Cada alumno y cada alumno preparará una carpeta, en particular la sección aula virtual específica, que consiste en un diario personal de vigilancia de las sesiones académicas, con las notas de clase, extensiones, contribuciones, y las propias reflexiones con la evaluación y la evaluación de la sesión correspondiente.

Para la evaluación continua a través de las actividades de clase virtuales que asistir a clases en un 80% de las veces en persona con el uso adecuado.

Los documentos y archivos de trabajo y las tareas del curso se organizarán de manera oportuna de acuerdo con los programados plazos, cada estudiante y cada estudiante en su espacio personal en su curso aula virtual, en formatos de código abierto o free muestra.

1ª CONVOCATORIA: Para obtener una evaluación positiva es necesaria para obtener la calificación de aprobado en cada una de las secciones establecidas en las pruebas de evaluación y de observar un comportamiento correcto en las sesiones ya que se tendrán en cuenta una condición esencial que el uso y la participación son adecuados. La calificación final se obtendrá mediante la suma del porcentaje de cada una de las condiciones únicas.

2ª CONVOCATORIA: para obtener una evaluación positiva estudiantes pueden optar a beneficiarse de las mismas condiciones que las establecidas para la primera llamada o la realización de dos exámenes escritos Presencia en los contenidos desarrollados en Aula y de laboratorio, respectivamente.

Necesidad de obtener una calificación aprobatoria en cada una de las secciones establecidas en las pruebas de evaluación y de observar un comportamiento correcto en las sesiones, ya que valoran condición esencial que el uso y la participación son adecuados. La calificación final se obtendrá mediante la suma del porcentaje de cada una de las condiciones únicas. Los estudiantes que no asistan a las clases tendrán una parte teórica y práctica en datos oficialmente establecidos.

Fuentes de información

Bibliografía básica

1)- ARIAS, A. et al. (2009): O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria. Consellería de Educación e O.U. Xunta de Galicia.

http://www.edu.xunta.es/ftpserver/portal/DXC/9002463-Proxectos_Web.pdf

2)- Enric Ramiro i Roca (2010). La maleta de la ciencia. Barcelona - Editorial Graó

<http://www.grao.com/lilibres/arees/didactica-de-las-ciencias-experimentales/pagact/1/la-maleta-de-la-ciencia>

3)- VanCleave, Janice (2005). Química para niños y jóvenes. LIMUSA WILEY

<http://www.libreria-limusa-wiley.com/home/product/73/546/quimica-para-ninos-y-jovenes?keyword=Qu%C3%ADmica+para+ni%C3%B1os+y+j%C3%B3venes>

4)- Battista Quinto Borghi (2009). Los talleres en educación infantil. Espacios de crecimiento. Barcelona - Editorial Graó.

<http://www.grao.com/lilibres/los-talleres-en-educacion-infantil>

5)- JORBA, J. e SANMARTÍ, N. (1996): Enseñar, aprender y evaluar: un proceso de evaluación continua. Madrid: M.E.C.

http://books.google.com/books/about/Ense%C3%B1ar_aprender_y_evaluar.html?hl=es&id=a_rCXrBxikwC

6)- Consellería de Educación e O.U. Repositorio Legislativo. Actualizado. Xunta de Galicia.

<http://www.edu.xunta.es/portal/contenido?comando=ContenidoDinamicoComando&accion=verRecurso&IID=gl&trID=6feef521-c0a8fd03-006e7a5b-20451b33&pwID=e4763dcf-0a0a2825-006c0962-b0b5ef8f&rID=715e03c7-45321682-00e1ff2f-0c>

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Conocimiento del medio natural/P02G110V01901

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Educación: Educación para la salud y su didáctica/P02G110V01301

Outros comentarios

Ver apartado de evaluación

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da lingua e a literatura infantil**

Materia	Didáctica da lingua e a literatura infantil			
Código	P02G110V01404			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Montero Santalla, José Martín			
Profesorado	Montero Santalla, José Martín			
Correo-e	santalla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia pretende acercarse ao coñecemento do proceso de adquisición da linguaxe, e aprender a crear e programar estratexias didácticas que acompañen o desenvolvemento da linguaxe oral como medio de expresión e de comunicación, así como a aproximación á lingua escrita a partir da maduración neuromotora e da exercitación dos mecanismos que interveñen no acto de ler e de escribir, atendendo ao papel da literatura infantil nos seus aspectos oral e escrito.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber - saber facer
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber - saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber - saber facer
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber - saber facer
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	- saber - saber facer
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Coñecer os fundamentos lingüísticos, psicolingüísticos, sociolingüísticos e didácticos da aprendizaxe da lingua	CG1 CG2 CE42
Coñecer a literatura infantil	CG1 CG3
Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas da comunidade autónoma	CG3
Coñecer o currículo escolar das linguas	CG1 CG3
Coñecer o proceso de aprendizaxe e de ensino da linguaxe escrita	CG1 CG2 CG6 CG7
Organizar e planificar estratexias metodolóxicas para o ensino da comunicación oral	CB2 CB3 CB4 CG1 CG2 CG6 CG9
Ser capaz de identificar os nenos con problemas de linguaxe oral e escrita, así como de orientar os pais	CG11

Contidos

Tema	
O PROCESO DE ADQUISICIÓN DA LINGUAXE E OS FACTORES QUE DETERMINAN O SEU DESENVOLVIMENTO	1.- O nivel socioeconómico. 2.- O ambiente familiar. 3.- O ambiente escolar.
DIDÁCTICA DA COMUNICACIÓN ORAL	1.- A DICIÓN: - 1.1. A atención auditiva. - 1.2. A motricidade bucofacial. - 1.3. A respiración. - 1.4. A imitación. 2.- O VOCABULARIO: - 2.1. Clases de vocabulario. - 2.2. A derivación, a composición e o campo semántico. 3.- A EXPRESIÓN ORAL: - 3.1. A comprensión. - 3.2. A expresión. - 3.3. A narración. - 3.4. A descripción. - 3.5. A conversación. - 3.6. O ritmo e a entoación. 4.- A LITERATURA INFANTIL NO SEU ASPECTO ORAL: - 4.1. Os contos (= narrativa). - 4.2. A recitación (= poesía). - 4.3. A dramatización (= teatro). - 4.4. Aplicacións didácticas, especialmente para o desenvolvemento da linguaxe oral.
DIDÁCTICA DA LECTOESCRITURA	1.- FACTORES QUE INTERVEÑEN NO PROCESO DE APRENDIZAXE DA LECTOESCRITURA: - 1.1. A discriminación visual. - 1.2. A organización espacio-temporal. - 1.3. O control motor. 2.- INICIACIÓN Á LINGUAXE ESCRITA: - 2.1. Análise dos principais métodos de lectura. - 2.2. O enfoque construtivista.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	6	7
Sesión maxistral	16	34	50
Seminarios	10	10	20
Traballos de aula	16	32	48
Titoría en grupo	4	16	20
Traballos e proxectos	3	0	3

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Introdución xeral sobre a materia, a metodoloxía e o desenvolvemento do curso, e sobre a avaliación
Sesión maxistral	Exposición dos contidos teóricos dos temas da materia por parte do profesor.
Seminarios	Nos seminarios ampliaranse os contidos tratados nas sesións maxistrais, propondo e comentando actividades que ilustren os temas con maior profundidade ou con novas perspectivas.
Traballos de aula	Os alumnos desenvolven na aula as actividades prácticas que previamente teñan preparado de maneira individual, sobre un tema do programa, relacionándoas coas de outros membros do grupo.
Titoría en grupo	Nas tutorías o profesor supervisa os traballos prácticos dos alumnos, asesorándoos e orientándoos na súa realización.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	O profesor prestará atención personalizada aos alumnos tanto no tempo de titoría como no despacho (tanto presencialmente como por medio do teléfono) como a través do correo electrónico.
Traballos de aula	O profesor prestará atención personalizada aos alumnos tanto no tempo de titoría como no despacho (tanto presencialmente como por medio do teléfono) como a través do correo electrónico.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	A avaliación farase por un exame escrito, que constará de un número de preguntas sobre os temas desenvolvidos na aula ou contidos no programa da materia. A cada pregunta atribuirase unha cualificación proporcional ao número total de preguntas. Para a cualificación poderá terse igualmente en conta o traballo que teña realizado o alumno ao longo do curso.	100	CG1 CG2 CG3 CG6 CG7 CG11

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Nunha das últimas clases, antes de concluir o período de docencia, facilitarase aos alumnos unha amostra de cómo vai ser o exame, a fin de que coñezan previamente qué tipo de preguntas van encontrar.

Aos non asistentes esixirase o coñecemento dos temas tratados na clase, sen outras condicións especiais.

Os criterios de avaliación serán idénticos na primeira e nas sucesivas convocatorias.

As datas dos exames pódense consultar na web da Facultade, no apartado de organización académica.

Bibliografía. Fontes de información

R. Clemente, *Desarrollo del lenguaje*, Barcelona: Octaedro, 2000.

M. Bigas / M. Correig, *Didáctica de la lengua en la Educación Infantil*, Madrid: Síntesis, 2007.

Andrés Suárez Yáñez, *Iniciación escolar á escritura / lectura: deseño de programas adaptados á diversidade*, Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 1998.

Bibliografía complementaria:

Aurora Marco / Pilar Couto Cantero / Elva Aradas Carollo / Fernando Vieito Liñares (eds.), *Actas del VII Congreso Internacional de la Sociedad Española de Didáctica de la Lengua y la Literatura (Santiago de Compostela, 27 - 29 de Noviembre de 2002)*, 2 vols., A Coruña: Deputación da Coruña, 2004.

Giuseppe Francescato (trad. de María Antonia Oliver), *El Lenguaje infantil: estructuración y aprendizaje*, Barcelona: Península, 1987.

M. Monfort / A. Juárez, *El niño que habla*, Madrid: CEPE, 1996.

S. Bryant, *El arte de contar cuentos*, Barcelona: Hogar del libro, 1995.

Varios, *Escribir y leer (3 a 8 años)*, Barcelona: Edelvives, 2003.

P. Arnaiz / M. S. Ruiz Jiménez, *La lectoescritura en la educación infantil. Unidades didácticas y aprendizaje significativo*. Málaga, Aljibe, 2001.

A. Calero / R. González / A. Maldonado / M^a. E. Sebastián, *Materiales curriculares para favorecer el acceso a la lectura en la educación infantil*, Barcelona: Praxis, 1999.

J. Cervera, *Literatura y Lengua en la Educación Infantil*, Bilbao: Ed. Mensajero, 1993.

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Idioma estranxeiro I: Francés**

Materia	Idioma estranxeiro I: Francés			
Código	P02G110V01405			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Francés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Valcárcel Riveiro, Carlos			
Profesorado	Jacques , Sylvia Valcárcel Riveiro, Carlos			
Correo-e	carlos.valcarcel@uvigo.es			
Web	http://https://sites.google.com/site/langueetrangerefrancais/			
Descrición xeral	O principal obxectivo desta materia é o de reforzar as competencias de nivel A1 do MECR en lingua francesa mediante unha metodoloxía por proxectos.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber facer - Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	- saber - saber facer
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	- saber - saber facer

CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten	- saber facer
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	- saber - saber facer
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.	- saber facer - Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	- saber facer - Saber estar / ser
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.	- saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.	- saber facer
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	- saber facer
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.	- saber facer
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	- saber
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	- saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	- saber - saber facer
CE45	Coñecer a tradición oral e o folklore.	- saber
CE46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.	- saber facer
CE47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.	- saber - saber facer
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	- saber facer
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.	- saber - saber facer
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.	- saber facer
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.	- saber
CE52	Ser capaz de fomentar unha primeira aproximación a unha lingua estranxeira.	- saber facer
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	- saber - saber facer
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	- saber facer
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	- saber facer
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	- saber facer
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	- saber facer
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	- saber - saber facer
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	- saber facer
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	- saber - saber facer
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	- saber facer
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.	- saber facer
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	- saber

CT5	Coñecemento de informática	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber facer
CT13	Razoamento crítico	- saber
CT14	Compromiso ético	- saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT18	Lideranza	- saber facer - Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber facer - Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer - Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Comprender as ideas principais do discurso falado cando este é claro e normal e se tratan asuntos cotiáns dos ámbitos persoal e educativo.	CE22 CE29 CE43 CE44 CE46 CE48 CE49 CE52 CE57 CE60 CT1 CT3 CT4 CT7 CT9 CT11 CT13 CT17 CT20

2. Comprender a idea principal de filmes e de programas de radio ou televisión que tratan temas actuais ou de interese persoal ou profesional, cando a articulación é relativamente lenta e clara.	CG7 CE29 CE41 CE48 CE49 CE52 CE57 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT9 CT10 CT11 CT15 CT16 CT17
3. Comprender textos escritos redactados nunha lingua de uso habitual e cotián ou relacionada co traballo.	CE29 CE41 CE43 CE44 CE48 CE57 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT9 CT15 CT16 CT19
4. Comprender a descrición de acontecementos, sentimentos e desexos en cartas persoais.	CE43 CE44 CE48 CT1 CT3 CT4 CT6 CT7 CT10 CT11 CT15 CT16 CT19
5. Saber desenvolverse en case todas as situacións que se lle presentan cando viaxa a onde se fala esa lingua.	CE28 CE43 CE44 CE48 CE49 CE52 CT3 CT4 CT6 CT7 CT8 CT10 CT11 CT12 CT16 CT19

6. Poder participar espontaneamente nunha conversa que trate temas cotiáns de interese persoal ou que sexan pertinentes para a vida diaria (por exemplo: familia, afeccións, traballo, viaxes e acontecementos actuais).	CE6 CE29 CE43 CE44 CE48 CE49 CE52 CE57 CT3 CT4 CT6 CT11
7. Poder tratar oralmente en francés, con fluidez e seguridade, temas de interese para alumnos de educación infantil.	CE43 CE44 CE48 CE49 CE52 CE57 CT3 CT4 CT6 CT7 CT8
8. Saber construír frases de forma sinxela co fin de describir experiencias e feitos, así como os seus soños, esperanzas e ambicións.	CE43 CE44 CE48 CE49 CE57 CT1 CT3 CT4 CT13 CT17
9. Poder explicar e xustificar brevemente opinións e proxectos.	CE6 CE43 CE44 CE48 CE49 CE57 CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT8 CT13 CT17
10. Saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou filme, e poder describir reaccións.	CE43 CE44 CE48 CE49 CE57 CT1 CT3 CT4 CT7 CT8 CT9 CT13 CT17

11. Ser capaz de escribir textos sinxelos e ben estruturados sobre temas que son coñecidos ou de interese persoal. Poder escribir cartas persoais que describan experiencias e impresións.

CE43
CE44
CE48
CE49
CE57
CT1
CT2
CT3
CT4
CT6
CT11
CT17

12. Desenvolver estratexias de aprendizaxe autónoma e de traballo cooperativo. Favorecer a análise e a observación dos propios procesos de aprendizaxe co fin de innovar e mellorar o labor docente e as prácticas de aula.

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE5
CE6
CE8
CE13
CE21
CE22
CE28
CE29
CE30
CE40
CE41
CE42
CE45
CE46
CE47
CE49
CE50
CE51
CE52
CE54
CE55
CE56
CE57
CE59
CE60
CE61
CE62
CE63
CE64
CE65
CE66
CT1
CT8
CT9
CT15
CT17
CT18
CT20
CT21
CT22

13. Coñecer formas e medios para continuar e enriquecer a propia formación cultural e lingüística.

CG7
CG12
CE8
CE13
CE21
CE63
CE64
CE66
CT1
CT2
CT3
CT4
CT6
CT8
CT9
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

<p>14. Desenvolver certas actitudes afectivas desexábeis nun docente de lingua estranxeira como, por exemplo, solidariedade e cooperación cos demais, interese e tolerancia cara ao diferente, seguridade na propia competencia comunicativa, e unha visión da lingua estranxeira como medio de comunicación cultural e non simplemente como unha materia máis.</p>	<p>CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE5 CE6 CE8 CE13 CE21 CE22 CE28 CE29 CE30 CE40 CE41 CE42 CE46 CE49 CE50 CE51 CE52 CE54 CE55 CE56 CE57 CE59 CE60 CE61 CE62 CE63 CE64 CE65 CE66 CT4 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22</p>
---	--

Contidos	
Tema	
<p>1. Aspectos lingüísticos: léxico, gramática, semántica, corrección fonética, ortografía, ortoepía.</p>	<p>1. Os niveis de referencia A1 e A2</p>
<p>2. Aspectos sociolingüísticos: os marcadores lingüísticos de relacións sociais, as normas de cortesía, as expresións de sabedoría popular, diferenzas de rexistro.</p>	<p>1. Presentarse aos demais / presentar os demais: aspecto físico, personalidade, contorno familiar e laboral.</p> <p>2. Falar de si mesmo: expresar gustos e preferencias.</p> <p>3. Organizar axendas e planificar actividades.</p> <p>4. Combinar encontros e facer convites.</p>

3. Aspectos discursivos: ordenar oracións en función da secuencia natural, relacións de causa e efecto (ou viceversa), e estruturación do discurso; ordenar o discurso en función de organización temática, coherencia e cohesión.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Escribir cartas e correos electrónicos. 2. Ler e redactar pequenos anuncios. 3. Narrar un acontecemento. 4. Contar o argumento dun libro ou dun filme.
4. Estratexias verbais que se utilizan para impedir a incomunicación: solicitude de repetición, paráfrases, uso de palabras xerais, aproximación, aclaración, solicitude de axuda.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Facer e atender unha chamada telefónica. 2. Buscar ou explicar o camiño para ir a un lugar
5. Aspectos interculturais: a vida diaria, as relacións persoais, valores, crenzas e actitudes, linguaxe corporal, convencións sociais, comportamentos rituais.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Encher formularios. 2. Falar dos hábitos cotiáns: horarios, comidas e actividades. 3. Comprar e vender.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	1	3
Proxectos	18	72	90
Resolución de problemas e/ou exercicios	57	0	57

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Sesión de 1 hora presencial co grupo A (toda a clase) no inicio do curso. Explicaranse os obxectivos e contidos da materia, así como a metodoloxía aplicada e o sistema de avaliación. Tamén se presentarán os recursos e ferramentas de aprendizaxe en liña.
Proxectos	Ao longo do curso, o profesor proporá un mínimo de catro tarefas ou proxectos que deberá realizar cada estudante. As datas de realización das tarefas serán establecidas na clase, pero non se aconsella que se superen as dúas semanas para a súa realización. O profesor guiará o alumnado para a execución destas tarefas preferentemente nas horas co grupo B e através do grupo de traballo en liña. O alumnado poderá realizar tarefas voluntarias. O profesor establecerá o tipo de tarefas voluntarias que se poden realizar, así como as instrucións correspondentes.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O profesor guiará o alumnado para a execución das tarefas propondo actividades comunicativas centradas, por un lado, na práctica da expresión e comprensión, e, por outro, no reforzo das competencias en fonética, léxico e gramática. Tamén se proporán actividades de reforzo en internet, tanto de carácter obrigatorio como voluntario.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Proxectos	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Proxectos

Ao longo do curso o alumnado deberá realizar unha serie de tarefas ou proxectos relacionados cos contidos de lingua francesa da materia. Cada proxecto será exposto no portfolio ou blog de aprendizaxe e será avaliado polo profesor. A media das notas obtidas en cada proxecto, así como as referentes ao traballo desenvolvido no portfolio e no ambiente virtual de aprendizaxe, constituirá o 50% da nota final da materia. Entrarán tamén nesta media as tarefas que o alumnado faga voluntariamente. Para poder ser avaliado na primeira convocatoria, o alumnado deberá realizar todas as tarefas propostas, ben como as actividades en liña relacionadas con cada un delas, nos prazos fixados pola clase.

50

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE5
CE6
CE8
CE13
CE21
CE22
CE28
CE29
CE30
CE40
CE41
CE42
CE43
CE44
CE45
CE46
CE47
CE48
CE49
CE50
CE51
CE52
CE54
CE55
CE56
CE57
CE59
CE60
CE61
CE62
CE63
CE64
CE65
CE66
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

Resolución de problemas e/ou exercicios	Na data oficial do exame, fixada polo centro, o alumnado deberá realizar unha proba de avaliación das competencias de comprensión oral e escrita (cada unha delas contará un máximo de 2 puntos), así como de expresión escrita. Nas datas negociadas na clase, o alumnado deberá realizar outra proba de expresión oral. As probas de expresión avaliaranse, cada unha delas, de 0 a 3 puntos seguindo unha grella de avaliación cuxos criterios e baremo se fixarán na clase. A suma destas catro probas constituirá o 50% da nota final da materia. Para poder ser avaliado na primeira convocatoria, o alumnado deberá realizar as catro probas.	50	CE43 CE44 CE45 CE46 CE48 CE49 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT10 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19
---	--	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Logros e traballos voluntarios en primeira convocatoria

O profesor poderá outorgar ao alumnado distincións cun determinado valor sobre a nota final. A lista de distincións, o seu valor na cualificación final e os criterios da súa concesión estarán detallados na páxina web da materia.

O profesor proporalle ao alumnado unha serie de tarefas que poderá realizar voluntariamente para ampliar as súas aprendizaxes e mellorar a cualificación dos proxectos. As instrucións e sistema de avaliación estarán detallados na páxina web da materia. As tarefas ou proxectos voluntarios farán media coas tarefas obrigatorias.

Segunda convocatoria

Para a segunda convocatoria e na data oficial fixada polo centro, o alumnado deberá realizar unha proba de avaliación das competencias de comprensión oral e escrita (cada unha delas contará un máximo de 2 puntos), así como de expresión escrita. Nese día, o alumnado deberá realizar tamén outra proba de expresión oral. As probas de expresión avaliaranse, cada unha delas, de 0 a 3 puntos seguindo unha grella de avaliación cuxos criterios e baremo se fixarán na clase. A suma destas catro probas constituirá o 100% da nota final da materia. Para poder ser avaliado en segunda convocatoria, o alumnado deberá realizar estas catro probas na data establecida polo centro.

Linguas de traballo

A lingua de traballo da materia será o francés. O profesor comunicárase co alumnado en todo momento, tanto por oral como por escrito, en lingua francesa. O alumnado deberá empregar esta lingua de xeito obrigatorio nas actividades de aprendizaxe, tanto presenciais como en liña. Fóra das aulas e na comunicación presencial ou electrónica co profesor, o alumnado poderá empregar o galego ou o castelán. Porén, o esforzo por usar o francés será tido en conta positivamente na avaliación final. **Fica prohibida a utilización do tradutor automático. O seu uso repetido nunha tarefa ou nun portfolio poderá supor a invalidación dos mesmos.**

Bibliografía. Fontes de información

PÁXINA WEB DA MATERIA

<https://sites.google.com/site/idiomaestranxeirofrances/>

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

Augé H., Cañada D., Marlhens C. e Molinos L.. 2004. C'est la vie 1. Livre de l'élève. Madrid. Santillana.

Augé H., Cañada D., Marlhens C. e Molinos L.. 2004. C'est la vie 1. Cahier d'exercices. Madrid. Santillana.

Capucho F., Denyer M., Flumian C., Labascoule J., Lause C. e Royer C.. *Rond Point 1. Livre de l'élève*. Paris. Maison des langues.

Capucho F., Denyer M., Flumian C., Labascoule J., Lause C. e Royer C.. *Rond Point 1. Cahier d'exercices*. Paris. Maison des langues.

Capucho F., Denyer M., Flumian C., Labascoule J., Lause C. e Royer C.. *Rond Point 1. Cahier d'évaluations*. Paris. Maison des langues.

Denyer D., Garmendia A. e Lions-Olivieri M.L.. 2009. *Version Originale 1. Méthode de français. Livre de l'élève*. Paris. Maison des langues.

Denyer D., Garmendia A. e Lions-Olivieri M.L.. 2009. *Version Originale 2. Méthode de français. Livre de l'élève*. Paris. Maison des langues.

Gibbe, C. e Girardet, J.. 2008. *Écho 1. Méthode de français. Niveau A1. Fichier d'évaluation*. Paris. Clé Internationale.

Girardet, J.. 2008. *Écho 1. Méthode de français. Niveau A1, A2. Élève*. Paris. Clé Internationale.

Godard E., Liria Ph. e Sigé J.-P.. 2009. *Les clés du nouveau DELF A2*. Paris. Maison des langues.

Liria, Ph. 2009. *Les cahiers de grammaire. Niveau découverte A1*. Paris. Maison des langues.

Liria, Ph. 2009. *Les cahiers de grammaire. Niveau découverte A1. Corrigés*. Paris. Maison des langues.

Liria, Ph. e Sigé, J.-P.. 2009. *Les clés du nouveau DELF A1*. Paris. Maison des langues.

Magne, M. e e Lions-Olivieri, M.L.. 2010. *Version Originale 1. Méthode de français. Cahier d'exercices*. Paris. Maison des langues.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Comunicación: Lingua española/P02G110V01101

Comunicación: Lingua galega/P02G110V01201

Outros comentarios

Nesta materia consolidaranse competencias dos niveis A1 e A2 do Marco Europeo Común de Referencia para as Linguas. Aínda que se traballarán as competencias destes niveis iniciais, non se partirá dun coñecemento cero da lingua francesa. Recoméndase que o alumnado matriculado teña estudado, ao menos, dous anos de lingua francesa en ESO e/ou Bacharelato.

Aconséllase que, tras cursar esta materia, o alumnado continúe adquirindo máis competencias en lingua francesa na Escola Oficial de Idiomas.

O profesor pediralle ao alumnado que dispoña dun perfil en Google (gmail), en Facebook e en Educaplay.

En caso de ausencia xustificada do profesor, este garantizará as aprendizaxes do alumnado mediante actividades en liña.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Idioma estranxeiro I: Inglés**

Materia	Idioma estranxeiro I: Inglés			
Código	P02G110V01406			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Lareo Martín, Inés			
Profesorado	Lareo Martín, Inés			
Correo-e	ilareo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>1. O obxectivo principal da materia é o de reforzar as competencias de nivel A2-*B1 do *MECR en lingua inglesa. Mediante unha metodoloxía por proxectos.</p> <p>2. Adquisición das diferentes destrezas en lingua inglesa.</p> <p>3. Identificación de medios a través dos que o propio alumno pode mellorar as súas competencias a nivel individual.</p>			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber facer - Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	- saber - saber facer

CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	- saber - saber facer
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten	- saber facer
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	- saber - saber facer
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	- saber facer - Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	- saber facer - Saber estar / ser
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.	- saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.	- saber facer
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	- saber facer
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.	- saber facer
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	- saber
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	- saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	- saber - saber facer
CE45	Coñecer a tradición oral e o folclore.	- saber
CE46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.	- saber facer
CE47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.	- saber - saber facer
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	- saber facer
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.	- saber - saber facer
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.	- saber facer
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.	- saber
CE52	Ser capaz de fomentar unha primeira aproximación a unha lingua estranxeira.	- saber facer
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	- saber - saber facer
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	- saber facer
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	- saber facer
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	- saber facer
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	- saber facer
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	- saber facer
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	- saber - saber facer
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	- saber facer
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	- saber - saber facer
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	- saber facer
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.	- saber facer
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber

CT3	Comunicación oral e escrita	- saber
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	- saber
CT5	Coñecemento de informática	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer - Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber facer
CT13	Razoamento crítico	- saber
CT14	Compromiso ético	- saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT18	Lideranza	- saber facer - Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber facer - Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer - Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1- Comprender as ideas principais do discurso falado cando este é claro e normal e trátanse asuntos cotiáns dos ámbitos persoal, e educativo.	CE22 CE29 CE43 CE44 CE46 CE48 CE49 CE52 CE57 CE60 CT1 CT3 CT4 CT7 CT9 CT11 CT13 CT17 CT20

2- Comprender a idea principal de películas e de programas de radio ou televisión que tratan temas actuais ou de interese persoal ou profesional, cando a articulación é relativamente lenta e clara.

CG7
CE29
CE41
CE48
CE49
CE52
CE57
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT9
CT10
CT11
CT15
CT16
CT17

3- Comprender textos escritos redactados nunha lingua de uso habitual e cotián ou relacionada co traballo.

CE29
CE41
CE43
CE44
CE48
CE57
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT9
CT10
CT15
CT16
CT19

4- Comprender a descrición de acontecementos, sentimentos e desexos en cartas persoais.

CE43
CE44
CE48
CT1
CT3
CT4
CT6
CT7
CT10
CT11
CT15
CT16
CT19

5- Saber desenvolverse en case todas as situacións que se lle presentan cando viaxa onde fálase esa lingua.

CE28
CE43
CE44
CE48
CE49
CE52
CT3
CT4
CT6
CT7
CT8
CT10
CT11
CT12
CT16
CT19

6- Poder participar espontaneamente nunha conversación que trate temas cotiáns de interese persoal ou que sexan pertinentes para a vida diaria (por exemplo: familia, afeccións, traballo, viaxes e acontecementos actuais).

CE6
CE29
CE43
CE44
CE48
CE49
CE52
CE57
CT3
CT4
CT6
CT11

7- Poder tratar oralmente en inglés, con fluidez e seguridade, temas de interese para alumnos de educación infantil.

CE43
CE44
CE48
CE49
CE52
CE57
CT3
CT4
CT6
CT7
CT8

8- Saber construír frases de forma sinxela co fin de describir experiencias e feitos, así como os seus soños, esperanzas e ambicións.

CE43
CE44
CE48
CE49
CE57
CT1
CT3
CT4
CT13
CT17

9- Poder explicar e xustificar brevemente as súas opinións e proxectos.

CE6
CE43
CE44
CE48
CE49
CE57
CT1
CT2
CT3
CT4
CT6
CT8
CT13
CT17

10- Saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou película, e poder describir as súas reaccións.

CE43
CE44
CE48
CE49
CE57
CT1
CT3
CT4
CT7
CT8
CT9
CT13
CT17

11- Ser capaz de escribir textos sinxelos e ben estruturados sobre temas que lle son coñecidos ou de interese persoal. Poder escribir cartas persoais que describan experiencias e impresións.

CE43
CE44
CE48
CE49
CE57
CT1
CT2
CT3
CT4
CT6
CT11
CT17

12-Desenvolver estratexias de aprendizaxe autónoma e de traballo cooperativo. Favorecer a análise e a observación dos propios procesos de aprendizaxe co fin de innovar e mellorar o labor docente e as prácticas de aula.

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE5
CE6
CE8
CE13
CE21
CE22
CE28
CE29
CE30
CE40
CE41
CE42
CE45
CE46
CE47
CE49
CE50
CE51
CE52
CE54
CE55
CE56
CE57
CE59
CE60
CE61
CE62
CE63
CE64
CE65
CE66
CT1
CT8
CT9
CT15
CT17
CT18
CT20
CT21
CT22

13- Coñecer formas e medios para continuar e enriquecer a súa propia formación cultural e lingüística.

CG7
CG12
CE8
CE13
CE21
CE63
CE64
CE66
CT1
CT2
CT3
CT4
CT6
CT8
CT9
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

14- Desenvolver certas actitudes afectivas desexables nun docente de lingua estranxeira como, por exemplo, solidariedade e cooperación cos demais, interese e tolerancia cara ao diferente, seguridade na propia competencia comunicativa, e unha visión da lingua estranxeira como medio de comunicación cultural e non simplemente como unha materia máis.

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE5
CE6
CE8
CE13
CE21
CE22
CE28
CE29
CE30
CE40
CE41
CE42
CE46
CE49
CE50
CE51
CE52
CE54
CE55
CE56
CE57
CE59
CE60
CE61
CE62
CE63
CE64
CE65
CE66
CT4
CT9
CT12
CT13
CT14
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

Contidos	
Tema	
Aspectos lingüísticos.	a) Léxico, gramática, semántica, pragmática, corrección fonolóxica, homofonía, grafemas da lingua inglesa. b) Aprender a aprender de maneira autónoma.
Aspectos sociolingüísticos: os marcadores lingüísticos de relacións sociais, as normas de cortesía, as expresións de sabedoría popular, diferenzas de rexistro.	a) Presentarse aos demais / presentar aos demais: aspecto físico, personalidade, contorna familiar e laboral. b) Expresar gustos e preferencias. c) Planificar actividades.

Aspectos discursivos: ordenar oracións en función da secuencia natural, relacións de causa e efecto (ou viceversa), estruturación do discurso; ordenar o discurso en función da organización temática, coherencia e cohesión.	a) Preparar presentacións eficaces. b) Ler e redactar pequenas composicións. c) Narrar un acontecemento. d) Contar o argumento dun libro ou dunha película. e) Facer e atender unha chamada telefónica. f) Buscar ou explicar o camiño para ir a un lugar. g) Ir de compras, alugar unha vivenda. h) Viaxar, coller un tren ou un avión. i) Outros temas de interese para o desenvolvemento da vida do alumnado.
---	--

Aspectos interculturais: a vida diaria, as relacións persoais, valores, crenzas e actitudes, linguaxe corporal, convencións sociais, comportamentos rituais.	a) A vida diaria. b) As relacións persoais. c) Valores, crenzas e actitudes. d) Linguaxe corporal, convencións sociais e comportamentos rituais.
--	---

Estratexias verbais que se utilizan para impedir a incomunicación	Solicitud de repetición, paráfrase, uso de palabras xerais, aproximación, aclaración, solicitud de axuda. Utilización de palabras "comodín" ou "recheo".
---	--

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0.5	1.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	18	38	56
Debates	15	30	45
Presentacións/exposicións	15	30	45
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2.5	0	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación da materia (Grupo A): obxectivos, contidos, criterios de avaliación, etc. Realización dunha enquisa de análise de necesidades para detectar os coñecementos previos de inglés e descubrir os intereses e motivación do alumnado.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Nas sesións presenciáis realizaranse exercicios prácticos de comprensión oral (diálogos, cancións e fragmentos de películas) e escritura (lectura de diferentes textos relativos a temas culturais, da propia titulación ou literarios). Utilización de vídeos e gravacións relacionados cos temas tratados como recurso metodolóxico importante. Para as horas de traballo persoal, o alumnado deberá realizar os exercicios necesarios para a mellora no seu nivel de inglés.
Debates	As sesións presenciais realizaranse cos grupos B e centraranse en actividades de expresión oral: xogos de rol, simulacións globais e presentacións persoais e/ou profesionais, debates en grupos. Para as horas de traballo persoal, o alumnado deberá realizar os exercicios das gramáticas que se recomendan na bibliografía e traballar co vocabulario que se porá á súa disposición na plataforma Fatic.
Presentacións/exposicións	As sesións presenciais realizaranse cos grupos B e centraranse en actividades de expresión escrita como, redacción de pequenas composicións, ditados, realización de exercicios. Comprensión e expresión oral, a través de vídeos, debates e de exposicións de proxectos. Para as horas de traballo persoal, o alumnado deberá preparar os seis proxectos por escrito e as presentacións do seu traballo para os seus compañeiros. Tamén terá que realizar os exercicios gramaticais que precise para mellorar o seu nivel de competencia nesta lingua.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	A atención personalizada levarase a cabo no despacho 115 durante as horas de tutoría. É imprescindible solicitar cita vía e-mail. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. Tamén poderase contactar co profesor a través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.

Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención personalizada levarase a cabo no despacho 115 durante as horas de tutoría. É imprescindible solicitar cita vía e-mail. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. Tamén poderase contactar co profesor a través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Debates	A atención personalizada levarase a cabo no despacho 115 durante as horas de tutoría. É imprescindible solicitar cita vía e-mail. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. Tamén poderase contactar co profesor a través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Probas	Descrición
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	A atención personalizada levarase a cabo no despacho 115 durante as horas de tutoría. É imprescindible solicitar cita vía e-mail. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. Tamén poderase contactar co profesor a través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas

Presentacións/exposicións	Os alumnos realizarán 2 exposicións (10+10). O docente recollerá os resultados de a lo menos 1 das actividades ou proxectos levados a cabo polo estudante ao longo do curso por escrito. Dependendo do número de alumnos, os traballos poderán ser individuais ou en grupo.	20	CG11 CE6 CE13 CE21 CE22 CE29 CE41 CE43 CE44 CE46 CE49 CE52 CE55 CE57 CE59 CE63 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT13 CT15 CT16 CT17 CT19
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente recollerá na clase os resultados de varias actividades de comprensión e expresión oral e escrita. O obxectivo é obter mostras da evolución do alumnado e verificar a súa asistencia ás sesións presenciais (20).	20	CG11 CE29 CE44 CE48 CE63 CT3 CT4 CT7 CT8 CT15 CT16 CT17

Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Trátase dunha proba de avaliación final que abarcará a totalidade dos contidos da materia, e cuxa data vén marcada no calendario académico oficial do centro no mes de maio (60). Terá dous partes: unha parte escrita de comprensión e expresión (75%=45 puntos) e unha segunda parte oral na que se avaliará a comprensión e expresión oral (25%=15 puntos).	60	CE43 CE44 CE48 CE49 CE57 CT3 CT4 CT8 CT15
---	--	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

OUTRAS VÍAS:

En caso de ausencia forzosa do docente, as tarefas e contidos poderán ser abordados por vía telemática.

A atención personalizada farase no despacho 115 previa cita vía e-mail (ilareo@uvigo.es).

AVALIACIÓN:

A avaliación da aprendizaxe do alumnado exponese de forma continua e servirá para regular e supervisar tanto o ritmo de traballo, como para permitir ao alumnado coñecer o seu grao de adquisición de coñecementos. Para poder optar á avaliación continua é necesario realizar as exposicións, entregar o traballo e realizar a proba final. Os alumnos que non poidan facer as exposicións terán que optar pola segunda convocatoria no mes de xunio, na que disporán dun exame oral (25) e outro escrito (75).

O uso de tradutores automáticos está totalmente prohibido. A súa utilización nos traballos suporá a perda do dereito á avaliación continua, e o paso directo á segunda convocatoria. A cualificación final de cada estudante será o resultado dunha cantidade suficiente de de notas ponderadas obtidas ao longo do curso. Valorarase positivamente a asistencia e a participación nas actividades de clase, a realización de exercicios prácticos, e a preparación e entrega de traballos, e a colaboración na aula. Dentro das porcentaxes das tarefas e exposicións asignarase unha parte para o grao de corrección fonética do alumno. Os traballos só poderán ser entregados en forma e data indicados.

Os 60 puntos dedicados á proba de avaliación final do mes de maio distribúense da seguinte maneira: 45 para a proba escrita (grammar, listening, writing and reading) e 15 para a proba oral. Para poder sumar todas as puntuacións obtidas durante o curso, é necesario obter na parte escrita do exame de final de cuadrimestre unha cualificación mínima de 22 sobre os 45 outorgados a esta parte. En canto á proba oral, que se valorará cos 15 puntos restantes, por razóns de organización e distribución do tempo no día do exame oficial, esta parte oral poderá ser realizada noutras datas acordadas entre o docente e os estudantes. A proba consistirá nunha conversación sobre o filme e os contos propostos na bibliografía. Devandito material porase a disposición do alumno ao comezo do curso, na plataforma FAITIC e na biblioteca.

Os estudantes que non poidan acollerse á avaliación continua ou que non a superaren, terán que presentarse á segunda convocatoria. Dita convocatoria disporá da puntuación total (100%) para a realización de dúas probas, unha escrita, onde se avaliarán coñecementos da lingua nas diferentes destrezas: listening, writing, Reading and writing (75%) e outra oral (25%), na que se conversará sobre o filme e os contos. Para poder superar a materia é necesario obter polo menos 37 puntos na parte escrita, dos 75 e 12 dos 25 da proba oral. As datas do exame podense consultar na web da facultade (www.feduc.webs.uvigo.es).

Bibliografía. Fontes de información

LIBROS DE LECTURA OBRIGATORIA:

Barnett, Carol (1987). The mice and the cat. Oxford: Oxford University Press. Donaldson, Julia (2010). One Ted falls out of

bed. Macmillan children's books.

FILME OBRIGATORIO:

Educating Rita. 1983. Directed by Lewis Gilbert. With Michael Caine, Julie Walters, Michael Williams, Maureen Lipman.

LIBRO DE TRABALLO:

Latham-Koening, Christina; Oxenden, Clive (third edition). English File intermediate Student's book with keys. Oxford: OUP.

GRAMÁTICAS RECOMENDADAS:

Murphy, Raymond (2004). English Grammar in Use: a self-study referente and practice book for intermediate students, with answers. Cambridge: Cambridge University Press.

Murphy, Raymond (1989). Grammar in Use: Reference and practice for intermediate students of English. Cambridge: Cambridge University Press.

Murphy, Raymond (2000). Essential Grammar in Use: gramática básica de la lengua inglesa. Cambridge: Cambridge University Press.

OUTRA BIBLIOGRAFÍA RECOMENDADA:

Herbert Puchta and Jeff Stranks, with Richard Carter and Peter Lewis-Jones (2010). English In Mind (For Spanish Speakers) 2nd Edition. Student ?s Book with DVD-ROM Level 1. Cambridge University Press.

Herbert Puchta and Jeff Stranks, with Richard Carter and Peter Lewis-Jones (2010). English In Mind (For Spanish Speakers) 2nd Edition. Level 1. Workbook with Audio CD Cambridge University Press.

Herbert Puchta and Jeff Stranks, with Richard Carter and Peter Lewis-Jones (2010). English In Mind (For Spanish Speakers) 2nd Edition. Student ?s Book with DVD-ROM Level 2. Cambridge University Press.

Herbert Puchta and Jeff Stranks (2010). English In Mind (For Spanish Speakers) 2nd Edition. Level 2. Workbook with Audio CD Cambridge University Press.

Chris Redston, Gillie Cunningham and Jan Bell (2005). face2face for Spanish speakers edition Pre-intermediate Student's book with CD-ROM/Audio CD. Cambridge University Press.

Nicholas Tims, with Chris Redston and Gillie Cunningham (2005). face2face for Spanish speakers edition Pre-intermediate. Workbook with Key . Cambridge University Press.

Redman, Stuart and Ruth Gairns (2006). Test your English Vocabulary in Use. Cambridge: Cambridge University Press.

OUTRAS GRAMÁTICAS RECOMENDADAS:

Beaumont, Digby and Colin Granger (1989). The Heinemann English Grammar: with answer key. Oxford: Heinemann.

Brieger, Nick (1992). Language Reference for Business English. New York: Prentice Hall International.

Leech, Geoffrey (2001). An A-Z of English Grammar and Usage. Harlow: Longman.

Hashemi, Louise (2004). English Grammar in Use: Supplementary exercises with answers. Cambridge: Cambridge University Press.

Sánchez Benedito, Francisco (1991). English Grammar for Spanish Speakers. Madrid: Alhambra Longman (edición en español).

RECURSOS EN INTERNET:

<https://www.youtube.com/watch?v=jG9DabQSiA8> (one ted falls out of bed)

Materias que continúan o temario

Aprendizaxe da lingua estranxeira: Inglés/P02G110V01501

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Comunicación: Lingua española/P02G110V01101

Comunicación: Lingua galega/P02G110V01201

Outros comentarios

Nesta materia consolidaranse os niveis A2 e B1 do Marco Europeo Común de Referencia para as Linguas. Aínda que tamén se traballarán certas competencias dos niveis iniciais, en ningún caso partírase dun coñecemento cero da lingua inglesa. Para poder cursar esta materia con comodidade e aproveitamento, recoméndase que o alumnado, ao empezar, teña un nivel de competencia comunicativa próximo a B1, isto é, uns coñecementos previos de inglés equivalentes a A2/B1 dentro do Marco Europeo de Referencia para as Linguas.

Así mesmo, pódense reforzar os coñecementos do idioma e elevar o nivel a través de cursos na Escola Oficial de Idiomas, a UNED, o Centro de Linguas da Universidade de Vigo ou outros estamentos. Así mesmo, fomentárase a aprendizaxe autónoma a través de ligazóns e páxinas web especializadas na aprendizaxe do inglés como lingua estranxeira.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Aprendizaxe da lingua estranxeira: Inglés**

Materia	Aprendizaxe da lingua estranxeira: Inglés			
Código	P02G110V01501			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Lareo Martín, Inés			
Profesorado	Lareo Martín, Inés			
Correo-e	ilareo@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Materia centrada na adquisición de competencias no ensino dunha lingua estranxeira no ámbito da educación infantil e tomando como exemplo a lingua inglesa			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber - Saber estar / ser
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.	- saber
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	- saber

CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	- saber facer
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.	- saber
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	- saber
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	- saber
CT5	Coñecemento de informática	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber facer
CT13	Razoamento crítico	- saber
CT14	Compromiso ético	- saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT18	Lideranza	- saber facer - Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber facer - Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer - Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG4 CG5 CG7 CG9 CG11 CG12 CE42 CE43 CE51 CE53 CE61 CT1 CT3 CT4 CT6 CT8 CT11 CT12 CT14

2. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelo entre o alumnado.

CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG4
CG5
CG7
CG9
CG11
CG12
CE42
CE43
CE51
CE53
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT17
CT19

3. Xestionar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües.

CG7
CG10
CG11
CE37
CE42
CE43
CE51
CE53
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

4. Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá.	CG2 CG3 CG4 CG5 CG10 CE37 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT17 CT18
5. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	CB3 CE42 CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT9 CT12 CT13 CT15 CT19
6. Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	CG2 CG3 CE42 CE43 CE51 CE53 CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT13 CT15
7. Comprender os principios básicos da lingua como comunicación.	CE42 CE51 CE53 CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT19

8. Manexar os conceptos básicos do enfoque comunicativo por tarefas e competencias.

CG2
CG3
CG7
CG11
CE42
CE53
CT1
CT2
CT4
CT6
CT9
CT11
CT12
CT13
CT19

9. Diferenciar entre competencias lingüísticas, socioculturais e pragmáticas.

CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG5
CG10
CE42
CE43
CE53
CT1
CT3
CT4
CT6
CT10
CT11
CT12
CT13
CT19

10. Diferenciar entre as actividades comunicativas (interacción oral, expresión oral e comprensión oral) adecuadas ao nivel B1 do Marco Europeo Común de Referencia para a Aprendizaxe das Linguas (MECR).

CB3
CB4
CB5
CE37
CE43
CT1
CT3
CT4
CT7
CT11
CT12
CT13
CT19

11. Ser capaz de preparar e aplicar unha unidade didáctica.

CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG4
CG5
CG7
CG8
CG11
CG12
CE42
CE43
CE51
CE53
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

12. Ser capaz de levar a cabo distintos tipos de avaliación.

CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG5
CG7
CG9
CG11
CG12
CE42
CE43
CE51
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT13
CT14
CT15
CT19
CT21

13. Coñecer o currículo da lingua estranxeira na Educación Infantil.

CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG4
CG5
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE42
CE43
CE51
CE53
CE61
CT1
CT3
CT4
CT13
CT14
CT15
CT21

14. Identificar os tipos de actividades comunicativas (interacción oral, expresión oral e comprensión oral) no ámbito persoal.

CT1
CT2
CT3
CT4
CT11
CT12
CT13
CT19

Contidos

Tema

1. Modelo teórico da lingua como comunicación: as achegas orientadas á acción.	1a. As variables do ensino das linguas estranxeiras na educación infantil: idade, lingua inicial, contexto sociocultural, necesidades e obxectivos. 1*b. O inglés como lingua estranxeira. 1*c. Metodoloxías no ensino das linguas estranxeiras.
2. Enfoque didáctico por tarefas e competencias.	2a. O Marco Europeo Común de Referencia para as linguas (*MECR).
3. Currículo de linguas estranxeiras.	3a. A lexislación referente ao ensino das linguas estranxeiras na educación infantil. 3*b. O currículo de Educación Infantil e a aprendizaxe das linguas estranxeiras.
4. Elaboración de unidades didácticas.	4a. Actividades para traballar as competencias lingüísticas en lingua estranxeira: comprensión oral e escritura, expresión oral e escritura. 4*b. A elección de materiais para traballar na aula: documentos *pedagogizados e documentos auténticos. 4*c. Cancións, contos e xogos na clase de inglés de Educación Infantil. 4d. *Temporalización de obxectivos, contidos e actividades
5. Métodos de avaliación global e analítica.	5a. A avaliación da comprensión oral e escritura. 5*b. A avaliación da expresión oral e escritura.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	25	25	50
Proxectos	25	50	75

Debates	11	11	22
Presentacións/exposicións	1	0	1
Outras	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	As sesións maxistrais desenvolveranse maioritariamente nas horas de grupo A. Posto que a materia ten unha dobre faceta, LINGUA E APRENDIZAXE, parte das sesións maxistrais tratarán os contidos da aprendizaxe das linguas estranxeiras e outra de certos aspectos lingüísticos e comunicativos do inglés. En caso de ausencia xustificada do profesor, este poderá propor actividades alternativas en liña.
Proxectos	Nas horas de tipo B, traballarase os contidos da aprendizaxe do inglés. Ao longo do curso, o alumnado, en grupos ou individualmente (se o número de alumnos permíteo), entregarán un traballo escrito sobre unha unidade didáctica e realizarán unha exposición e representación do devandito traballo para todos os seus compañeiros. Os membros do grupo se turnarán na función de profesor durante a representación.
Debates	Desenvolveranse preferentemente nas horas de tipo C. Estes grupos máis pequenos aproveitaranse tamén para reforzar e comentar aspectos lingüísticos do inglés.
Presentacións/exposicións	As exposicións dos traballos desenvolveranse nalgún dos diferentes grupos, utilizando as horas que sexan necesarias para todas as presentacións, deste xeito todos os compañeiros poderán avaliar o traballo dos demais. Nestas sesións cada alumno ou grupo de alumnos deberá expor oralmente na aula os seus proxectos no tempo establecido previamente polo profesor e a clase. Ao mesmo tempo as exposicións serán avaliadas polo resto da clase.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	A atención personalizada levarase a cabo no despacho 115 durante as horas de tutoría. É imprescindible solicitar cita vía e-mail. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. Tamén poderase contactar co profesor a través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Proxectos	A atención personalizada levarase a cabo no despacho 115 durante as horas de tutoría. É imprescindible solicitar cita vía e-mail. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. Tamén poderase contactar co profesor a través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Presentacións/exposicións	A atención personalizada levarase a cabo no despacho 115 durante as horas de tutoría. É imprescindible solicitar cita vía e-mail. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. Tamén poderase contactar co profesor a través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Debates	A atención personalizada levarase a cabo no despacho 115 durante as horas de tutoría. É imprescindible solicitar cita vía e-mail. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. Tamén poderase contactar co profesor a través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Probas	Descrición

Outras A atención personalizada levarase a cabo no despacho 115 durante as horas de tutoría. É imprescindible solicitar cita vía e-mail. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. Tamén poderase contactar co profesor a través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentacións/exposicións	<p>Ao longo do curso o alumnado, en grupos, deberá presentar oralmente 1 traballo. O traballo consistirá na elaboración dunha unidade didáctica coa metodoloxía e as actividades que consideren relevantes para a aprendizaxe do inglés. Ademais de presentar oralmente o traballo os estudantes deberán representar a súa unidade didáctica, turnándose nas funcións de profesor todos os membros do grupo (20= 15+5) puntos).</p> <p>Ao mesmo tempo deberase entregar por escrito (tanto en formato papel como en formato electrónico), unha copia do devandito traballo na data indicada (30= 20+10 puntos).</p> <p>Os grupos escollerán o ciclo e o curso para o cal elaborarán a programación.</p> <p>A data de entrega dos traballos pactarase ao principio do curso e non se admitirán traballos fóra de data.</p> <p>Os alumnos (individualmente ou en parellas) farán una exposición dun tema elixido ao principio do curso (10).</p> <p>A utilización de tradutores automáticos está totalmente prohibida.</p>	60	CB4 CB5 CG2 CG3 CG4 CG5 CG7 CG9 CG11 CG12 CE42 CE43 CE51 CE53 CE61 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT15 CT17 CT19 CT20 CT21 CT22

Outras	Ao longo do curso recolleranse unha serie de tarefas que serán avaliadas para a nota final (25 puntos).	40	CB3
	No exame oral os alumnos terán que falar durante 10 minutos sobre a película e os contos propostos na bibliografía (15 puntos).		CB4 CG2 CG4 CG7 CE42 CE43 CE51 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT15 CT16 CT17 CT19 CT20

Outros comentarios e avaliación de Xullo

LINGUAS DE TRABALLO:

As linguas de traballo da materia serán o inglés, o castelán e o galego. O profesor comunicaráse co alumnado en inglés. O alumnado poderá utilizar calquera do tres linguas menos nas tarefas, tanto orais como escritas e no exame nos que a lingua requirida é o inglés. Nas puntuacións teránse sempre en conta dúas vertientes: a lingüística (uso e expresión en lingua inglesa) e a de contido.

OUTRAS VÍAS:

En caso de ausencia xustificada do profesor, este poderá propor actividades alternativas en liña. A atención personalizada levarase a cabo previa cita por e-mail (ilareo@uvigo.es).

ACTIVIDADES OBRIGATORIAS:

Os alumnos deberán ler os libros de lectura obrigatoria e ver a película que se recomendará a principio de curso e realizar as exposicións. O material será posto a disposición na plataforma FAITIC e na biblioteca. Os temas abordados nestas historias serán utilizados no exame oral.

AVALIACIÓN:

A avaliación da materia será continua. Os traballos (obrigatorios), exposicións (obrigatorias), tarefas, etc. deberán ser realizados nas datas correspondentes. O incumprimento de estes requisitos suporá a cancelación deste tipo de avaliación. Do mesmo xeito o uso de tradutores automáticos para a realización dos traballos suporá a inmediata exclusión do grupo da

avaliación continua, debéndose presentar á avaliación da segunda convocatoria.

Os estudantes que decidan non seguir a avaliación continua deberán tomar a decisión durante o mes de setembro e comunicarllo ao profesor. No seu lugar poderán realizar un exame no mes de xunio nas datas propostas polo centro para a segunda convocatoria, que constará de dous partes: parte escrita (70%) e parte oral (30%). A proba escrita centrarase no punto 4 dos contidos, onde se deberán aplicar e desenvolver os contidos dos demais puntos da materia. A proba oral será una conversa de 10 minutos sobre aspectos da película e dos contos recomendados na bibliografía. A esta segunda convocatoria poderá presentarse tamén o alumnado que non acadara a puntuación suficiente na avaliación continua. As datas poden consultarse na web da facultase (feduc.webs.uvigo.es).

Bibliografía. Fontes de información

- AITKEN, R., Teaching Tenses, Walton-on-Thames: Nelson, 1992
- BENTLEY, K., The TKT (Teaching Knowledge Test) course: CLIL Module (Teaching and language integrated learning., Cambridge: CUP., 2010
- BESTARD MONROIG, J. & C. PEREZ MARTIN, La didáctica de la lengua inglesa. Fundamentos lingüísticos y metodológicos, Madrid: Síntesis, 1992
- BRUMFIT, C. et al. eds, Teaching English to Children. From Practice to Principle, London: Nelson, 1994
- CAMERON, L., Teaching language to young learners, Cambridge: CUP., 2002
- CONSELLERIA DE EDUCACIÓN E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA, O inglés en infantil. unha porta ao plurilingüismo, Santiago de compostela: Xunta de Galicia, 2009
- CRANMER, D. & C. LAROY, Musical Openings. Using Music in the Language Classroom, Harlow: Longman, 1992
- DUNN, O, Beginning English with Young Children, London: Macmillan, 1983
- EQUIPO PYGMALION, Intersubject Activities. Actividades de inglés en relación con otras áreas, Madrid: Narcea, 1992
- Graham, Carolyn, Creating Chants and songs, Oxford: O.U.P., 2011
- HANCOCK, M., Singing Grammar. Teaching Grammar Through Songs, Cambridge: C.U.P., 1998
- HOLDERNESS, J. & A. HUGHES, 101 Ideas for Children. Topic-based activities, Oxford: Heinemann, 1997
- LEWIS, GORDON & GÜNTER BEDSON, Games for Children, Oxford: O.U.P., 2010
- MOON, JAYNE, Children Learning English, Oxford: MacMillan & Heineman, 2000
- MOON, JAYNE, Children Learning English, Oxford: MacMillan, 2005
- MUR LOPE, O, Cómo introducir el Inglés en Educación Infantil, Madrid: Escuela Española, 1998
- PHILLIPS, SARAH, Young Learners, Oxford: O.U.P., 1993
- REDMAN, STUART, Test your English Vocabulary in Use, Cambridge: CUP., 2006
- REILLY, V. & S.M. WARD, Very Young Learners, Oxford: O.U.P., 1997
- SLATTERY, MARY; WILLIS, JANE, English for primary teachers, Oxford: O.U.P., 2001
- WRIGHT, ANDREW, Creating stories with children, oxford: O.U.P., 1997
- WRIGHT, ANDREW, Arts and crafts with children, Oxford: O.U.P., 2002
- WRIGHT, ANDREW, Story telling with children, Oxford: O.U.P., 2003
- ZARO, JUAN JESÚS & SAGRARIO SALABERRI, Contando Cuentos, Oxford: Heineman, 1983

FILME:

Matilda. 1996. Dir. Danny DeVito.

LIBROS DE TRABAJO:

Barnett, Carol, 1987. The Mice and the Cat. Oxford: O.U.P.

Newman, Lesléa (2015). Heather has two mommies. Massachusetts: Candlewick Press.

Donaldson, Julia; Sharratt, Nick (2005). Chocolate Mousse for greedy goose. Macmillan children's books.

Donaldson, Julia; Sharratt, Nick (2009). The troll. Macmillan children's books.

Charrington, Mary; Covill, Charlotte (2015).

Daisy, Robin and me. Starter Red. Charrington, Mary; Covill, Charlotte (2015).

Daisy, Robin and me. A Red. Charrington, Mary; Covill, Charlotte (2015).

Daisy, Robin and me. B Red. Slattery, Mary; Willis, Jane (2001).

English for Primary teachers. Oxford: OUP.

VÍDEOS:

Davies, Phil (2004). Peppa pig. Vol. 1-12

GRAMÁTICAS RECOMENDADAS:

Murphy, Raymond (2004). English Grammar in Use: a self-study referente and practice book for intermediate students, with answers. CUP.

Murphy, Raymond (1989). Grammar in Use: Reference and practice for intermediate students of English. CUP.

Murphy, Raymond (2000). Essential Grammar in Use: gramática básica de la lengua inglesa. Cambridge: CUP.

PÁX INAS WEB:

https://www.youtube.com/watch?v=g1vTw47_HgM&list=RDg1vTw47_HgM (the troll)

<https://www.youtube.com/watch?v=44oaZcycS2E> (*Chocolate Mousse for greedy goose*)

<https://www.youtube.com/watch?v=XT6T16t2vw0> (*Chocolate Mousse for greedy goose*)

www.youtube.com/watch?v=Nb7QLOCW8hs (*metodología Montessori*)

www.youtube.com/watch?v=1fbs-Qr8lf8 (*metodología Montessori*)learnenglishkids.britishcouncil.org saberingles.com.ar

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Didáctica da expresión plástica e visual/P02G110V01502

Educación física e a súa didáctica na idade infantil/P02G110V01503

Expresión musical e a súa didáctica/P02G110V01504

Lingua e literatura: Español/P02G110V01507

Lingua e literatura: Galego/P02G110V01505

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Comunicación: Lingua española/P02G110V01101

Comunicación: Lingua galega/P02G110V01201

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/P02G110V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Didáctica da lingua e a literatura infantil/P02G110V01404

Idioma estranxeiro I: Inglés/P02G110V01406

Outros comentarios

Dado que o idioma no que se imparte a materia é o inglés, é necesario ter polo menos un nivel B1 do MECR.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da expresión plástica e visual**

Materia	Didáctica da expresión plástica e visual			
Código	P02G110V01502			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Varela Casal, Cristina Paz García, María Begoña			
Profesorado	Ezquieta Llamas, Iciar Martínez López de Castro, Rut Paz García, María Begoña Varela Casal, Cristina			
Correo-e	cristinavarelacasal@uvigo.es begpaz@gmail.com			

Web

Descrición xeral	<p>A finalidade primeira da “didáctica da expresión plásticas e visual” é proporcionar aos alumnos unha formación artística e didáctica de calidade. Tanto no que se refire á capacidade de formalizar e interpretar producións de arte nos seus diversos ámbitos e territorios, como concepto ampliado, como no que se refire á capacidade de reelaborar os mencionados contidos para facilitar a formación dos nenos (de 3 a 6 anos).</p> <p>A tarefa e construír un sustrato de coñecemento teórico necesario, combinado cunha serie de destrezas e habilidades formais que armen ao alumno dunha capacidade crítica e creativa que lle permita desenrolar ferramentas de aprendizaxe, valoración e coñecemento coas que traballar no campo da educación infantil. Traballaremos no taller con rutinas procedimentais e elaboracións técnicas simultaneamente ao estudo de contidos xerais da historia da arte. Estas tarefas máis CONVENCIONAIS convivirán coa análise e o traballo dentro dos novos espazos da arte e as novas ferramentas visuais, audiovisuais e tecnolóxicas nas que abordaremos posibilidades de traballo máis vinculadas a linguaxes actuais cercanos e intuitivos para os rapaces cos que os nosos alumnos terán que traballar.</p> <p>Plantexaremos estratexias de traballo colaborativo combinadas con propostas individuais dentro de estruturas de traballo por proxectos que vehicularán o transcorrer do cuadrimestre.</p> <p>As rutinas habituais do noso traballo durante o curso académico alternarán a produción práctica coa reflexión teórica, o traballo de campo e as propostas de ferramentas didácticas específicas.</p>
------------------	---

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	- saber - saber facer

CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no periodo 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	- saber
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos periodos 0-3 e 3-6.	- saber
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	- saber
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	- saber - Saber estar / ser
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfunciones cognitivas e as relacionadas coa atención.	- saber facer
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	- Saber estar / ser
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuir á innovación e a mellóraa en educación infantil.	- saber - saber facer
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuales.	- saber - saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- saber - Saber estar / ser
CE34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, geométricas e de desenvolvemento lóxico.	- saber
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.	- saber facer
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	- saber
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	- saber facer
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	- saber facer
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuales e as súas implicacións educativas.	
CE58	Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística.	- saber - Saber estar / ser
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	- saber facer - Saber estar / ser
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	- saber - saber facer
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	- saber - saber facer
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	- saber
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Coñecemento de informática	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber - saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber - Saber estar / ser

CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber - Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber - Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber - saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber - saber facer
CT17	Creatividade	- saber - saber facer
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber - Saber estar / ser
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer as características psicoevolutivas e formáis da linguaxe plástica infantil así como os aspectos fundamentais da súa sintaxe e semántica. Saber concretar e transmitir todas as características da linguaxe plástica e estimular a aprendizaxe mediante metodoloxías didácticas adecuadas.	CB2 CB4 CB5 CG1 CG11 CE1 CE2 CE4 CE7 CE9 CE58 CE59 CE61 CE62 CT5 CT8 CT13 CT15 CT16 CT21
Ser capaces de identificar recursos e metodoloxías propios das artes plásticas. Saber recoñecer os distintos métodos e medios adecuados a cada técnica para unha expresión plástica favorable así como utilizar os distintos recursos procedimentais e conceptuais idóneos para a execución da obra na súa dimensión compositiva e estética.	CB2 CE5 CE9 CE34 CE53 CE55 CE56 CE57 CE58 CE63 CT1 CT2 CT5 CT7 CT8 CT9 CT11 CT13 CT17 CT21

Poder valorar os fundamentos e ámbitos de actuación das distintas formas de expresión artística, así como o patrimonio artístico.

CB3
CG2
CE41
CE53
CE56
CE58
CT8
CT12
CT13
CT15
CT16
CT19
CT21

Facilitar a representación e a expresión a través das linguaxes plásticas, visuais e audiovisuais profundizando nos novos medios e estratexias plásticas para transmitir os coñecementos e propor espazos e modos expresivos que sirvan ao alumno como ferramenta de linguaxe e espazo de construción plástica.

CB3
CB4
CG2
CE34
CE41
CE53
CE55
CE56
CE57
CE58
CE62
CT1
CT2
CT7
CT8
CT9
CT13
CT17

Ser capaces de mellorar a capacidade de comprender, ler, visionar crear e producir dentro das linguaxes artístico visuais e plásticas promovendo metodoloxías para facer que a apreciación estética sexa máis alcanzable para o alumnado.

CB4
CG11
CE5
CE7
CE9
CE23
CE25
CE29
CE41
CE53
CE55
CE56
CE57
CE58
CE61
CT1
CT2
CT5
CT7
CT8
CT12
CT13
CT16
CT17
CT21

Ser capaz de producir imaxes e propostas obxectuais en dúas e tres dimensións, ben estruturadas, conceptualmente acotadas, con calidade compositiva e detalladas sobre temas e proxectos no ámbito dos coñecementos típicos e característicos da área Artística Visual.	CB2 CB3 CE5 CE53 CE55 CE56 CE58 CE63 CT1 CT5 CT7 CT8 CT13 CT17 CT19 CT20 CT21
Coñecer e avaliar o currículo escolar das Didácticas da Expresión Artística	CB5 CG1 CG7 CE1 CE2 CE4 CE7 CT1 CT2 CT8 CT9 CT11 CT13
Adquirir e consolidar hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativa e cooperativa e promovelos nos estudantes desde a participación e o esforzo individual.	CB3 CB5 CG11 CE5 CE7 CE9 CE12 CE29 CE60 CE61 CE65 CE66 CT1 CT9 CT11 CT15 CT19
Ter dominio e comprender adecuadamente toda a densidade e complexidade das imaxes e producións visuais; as obras de arte, os símbolos e sinais visuais, a publicidade e os medios de comunicación de masa. Os obxectos, as pezas, construcións e edificios que constitúen a cultura material e conceptual antiga e contemporánea.	CB2 CB3 CE5 CE23 CE58 CT1 CT13 CT19
Contidos	
Tema	
Desenvolvemento curricular e artes plásticas na educación infantil	Perspectivas dende onde abordar a didáctica da plástica A Área de Expresión Plástica. Obxectivos, contidos, metodoloxía, avaliación O docente Evolución histórica do concepto arte

O concepto de "arte ampliado" como base da educación e a conciencia no territorio da plástica	A arte a partir dos anos 60: pop, arte conceptual, minimal, land art, arte de acción, arte procesual, body arte, performance, arte sonoro... O novo papel do espectador O cuestionamiento da durabilidade A artistización do cotiá, cuestionamento aurático
Elementos básicos da linguaxe plástica I e II	Linguaxe e comunicación visual Lectura de imaxes Punto, liña, plano Cor, textura, composición e volume
A linguaxe plástica infantil: desenvolvemento perceptivo e características psicoevolutivas	Características e evolución da linguaxe plástica infantil
O concepto creatividade	Mitos sobre a creatividade Definición de creatividade O papel da imaxinación na creación Pensamento converxente vs. pensamento diverxente Teoría das intelixencias múltiples de Gardner Debuxar co lado dereito do cerebro
Traballo por proxectos e traballo colaborativo no contexto da plástica: novos linguaxes artísticos, novas metodoloxías docentes	Planificación de contidos Elaboración de propostas puntuais e resolución de exercicios Procesos de debuxo e elaboración grafomotriz Plantexamentos e organización conceptual de contidos A materialización final Presentación e avaliación de proxectos

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	30	0	30
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	15	30	45
Sesión maxistral	15	30	45

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos tutelados	Planificación e elaboración de traballo por proxectos Planificación e elaboración de materiais e recursos didácticos específicos (plástica) para a Educación Infantil.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Execución técnica adecuada de procedementos e experimentacións de carácter artístico, plástico e visual específico. Resolución de tarefas puntuais de carácter conceptual ou procedimental
Sesión maxistral	Valoración de plantexamentos curriculares en E. Infantil. Interpretación e valoración de obras artísticas. Soporte conceptual da linguaxe e recursos específicos da expresión plástica e visual.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Nas sesións maxistrais introducíranse os contidos teóricos básicos para o correcto desempeño das clases e os proxectos. A documentación que se presente e sexa necesario revisar estará colgada na plataforma FAITIC
Traballos tutelados	Farase seguimento en grupo e persoalmente con cada alumno da evolución do traballo por proxectos e as tarefas procedimentais pesoais, tanto no horario de docencia presencial como de xeito complementario nas titorías cos alumnos/as que así o precisen ou requiran.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Sesión maxistral	Interpretación, valoración e recoñecemento de obras artísticas. Soporte conceptual da linguaxe e recursos específicos da expresión plástica e visual. Participación activa nas sesións teóricas.	25	CB2 CB3 CB4 CG11 CE5 CE23 CE58 CE60 CE61 CE62 CE63 CT1 CT8 CT11 CT13 CT15 CT17 CT21
Traballos tutelados	O traballo por proxectos como ferramenta metodolóxica; Entregas parciais Resolucións e obxectualizacións finais. Propostas rematadas. valoración obxectual e conceptual. Presentación de proxectos e materiais didácticos en público	55	CB3 CB4 CG1 CG11 CE1 CE4 CE25 CE29 CE53 CE56 CE57 CE58 CE59 CE62 CE63 CT1 CT2 CT7 CT9 CT13 CT15 CT16 CT17 CT20 CT21
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Execución técnica adecuada de procedementos e experimentacións de carácter artístico, plástico e visual específico.	20	CE23 CE34 CE41 CE56 CE58 CT1 CT15 CT17 CT21

Outros comentarios e avaliación de Xullo

As datas de exames se poden consultar na web da facultade no apartado de organización académica <http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?id=60,0,0,1,0,0>

A asistencia puntual e regular a clase e necesaria para o correcto desenrrolo do curso

No caso das SESIÓNS MAXISTRAIS (25%) o seu seguimento é imprescindible para o asentamento conceptual dos contidos teóricos. Valorarase ata con dous puntos en función da asistencia activa e participativa nas sesións e a resolución puntual de exercicios que se plantexarán no traspaso das clases.

RESOLUCIÓN DE PROBLEMAS OU EXERCICIOS (20%) recolle a necesidade de adquirir habilidades técnicas e procedimentais relacionadas coa produción plástica bi e tridimensional.

A realización de TRABALLOS TUTELADOS (55%) recolle o plantexamento da execución de traballo por proxectos, na que se valorarán as entregas pautadas parciais e a entrega final que se presentará ao resto dos alumnos. Valorarase deste item o produto final plástico presentado, a posta en escea e a correcta argumentación de contidos expostos.

Para poder facer a presentación final do traballo tutelado é IMPRESCINDIBLE a entrega de polo menos o 75% das entregas parciais en tempo e forma.

Para superar a materia será necesario obter unha media de 5 calculando as porcentaxes detalladas en cada un dos bloques de avaliación. É imprescindible ter un 4 como nota mínima en cada un dos bloques para que se proceda a calcular a nota media.

Na SEGUNDA CONVOCATORIA

Bibliografía. Fontes de información

Albers, J., , ""La interacción del color"", La Alianza, Londres

Arheim Rudolf, ""El arte y la percepción visual"", Alianza Forma, Madrid

Belloq Chislaine el Gil Díaz María, Tocar el arte. Educación Plástica en Infantil y Primaria, Kaleida Forma, Madrid

Davis, G.A. et Scott, J.A., Estrategias para la creatividad, paidos, Barcelona

Eisner, Elliot W., Educar la visión Artística, Paidos, Barcelona

Edwards, Betty, Aprender a dibujar con el lado derecho del cerebro, Urano, Madrid

Foster, Hal; Krauss, Rosalind; Yve Alain; Boris H.D. Buchloh, Benjamin, Arte desde 1900:modernidad, antimodernidad, posmodernidad., Akal, Madrid

GARDNER, Howard, Educación artística y desarrollo humano, Paidos, Barcelona

Gibson, J., ""La percepción del mundo visual"", Infinito, Buenos Aires

Ian Simpson, ""La nueva Guía de la Ilustración"", Herman Blume, Barcelona

LOWENFELD, V., ""Desarrollo de la capacidad creadora"", Kapelus, Buenos Aires

Machon Antonio, Los dibujos de los niños: génesis y naturaleza de la representación gráfica. Un estudio evolutivo. , Cátedra, Madrid

Maier, M. , ""Materiales y técnicas del arte"", Blume, Madrid

Morante F., ""Análisis y evaluación de la obra de arte"", Edinumen, Madrid

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Obradoiro de creatividade artística/P02G110V01906

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/P02G110V01103

Outros comentarios

A asistencia puntual e continuada ás clases é condición indispensable para superar a materia dadoo seu carácter eminentemente procedimental e a forte carga de contidos, imprescindibles para o desenvolvemento das prácticas, que se envorcan nas clases maxistrais.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación física e a súa didáctica na idade infantil**

Materia	Educación física e a súa didáctica na idade infantil			
Código	P02G110V01503			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Barcala Furelos, Roberto Jesús			
Profesorado	Barcala Furelos, Roberto Jesús Silva Piñeiro, Roberto			
Correo-e	roberto.barcala@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Asignatura Didáctico Disciplinar obrigatoria do Grao de Mestre en Educación Infantil			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber - saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber facer - Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber - saber facer
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber - saber facer
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	- saber
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.	- saber
CE3	Coñecer os fundamentos de atención temprana.	- saber
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	- saber

CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	- saber facer
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.	- saber - saber facer
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.	- saber facer
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	- saber facer
CE15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.	- saber
CE16	Identificar trastornos no soño, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.	- saber facer
CE17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.	- Saber estar / ser
CE18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado dos estudantes.	- saber facer
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	- saber - saber facer
CE20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidad na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.	- Saber estar / ser
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	- saber facer
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	- saber facer - Saber estar / ser
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.	- saber - saber facer
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	- saber facer
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.	- saber - saber facer
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.	- saber
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.	- saber
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- Saber estar / ser
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.	- Saber estar / ser
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	- saber facer
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.	- saber facer
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	- saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	- saber - saber facer
CE45	Coñecer a tradición oral e o folklore.	- saber
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	- saber
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	- saber facer
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	- saber facer
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	- saber facer
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	- saber facer
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	- saber facer

CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	- saber - saber facer
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	- saber facer
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	- saber facer
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	- saber facer - Saber estar / ser
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	- saber facer - Saber estar / ser
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.	- saber facer
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	- saber facer - Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber - saber facer
CT5	Coñecemento de informática	- saber - saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer - Saber estar / ser
CT8	Toma de decisións	- saber facer - Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber - saber facer
CT14	Compromiso ético	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer
CT17	Creatividade	- saber facer
CT18	Lideranza	- Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer os fundamentos da expresión corporal e da motricidade na etapa escolar, así como as teorías sobre a adquisición e o desenvolvemento dos aprendizaxes correspondentes.	CG2 CG6 CG8 CG12 CE1 CE2 CE4 CE13 CE55 CE56 CT1 CT3 CT5 CT7 CT11

Coñecer e utilizar cancións para promover a educación rítmica.

CG2
CG3
CG4
CG6
CG7
CE1
CE5
CE6
CE15
CE19
CE23
CE24
CE25
CE43
CE44
CE45
CE54
CE55
CE56
CE57
CE59
CE60
CE61
CE65
CT2
CT9
CT11
CT15
CT17
CT18

Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.

CG5
CG9
CG11
CE1
CE7
CE9
CE12
CE16
CE17
CE18
CE21
CE22
CE29
CE55
CE62
CE63
CE64
CT1
CT2
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT21

Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión, as habilidades motrices e a creatividade.

CG1
CG10
CE3
CE20
CE26
CE27
CE29
CE32
CE40
CE41
CE56
CE66
CT1
CT2
CT13
CT14
CT16
CT17
CT18
CT21

Deseñar actividades encamiñadas o desenvolvemento das habilidades motrices.

CE13
CE15
CE19
CE21
CE53
CT1
CT2
CT7
CT8
CT9
CT13
CT17
CT18
CT21

Promover a sensibilidade relativa á expresión e a creación.

CG3
CG11
CG12
CE15
CE24
CE25
CE26
CE43
CE44
CE45
CE53
CE54
CE57
CT1
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Contidos

Tema

Bloque 1: Terminoloxía e conceptos básicos das actividades motrices en idade escolar.	1.- Concepto de Educación Física e outros conceptos claves 2.- A didáctica da Educación Física 3.- Aportacións da Educación Física na educación escolar
Bloque 2: Evolución histórica das actividades físicas e motrices no contexto educativo.	1.- Evolución histórica da Educación Física 2.- As escolas ximnásticas 3.- Tendencias actuais na educación física escolar

Bloque 3: Coñecemento e aplicación dos elementos do currículo vinculados á motricidade e a educación física.

- 1.- Elementos do currículo e lexislación educativa vinculada á educación física
- 2.- Os niveis de concrección curricular
- 3.- A programación
- 4.- Metodoloxía de ensinanza
- 5.- Avaliación

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	0	25	25
Titoría en grupo	0	12.5	12.5
Presentacións/exposicións	0	19	19
Metodoloxías integradas	37.5	37.5	75
Sesión maxistral	12.5	0	12.5
Probas de tipo test	0	1	1
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Grupos de discusión, debates e búsquedas bibliográficas na internet sobre os contidos dos diferentes temas da materia.
Titoría en grupo	Para a elaboración dos traballos prácticos e resolución de exercicios requirírase ao grupo de traballo a súa presenza na titoría co profesor.
Presentacións/exposicións	Os grupos de traballo deberán facer de forma correcta a exposición do tema ou contido vinculado a educación física que se lle requira tanto no desenvolvemento cotidiano da materia como no proceso evaluativo.
Metodoloxías integradas	En diversos momentos do desenvolvemento da materia integraranse as metodoloxías podendo nunha sesión confluír traballo na aula e presentación/exposición.
Sesión maxistral	A parte meramente conceptual da materia impartírase mediante lección maxistral.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Sesións maxistras vinculadas aos contidos da materia
Traballos de aula	Traballos interactivos que se realizarán na aula e que están vinculados aos temas da materia
Titoría en grupo	Realizaranse titorías en pequeno grupo sobre os traballos da materia e que son obrigatorios para a avaliación

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	A asistencia as sesións de aula, maxistras e prácticas repercutirá positivamente na avaliación do alumnado.	10	CT1 CT2 CT3 CT5 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT21

- CG1
- CG2
- CG3
- CG4
- CG5
- CG6
- CG7
- CG8
- CG9
- CG10
- CG11
- CG12
- CE1
- CE2
- CE3
- CE4
- CE5
- CE6
- CE7
- CE9
- CE12
- CE13
- CE15
- CE16
- CE17
- CE18
- CE19
- CE20
- CE21
- CE22
- CE23
- CE24
- CE25
- CE26
- CE27
- CE29
- CE32
- CE40
- CE41
- CE43
- CE44
- CE45
- CE53
- CE54
- CE55
- CE56
- CE57
- CE59
- CE60
- CE61
- CE62
- CE63
- CE64
- CE65
- CE66

Probas prácticas, de
execución de tarefas
reais e/ou simuladas.

Presentación dun traballo práctico (tipo programación) e
aplicación práctica dunha sesión, amosando as habilidades
contidas dentro desa unidade da programación, e defensa da
mesma de forma oral.

45

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE1
CE2
CE3
CE4
CE5
CE6
CE7
CE9
CE12
CE13
CE15
CE16
CE17
CE18
CE19
CE20
CE21
CE22
CE23
CE24
CE25
CE26
CE27
CE29
CE32
CE40
CE41
CE43
CE44
CE45
CE53
CE54
CE55
CE56
CE57
CE59
CE60
CE61
CE62
CE63
CE64
CE65
CE66

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para superar a materia e obrigatorio aprobar todas as partes da avaliación acadando ao menos un 50% do valor da avaliación en cada apartado descrito.

A asistencia as sesións teóricas ou prácticas (mínimo 80%) e necesaria para superar a avaliación (grupos A ou B) no porcentaxe e condicións descritas.

A non asistencia nestas partes implicará un exame escrito de carácter teórico-práctico, relativo ao contido impartido cun valor do 55%, sendo o restante 45% a avaliación conceptual do exame tipo test.

Na segunda convocatoria e sucesivas os requisitos serán os mesmos.

Pode consultar as datas de avaliación na ligazón de organización académica da web da facultade

<http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?id=189,921,0,0,1,0>

Bibliografía. Fontes de información

José Antonio Cecchini Estrada, Mª Luisa Zagalaz Sánchez, Didáctica de la educación física en la educación primaria, , 2002

Contreras Jordán, Onofre Ricardo, Didáctica de la educación física : un enfoque constructivista , , 1998

Gil Madrona et al, Desarrollo curricular de la Educación Física en la Educación Infantil, Ediciones Pirámiede (1ª Edición), 2013

SCOPUS, , ,

SPORTDISCUS, , ,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Coñecemento da contorna a través da actividade física na educación infantil/P02G110V01922

A educación física como medio de interdisciplinaridade/P02G110V01921

Seguridade e hábitos saudables a través da educación física/P02G110V01925

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Desenvolvemento motor/P02G110V01202

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/P02G110V01102

DATOS IDENTIFICATIVOS**Expresión musical e a súa didáctica**

Materia	Expresión musical e a súa didáctica			
Código	P02G110V01504			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Lucato , Marco			
Profesorado	Lucato , Marco			
Correo-e	mlucato@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Introdución ao mundo dos sons e da educación musical. Aprendizaxe de metodoloxías para a educación musical.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	- saber
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CE45	Coñecer a tradición oral e o folclore.	- saber
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	- saber
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	- saber facer
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	- saber facer
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	- saber facer
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	- saber
CE58	Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer

CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer
CT5	Coñecemento de informática	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber facer
CT14	Compromiso ético	- Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber
CT18	Lideranza	- Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Comprensión dos principios que contribúen á formación histórica, cultural, persoal e social desde a educación musical en infantil.	CB2 CG12 CE58 CT6 CT13 CT14 CT15
2. Coñecementos das posibilidades e limitacións da educación musical en infantil.	CB3 CB4 CG1 CT1
3. Coñecemento do currículo escolar infantil, relacionado coa educación musical.	CB1 CB2 CG1 CG8 CG12 CE53 CT5 CT19
4. Adquisición de recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais dentro e fóra da escola.	CB3 CG1 CG8 CG11 CG12 CE45 CE53 CE54 CE55 CE57 CE58 CT1 CT2 CT6 CT7 CT9 CT15 CT16 CT17 CT19 CT21

5. Educación artística: coñecemento e organización dos elementos musicais e pautas de traballo para a creación de actividades artísticas relacionadas coa música.

CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CE45
CE53
CE54
CE55
CE56
CE57
CT1
CT2
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT15
CT16
CT17
CT19
CT21

6. Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.

CB2
CB3
CB4
CB5
CG2
CE55
CE58
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT18
CT20
CT21

7. Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

CB3
CB4
CB5
CG8
CG11
CG12
CE53
CE56
CE58
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT15
CT16
CT19

8. Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.

CB1
CB2
CB3
CB4
CG1
CG2
CG8
CG12
CE53
CE56
CE57
CE58
CT1
CT2
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

9. Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.

CB2
CB3
CG1
CG8
CG11
CG12
CE58
CT8
CT9
CT15
CT16
CT19
CT20
CT21

10. Capacidade para aplicar os principios técnicos e pedagóxicos á educación musical.

CB2
CB3
CB4
CG1
CG8
CG11
CG12
CE45
CE53
CE54
CE55
CE56
CE57
CE58
CT1
CT2
CT5
CT6
CT7
CT8
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

11. Elaboración de contidos musicais de diferentes estilos e xero para a educación musical.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG8
CG11
CG12
CE45
CE53
CE54
CE55
CE56
CE57
CE58
CT1
CT2
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

Contidos

Tema

1. Coñecer os elementos da música, para a súa aplicación didáctica e pedagóxica	1.1. Parámetros do son e dimensións da música. 1.2. Exercicios e xogos para a percepción dos elementos da música (Willems).
2. Aprender as grafías convencionais e non convencionais básicas da linguaxe musical.	2.1. Escritura rítmica. 2.2. Escritura melódica. 2.3. Ditados rítmicos /melódicos. 2.4. Grafías alternativas.
3. Saber crear actividades musicais para solucionar problemas de comprensión e destreza musical.	3.1. Actividades perceptivas. 3.2. Actividades de reacción. 3.3. Actividades de conciencia musical. 3.4. Modelos de ditados musicais.
4. Saber adaptar unha peza musical a actividades lúdicas.	4.1. Música e palabra. 4.2. Música movemento. 4.2. Música e transversalidade.
5. Saber utilizar un repertorio vocal e instrumental para infantil .	5.1. Repertorio escolar. 5.2. Repertorio tradicional. 5.3. Cancións con xestos. 5.4. Cancións de substitución. 5.5. Cancións-conto.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Obradoiros	46	0	46
Presentacións/exposicións	12	0	12
Sesión maxistral	15	30	45
Cartafol/dossier	7	14	21
Traballos e proxectos	26	0	26

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Obradoiros	Sesións de actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica da persoa docente ás actividades individuais e/ou grupais que desenvolve o alumnado.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante a persoa docente e un grupo de estudantes, dun tema sobre contidos da materia. levará a cabo en grupo.
Sesión maxistral	Exposición por parte da persoa docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo e das bases teóricas necesarias para abordar o traballo práctico.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiros	Creación de partituras escolares utilizando escrituras musicais non convencionais. Coñecemento teórico das principais metodoloxías musicais. Realización de clases de ed.musical para o nivel educativo de infantil. Coñecemento das bases da linguaxe musical e acustica.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
--	------------	---------------	------------------------

Sesión maxistral	Exposición por parte da persoa docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo e as bases teóricas para efectuar o traballo práctico posterior.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG8 CG11 CG12 CE45 CE53 CE54 CE55 CE56 CE57 CE58 CT1 CT2 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21
------------------	--	----	---

Obradoiros	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou grupais que desenvolven os estudantes.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG11 CG12 CE45 CE53 CE54 CE55 CE57 CE58 CT1 CT2 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT15 CT16 CT17 CT19 CT20 CT21
------------	--	----	---

Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia. levará a cabo en grupo.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG8 CG12 CE45 CE53 CE54 CE55 CE56 CE57 CE58 CT1 CT2 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21
---------------------------	---	----	---

Cartafol/dossier	Dossier-diario confeccionado polo alumnado de forma individual, recollendo as experiencias musicais vividas en cada sesión e o seu posterior comentario persoal.	20
------------------	--	----

Traballos e proxectos	Entrega de todos os traballos, exercicios e actividades realizadas durante curso	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG8 CE45 CE53 CE54 CE55 CE56 CE57 CT1 CT2 CT5 CT6 CT7 CT9 CT12 CT13 CT15 CT17 CT19 CT21
-----------------------	--	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A asistencia regular ás sesións teóricas e prácticas será imprescindible para a superación da materia. Os prazos de entrega de cada un dos traballos solicitados pola persoa docente para contribuír á avaliación serán improrrogables. Para superar a materia fai falta obter un 5 nas probas sinaladas. As competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo e, de non aprobarse entón, non se gardarán ;as notas para a seguinte convocatoria.

A avaliación do alumnado que non asista ás clases basearase principalmente en traballos que o profesor lle asigne explicitamente.

As datas do exame consultaránse na páxina web da facultade no apartado de organización académica.

<http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?id=60,0,0,1,0,0>

Bibliografía. Fontes de información

GIRÁLDEZ, A. (2007) "Contribuciones de la educación musical a la adquisición de las competencias básicas" en Eufonía, n.41, pp.37-48.

RUIZ, E. (2012) Expresión musical en educación infantil. Orientaciones didácticas. Madrid. CCS.

VV.AA. (2008) La música en la escuela infantil 0-6. Barcelona. Graó.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Técnica vocal e práctica coral/P02G110V01943

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua e literatura: Galego**

Materia	Lingua e literatura: Galego			
Código	P02G110V01505			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Acuña Trabazo, Ana			
Profesorado	Acuña Trabazo, Ana			
Correo-e	ganime@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Os obxectivos desta materia son lingüísticos e literarios. A disciplina está concibida para profundar en coñecementos lingüísticos non impartidos nos cursos anteriores (historia da lingua e lingua e sociedade fundamentalmente) e para fornecerlle ao alumnado os rudimentos necesarios para a comprensión e análise de textos literarios prosísticos e/ou poéticos. Entre os coñecementos lingüísticos, trátase, especialmente, a situación lingüística de Galicia contextualizada dentro da situación lingüística mundial. Este coñecemento debe preparar aos futuros mestres e mestras para resolver con eficacia os problemas derivados da situación lingüística galega e, en xeral, para afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües e multiculturais.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	- saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	- saber - saber facer
CE45	Coñecer a tradición oral e o folklore.	- saber
CE46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.	- saber - saber facer
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.	- saber - saber facer
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.	- saber - saber facer
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.	- saber
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer

CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer - Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber facer
CT14	Compromiso ético	- Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT18	Lideranza	- saber facer - Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	CE46 CE49 CT1 CT2
Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	CE43 CE49 CT1 CT3 CT11 CT13 CT15 CT16 CT17
Coñecer e dominar as técnicas da expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos.	CE43 CE44 CE46 CE49 CT1 CT2 CT3 CT9 CT13 CT15 CT16 CT17
Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente en galego.	CE44 CE46 CE48 CE49 CE50 CT1 CT3 CT13 CT15 CT16 CT17

Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.	CG3 CG6 CE46 CE49 CT1 CT3 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19
Coñecer as liñas xerais da historia da lingua galega.	CT1 CT2 CT3 CT13 CT15
Coñecer os rudimentos teóricos para analizar a relación entre lingua e sociedade.	CG3 CG6 CE48 CT1 CT2 CT3 CT7 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17
Coñecer a situación lingüística mundial multilingüe e multicultural.	CG3 CG6 CE48 CE49 CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19
Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	CG3 CG6 CE48 CE49 CT1 CT7 CT8 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19

Relacionar a situación lingüística de Galicia coa situación lingüística mundial.

CG1
CG3
CG6
CE48
CE49
CT1
CT2
CT3
CT6
CT7
CT8
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT19

Coñecer a situación legal, a normalización e a normativización do galego.

CG1
CG3
CG6
CE48
CT1
CT2
CT3
CT7
CT8
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT19

Fomentar a eliminación dos prexuízos lingüísticos tanto da escola como da sociedade.

CG3
CG6
CE48
CE49
CT1
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT19

Coñecer a tradición oral e o folclore.

CG3
CG6
CE45
CT1
CT3
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT19

Adquirir formación literaria.	CG3 CG6 CE51 CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT13 CT15 CT17 CT21
Comprender o feito literario.	CG3 CG6 CE50 CE51 CT1 CT2 CT3 CT13 CT15 CT17 CT21
Coñecer os rudimentos do comentario de texto (narrativo e/ou poético).	CG3 CG6 CE50 CE51 CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT9 CT13 CT15 CT16 CT17 CT21
Coñecer a historia da literatura galega para saber contextualizar os textos que se comenten.	CG3 CG6 CE50 CE51 CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT21

Aplicar os conceptos lingüísticos e literarios á análise da realidade galega atendendo á súa especificidade. CG3
 CG6
 CE43
 CE48
 CE51
 CT1
 CT2
 CT3
 CT7
 CT8
 CT9
 CT12
 CT13
 CT14
 CT15
 CT16
 CT17
 CT21

Contidos

Tema

I. Historia da lingua	<ol style="list-style-type: none"> 1. 1. A formación da lingua galega. 1. 2. O galego na Idade Media. 1. 3. Os Séculos Escuros. 1. 4. O século XIX. 1. 5. O século XX.
II. Lingua e sociedade	<ol style="list-style-type: none"> 2. 1. A linguaxe e a comunicación. Características esenciais da linguaxe. 2. 2. O estudo da lingua. A Lingüística e a Gramática. A Sociolingüística e a Socioloxía da Linguaxe. 2. 3. Unidade e variedade da lingua galega. 2. 4. Lingua oral e lingua escrita. Didáctica da pronunciación e da ortografía. O desenvolvemento da escritura. 2. 5. A situación lingüística no mundo: diversidade versus uniformidade. 2. 6. Os xuízos de feito versus os xuízos de valor. 2. 7. O prexuízos lingüísticos: definición e algúns exemplos. 2. 8. Linguas hexemónicas e linguas minorizadas. 2. 9. A relación entre estatus de lingua e poder político-económico. 2. 10. Ámbitos de uso do galego: ensino, medios de comunicación, igrexa, administración, etc. 2. 11. As linguas de comunicación internacional versus as linguas ameazadas. 2. 12. Distinción entre comunidade lingüística e comunidade política. 2. 13. Principios legais para a recuperación das linguas ameazadas. Personalidade e Territorialidade. 2. 14. Linguas en contacto: o caso galego. Bilingüismo e diglosia. 2. 14. 1. Definicións. 2. 14. 2. Precisións conceptuais sobre a diglosia. 2. 14. 3. Interferencias lingüísticas derivadas do contacto entre linguas. 2. 15. A normalización e a normativización. 2. 15. 1. Precisións terminolóxicas. 2. 15. 2. A situación legal do galego. 2. 15. 3. A normativización.
III. Tradición oral e folclore	<ol style="list-style-type: none"> 3.1. A literatura popular de tradición oral. 3.2. Da literatura de tradición oral á tradición escrita de autor.
IV. Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 4.1. Breve historia da literatura galega. 4.2. Especificidade da literatura galega. 4.3. O comentario de texto. 4.4. A linguaxe e a literatura.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	14	34	48
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	22	34	56
Sesión maxistral	14	30	44

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos tutelados	Comentario dun texto literario prosístico e/ou poético.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Corrección de actividades iniciadas na aula ou non e análise de lecturas complementarias.
Sesión maxistral	Exposición teórica sobre os contidos do temario e análise de lecturas complementarias.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida relativa ás actividades programadas. Orientacións para a elaboración dun traballo escrito. Atención presencial, durante o horario de atendimento, no despacho 124.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida relativa ás actividades programadas. Atención presencial, durante o horario de atendimento, no despacho 124.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos tutelados	Traballo orixinal	40	CG1 CE44 CE45 CE49 CE50 CE51 CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT12 CT13 CT15 CT16 CT17 CT21

Resolución de problemas e/ou exercicios de Asistencia e participación
forma autónoma

5

CG1
CG3
CG6
CE43
CE44
CE45
CE46
CE48
CE49
CE50
CE51
CT1
CT2
CT3
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT21

Sesión maxistral

Asistencia e participación

5

CG1
CG3
CG6
CE43
CE44
CE45
CE46
CE48
CE49
CE50
CE51
CT1
CT2
CT3
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT21

Outras

Exame

50

CG3
CG6
CE43
CE44
CE46
CE48
CE49
CE51
CT1
CT2
CT3
CT6
CT7
CT8
CT12
CT13
CT15
CT16
CT17
CT19
CT21

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Modelo A. O alumnado que asista regularmente á clase terá que aprobar o traballo literario para poder presentarse ao

exame, a non ser que o profesorado acorde outra cousa co alumno ou alumna. Para aprobar a materia hai que aprobar o traballo e o exame.

Modelo B. O alumnado que non asista regularmente á clase terá que realizar un exame final de toda a materia, a non ser que o profesorado acorde co alumno ou coa alumna outro tipo de avaliación.

Na segunda convocatoria procederase ao mesmo sistema de avaliación.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade.

Bibliografía. Fontes de información

GUTIÉRREZ, IZQUIERDO, R., *Lecturas de nós. Introducción á literatura galega*, Vigo: Xerais, 2000

LÓPEZ CASANOVA, A., *El texto poético. Teoría y metodología*, Salamanca: Colegio de España, 1994

MARIÑO, R., *Historia da lingua galega*, Santiago: Sotelo Blanco, 1998

MONTEAGUDO ROMERO, H., *Estudios de sociolingüística galega*, Vigo: Galaxia, 1995

RODRÍGUEZ FER, C., *Comentario de textos contemporáneos*, Vigo: Xerais, 1992

Dentro de cada apartado temático, vólvese incluír a bibliografía básica xunto coa bibliografía complementaria. As referencias básicas e complementarias máis importantes van marcadas con·.

·ÁLVAREZ, R.; MONTEAGUDO, H. e REGUEIRA, X. L. (1986): *Gramática galega*. Vigo: Galaxia.

FEIXÓ CID, X. (2004): *Gramática da lingua galega. Síntese práctica*. Vigo: Xerais.

HERMIDA GULÍAS, C. (2004): *Gramática práctica (Morfosintaxe)*. Santiago: Sotelo Blanco.

·ILG / RAG (2003): *Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego*. Santiago de Compostela: ILG / RAG.

REGUEIRA, X. L.; PALACIO, A.; LÓPEZ, R. M.; CIDRÁS, F. e ALONSO, A. (1999): *Lingua galega e literatura. 2º Bacharelato*. Vigo: Obradoiro / Santillana.

Dicionarios

CARBALLEIRA ANLLO, X. M^a. (coord.) (2005): *Diccionario Xerais da Lingua*. Vigo: Xerais.

·GARCÍA, C. e GONZÁLEZ GONZÁLEZ, M. (1997): *Diccionario da Real Academia Galega*. Vigo: Galaxia/Xerais.

ILG/RAG (2004): *Vocabulario ortográfico da lingua galega (VOLGa)*. Santiago: ILG/RAG.

SANTAMARINA, A. (dir.) (2003): *Diccionario de dicionarios, Versión 3. A Coruña: Fundación Barrié de la Maza.*

Historia da lingua e Lingua e Sociedade

APPEL, R. e MUYSKEN, P. (1996): *Bilingüismo y contacto de lenguas*. Barcelona: Ariel.

BERNÁRDEZ, E. (1999): *¿Qué son las lenguas?* Madrid: Alianza.

CAVALLI-SFORZA, L. L. (1996): *Genes, pueblos y lenguas*. Barcelona: Crítica.

CASTILLO, M. e KABATEK, J. (eds.) (2006): *Las lenguas de España. Política lingüística, sociología del lenguaje e ideología desde la Transición hasta la actualidad*. Madrid: Iberoamericana.

COSTAS, X. H. (2002): *Guía das linguas de Europa*. Santiago de Compostela: Edicións Positivas.

CRYSTAL, D. (1994): *Enciclopedia del lenguaje de la Universidad de Cambridge*. Madrid: Taurus.

ESCANDELL, M^a. V. (coord.) (2011): *Invitación a la lingüística*. Madrid: Ramón Areces.

FERNÁNDEZ REI, F. (1991): *Dialectoloxía da lingua galega*. Vigo: Xerais.

FERNÁNDEZ REI, F. e HERMIDA GULÍAS, C. (1996): *A nosa fala. Bloques e áreas lingüísticas do galego*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura galega.

FORMOSO, V. (2013): *Do estigma á estima: propostas para un novo discurso lingüístico*. Vigo: Xerais.

FREIXEIRO MATO, X. R. (2006): *Lingua, nación e identidade*. Ames: Laiovento.

·IGLESIAS ÁLVAREZ, A. (2003): *Falar galego: "No veo por qué"*. Vigo: Xerais.

- KABATEK, J. (2000): *Os falantes como lingüistas. Tradición, innovación e interferencias no galego actual*. Vigo: Xerais.
- LABRAÑA, S. (2011): "Reflexións sobre a situación sociolingüística galega" en *Estudos de Lingüística Galega*, 3, 65-82.
- MARIÑO, R. (1998): *Historia da lingua galega*. Santiago de Compostela: Sotelo Blanco.
- MONTEAGUDO, H. (2002): "A demanda da norma. Avances, problemas e perspectivas no proceso de estandarización do idioma galego", en H. Monteagudo e X. Bouzada (ed.): *O proceso de normalización do idioma galego, 1980-2000, vol III*. Santiago: Consello da Cultura Galega, 37-129.
- MONTEAGUDO, H. (2009): *As razóns do galego. Apelo á cidadanía*. Vigo: Galaxia.
- MONTEAGUDO, X. (1990): "A oficialidade da lingua galega: o marco legal". *Grial*107, 387-398.
- MORENO CABRERA, J. C. (2000): *Lenguas del mundo*. Madrid: Visor.
- MORENO CABRERA, J. C. (2008): *El nacionalismo lingüístico. Una ideología destructiva*. Barcelona: Península.
- NINYOLES, R. (1991): *Estructura Social e Política Lingüística*. Vigo: Ir Indo.
- PINKER, S. (1994): *El instinto del lenguaje. Cómo la mente crea el lenguaje*. Madrid: Alianza.
- ROMAINE, S. (1994): *El lenguaje en la sociedad. Una introducción a la sociolingüística*. Barcelona: Ariel.
- SANMARTÍN, G. (ed.) (2010): *Lingua e futuro*. Ames: Laiovento.
- SEMINARIO DE SOCIOLINGÜÍSTICA (1995): *Usos lingüísticos en Galicia*. A Coruña: Real Academia Galega.
- SEMINARIO DE SOCIOLINGÜÍSTICA (2003): *O galego segundo a mocidade*. A Coruña: Real Academia Galega.
- SIGUÁN, M. (1992): *España plurilingüe*. Madrid: Alianza Editorial.
- SILVA-VALDIVIA, B. (coord.) (1994): *Didáctica da lingua en situacións de contacto lingüístico*. Santiago: ICE Univ. de Santiago.
- TUSÓN, J. (1990): *Mal de Linguas*. Santiago de Compostela: Positivas.
- VV. AA. (2004): *O proceso de normalización do idioma galego (1980-2000)*. Santiago: Consello da Cultura Galega.

Literatura

- ANDERSON IMBERT, E. (1992): *Teoría y técnica del cuento*. Barcelona: Ariel.
- GENETTE, G. (1989): *Figuras III*. Barcelona: Lumen.
- GÓMEZ SÁNCHEZ, A. e QUEIXAS ZAS, M. (2001): *Historia xeral da literatura galega*. Vigo: A Nosa Terra.
- LODGE, D. (2002): *El arte de la ficción*. Barcelona: Península.
- LÓPEZ CASANOVA, A. (2001): *Diccionario Metodolóxico de análise literaria. I. A poesía*. Vigo: Galaxia.
- RODRÍGUEZ FER, C. (1989): *Poesía galega. Crítica e metodoloxía*. Vigo: Xerais.
- RODRÍGUEZ IGLESIAS, F. (dir.) (2001): *Galicia. Literatura*. XXXII, XXXIII, XXXIV. A Coruña: Hércules edicións.
- SULLÁ, E. (ed.) (1996): *Teoría de la novela. Antología de textos del siglo XX*. Barcelona: Crítica.
- TAVANI, G. (1986): *A poesía lírica galego-portuguesa*. Vigo: Galaxia.
- VILAVEDRA, D. (coord.) (1995-2004): *Diccionario da literatura galega. I, II, III, IV*. Vigo: Galaxia.
- VILLANUEVA, D. (1989): *El comentario de textos narrativos: la novela*. Gijón / Valladolid: Júcar / Aceña.

Literatura popular

- BLANCO, D. (1994): *Historia da literatura popular galega*. Santiago de Compostela: Universidade.
- CABANILLAS, R. (1976): *Cancioneiro popular galego*. Vigo: Galaxia.
- FERRO RUIBAL, X. (1988): *Refraneiro galego básico*. Vigo: Galaxia.
- GONZÁLEZ REBOREDO, X. M. (1983): *Lendas galegas de tradición oral*. Vigo: Galaxia.
- HARGUINDEY, H. e BARRIO, M. (1994): *Antoloxía do conto popular galego*. Vigo: Galaxia.

MARIÑO FERRO, X. R. e BERNÁRDEZ, C. L. (comp.) (2002): *Romanceiro en lingua galega*. Vigo: Xerais.

NOIA CAMPOS, C. (2002): *Contos galegos de tradición oral*. Vigo: Nigratea.

REQUEIXO, A. (2002): "A literatura galega de transmisión oral", en *Moenia* 8, pp. 209-221.

VALENCIANO, A. (1998): *Os romances tradicionais de Galicia. Catálogo exemplificado dos seus temas*. Santiago/Madrid: Centro de Investigacións Lingüísticas e Literarias Ramón Piñeiro/Fundación Menéndez Pidal.

Didáctica

CASSANY, D. (1995): *La cocina de la escritura*. Barcelona: Anagrama.

GABINETE DE ESTUDIO PARA A REFORMA EDUCATIVA (1992): *Educación Primaria. Desenvolvemento Curricular. Secuencias de obxectivos, contidos e criterios de avaliación por Áreas e por Ciclos*. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia/Consellería de Educación.

GARCÍA TEIJEIRO, A. (1990): *Disfrutar escribindo: a narración e a poesía nas aulas*. Vigo: Galaxia.

LOMAS, C. e OSORO, A. (1993): *El enfoque comunicativo de la enseñanza de la lengua*. Barcelona: Paidós.

MEDRANO, C. L. (1998): *Outros 50 xogos de lingua*. Vigo: Xerais.

RODARI, G. (1999): *Gramática da fantasía*. Pontevedra: Kalandraka.

Algúns recursos na rede

<http://www.bvg.udc.es>

<http://www.continuitas.org>

<http://www.edu.xunta.es>

Recomendacións

Outros comentarios

A ficha persoal cos datos e a foto pegada debe entregarse nas dúas primeiras semanas de clase.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua e literatura: Español**

Materia	Lingua e literatura: Español			
Código	P02G110V01507			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Rodríguez Vega, María Regina			
Profesorado	Rodríguez Vega, María Regina			
Correo-e	xinavega@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Pretendemos que o alumnado adquira unha boa competencia lingüística e literaria do español e para alcanzar este obxectivo traballaremos as destrezas que entran en xogo no proceso comunicativo: a capacidade lectora, a expresión oral, a expresión escrita e a análise e interpretación de textos orais e escritos.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	- saber
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.	- saber - saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser

CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	- saber
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	- saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	- saber - saber facer
CE46	Comprender o paso da oralidad á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.	- saber
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	- saber facer
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.	- saber - saber facer
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.	- saber
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber - saber facer
CT5	Coñecemento de informática	- saber - saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber facer - Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber facer - Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer - Saber estar / ser
CT16	Adaptación a novas situacións	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Adquire hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativa e cooperativa, e trata de promovelos no estudiantado desde a participación e o esforzo individual.	CB3 CB4 CG4 CG11 CE29 CT7 CT9 CT15
2. Comprende e sabe interpretar os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	CB1 CB2 CG1 CG2 CE28 CT7 CT13 CT15 CT16
3. Coñece as bases teóricas dos currículos de excelencia educativa e é quen dunha valoración crítica dos deseños curriculares españois.	CB3 CG11 CE28 CT7 CT9 CT13 CT15 CT16

4. Coñece, respecta e promove a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa, e é quen de contribuír á planificación e xestión críticas de tal diversidade.	CB1 CB2 CB4 CG11 CE48 CT7 CT12 CT16
5. Recoñece a identidade da etapa de educación infantil e as súas características cognitivas e comunicativas.	CB1 CB3 CG1 CG2 CG6 CE4 CE42 CT7
6. Valora a importancia do traballo en equipo e asume a súa cota de responsabilidade.	CE29 CT7 CT9 CT13 CT16
7. Mellora as destrezas básicas de lectura, escritura e especialmente da comunicación oral, en canto compoñentes esenciais, ao lado do cálculo, das competencias clave e ferramentas precisas para reforzar a educación e o rendemento do profesorado.	CB4 CG11 CE43 CE44 CE46 CE49 CT3 CT15
8. Sabe expresarse en español con fluidez e precisión e pode facer un uso flexible de dito idioma para fins sociais, académicos e profesionais.	CB4 CG11 CE43 CE44 CE46 CE49 CT3 CT15
9. Comprende o paso da oralidade á escritura e coñece e sabe usar os diferentes rexistros e usos da lingua.	CG6 CE43 CE44 CE46 CE49 CT3 CT15
10. É quen de comprender unha ampla variedade de textos extensos, así como de recoñecer neles sentidos implícitos e facer valoracións críticas.	CB2 CB3 CG11 CE43 CE44 CE51 CT1 CT7 CT13 CT15
11. É quen de interpretar e de construír textos sobre temas de certa complexidade desde o respecto ás normas de xénero de discurso, de tipos de texto e desde as esixencias de claridade, de coherencia, de cohesión e cunha elocutio axeitada aol contexto.	CB4 CG6 CG11 CE43 CE44 CE51 CT1 CT7 CT13 CT15 CT16

12. Adquire formación literaria, con especial atención ao papel e ao uso da literatura na educación infantil.	CG2 CE46 CE51 CT1 CT13 CT15
13. Coñece e aplica creativamente os conceptos básicos de análise literaria aos xéneros máis utilizados na educación infantil.	CB2 CB3 CG11 CE28 CE46 CE51 CT7 CT13 CT15
14. Utiliza, se a situación o require, soportes non verbais que complementen a súa exposición (TIC, audiovisuais...).	CB4 CG2 CG6 CG7 CG11 CE28 CE49 CT5 CT7 CT16

Contidos

Tema

1. Principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación, con especial atención á comunicación oral.	1.1. Da competencia lingüística á competencia comunicativo-textual. 1.2. O estatuto da linguaxe nos currículos de educación infantil e o novo contexto normativo establecido pola LOMCE e os desenvolvementos curriculares de educación primaria. 1.3. As destrezas básicas da linguaxe. Comunicación oral, lectura e escritura.
2. Interpretación e construción de textos desde o español, sobre todo de textos do ámbito académico, dos medios de comunicación social e da produción literaria	2.1. O texto como unidade básica da lingüística. As tipoloxías textuais. Caracterización e tipoloxía básica dos textos literarios, dos textos académicos e dos textos xornalísticos 2.2. Principios básicos para a interpretación e construción de textos académicos, con especial atención á exposición e á argumentación. 2.3. Os xéneros xornalísticos: Xéneros informativos. Xéneros interpretativos. Xéneros de opinión. Algúns tipos básicos: a noticia, a reportaxe en profundidade, o editorial. A linguaxe xornalística. Prácticas de análises e comentario. 2.4. A competencia lectora de textos literarios como fonte de desenvolvemento integral e harmónico dos aspectos intelectuais, afectivos e sociais da persoa.
3. Unidade e variedade do español: estándar, sociolectos e rexistros	3.1. A arquitectura da lingua: dialectos, niveis e estilos. O correcto como norma idiomática de cada modo de falar. O español común e o español estándar. 3.2. A variación social da Lingua Española. Prácticas de análises e comentario 3.3. Os rexistros ou niveis de fala. O denominado argot común. Prácticas de análises e comentario.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	3	3	6
Traballos tutelados	10	30	40
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	30	30	60
Presentacións/exposicións	2	7	9

Sesión maxistral	11	22	33
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas. Consultas e seguimento dos traballos.
Traballos tutelados	Técnicas grupales participativas. Exames
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Lecturas e documentación sobre os traballos que se van realizar. Lectura dunha obra literaria. Preparación da materia e dos exames
Presentacións/exposicións	Os alumnos farán unha exposición oral dun traballo en grupo.
Sesión maxistral	Metodoloxía expositiva

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Durante o período lectivo estableceranse varias sesións de titoría grupal co fin de resolver dúbidas.
Probas	Descrición
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	A profesora ofrecerá os materiais axeitados e responderá ás dúbidas que se presenten na preparación das probas tanto en titorías virtuais como presenciais.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos tutelados	Traballos e actividades propostos polos docentes.	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CG6 CG11 CE42 CE44 CT1 CT3 CT7
Sesión maxistral	Valorarase a participación habitual do estudiantado nas sesións expositivo participativas	10	CB1 CB2 CB3 CG6 CG11 CE43 CE44 CE49 CT1 CT7 CT9

Presentacións/exposicións	Elaboración e exposición dun traballo extenso. Na exposición valoraranse tanto os contidos como a exposición oral.	20	CB1 CB2 CB3 CG6 CG11 CE43 CE44 CE49 CT1 CT7 CT9
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Avaliación das competencias adquiridas mediante respostas a cuestións teórico-prácticas dotadas de relevancia no programa	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CG6 CE44 CE46 CE51 CT1 CT3 CT13

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A avaliación será continua. Para poder seguir esta avaliación cómpre asistir ao 80% mínimo das horas. A participación activa será tida en conta. Ademais, a avaliación consistirá na realización dos traballos estipulados pola profesora (presentacións e exposicións de traballos, resolución de problemas ou exercicios) e da proba de resposta longa.

2ª Convocatoria. O alumnado que non supere a materia no primeiro cuadrimestre terá a oportunidade de presentarse a un único exame na convocatoria de xullo, na data estipulada oficialmente.

As datas de exame poden consultarse na páxina web da facultade, no apartado "Organización Académica"
<http://feduc.webs.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua española/P02G120V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS**Aprendizaxe da lingua estranxeira: Francés**

Materia	Aprendizaxe da lingua estranxeira: Francés			
Código	P02G110V01508			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Francés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Valcárcel Riveiro, Carlos			
Profesorado	Valcárcel Riveiro, Carlos			
Correo-e	carlos.valcarcel@uvigo.es			
Web	http://https://sites.google.com/site/didactiquedufle/			
Descrición xeral	Materia centrada na adquisición de competencias no ensino dunha lingua estranxeira no ámbito da educación infantil e tomando como exemplo a lingua francesa.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber - Saber estar / ser
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.	- saber
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	- saber

CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	- saber facer
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.	- saber
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	- saber
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	- saber
CT5	Coñecemento de informática	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber facer
CT13	Razoamento crítico	- saber
CT14	Compromiso ético	- saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT18	Lideranza	- saber facer - Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber facer - Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer - Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG4 CG5 CG7 CG9 CG11 CG12 CE42 CE43 CE51 CE53 CE61 CT1 CT3 CT4 CT6 CT8 CT11 CT12 CT14

2. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre o estudantado.

CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG4
CG5
CG7
CG9
CG11
CG12
CE42
CE43
CE51
CE53
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT17
CT19

3. Xestionar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües.

CG7
CG10
CG11
CE37
CE42
CE43
CE51
CE53
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

4. Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá.	CG2 CG3 CG4 CG5 CG10 CE37 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT17 CT18
5. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	CB3 CE42 CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT9 CT12 CT13 CT15 CT19
6. Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	CG2 CG3 CE42 CE43 CE51 CE53 CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT13 CT15
7. Comprender os principios básicos da lingua como comunicación.	CE42 CE51 CE53 CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT19

8. Manexar os conceptos básicos do enfoque comunicativo por tarefas e competencias.

CG2
CG3
CG7
CG11
CE42
CE53
CT1
CT2
CT4
CT6
CT9
CT11
CT12
CT13
CT19

9. Diferenciar entre competencias lingüísticas, socioculturais e pragmáticas.

CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG5
CG10
CE42
CE43
CE53
CT1
CT3
CT4
CT6
CT10
CT11
CT12
CT13
CT19

10. Diferenciar entre as actividades comunicativas (interacción oral, expresión oral e comprensión oral) adecuadas ao nivel A1.1 do Marco Europeo Común de Referencia para a Aprendizaxe das Linguas (MECR).

CB3
CB4
CB5
CE37
CE43
CT1
CT3
CT4
CT7
CT11
CT12
CT13
CT19

11. Ser capaz de preparar e aplicar unha unidade didáctica.

CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG4
CG5
CG7
CG8
CG11
CG12
CE42
CE43
CE51
CE53
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

12. Ser capaz de levar a cabo distintos tipos de avaliación.

CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG5
CG7
CG9
CG11
CG12
CE42
CE43
CE51
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT13
CT14
CT15
CT19
CT21

13. Coñecer o currículo da lingua estranxeira na Educación Infantil.

CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG4
CG5
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE42
CE43
CE51
CE53
CE61
CT1
CT3
CT4
CT13
CT14
CT15
CT21

14. Identificar os tipos de actividades comunicativas (interacción oral, expresión oral e comprensión oral) no ámbito persoal.

CT1
CT2
CT3
CT4
CT11
CT12
CT13
CT19

Contidos

Tema

1. Modelo teórico da lingua como comunicación: as achegas orientadas á acción.	1a. As variábeis do ensino das linguas estranxeiras na educación primaria: idade, lingua inicial, contexto sociocultural, necesidades e obxectivos. 1b. O francés como lingua estranxeira: FLE, FOS, EMILE/AICLE/CLIL, EVLANG e “Français précoce”. 1c. Metodoloxías no ensino das linguas estranxeiras.
2. Achega didáctica por tarefas e competencias.	2a. Aprendizaxe da lingua estranxeira por proxectos na Educación Infantil. 2b. O Cadro Europeo Común de Referencia para as linguas (CECR). 2c. O Portfolio Europeo das Linguas (PEL).
3. Currículo de linguas estranxeiras.	3a. A lexislación referente ao ensino das linguas estranxeiras na educación infantil. 3b. O nivel A1 do MECR en educación infantil: obxectivos, contidos e competencias. 3c. O DCB de Educación Infantil e a aprendizaxe das linguas estranxeiras.
4. Elaboración de unidades didácticas.	4a. Actividades para traballar as competencias lingüísticas en lingua estranxeira: comprensión oral e escrita, expresión oral e escrita. 4b. A escolla de materiais para traballar na aula: documentos pedagoxizados e documentos auténticos. 4c. Cancións, contos e xogos na clase de francés de Educación Infantil. 4d. Temporalización de obxectivos, contidos e actividades

5. Métodos de avaliación global e analítica.

5a. A avaliación da comprensión oral e escrita.

5b. A avaliación da expresión oral e escrita.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	28	0	28
Proxectos	6	60	66
Presentacións/exposicións	4	16	20
Resolución de problemas e/ou exercicios	28	0	28
Debates	8	0	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	As sesións maxistras desenvolveranse con toda a clase, nas horas de grupo A. Nelas profesor e alumnado traballarán os conceptos esenciais dos diferentes puntos dos contidos da materia. O alumnado recollerá no seus portfolios as súas impresións e conclusións sobre estas sesións. O profesor tamén indicará bibliografía e outros recursos útiles para o alumnado procurar información adicional.
Proxectos	Ao longo do curso, o profesor proporá un mínimo de catro tarefas que integrarán o portfolio ou blog de aprendizaxe que deberá presentar oralmente cada estudante no final do cuadrimestre. As datas de realización das tarefas serán establecidas nas sesións de debate, pero non se aconsella que se superen as dúas semanas para a súa realización. Preferentemente nas horas de tipo B, o profesor guiará o alumnado para a execución destas tarefas mediante a realización de actividades grupais e colaborativas.
Presentacións/exposicións	Desenvolveranse no final no cuadrimestre. Nestas sesións o alumnado que o solicitar poderá propor unha actividade de aprendizaxe no tempo establecido previamente polo profesor e a clase. As actividades estarán deseñadas polo propio alumnado. Se o número de solicitudes supera o tempo dispoñíbel, o profesor seleccionará as propostas que mellor de adecúen aos obxectivos e contidos da materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Nos grupos B, o alumnado realizará unha serie de actividades de aprendizaxe coas que o profesor mostrará metodoloxías e estratexias de ensino en lingua estranxeira.
Debates	Desenvolveranse preferentemente nas horas de tipo B. O alumnado deberá achegar respostas e ideas sobre as preguntas que se formulen nas sesións maxistras, aínda que tamén se poderán programar encontros dixitais con algunha persoa experta. As horas de debate tamén se poderán usar para negociar datas, horarios, criterios e metodoloxía do sistema de avaliación.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introductoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Proxectos	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introductoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Debates	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introductoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.

Presentacións/exposicións	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas

Proxectos

Ao longo do curso, o alumnado deberá realizar en grupos aleatorios unha serie de tarefas ou proxectos relacionados cos contidos da materia. Cada proxecto será avaliado polo profesor. O conxunto das tarefas ou proxectos realizados por cada estudante constituirá o seu portfolio de aprendizaxe, que se irá completando en formato blog. A media das notas obtidas en cada proxecto constituirá o 75% da nota final da materia. Para poder ser avaliado na primeira convocatoria, o alumnado deberá realizar todas as tarefas propostas nos prazos fixados pola clase. Entrarán tamén nesta media as intervencións pedagóxicas e tarefas que o alumnado na aula faga voluntariamente.

75

CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG4
CG5
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE37
CE42
CE43
CE51
CE53
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

Presentacións/exposicións	Nas datas establecidas na clase durante o período de exames do cuadrimestre, o alumnado deberá presentar oralmente o seu portfolio de aprendizaxe, froito das tarefas parciais encargadas polo profesor e que estarán recollidas nun blog de aprendizaxe. O alumnado deberá ter realizado todas as tarefas propostas ao longo do curso para ser avaliado na primeira convocatoria. Cada estudante disporá de 10 minutos e poderá usar os medios audiovisuais que a facultade pon ao seu dispor. As exposicións serán públicas, aínda que o/a alumno/a poderá decidir se quere realizar a exposición só en presenza do profesor. As exposicións de cada estudante serán avaliadas segundo unha grella de avaliación cuxos criterios e baremo serán negociados na aula ao inicio do cuadrimestre. Sexa como for, nos criterios de avaliación que conformarán esta grella terase en conta a asistencia ás aulas e a participación no grupo de traballo en liña.	25	CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG4 CG5 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE37 CE42 CE43 CE51 CE53 CE61 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22
---------------------------	--	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Logros e traballos voluntarios en primeira convocatoria

O profesor poderá outorgar ao alumnado distincións cun determinado valor sobre a nota final. A lista de distincións, o seu valor na cualificación final e os criterios da súa concesión estarán detallados na páxina web da materia.

O profesor proporalle ao alumnado unha serie de tarefas que poderá realizar voluntariamente para ampliar as súas aprendizaxes mellorar a cualificación dos proxectos. As instrucións e sistema de avaliación estarán detallados na páxina web da materia. As tarefas ou proxectos voluntarios farán media coas tarefas obrigatorias.

Avaliación en segunda convocatoria

O alumnado que non viñer ás aulas e/ou que non elabora a totalidade das tarefas do portfolio de aprendizaxe nos prazos establecidos non poderá realizar a presentación oral do portfolio de aprendizaxe. Nese caso, será avaliado como non presentado en primeira convocatoria.

O alumnado que concorre á segunda convocatoria deberá realizar un exame escrito sobre o 100% dos contidos da materia. O exame realizarase na data oficial fixada polo centro. Será puntuado de 0 a 10 en función dunha grade de avaliación establecida polo profesor. O exame contará cunha pregunta teórica e cun suposto práctico que o alumnado deberá resolver. En segunda convocatoria non se terá en conta o traballo realizado na primeira convocatoria.

Linguas de traballo

As linguas de traballo da materia serán o francés, o galego e o castelán. O profesor comunicase co alumnado en todo momento, tanto por oral como por escrito, en lingua francesa. Sempre que o profesor non dea outras indicacións, alumnado poderá empregar calquera das tres linguas de traballo, tanto da comunicación oral ou escrita como nas tarefas parciais e presentación final. Porén, o esforzo por usar o francés será tido en conta positivamente na avaliación final. Os enunciados do exame en segunda convocatoria estarán redactados en lingua francesa, pero o alumnado poderá realizalo en calquera das tres linguas de traballo da materia.

Fica prohibida a utilización do tradutor automático. O seu uso repetido nunha tarefa ou nun portfolio poderán supor a invalidación dos mesmos.

Bibliografía. Fontes de información

PAXINA WEB DA MATERIA

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Didáctica da expresión plástica e visual/P02G110V01502
Educación física e a súa didáctica na idade infantil/P02G110V01503
Expresión musical e a súa didáctica/P02G110V01504
Lingua e literatura: Español/P02G110V01507
Lingua e literatura: Galego/P02G110V01505

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Comunicación: Lingua española/P02G110V01101
Comunicación: Lingua galega/P02G110V01201
Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/P02G110V01205
Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104
Didáctica da lingua e a literatura infantil/P02G110V01404
Idioma estranxeiro I: Francés/P02G110V01405

Outros comentarios

Recoméndase que o alumnado matriculado teña estudado a materia de 2º curso "Idioma estranxeiro: francés" ou, ao menos, dous anos de lingua francesa en ESO e/ou Bacharelato. Así mesmo, aconséllase que, tras cursar esta materia, o alumnado continúe adquirindo máis competencias en lingua francesa na Escola Oficial de Idiomas ou no Centro de Linguas da universidade.

O profesor pediralle ao alumnado que dispoña dun perfil en Google (gmail), en Facebook e en Educaplay.

En caso de ausencia xustificada do profesor, este garantirá as aprendizaxes do alumnado mediante actividades en liña.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Aprendizaxe das ciencias sociais**

Materia	Aprendizaxe das ciencias sociais			
Código	P02G110V01601			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Moragón Arias, María Pilar			
Profesorado	Moragón Arias, María Pilar Sánchez Sánchez, David Ernesto			
Correo-e	mariapilarmoragon@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia consiste en ensinar aos futuros Mestres a introducir aos nenos no coñecemento das distintas Ciencias Sociais que compoñen os contidos do *DCB, así como a recoñecer as dificultades de aprendizaxe dos distintos conceptos e nocións relacionados coas Ciencias Sociais na Educación Infantil			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	- saber
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.	- saber
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	- saber
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	- saber - saber facer
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	- saber - saber facer
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	- saber facer - Saber estar / ser
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	- saber - saber facer
CE14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.	- saber

CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.	- saber facer - Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	- saber facer - Saber estar / ser
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.	- saber facer
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	- saber facer
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.	- saber facer
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.	- saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.	- saber facer
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.	- saber facer
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.	- saber - saber facer
CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.	- saber
CE38	Coñecer os momentos máis sobresalientes da historia das ciencias e as técnicas e a súa transcendencia.	- saber
CE39	Elaborar propostas didácticas en relación coa interacción ciencia, técnica, sociedade e desenvolvemento sostenible.	- saber facer
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	- saber facer
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.	- saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber
CT5	Coñecemento de informática	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber facer
CT13	Razoamento crítico	- saber
CT14	Compromiso ético	- saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer - Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Coñecer os fundamentos do currículo desta etapa.	CG1 CE22 CE28 CT2 CT3 CT13 CT21
Coñecer as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes sobre o medio social	CG2 CG9 CE1 CE2 CE13 CE14 CE44 CT3 CT13 CT15 CT21
Coñecer as estratexias didácticas para desenvolver as nocións espazo-temporais	CG2 CG3 CE1 CE2 CE4 CE32 CE36 CT6 CT11 CT12 CT15
Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia	CG3 CG4 CG12 CE5 CE12 CE14 CE26 CE37 CE38 CE40 CT1 CT3 CT8 CT14 CT19
Elaborar propostas didácticas en relación coa aprendizaxe do medio social na Educación Infantil	CG2 CG3 CG7 CG9 CG11 CE5 CE23 CE24 CE26 CE29 CE30 CE39 CE40 CE41 CT2 CT3 CT5 CT9 CT17 CT21 CT22

Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	CG2 CG4 CG11 CG12 CE5 CE6 CE23 CE24 CE26 CE29 CE40 CE41 CT2 CT3 CT5 CT9 CT16 CT17 CT22
---	--

Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da Información e a Comunicación na aprendizaxe do medio social	CG7 CG12 CE21 CE24 CE29 CE41 CT2 CT5 CT6 CT7 CT9 CT15 CT21 CT22
---	--

Contidos

Tema	
1. BLOQUE 1. Desenvolvemento de experiencias educativas e materiais didácticos da área	Elementos para a programación didáctica nas Ciencias Sociais na Educación Infantil Actividades para a Didáctica das Ciencias Sociais en Educación Infantil Elaboración e defensa dunha Unidade Didáctica en Coñecemento do Medio
2. BLOQUE 2. Epistemoloxía e contido da área de Ciencias Sociais	Introdución ás Ciencias Sociais: concepto e trazos que as caracterizan Cales son as Ciencias Sociais? Definicións específicas As Ciencias Sociais na Escola: contidos en Educación Infantil
3. BLOQUE 3. A construción dos conceptos e nocións para o coñecemento do medio social	Desenvolvemento e evolución das nocións espaciais Desenvolvemento e evolución das nocións temporais Tratamento didáctico da obra de arte

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22.5	22.5	45
Traballos de aula	10	15	25
Traballos tutelados	10	28	38
Titoría en grupo	2	5	7
Presentacións/exposicións	1	10	11
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	5	15	20
Outras	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia co apoio de material audiovisual e exemplos prácticos
Traballos de aula	Comentarios de textos, debates guiados

Traballos tutelados	Elaboración en grupo dunha Unidade Didáctica da área de Coñecemento do Medio
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas e problemas e orientación sobre os conceptos, traballos de aula e traballos tutelados
Presentacións/exposicións	Presentación, defensa e debate por parte do grupo da Unidade Didáctica

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe. Orientación sobre a presentación dos resultados do traballo. Isto realizarase mediante sesións presenciais no despacho, dúbidas a través do correo electrónico, etc.
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe. Orientación sobre a presentación dos resultados do traballo. Isto realizarase mediante sesións presenciais no despacho, dúbidas a través do correo electrónico, etc.
Presentacións/exposicións	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe. Orientación sobre a presentación dos resultados do traballo. Isto realizarase mediante sesións presenciais no despacho, dúbidas a través do correo electrónico, etc.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Comentarios de texto participación en debates, propostas... Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia - Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	15	CG2 CG9 CG12 CE13 CE26 CE44 CT1 CT3 CT12 CT14
Traballos tutelados	Realización en grupo da Unidade Didáctica seleccionada. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Elaborar propostas didácticas en relación coa aprendizaxe do medio social na Educación Infantil - Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	15	CG3 CG11 CE12 CE23 CE24 CE29 CE30 CE36 CE39 CT2 CT6 CT9 CT15

Presentacións/exposicións	Presentación e defensa da Unidade Didáctica seleccionada. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer as estratexias didácticas para desenvolver as nocións espazo-temporais - Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación na aprendizaxe do medio social	15	CG2 CG7 CE21 CE28 CE40 CE41 CT2 CT3 CT5 CT9 CT17 CT21
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Unha proba teórica sobre os conceptos básicos e contidos do temario. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer os fundamentos do currículo desta etapa - Coñecer as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes sobre o medio social - Coñecer as estratexias didácticas para desenvolver as nocións espazo-temporais - Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia	50	CG1 CG12 CE1 CE2 CE4 CE14 CE37 CE38 CT3 CT7 CT13 CT19 CT22
Outras	Asistencia e participación activa nas actividades da aula. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	5	CG4 CG9 CE5 CE6 CE22 CE32 CT8 CT11 CT14 CT16

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para aprobar a materia na primeira convocatoria (abril-maio), o alumnado que asista regularmente a clase deberá superar unha proba teórica sobre os conceptos básicos e os contidos do temario (exame final), así como realizar os traballos de aula e #tutelar propostos. En caso de non asistir e non realizar as actividades, faranse no exame final (oficial), na segunda convocatoria (xullo) ou nas convocatorias extraordinarias. As notas das actividades das clases B, e a nota da Unidade Didáctica, no caso de que se realizaron na aula, conservaranse na segunda convocatoria (xullo) e nas convocatorias extraordinarias. Quen non as hai realizado, deberá facelas para superar a materia. A superación da proba teórica é condición indispensable para aprobar a materia.

As datas dos exames pódense consultar na páxina web da Facultade, na ligazón <http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?ide=60,0,0,1,0,0>

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

HERNÁNDEZ CARDONA, F.X. (2002): *Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*. Barcelona, Graò.

- GARCÍA RUIZ, A.L. (2003): *El conocimiento del medio y su enseñanza práctica en la Educación Primaria*. Granada, Natívola.
- AISENBERG, B. y ALDEROQUI, S. (comps.) (1994): *Didáctica de las Ciencias Sociales. Aportes y reflexiones*. Buenos Aires, Paidós.
- ÁLVAREZ MARQUÉS, F. (1983): *La Geografía activa en la Escuela*. Madrid, Escuela Española.
- ANDRÉ, Y. y otros (1989): *Représenter l'espace. L'imaginaire spatial à l'école*. París, Anthropos.
- ARANDA HERNANDO, A.M. (2003): *Didáctica del conocimiento de medio social y cultural en educación infantil*. Madrid, Síntesis.
- ÁVILA RUIZ, R.M. (2001): *Historia del Arte, enseñanza y profesores*. Sevilla, Díada.
- BASSEDAS, E. y otros (2002): *Aprender y enseñar en Educación Infantil*. Barcelona, Graò.
- BEANE, J.A. (2005): *La integración del currículo. El diseño del núcleo de la educación democrática*. Madrid, Morata.
- BENEJAM, P. y otros (2000): *La justificación y la argumentación en la enseñanza de las Ciencias Sociales*, en "Iber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia", Barcelona, Graò Educación,, nº 28, abril, pp. 57-68.
- CALAF, R. (1996): *La enseñanza de la Historia del Arte: entre la borrosidad y la realidad posible*, en "Iber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia", Barcelona, Graò Educación, nº 8, abril, pp. 17-24.
- CAMILLONI, A.W. de y LEVINAS, M.L. (1995): *Pensar, descubrir y aprender. Propuesta didáctica y actividades para las Ciencias Sociales*. Buenos Aires, Aique.
- CASTORINA, J.A. y LENZI, A.M. (comps.) (2000): *La formación de los conocimientos sociales en los niños. Investigaciones psicológicas y perspectivas educativas*. Barcelona, Gedisa.
- CUENCA, J.M. y DOMÍNGUEZ, C. (2000): *Un planteamiento socio-histórico para educación infantil*, en "Iber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia", Barcelona, Graò Educación,, nº 23 enero, pp. 113-123.
- DEBESSE-ARVISSET, M.L. (1983): *El entorno en la escuela: una revolución pedagógica*. Barcelona, Fontanella.
- EQUIP COSSETÀNIA (1996): *El tiempo histórico: ejemplo de un tratamiento procedimental*, en "Iber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia", Barcelona, Graò Educación, nº 8, abril, pp. 121-135.
- FERNÁNDEZ VALENCIA, A. (1994): *La pintura como fuente histórica e instrumento didáctico*, en "Iber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia", Barcelona, Graò Educación, nº 1, julio, pp. 83-88.
- FRIERA SUÁREZ, F. (1995): *Didáctica de las Ciencias Sociales. Geografía e Historia*. Madrid, Ediciones de la Torre.
- GARCÍA HOZ, V. (1996): *Enseñanzas sociales en educación intermedia*. Madrid, RIALP.
- GARCÍA RUIZ, A.L. (1996): *Criterios didácticos para la observación y comprensión del paisaje*, en "III Jornadas de Didáctica de la Geografía", Madrid, A.G.E., pp. 287-294.
- GÓMEZ RODRÍGUEZ, A.E. y NÚÑEZ GALIANO, M.P. (coords.) (2006): *Formar para investigar, investigar para formar en didáctica de las ciencias sociales*. Málaga, Asociación Universitaria del Profesorado de Didáctica de las Ciencias Sociales.
- GONZÁLEZ, M. de los A. y POLO HERRADOR, M.A. (1994): *Los departamentos de Educación y Acción Cultural en los museos*, en "Iber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia", Barcelona, Graò Educación, nº 2, octubre, pp. 7-28.
- HANNOUN, H. (1972): *El niño conquista el medio*. Buenos Aires, Kapelusz.
- HOLLOWAY, G.E.E. (1982): *Concepción del espacio en el niño según Piaget*. Barcelona, Paidós.
- LICERAS RUIZ, A. (1997): *Dificultades en el aprendizaje de las Ciencias Sociales. Una perspectiva psicodidáctica*. Granada, Grupo Editorial Universitario.
- LUQUE, A. y otros (2000): *Educación la tolerancia (una propuesta de trabajo)*. Sevilla, Díada.
- LLOPIS, C. (1986): *Las Ciencias Sociales en el aula*. Madrid, Narcea.
- MARRÓN GAITE, M.J. (1996): *Los juegos de simulación*, en "Didáctica Geográfica" (2ª época), Burgos, nº 1, pp. 45-56.

- OCHAÍTA ALDERETE, E. y HUERTAS, J.A. (1989): *Desarrollo y aprendizaje del conocimiento espacial: aportaciones para la enseñanza del espacio geográfico*, en "Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles", Madrid, nº 8 (2ª época), pp. 10-20.
- PIAGET, J. (1984): *La representación del mundo en el niño*. Madrid, Morata.
- PIÑEIRO PELETEIRO, R. y MELÓN ARIAS, M.C. (1998): *La formación geográfica en la educación infantil y primaria*, en "IBER. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia", nº 16, pp. 75-82.
- RODRÍGUEZ LESTEGÁS, F. (1985): *Sobre la evolución de algunos conceptos geográficos en el niño (etapa preescolar)*, en "IX Coloquio de Geografía", Murcia, A.G.E., t. 1, s.p.
- RODRÍGUEZ LESTEGÁS, F. (1995): *Didáctica de las Ciencias Sociales na Educación Infantil*. Vigo, Ir Indo.
- SÁNCHEZ OGALLAR, A. (1996): *Los procedimientos en el área de conocimiento del medio*, en "III Jornadas de Didáctica de la Geografía", Madrid, A.G.E., pp. 141-154.
- SANCHO, C. y VILLACAMPA, J. (1998): *Ciencias Sociales, Tecnología y Ciencias Experimentales: una apuesta por la multidisciplinariedad*, en "Iber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia", Barcelona, Graò Educación, nº 15, enero, pp. 101-112.
- TRAVÉ GONZÁLEZ, G. (1998): *La investigación en Didáctica de las Ciencias Sociales: Perspectivas y aportaciones desde la enseñanza y el aprendizaje de las nociones económicas*. Huelva, Universidad.
- ZABALZA, M. (1987): *Didáctica de la Educación Infantil*. Madrid, Narcea.

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Coñecemento do medio natural/P02G110V01901

Xeografía para mestres/P02G110V01907

DATOS IDENTIFICATIVOS**Matemáticas para mestres: Educación infantil**

Materia	Matemáticas para mestres: Educación infantil			
Código	P02G110V01602			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Guevara Junquera, Santiago			
Profesorado	Guevara Junquera, Santiago			
Correo-e	guevara@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>Esta materia está orientada a consolidar e profundizar a formación matemática básica necesaria que permita ter un coñecemento sólido dos contidos matemáticos que configuran o Currículo da Educación Infantil.</p> <p>Serve de base, por tanto, para comprender os procesos implícitos no seu ensino. Determinar os obxectivos e os contidos, escoller os recursos e deseñar as actividades matemáticas para a Educación Infantil.</p> <p>Fomenta o espírito crítico e investigador e axuda a desenvolver a capacidade de expresarse con claridade, precisión e rigor.</p> <p>Contribuíndo á unha mellor competencia profesional e ao seu desenvolvemento continuo.</p>			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer - Saber estar / ser
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber facer - Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber

CE33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .	- saber
CE34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, geométricas e de desenvolvemento lóxico.	- saber - saber facer
CE35	Comprender as matemáticas como coñecemento sociocultural.	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber - saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber - saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber - saber facer
CT5	Coñecemento de informática	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber - saber facer
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT18	Lideranza	- saber facer - Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber facer - Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
2. Comprender as matemáticas como un coñecemento sociocultural e a súa utilidade	CB5 CG1 CG3 CG5 CG11 CE33 CE34 CE35 CT1 CT3 CT6 CT7 CT12 CT13 CT15 CT19

3. Desenvolver o espírito crítico e investigador e a capacidade de expresión e comunicación en matemáticas.

CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG9
CG11
CG12
CE33
CE34
CE35
CT1
CT2
CT3
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT15
CT16
CT17
CT21

4. Capacitar para consultas e traballo documental sobre o currículo e os aspectos xerais da Didáctica da Matemática.

CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG6
CG7
CG8
CG9
CG11
CG12
CE33
CE34
CE35
CT1
CT2
CT3
CT6
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT15
CT16
CT19
CT20
CT21

5. Desenvolver as competencias de autoformación e traballo cooperativo.

CB5
CG1
CG2
CG3
CG7
CG9
CG11
CG12
CE33
CE34
CE35
CT1
CT2
CT3
CT6
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT15
CT16
CT17
CT18
CT20
CT21

Contidos

Tema

1. A área de Matemáticas no currículo da Educación Infantil.	.
2. Lóxica. Conxuntos. Relacións: Clasificacións e ordenacións. Operacións	2.1 Lóxica elemental. Operacións lóxicas. 2.2 Teoría intuitiva de conxuntos. Operacións con conxuntos. Propiedades. 2.3 Relacións de equivalencia. Relacións de orde. 2.4 Correspondencias e aplicacións. 2.5 Leis de composición. Estructuras alxébricas.
3. O número. Historia dos sistemas de numeración. Os números naturais: aspecto cardinal e ordinal. Operacións. Sistemas de numeración. Conxuntos numéricos.	3.1 Introducción e historia dos números e dos sistemas de numeración. 3.2 O conxunto dos números naturais. 3.3 Operacións con números naturais. Propiedades. 3.4 Ordenación en N. Número ordinal. 3.5 Sistemas de numeración. Teorema fundamental. 3.6 Cambio de sistema de numeración. Operacións nun sistema de numeración. 3.7 Os números enteiros. Os números racionais. Ampliación de Q. O número real.
4. O espazo. Historia da Xeometría. Conceptos fundamentais de Xeometría. Construcións xeométricas no plano. Figuras planas e corpos.	4.1 Introducción histórica da Xeometría. 4.2 Conceptos fundamentais de Xeometría. 4.3 Construcións xeométricas no plano. 4.4 Transformacións xeométricas no plano. 4.5 Estudio de polígonos. Triángulos. Cuadriláteros. 4.6 Circunferencia e círculo. 4.7 Poliedros. Prismas. Pirámides. 4.8 Corpos de revolución.
5. As magnitudes e a medida. Introducción e historia. O sistema métrico decimal. Magnitude e cantidade. Medida de magnitudes. Estimación, erros.	5.1 Introducción e historia. O sistema métrico decimal. 5.2 Magnitude e cantidade. Medida de magnitudes. Unidade de medida. 5.3 Proporcionalidade directa e inversa. Magnitudes proporcionais. 5.4 Lonxitude. Amplitude. Extensión. 5.5 Volume e capacidade. 5.6 Outras magnitudes. 5.7 Estimación de medida. Erros.
6. Os contidos matemáticos no currículo da Educación Infantil.	.

Planificación docente

Horas na aula Horas fóra da aula Horas totais

Actividades introductorias	1	0	1
Sesión maxistral	27	45	72
Traballos de aula	15	15	30
Traballos tutelados	7.5	7.5	15
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	30	30
Outras	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Diagnóstico de coñecementos previos. Introducción e presentación da materia. Reparto da documentación base. Referencias bibliográficas recomendadas Caderno de traballo para os grupos. Outras actividades, exercicios e problemas para o traballo autómo.
Sesión maxistral	Presentación e explicación dos contidos do temario. Síntese e reflexión sobre os contidos. O alumno incorporará ao caderno de traballo o desenvolvemento do temario.
Traballos de aula	Proposta do profesor de exemplos, problemas e actividades singulares que contribúan a unha mellor comprensión dos contidos de cada un dos temas. Os estudantes traballarán en grupos coa supervisión e dirección do profesor e farán exposición das resolucións. Poderán empregar a bibliografía e os materiais necesarios. Na aula haberá comunicación e discusión das diferentes solucións aportadas. As actividades, exercicios e problemas resoltos se incorporarán ao caderno de traballo.
Traballos tutelados	Presentación do caderno de traballo e corrección nas resolucións aportadas.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Un caderno con actividades, exercicios e problemas complementarios, dos temas 2 ao 5, servirá para que o alumnado traballe de forma individual e autónoma. Poderán consultar co profesor nas horas de tutoría individualizada que se determinen. As resolucións poden ser incorporadas ao seu caderno de traballo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Os estudantes poderán consultar co profesor, nas horas de tutoría individualizada que se determinen, as dúbidas tanto teóricas como prácticas que se lle presenten sobre a materia . Así mesmo, sobre as actividades propostas para o traballo autónomo. Nas horas específicas que se determinen, presentarán para a súa revisión o caderno de traballo, no que deberán estar recollidas as cuestións teóricas da materia e os problemas resoltos das clases prácticas.
Traballos tutelados	Os estudantes poderán consultar co profesor, nas horas de tutoría individualizada que se determinen, as dúbidas tanto teóricas como prácticas que se lle presenten sobre a materia . Así mesmo, sobre as actividades propostas para o traballo autónomo. Nas horas específicas que se determinen, presentarán para a súa revisión o caderno de traballo, no que deberán estar recollidas as cuestións teóricas da materia e os problemas resoltos das clases prácticas.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Traballos de aula	Os criterios de avaliación serán: - Asistencia ás clases. O seu control será mediante sinatura. - Intervención na aula, corrección nas resolucións que se presenten e claridade na exposición. - Presentación do caderno de traballo e posterior corrección segundo as indicacións do profesor.	30	CB5 CG3 CG4 CG5 CG6 CG11 CE33 CE34 CE35 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT15 CT16 CT17 CT18 CT20 CT21
Outras	Exame (proba individual escrita) da materia, tanto da parte teórica como de exercicios e problemas. Cada unha das cuestións propostas terá diferente peso segundo o seu grao de dificultade e amplitude. Os estudantes saberán antes de realizar a proba a cualificación máxima de cada unha delas. Será valorada: - A corrección nos razoamentos, cálculo e interpretación de resultados. - A capacidade de expresión en matemáticas e en xeral na lingua. - A capacidade para a representación e comprensión de figuras.	70	CB5 CG1 CG2 CG6 CE33 CE34 CE35 CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT13 CT15 CT16 CT17 CT20 CT21

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A cualificación final da materia será a suma das obtidas no traballo de aula (de 0 a 3) e a da proba individual escrita (de 0 a 7). Os estudantes que non se integren nos grupos de traballo das clases prácticas ou non cumpran os requisitos establecidos como criterios de avaliación terán como única opción o exame (cualificación de 0 a 7), sendo a cualificación obtida a súa cualificación final da materia. Co mesmo criterio, os que non se presenten ao exame terán como cualificación final a obtida na parte práctica. *Na derradeira sesión presentarán ao profesor o caderno de traballo para a súa revisión final. Os

estudantes deberán ter engadido, completado ou corrixido aquelas cuestións que o profesor indicara.

SEGUNDA CONVOCATORIA E SEGUINTE

Os estudantes que non superen a materia deberán pasar un novo exame (de 0 a 7). A cualificación que durante o curso obtiveran na parte práctica (de 0 a 3) será engadida á nova cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

NORTES CHECA, A. , Matemáticas y su didáctica, 2007, Ed. Marín. Murcia

DÍAZ GODINO, J. (Director), Matemáticas para Maestros. En: www.ugr.es/local/jgodino/edumat-maestros , 2004, GAMI, S.L.

HIDALGO, S., Las Matemáticas en el Título de Maestro, 1997, L. Diagonal. Segovia

CHAMORRO, M^a. CARMEN e outros , Didáctica de las Matemáticas para Primaria, 2003, Pearson. Madrid

- FERNÁNDEZ, V. (2003): *Teoría básica de conjuntos*. Anaya. Madrid.

- NORTES CHECA, A.(1986): *700 problemas de Matemáticas y su didáctica*. Ed. Marín. Murcia.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica das matemáticas para a educación infantil/P02G110V01911

Outros comentarios

Para poder completar a súa formación como profesional competente en Educación Infantil deberá cursar a materia do cuarto curso:

Didáctica das Matemáticas para a Educación Infantil. P02G110V01911

Breve descrición dos contidos:

1. Desenvolvemento psicoevolutivo dos conceptos matemáticos.
 2. O ensino da matemática nos primeiros anos.
 3. Obxectivos e contidos matemáticos.
 3. Recursos e materiais para o ensino da matemática.
 4. A actividade matemática na escola infantil. Dificultades na aprendizaxe.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Coñecemento do medio natural**

Materia	Coñecemento do medio natural			
Código	P02G110V01901			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Arias Correa, Azucena			
Profesorado	Arias Correa, Azucena			
Correo-e	azucena@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia traballa os fundamentos científicos e tecnolóxicos do currículo de EI, sobre todo o relacionado con coñecemento do contorno. Promove o entendemento do medio natural desde un punto de vista sistémico desenvolvendo unha actitude positiva cara ao medio.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber facer
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber - saber facer
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	- saber facer
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CE33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .	- saber - saber facer
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.	- saber - saber facer
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	- saber facer - Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer

CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber facer
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	- saber facer
CT5	Coñecemento de informática	- saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer
CT10	Traballo nun contexto internacional	- saber facer
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber - saber facer
CT13	Razoamento crítico	- saber facer
CT14	Compromiso ético	- Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT18	Lideranza	- Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar feitos, leis, modelos e teorías das ciencias experimentais, interpretando informacións científicas para a comprensión do medio.	CG1 CE33 CE36 CE40 CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT13 CT14
Entender o medio natural desde un punto de vista sistémico, considerando as interacción que operan na Terra e analizando as súas consecuencias.	CG11 CE33 CE36 CE40 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT17 CT18 CT19

Coñecer os fundamentos didácticos e pedagóxicos do currículo desta etapa, particularmente da área de coñecemento do medio natural, social e cultural.	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE33 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT8 CT9 CT17 CT18 CT21
---	--

Desenvolver unha actitude positiva cara á valoración e a conservación do medio, analizando as repercusións das intervencións humanas.	CG4 CG12 CE33 CE40 CT1 CT2 CT8 CT9 CT10 CT13 CT14 CT15 CT16 CT20 CT22
---	---

Contidos

Tema	
O medio natural.	Enfoque sistémico e interdisciplinario dos estudos do medio natural: A paisaxe como punto de partida. Visión dinámica dos cambios acontecidos no espazo e no tempo nos sistemas terrestres. A construción humana do coñecemento. A investigación nas comunidades científicas e na aula. A aprendizaxe do coñecemento científico.
A Terra.	O planeta no Universo. Situación, movementos e efectos terrestres.
As capas fluidas da terra: Atmosfera e Hidrosfera.	O aire. A estrutura da atmosfera. O clima e o tempo. A polución e o cambio climático. A auga. Características e contaminación.
A xeosfera e as súas interaccións	Minerais e rochas. A estrutura da Terra e os procesos xeolóxicos.
A biosfera e as súas interaccións	Os seres vivos. Modelo de ser vivo e a súa relación co medio. Evolución e biodiversidade.
O desenvolvemento sostible e o medio.	Medio e desenvolvemento sostible. Datos do pasado e do presente. Algunhas contradicións do mundo actual. Proxeccións de futuro e repercusións para a humanidade.
O solo	O solo como exemplo de interfase entre os sistemas terrestres.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1.5	1.5	3
Sesión maxistral	8	10	18
Seminarios	0	26	26

Resolución de problemas e/ou exercicios	8	10	18
Proxectos	18	20	38
Estudo de casos/análises de situacións	1.5	2	3.5
Prácticas de laboratorio	14	14	28
Informes/memorias de prácticas	0	4	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	4	4
Traballos e proxectos	1.5	6	7.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación sobre a estruturación dos contidos da materia, da metodoloxía de traballo e dos modelos a estudar previo análise de ideas e concepcións previas do alumnado.
Sesión maxistral	Exposición da profesora o do profesor sobre ámbitos temáticos dos contidos da materia.
Seminarios	Realización de tarefas ou actividades de aula en pequeno grupo/equipos cooperativos e en gran grupo para a detección de ideas previas e de coñecementos requiridos para as aprendizaxes dos contidos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución en pequeno grupo e en gran grupo de exercicios pechados e de situacións-problema abertas sobre os contidos da materia, coa asistencia da profesora ou do profesor.
Proxectos	Elaboración individual e en pequeno grupo do proxectos de investigacións acotadas sobre aspectos relacionados cos contidos da materia. Exposición ao gran grupo das conclusións acadadas.
Estudo de casos/análises de situacións	Realización de debates e de xogos de simulación ciencia-tecnoloxía-sociedade-medio ambiente - xénero.
Prácticas de laboratorio	Realización de actividades experimentais na aula - laboratorio e toma directa de datos no medio ambiente, no contorno próximo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Atender as necesidades e consultas do alumnado en equipo cooperativo relacionadas coas temáticas relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Desenvolverase presencialmente na aula.
Seminarios	Axudar ao alumnado en pequeno grupo.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atender ao alumnado en pequeno grupo ou grupo cooperativo na aula proporcionándolle orientación, apoio e motivación na resolución de problemas e realización de tarefas.
Proxectos	Proporcionar axuda ao alumnado en pequenos grupos, en equipos ou individualmente tanto en aula como fóra delas sobre o desenvolvemento e deseño de proxectos relacionados coa temática da materia.
Prácticas de laboratorio	Axudar ao alumnado no desenvolvemento de actividades experimentais na aula tanto individualmente como en equipo cooperativo e resolver as dúbidas a nivel individual ou grupal que xurdan neste tipo de tarefa.
Estudo de casos/análises de situacións	Individualmente ou en pequeno grupo atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas con este aspecto
Probas	Descrición
Informes/memorias de prácticas	Orientación en equipo cooperativo en aula da realización de informes relacionados coas prácticas de laboratorio.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atender ao alumnado en pequeno grupo ou grupo cooperativo na aula proporcionándolle orientación, apoio e motivación na resolución de problemas e realización de tarefas.
Traballos e proxectos	Atención en equipos cooperativos en aula e individualmente

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Informes/memorias de prácticas	Cada alumna e cada alumno confeccionará, no seu caderno de traballo na aula virtual da materia - curso, os informes descritivos das prácticas de laboratorio realizadas acompañados os informes de valoracións persoais e conclusións.	34	CE33 CE36 CE40 CT1 CT2 CT3 CT6 CT9
Resolución de problemas e/ou exercicios	Cada alumna e cada alumno confeccionará, no seu caderno de traballo na aula virtual da materia - curso, un traballo monográfico de investigación sobre unha situación - problema en relación co medio. Esta tarefa poderá substituírse pola elaboración dun diario de clase que recolla o acontecido na aula, as actividades e tarefas desenvolvidas,... xunto con valoracións persoais e grupais de cada sesión	33	CG1 CE33 CE36 CE40 CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT9 CT13 CT15
Traballos e proxectos	Cada alumna e cada alumno do curso elaborará, na aula virtual da materia, unha presentación multimedia para exposición pública sobre a programación e o posible tratamento globalizado de aula dunha aprendizaxe de coñecemento científico polo alumnado de educación infantil.	33	CG11 CE33 CE36 CE40 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT13 CT15

Outros comentarios e avaliación de Xullo

• Condicións de avaliación:

- Cada alumna e cada alumno confeccionará un cartafol/diario e/ou caderno de laboratorio nos que haberá parte grupal e parte individual, subirao á sección particular específica da aula virtual da materia - curso en FAITIC, o traballo consistirá nun diario persoal de seguimento das sesións lectivas, coas notas de aula, ampliacións, achegas, reflexións propias e coa avaliación e autoavaliación das sesións correspondentes. **A realización completa e a entrega deste diario/cartafol/caderno de laboratorio será condición necesaria e imprescindible para acollerse á opción de modalidade presencial de avaliación continua.**
- Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos, en tempo e forma segundo os prazos programados, por cada alumna e cada alumno no seu espazo persoal respectivo na aula virtual do curso en FAITIC, en formatos de código aberto ou de visores libres.
- Na bibliografía inclúese a referencia completa do libro titulado *Ciencia para educadores*. O uso deste libro é obrigatorio para poder realizar unha parte importante das actividades e traballos que serán obxecto de avaliación.
- Para poder acollerse á avaliación continua a través de actividades na aula virtual é preciso asistir ás aulas nun 80% do tempo presencial cun aproveitamento axeitado.
- Para obter unha avaliación positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto nas sesións presenciais, xa que se valorará como condición imprescindible que o aproveitamento e a participación sexan axeitadas.
- A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.

- O alumnado que non asistiu a clase, para obter unha avaliación positiva, deberá realizar exame (dúas probas escritas presenciais sobre os contidos da materia xerais e de de laboratorio, respectivamente)- as datas de exames poden consultarse na web da facultade no apartado de organización académica <http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?id=60,0,0,1,0,0>. Cómpre obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.
- **Criterios de avaliación da 2ª convocatoria:**
- Para obter unha avaliación positiva o alumnado que asistiu regularmente a clase, coa porcentaxe de asistencia indicada anteriormente, poderá optar por presentar as tarefas e traballos pendentes indicados para a 1ª convocatoria ou pola realización de exame (dúas probas escritas presenciais sobre os contidos desenvolvidos na aula e no laboratorio, respectivamente)- as datas de exames poden consultarse na web da facultade no apartado de organización académica <http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?id=60,0,0,1,0,0>. Cómpre obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.
- O alumnado que non asistiu a clase, para obter unha avaliación positiva, deberá realizar exame (dúas probas escritas presenciais sobre os contidos da materia xerais e de de laboratorio, respectivamente)- as datas de exames poden consultarse na web da facultade no apartado de organización académica <http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?id=60,0,0,1,0,0>. Cómpre obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.

Bibliografía. Fontes de información

ARIAS CORREA, A. et al. (2009), O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria., , Consellería de Educación e O.U. Xunta de Galicia.

BATTISTA QUINTO BORGHI (2009). , Los talleres en educación infantil. Espacios de crecimiento., , Barcelona - Editorial Graó

BELLOCH, M. (1992), Ciencias en el Parvulario, , Editorial Paidós. Barcelona

BROWN, E. S. (1991), Experimentos de ciencias, , Narcea

Consellería de Educación e O.U. , Repositorio Lexislativo, , Xunta de Galicia

ENRIC RAMIRO I ROCA (2010). , La maleta de la ciencia. , , Barcelona - Editorial Graó.

JORBA, J. e SANMARTÍ, N. (1996): , Enseñar, aprender y evaluar: un proceso de evaluación continua., , Madrid: M.E.C.

LÓPEZ SANCHO, J.M. (2006), Descubriendo las moléculas: un proyecto para el aula. Material didáctico para profesores de Educación Infantil y Primaria , , Dirección General de Ordenación Académica Madrid

MARÍN MARTÍNEZ, N. (2005), La enseñanza de las ciencias en la Educación Infantil, , Grupo Editorial Universitario

VANCLEAVE , JANICE (2000)., Animales. , , LIMUSA WILEY

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Aprendizaxe das ciencias da natureza/P02G110V01403

Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica/P02G110V01301

Coñecemento do medio natural/P02G110V01901

DATOS IDENTIFICATIVOS**Ética e deontoloxía profesional**

Materia	Ética e deontoloxía profesional			
Código	P02G110V01902			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Caruncho Michinel, María Cristina			
Profesorado	Caruncho Michinel, María Cristina			
Correo-e	caruncho@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>A materia de Ética e deontoloxía profesional tenta ofrecer aos alumnos e alumnas os elementos instrumentais e conceptuais básicos para o achegamento á Ética.</p> <p>Proporcionarlle aos alumnos e alumnas os conceptos fundamentais para a comprensión de textos relacionados coa Ética. Analizar, sintetizar e valorar criticamente as diferentes teorías da Ética propostas no programa e a posibilidade de aplicalas á realidade actual da sociedade e do ámbito educativo. Motivar ao alumnado sobre a importancia que a formación ética pode desempeñar no seu traballo profesional e na formación da súa personalidade.</p>			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer - Saber estar / ser
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber facer - Saber estar / ser
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	- saber facer
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	- saber - saber facer
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	- Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber - saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer - Saber estar / ser
CT8	Toma de decisións	- saber facer - Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber facer - Saber estar / ser
CT14	Compromiso ético	- Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer - Saber estar / ser

CT17	Creatividade	- saber facer - Saber estar / ser
CT18	Lideranza	- Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	
CT21	Motivación pola calidade	
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer os desenvolvementos da psicoloxía evolutiva da infancia nos períodos de 0-3 e 0-6.	CT1
Saber promover a adquisición de hábitos en relación coa autonomía, a liberdade, a aceptación das normas e dos lindes.	CG5 CE5
Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	CG3 CG4 CE5 CE6 CE12
Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan a educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e interxeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostible.	CT1 CT14
Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as creencias e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.	CT12 CT13 CT19
Capacidade de analizar e sistematizar a información, e administrar e ser responsable do seu propio traballo.	CT1 CT6 CT13 CT14 CT15
Capacidade para investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual.	CT1 CT6 CT8 CT15
Habilidade básica para defender en público as súas opinións	CT3 CT17 CT18 CT20
Saber distinguir moral e ética, e coñecer os rasgos formais básicos do discurso ético. Coñecer os desafíos máis destacados plantexados á ética como proposta normativa universalizable e as principais directrices metodolóxicas seguidas na resolución de controversias morais. Coñecer as claves para entender e valorar as principais teorías éticas normativas, as dificultades de xustificación de determinados principios morais, así como as claves para entender e valorar destacadas propostas éticas de resolución de conflitos morais que preocupan á sociedade do noso tempo.	CT1 CT6 CT7 CT13 CT15
Capacidade para recoñecer e analizar criticamente argumentos éticos de nivel básico e para recoñecer as cuestións esenciais que subxacen ás controversias morais que persisten nas nosas sociedades.	CT1 CT13 CT14
Capacidade para afrontar autonomamente os problemas que suscitan as teorías éticas e consideralos un reto para a súa propia forma de pensar.	CT13 CT14 CT22
Capacidade para recoñecer a relevancia e utilidade social da ética e de recoñecer as constantes implicacións éticas que ten a práctica educativa e tomar conciencia das mesmas.	CT14 CT21
Capacidade de consolidar unha identidade docente ética, comprometida coa súa rresponsabilidade social no contexto educativo.	CT14
Habilidade para xestionar e resolver conflitos, dilemas e problemas éticos vinculados á tarefa educativa.	CT7 CT9 CT14 CT18
Contribuir á reflexión sobre a autonomía profesional do mestre.	CT13 CT14
Contribuir á promoción das melloras prácticas da profesión educativa.	CT14

Contidos

Tema	
I.- Introducción: a formación moral e o ámbito educativo.	1.- Introducción ás teorías do desenvolvemento moral. 2.- Modelos de educación moral.
II.- Ética e moral: aproximación conceptual.	3.- A moral: bases socio-antropolóxicas da moral. 4.- A Ética: teorías e problemas de fundamentación.
III.- Razóns éticas, razóns para a Ética.	5.- A Ética e os seus lindes. 6.- Deontoloxismo vs. Teleoloxismo. Teorías éticas contemporáneas.
IV.- A Ética Aplicada	7.- Introducción ás Éticas aplicadas. 8.- Principios morais e casos prácticos.
V.- Ética, educación e Dereitos Humanos.	9.- Ética da diferenza. 10.- Ética e democracia. 11.- A xustiza: ética, cidadanía e desenvolvemento.
VI.- Ética e deontoloxía profesional.	12.- Deontoloxía profesional e ámbito educativo. 13.- Transformacións socioculturais e formación ético-moral: actitudes fronte a fenómenos como a discriminación, educación e xénero, etc..

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	5	25	30
Estudos/actividades previos	0	20	20
Sesión maxistral	45	0	45
Titoría en grupo	8	0	8
Traballos tutelados	5	25	30
Estudo de casos/análises de situacións	5	10	15
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentacións/exposicións	Presentación e exposicións dos traballos desenvolvidos individualmente e/ou en grupo
Estudos/actividades previos	Repaso e estudo das nocións introducidas nas sesións teóricas e seminarios. Lectura e recensión crítica de materiais propostos para a aprendizaxe
Sesión maxistral	Método expositivo. Lección maxistral dos contidos teóricos da materia.
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas que se lle presenten ao alumno/a no proceso de aprendizaxe, e apoio na elaboración dos traballos individuais e/ou en grupo.
Traballos tutelados	Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo sobre algún aspecto do temario titorizados polo profesor/a.
Estudo de casos/análises de situacións	Plantexamento e resolución de supostos prácticos que, individualmente e/ou en grupo, deberá desenvolver o alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Titorías en grupo e/ou individuais para a resolución de dúbidas que se lle presenten ao alumnado no proceso de aprendizaxe e na elaboración de traballos.
Titoría en grupo	Titorías en grupo e/ou individuais para a resolución de dúbidas que se lle presenten ao alumnado no proceso de aprendizaxe e na elaboración de traballos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos/análises de situacións	Estudo, análise e debate sobre casos prácticos vencellados ao temario da materia	20	CT1 CT3 CT6 CT13 CT15

Presentacións/exposicións	Presentación e exposición de traballos elaborados individualmente e/ou en grupo	30	CT1 CT3 CT6 CT9 CT13 CT15
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame da materia.	50	CT1 CT3 CT13 CT15 CT19

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O alumnado presencial e non presencial ten que alcanzar o 50% en cada unha das probas para superar a materia.

Segunda convocatoria: de non ter superada algunha das probas ou actividades obxecto da avaliación, poderán recuperarse na convocatoria de xullo.

Alumnado non presencial: o alumnado que non poda asistir á clase regularmente, non poda seguir a avaliación continuada nin asistir á titorización dos traballos, realizará ás seguintes probas: unha proba de contidos teóricos (50%) e un traballo de elaboración individual a determinar co profesor (50%).

As cualificacións obtidas nos apartados estudo de casos e análise de situacións e presentacións e exposicións dos traballos manteranse para aqueles alumnos que na convocatoria de xuño non superen a proba de resposta longa e de desenvolvemento.

As datas oficiais dos exames poden consultar na web da Facultade no apartado Organización Académica (<http://feduc.webs.uvigo.es/index.php>.)

Bibliografía. Fontes de información

ETXEBERRIA, X.: , Temas básicos de Ética, 2005, Desclée

GÓMEZ-HERAS, J. M. G^a., Teorías de la moralidad. Introducción a la ética comparada, 2003, Síntesis

GORDILLO, Mª Victoria., Desarrollo moral y educación., 1992, EUMSA

GUISÁN, Esperanza., Introducción a la Ética, 1995, Cátedra

MORATALLA, A. Domingo., Ética para educadores., 2008, PPC

Para cada tema indicárase bibliografía complementaria.

Recomendacións

Outros comentarios

As cualificacións obtidas nos apartados estudo de casos e análise de situacións e presentacións e exposicións dos traballos manteranse para aqueles alumnos que na convocatoria de xuño non superen a proba de resposta longa e de desenvolvemento.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Necesidades educativas especiais asociadas á discapacidade intelectual**

Materia	Necesidades educativas especiais asociadas á discapacidade intelectual			
Código	P02G110V01903			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	Tipoloxía
--------	-----------

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Contidos

Tema

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
--	---------------	--------------------	--------------

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Atención personalizada**Avaliación**

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Outros comentarios e avaliación de Xullo**Bibliografía. Fontes de información****Recomendacións**

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo**

Materia	Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo			
Código	P02G110V01904			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	Tipoloxía
--------	-----------

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Contidos

Tema

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
--	---------------	--------------------	--------------

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Atención personalizada**Avaliación**

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Outros comentarios e avaliación de Xullo**Bibliografía. Fontes de información****Recomendacións**

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da linguaxe oral**

Materia	Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da linguaxe oral			
Código	P02G110V01905			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	Tipoloxía
--------	-----------

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Contidos

Tema

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
--	---------------	--------------------	--------------

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Atención personalizada**Avaliación**

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Outros comentarios e avaliación de Xullo**Bibliografía. Fontes de información****Recomendacións**

DATOS IDENTIFICATIVOS**Obradoiro de creatividade artística**

Materia	Obradoiro de creatividade artística			
Código	P02G110V01906			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición				
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Martínez López de Castro, Rut			
Profesorado	Martínez López de Castro, Rut			
Correo-e	rutmlc@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia o alumando adquirirá unha serie de competencias e coñecementos sobre a creatividade e as súas potencialidades artísticas e sociais.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- Saber estar / ser
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no periodo 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.	- saber - saber facer
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuales.	- saber - saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	- saber - saber facer
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	- saber - saber facer

CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	- saber - saber facer
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	- saber facer - Saber estar / ser
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	- saber - saber facer
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber - saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT7	Resolución de problemas	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT8	Toma de decisións	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	- saber - saber facer
CT13	Razoamento crítico	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber - saber facer
CT21	Motivación pola calidade	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1- Adquirir conceptos, teorías e argumentos que nos permitan comprender a creación artística.	CB3 CB5 CG3 CE55 CE56 CE62 CT1 CT3 CT13
2- Adquirir recursos técnicos e pedagóxicos da creación artística.	CB3 CB5 CG7 CG11 CE53 CE55 CE56 CT8 CT13 CT17 CT21

3- Abordar, coñecer e entender as nocións de creatividade e a su relación cas tendencias pedagóxicas de educación artística. CB3
CB5
CG1
CG2
CE1
CE25
CT1
CT3
CT7
CT13

4- Contribuir a consolidar habilidades e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativa e cooperativa. CB3
CB5
CG3
CE5
CE23
CE29
CE53
CE59
CE66
CT7
CT8
CT9
CT15

Contidos

Tema

1. O xogo e a didáctica das artes visuais.	1.1 O xogo e a súa relación ca creación artística. 1.2 O xogo creativo nas vanguardias históricas.
2. Desmitificando a creatividade innata	2.1 Ideas e teorías da creatividade innata 2.2 A tendencia pedagóxica da autoexpresión. Limitacións e valores.
3. A creatividade dende unha perspectiva cultural.	3.1 A creatividade como resolución e creación de problemas. 3.2 Elementos e atributos da educación para a creatividade. 3.3 Investigacións sobre a creatividade dende unha perspectiva social. 3.4 Ensinar a utilizar a creatividade como mellora da intelixencia persoal e do progreso da sociedade: descubrindo pautas estéticas na obra de arte.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	52	0	52
Traballos tutelados	97	0	97

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Actividades expositivas por parte da profesora e do alumnado. Resolucións de exercicios na aula e no laboratorio baixo a dirección e tutela da profesora. Actividades de avaliación. Documentación dos traballos realizados.
Traballos tutelados	Resolución de exercicios Resolución de dudas e propostas. Consulta e seguimento dos traballos e proxectos. Elaboración de traballos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	O alumando terá unha tutorización que facilitará na medida do posible o desenvolvemento óptimo dos traballos propostos. Recomendase a asistencia regular as aulas. O alumando que non supere as comeptencias na 1º convocatoria será avaliado na 2ºconvocatoria.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Traballos tutelados	Avaliarase o seguimento continuo do traballo do alumnado expresado a través de exposicións de traballos e exercicios técnicos instrumentais.	100	CE62 CT1 CT3 CT7 CT8 CT13 CT17 CT21
	Coñecemento e comprensión dos conceptos e métodos da materia. Rigor analítico e metodolóxico aplicado na realización das actividades. Aptitude creativa Capacidade expresiva e comunicativa. Actitude na aprendizaxe.		

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A calificación numérica de 0 ao 10 según a lexislación vixente (RD 1125/2003). Recoméndase ao alumando a asistencia regular para superar a materia. O alumando que non adquira as competencias na 1ª convocatoria terá que cursar as competencias en 2ª convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

Hernández, F. , Espigador@s da cultura visual. Outra narrativa para a educación das artes visuais, Octaedro, 2007

Hernández, F. , Educación y cultura visual, Octaedro, 2000

Agirre, I. , Teorías y prácticas en educación artística. Ideas para una revisión pragmatista de la experiencia estética , Pamplona: Universidad Pública de Navarra., 2000

Guilford, J.P, Creatividad y educación, Paidós, 1991

Marín, R. y De la Torre, S, Manuel de Creatividad, Vicens Vives, 1991

Torre, S. de la, Evaluación de la Creatividad, Escuela Española, 1991

Cátedra INCREA, 7 visiones sobre creatividad e innovación, Universidad Jaume I de Castellón , 2001

Leonard, J., Como utilizar la creatividad y alcanzar tu sueño dorado, Ediciones Obelisco S.A, 1993

•Gardner, H., Mentas creativas, Paidós, 1993

•Sternberg, R., La creatividad en una cultura conformista, Paidós, 1997

• **AGIRRE, I. (2000): Teorías y prácticas en educación artística. Ideas para una revisión pragmatista de la experiencia estética. Pamplona: Universidad Pública de Navarra.**

• **CAJA J.& BERROCAL M. &OUTROS (2001): La educación visual y plástica hoy. Barcelona: Graó.**

• **CSIKSZENTMIHALYI, M. (1998): Creatividad. El fluir y la psicología del descubrimiento y la invención. Barcelona: Paidós Ibérica.**

EISNER, E .(1995): Educar la visión artística. Barcelona: Paidós (1972)

• **postmoderno. Barcelona: Paidós (1996).**

• **GARDNER H. (1999): Educación artística y desarrollo humano. Barcelona: Paidós. (1990, 1994)**

. **GARDNER, H. (1995): Mentas creativas. Una anatomía de la creatividad. Barcelona. Paidós.**

. **GÁMEZ, G. (1998): Todos somos creativos. Cultivar la capacidad y la pasión de crear. Barcelona. Urano**

• **GONZALEZ RAMOS J.Mª & MORENO F.M., SEGURADO B. (2001): La educación visual y plástica hoy. Barcelona: Graó.**

. **HAUSNER, L. & SCHLOSBERG, J. (2000): Enseña a tu hijo a ser creativo. Barcelona. Oniro**

• **HERNÁNDEZ, F. (2007): Espigaro@s de la cultura visual. Otra narrativa para la educación de las artes visuales. Barcelona. Octaedro**

• **MCLAREN, P. &KINCHELOE, J.L. (2008): Pedagogía crítica. De qué hablamos, dónde estamos. Barcelona: Graó**

• **LUQUET, G.H. (1927): El dibujo infantil. Barcelona: Médica y técnica. (1978)**

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica da expresión plástica e visual/P02G110V01502

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Antropoloxía: Pensamento e cultura/P02G110V01401

Expresión musical e a súa didáctica/P02G110V01504

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Didáctica da expresión plástica e visual/P02G110V01502

Outros comentarios

- O alumnado que non asista debe informar os primeiros 15 días de comezo das aulas.

- A guía docente é unha declaración de intencións.

- O alumnado non asistente considerarase o que falte un 80% das aulas.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xeografía para mestres**

Materia	Xeografía para mestres			
Código	P02G110V01907			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Pazo Labrador, Alberto José			
Profesorado	Pazo Labrador, Alberto José			
Correo-e	apazo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Trátase de que o alumno adquiera os coñecementos, habilidades e destrezas necesarios para ter unha visión xeográfica dos procesos naturais e humanos. Trátase tamén de que o alumno #desenvolver as súas capacidades de análises e de sínteses e o razoamento espacial, útiles para a súa formación profesional.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- Saber estar / ser
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber - saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber - Saber estar / ser
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	- saber - Saber estar / ser
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	- saber - saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- saber - Saber estar / ser
CE34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, geométricas e de desenvolvemento lóxico.	- saber - saber facer
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.	- saber - saber facer
CE39	Elaborar propostas didácticas en relación coa interacción ciencia, técnica, sociedade e desenvolvemento sostenible.	- saber - saber facer
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	- saber - saber facer

CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.	- saber - saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber - saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber - saber facer
CT5	Coñecemento de informática	- saber - saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber - saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber - saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber - Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT14	Compromiso ético	- saber - Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT16	Adaptación a novas situacións	- Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber - saber facer
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	- saber - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Adquirir coñecementos e comprensión dunha área relevante do currículo de Educación Infantil	CG1 CE24 CT1 CT3 CT13 CT14 CT21 CT22

Adquirir os coñecementos e a comprensión para deseñar e xustificar programacións docentes	CG1 CG11 CE13 CE36 CE40 CT1 CT2 CT3 CT8 CT9 CT17
Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico	CG11 CE13 CE24 CE36 CE40 CE41 CE44 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT13 CT22
Elaborar e avaliar recursos para o ensino e a aprendizaxe xeográficos	CG2 CG3 CG11 CE13 CE36 CE39 CE40 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT17 CT21
Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes	CG7 CG11 CE29 CE36 CE40 CT2 CT3 CT5 CT8 CT9 CT17
Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico	CG5 CG11 CE13 CE44 CT1 CT2 CT3 CT6 CT17

Ampliar a formación cultural

Contidos

Tema

1. BLOQUE 1: Situación e representación espacial	Como é a Terra? Como a representamos? A necesidade de saber ler e interpretar mapas
2. BLOQUE 2. As consecuencias xeográficas dos procesos naturais	O sistema natural e os seus compoñentes. Os fundamentos xeográficos da diversidade de paisaxes naturais
3. BLOQUE 3. As consecuencias xeográficas da acción humana	Cantos somos e como nos distribuímos? Como nos organizamos? Como funciona o sistema global?

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22.5	22.5	45
Traballos de aula	9	18	27
Traballos tutelados	3	21	24
Outros	5	10	15
Titoría en grupo	3	6	9
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	5	10	15
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	10	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia, con apoio de material audiovisual e exemplos prácticos
Traballos de aula	Resolución de exercicios; traballos con material cartográfico; realización, análise e comentario de gráficos; comentarios de texto; análise e realización de recursos; deseño de programacións
Traballos tutelados	Realización, en grupo, dun comentario exhaustivo dunha folla do Mapa Topográfico
Outros	Asistencia e participación activa nas actividades do aula
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas e problemas e orientación sobre os conceptos, traballos de aula e traballos tutelados

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe, mediante sesións presenciais no despacho, consultas a través do correo electrónico, etc.

Titoría en grupo	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe, mediante sesións presenciais no despacho, consultas a través do correo electrónico, etc.
Traballos tutelados	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe, mediante sesións presenciais no despacho, consultas a través do correo electrónico, etc.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Outros	Asistencia e participación activa nas actividades da aula. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico - Ampliar a formación cultural	5	CG4 CG5 CG11 CE36 CE44 CT3 CT8 CT13 CT16 CT17 CT21
Traballos de aula	Presentación dos traballos realizados na aula (comentarios, reflexións, análises). Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico - Elaborar e avaliar recursos para o ensino e a aprendizaxe xeográficos - Manexo dos Tics de forma adecuada ás necesidades e niveis da Educación Infantil - Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes	10	CG2 CG3 CG11 CE29 CE36 CE39 CE41 CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT9 CT13
Traballos tutelados	Presentación do traballo realizado acorde ás pautas propostas. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico - Adquirir os coñecementos e a comprensión para deseñar e xustificar programacións docentes - Manexo dos Tics de forma adecuada ás necesidades e niveis da Educación Infantil	15	CG11 CE24 CE29 CE36 CE41 CT1 CT2 CT3 CT6 CT9 CT13 CT15

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Tres probas teóricas sobre os conceptos básicos e contidos do temario. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Adquirir coñecementos e comprensión dunha área relevante do currículo de Educación Infantil - Adquirir os coñecementos e a comprensión para deseñar e xustificar programacións docentes - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico - Ampliar a formación cultural	35	CG1 CE36 CE37 CE41 CE44 CT1 CT2 CT3 CT8 CT13 CT22
Resolución de problemas e/ou exercicios	Tres probas prácticas sobre aspectos tratados no temario. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico - Elaborar e avaliar recursos para o ensino e a aprendizaxe xeográficos - Adquirir os coñecementos e a comprensión para deseñar e xustificar programacións docentes	35	CG11 CE13 CE34 CE36 CT1 CT3 CT7 CT8 CT13

Outros comentarios e avaliación de Xullo

As probas teóricas e prácticas, os traballos de aula, tutelado e demais actividades serán *liberatorias. No exame final (oficial) faranse as partes que queden pendentes, no seu caso. En caso de non asistir e non realizar as actividades, ou non realizar as probas correspondentes, faranse todas no exame final (oficial). Para obter un aprobado na cualificación final é CONDICIÓN NECESARIA superar as probas teóricas e prácticas. A realización das demais actividades por si soas, aínda que numericamente permítano, non será suficiente para conseguir o aprobado final. Da mesma maneira, o aprobado da parte teórico-práctica non bastará para o aprobado final sen a realización e superación das demais actividades.

As probas teóricas e prácticas non se compensarán entre si de face á nota final; é preciso aprobar o tres partes de maneira independente. Os contidos teórico-prácticos de cada proba serán os seguintes: na primeira, os do bloque 1; na segunda, os do bloque 2; na terceira, os do bloque 3.

Ás probas parciais teórico-prácticas só se poderán presentar aqueles alumnos que entregasen unha ficha debidamente cuberta dentro do primeiro mes.

Na segunda convocatoria, xullo, e demais convocatorias extraordinarias, deberá facerse un exame global da materia. Non se conservarán as notas de eventuais partes aprobadas. Soamente conservaranse, en caso de realizarse na aula, as cualificacións das actividades das clases *B. De non realizar estas actividades, deberán realizarse nese exame.

As datas dos exames pódense consultar na páxina web da Facultade na ligazón <http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?ide=60,0,0,1,0,0>

Bibliografía. Fontes de información

- - la Universitat Autònoma de Barcelona-Vicens Vives.

- PAZO LABRADOR, A.J. (2007). *Nocións básicas del Xeografía Xeral Física para Mestres. As consecuencias humanas dos procesos naturais*. Vigo, Servicio de Publicacións da Universidade de Vigo.

- TROITIÑO TORRALBA, N.L. (2011). *Geografía General*. Madrid, Centro de Estudios Financieros.

ZÁRATE MARTÍN, M.A. y RUBIO BENITO, M.T. (2005): *Geografía Humana. Sociedad, Economía y Territorio*. Madrid, Ed.. Universitaria Ramón Areces.

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

PLANS, P. (1993): *Geografía Física, Geografía Humana*. Pamplona, EUNSA.

ROMERO, J. (coord.) (2004): *Geografía Humana*. Barcelona, Ariel.

ESTÉBANEZ, J. y otros (1992): *Geografía Humana*. Madrid, Cátedra.

LÓPEZ BERMÚDEZ, F. y otros (1992): *Geografía Física*. Madrid, Cátedra.

- ZÁRATE MARTÍN, M.A. y RUBIO BENITO, M.T. (2006): *Glosario y prácticas de Geografía Humana*. Madrid, Ed. Universitaria Ramón Areces.

- ZÁRATE MARTÍN, M.A. y RUBIO BENITO, M.T. (2011). *Paisaje, Sociedad y Cultura en Geografía Humana*. Madrid, Ed. Universitaria Ramón Areces.

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Aprendizaxe das ciencias sociais/P02G110V01601

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Coñecemento do medio natural/P02G110V01901

DATOS IDENTIFICATIVOS**Aspectos didácticos e organizativos da educación especial**

Materia	Aspectos didácticos e organizativos da educación especial			
Código	P02G110V01908			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	Tipoloxía
--------	-----------

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Contidos

Tema

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
--	---------------	--------------------	--------------

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Atención personalizada**Avaliación**

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Outros comentarios e avaliación de Xullo**Bibliografía. Fontes de información****Recomendacións**

DATOS IDENTIFICATIVOS**Bases pedagógicas da educación especial**

Materia	Bases pedagógicas da educación especial			
Código	P02G110V01909			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	Tipoloxía
--------	-----------

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Contidos

Tema

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
--	---------------	--------------------	--------------

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Atención personalizada**Avaliación**

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Outros comentarios e avaliación de Xullo**Bibliografía. Fontes de información****Recomendacións**

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da relixión católica**

Materia	Didáctica da relixión católica			
Código	P02G110V01910			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Fernandez Nuñez, Casimiro Jose			
Profesorado	Fernandez Nuñez, Casimiro Jose			
Correo-e	psanjuan@planalfa.es			
Web				
Descrición xeral	Esta asignatura ensina a evolución relixiosa no tramo infantil			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber facer - Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturalis e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	- saber facer
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber - saber facer
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	- saber facer
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	- saber
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	- saber - saber facer
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	- saber facer
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	- saber facer
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	- saber facer
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	- saber facer

CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.	- saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.	- saber facer
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	- saber
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	- saber
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer - Saber estar / ser
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer - Saber estar / ser
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber facer - Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber facer
CT14	Compromiso ético	- saber facer - Saber estar / ser
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer
CT18	Lideranza	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer os desenvolvementos da *psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6. Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, *psicomotoras, *comunicativas, sociais, *afectivas, así como os valores propios desta etapa	CG1 CG4 CG8 CE6 CE10 CE21 CE29 CE60 CT1 CT3 CT11 CT14 CT18
Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, a crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia	CG5 CG9 CE10 CE22 CE54 CT1 CT2 CT3 CT11 CT12 CT14

Crear e manter lazos de comunicación coas familias para *incidir *eficazmente no proceso educativo	CG4 CG9 CG12 CE12 CE22 CE60 CT1 CT2
Elaborar propostas *didácticas que *fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades *motrices, o debuxo e a creatividade	CG6 CG9 CE12 CE23 CT1 CT3 CT14 CT16
Analizar as linguaxes *audiovisuales e as súas *implicacións educativas. *Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística	CG5 CG6 CG11 CE6 CE10 CE19 CE37 CT1 CT3 CT9 CT14
Situar o ensino relixioso no conxunto da actividade educativa da escola	CG5 CG6 CG11 CE5 CE12 CE23 CT1 CT3 CT14
Aplicar e utilizar os métodos e instrumentos adecuados ao ensino dos contidos teolóxicos da Educación Infantil	CG5 CG9 CG11 CE5 CE6 CE12 CE21 CE23 CT1 CT3 CT9 CT12

Contidos

Tema	
Bloque 1. Estudo da *psicología infantil no *referente ao campo relixioso.	- *Pedagogía relixiosa en xeral
Bloque 2. Principais cuestións da *pedagogía da Relixión, tendo *encuenta a práctica docente e a *secuenciación dos contidos do área.	- O ensino da Relixión no nivel *escolar
Bloque 3. Temas específicos da *didáctica da Relixión da *didáctica infantil e a súa aplicación aos distintos núcleos de contido, en particular a *laenseñanza da Biblia, dos *sacramentos, os valores e moral católica.	Distinción e *complementariedad entre ensino relixioso e *catequesis
Bloque 4. Liñas de investigación actuais en *didáctica da Relixión *y posibles vías de investigación para o futuro.	- Esquemas *didácticos para o desenvolvemento do ensino relixioso neste período

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22.5	22.5	45
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	12	24
Traballos de aula	6	6	12
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	42	45
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	12	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición de contidos da materia con apoio de material escrito
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de casos prácticos relacionados coa materia
Traballos de aula	Resolución de casos prácticos relacionados coa materia

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia
Resolución de problemas e/ou exercicios	Planteamiento, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado ca temática da materia
Traballos de aula	Realización de traballos de aula co asesoramento e tutela do profesor
Probas	
	Descrición
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Pruebas escritas ou orais de resposta longa que manifiesten os saberes dos alumnos/as na materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Planteamiento, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado ca temática da materia

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Comentarios de texto	10	CG1 CG4 CE6 CT1 CT9
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Unha proba teórico-práctica sobre os contidos	80	CG1 CG4 CE5 CT1 CT3
Resolución de problemas e/ou exercicios	Cuestións candentes *socioreligiosas	10	CE12 CT1 CT2

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Convocatoria ordinaria: Se laborará un traballo, baixo a supervisión do profesor, dun dos temas desenvolvidos en clase, realizando unha unidade didáctica do mesmo, de utilidade practica á hora de impartir o ensino relixioso escolar. Na segunda convocatoria (xullo) teranse en conta as prácticas levadas a cabo na aula e entregarse un traballo consensuado co profesor.

Polo que se refire aos alumnos NON ASISTENTES, completarase o mesmo traballo cun exame escrito sobre os outros temas que aparecen no programa, a porcentaxe neste caso será do 50/50.

Bibliografía. Fontes de información

- DOCUMENTOS OFICIAIS DO MAXISTERIO DA IGREXA CATÓLICA que serán proporcionados en clase

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica das matemáticas para a educación infantil**

Materia	Didáctica das matemáticas para a educación infantil			
Código	P02G110V01911			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Guevara Junquera, Santiago			
Profesorado	Guevara Junquera, Santiago			
Correo-e	guevara@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia contribúe á capacitación para educar a nenos e nenas da etapa infantil na área curricular de matemáticas. Está orientada ao estudo do desenvolvemento das capacidades de nenos e nenas nos aspectos lóxico-matemáticos, dos bloques de contido do currículo, da metodoloxía, e os recursos e materiais para o ensino das matemáticas na Educación Infantil.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber facer - Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber facer - Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	- saber facer
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CE33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .	- saber - saber facer

CE34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, geométricas e de desenvolvemento lóxico.	- saber - saber facer
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.	- saber - saber facer
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber
CT5	Coñecemento de informática	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer - Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber facer
CT13	Razoamento crítico	- saber
CT14	Compromiso ético	- saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT18	Lideranza	- Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber facer - Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

2. Coñecer estratexias didácticas para desenvolver os contidos matemáticos do currículo: representacións numéricas, nocións espaciais e xeométricas, nocións sobre magnitudes, e para o desenvolvemento do pensamento matemático.

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE33
CE34
CE41
CT1
CT2
CT3
CT5
CT6
CT7
CT8
CT10
CT12
CT13
CT15
CT16
CT17
CT19
CT20
CT21

3. Coñecer materiais e recursos para o ensino das matemáticas. Ser capaz de seleccionar, avaliar e crear novos materiais.

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE33
CE34
CE41
CE55
CT1
CT2
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT16
CT17
CT20
CT21

4. Adquirir capacidade crítica para analizar as directrices oficiais, en especial os currícula de matemáticas, e para adaptarse a novas situacións.

CG1
CG2
CG5
CG6
CG8
CG9
CG10
CG12
CE33
CE34
CT1
CT2
CT6
CT8
CT10
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT18
CT20
CT21

5. Ser capaz de entender, interpretar e desenvolver situacións de ensinanza/aprendizaxe nas que interveñan aspectos das matemáticas.

CG1
CG2
CG3
CG4
CG6
CG7
CG8
CG9
CG11
CG12
CE33
CE34
CE41
CE55
CT1
CT2
CT5
CT6
CT8
CT10
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT20
CT21

6. Saber utilizar o xogo como principal recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.

CG1
CG2
CG3
CG4
CG6
CG7
CG8
CG11
CE33
CE34
CE41
CE55
CT2
CT5
CT7
CT8
CT11
CT13
CT15
CT16
CT17
CT19
CT20
CT21

7. Ser capaz de promover e avaliar o desenvolvemento do pensamento matemático.

CG1
CG2
CG5
CG9
CG10
CG11
CG12
CE33
CE34
CE41
CE55
CT1
CT2
CT6
CT8
CT12
CT13
CT14
CT18
CT21

8. Asumir a necesidade de desenvolvemento profesional continuo, mediante a autoavaliación da propia práctica e a investigación.

CG1
CG7
CG9
CG11
CG12
CE33
CE34
CT1
CT2
CT6
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT18
CT19
CT20
CT21

Contidos

Tema	
BLOQUE 1: DESENVOLVEMENTO DO PENSAMENTO MATEMÁTICO.	1.1. A importancia da Educación Infantil. 1.2. Teorías de aprendizaxe. 1.3. Sentido da educación matemática na Educación Infantil.
1. As matemáticas e a Educación Infantil.	
2. O desenvolvemento dos conceptos numéricos.	2.1. A aprendizaxe dos conceptos aritméticos. 2.2. Desenvolvemento dos conceptos numéricos. 2.3. O desenvolvemento da capacidade de sumar e restar. 2.4. A representación e o significado dos números. 2.5. Comentario final sobre a Aritmética.
3. O pensamento espacial.	3.1. Introducción. Importancia do pensamento espacial. 3.2. O concepto de espazo. 3.3. A teoría de van Hiele. 3.4. Desenvolvemento dalgúns conceptos espaciais. 3.5. Conclusións sobre a representación do espazo.
4. As magnitudes e a medida.	4.1. As magnitudes e a medida. Adquisición dos conceptos de magnitude e medida. Estadios principais. 4.2. Lonxitude. 4.3. Masa e peso. 4.4. Volume e capacidade. 4.5. Tempo e diñeiro. 4.6. Conclusións sobre magnitude e medida.
BLOQUE 2: DIDÁCTICA DA MATEMÁTICA NA EDUCACIÓN INFANTIL.	5.1. Ensinanza e aprendizaxe. 5.2. A aprendizaxe de conceptos matemáticos. 5.3. A aprendizaxe en matemáticas segundo Dienes. 5.4. A teoría de situacións de Brousseau. 5.5. O ensino da Matemática na Educación Infantil.
5. O proceso de ensinanza - aprendizaxe.	
6. Obxectivos e contidos matemáticos no currículo da educación infantil.	6.1. Obxectivos da educación en matemáticas 6.2. Contidos de matemáticas na educación infantil. 6.2. O panorama internacional. Directrices oficiais.
7. Recursos e materiais.	7.1. O xogo e a educación en matemáticas. 7.2. O obradoiro de matemáticas. 7.3. Os recursos e os materiais na educación infantil. 7.4. Os materiais para as matemáticas. 7.5. Fontes e bibliografía.
8. A actividade matemática na Educación Infantil.	8.1. Os problemas. A comunicación. O razoamento. As Conexións. 8.2. Propiedades e relacións de obxectos e coleccións. 8.3. O número. 8.4. Formas, orientación e representación no espazo. 8.5. A medida.
9. Organización dos contidos.	9.1. Organización e desenvolvemento dos contidos. 9.2.- A globalización e as conexións con outros bloques. 9.3.- Secuenciación dos contidos.
10. A avaliación en matemáticas.	10.1. Funcións, fases e instrumentos para a avaliación.
11. As matemáticas e a educación especial.	.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	4	0	4
Sesión maxistral	38	70	108
Titoría en grupo	2	0	2
Traballos tutelados	0	20	20
Presentacións/exposicións	8	0	8
Obradoiros	6	0	6
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Actividades introductorias	<p>Introdución e presentación da materia. Reparto da documentación base. Referencias bibliográficas recomendadas. Información sobre os traballos en grupo e os temas. Formación dos grupos e escollo do traballo. Pautas e métodos para a exposición dos traballos. Calendario das exposicións.</p>
Sesión maxistral	<p>Presentación e explicación dos contidos do temario. Síntese e reflexión sobre os contidos. Presentación de materiais para o ensino da matemática. O estudante incorporará ao seu caderno de traballo o desenvolvemento do temario e os documentos que entregue o profesor.</p>
Titoría en grupo	<p>Os grupos de traballo informarán ao profesor sobre o tema escollido. O profesor dará as indicacións pertinentes e aconsellará sobre a mellor forma de presentalo e expoñelo.</p>
Traballos tutelados	<p>Os estudantes formarán grupos para traballar e expoñer un tema monográfico de Didáctica da Matemática na Educación Infantil. Os temas serán propostos polo profesor e escollidos polos grupos. Poden ser propostos outros temas sempre que sexan sometidos á consideración do profesor. Cada grupo informará ao profesor do tema escollido, os integrantes do grupo e a bibliografía inicial. Os traballos se irán asignando por rigorosa orde de solicitude.</p>
Presentacións/exposicións	<p>O calendario para as exposicións será establecido polo profesor segundo criterios académicos que dará a coñecer aos estudantes. Deberán entregar ao profesor unha copia escrita así como un resumo do mesmo en soporte informático. Os traballos serán expostos de forma oral por todos os membros do grupo sendo obrigatoria a asistencia a todas as exposicións. Na aula se propiciará a reflexión e discusión sobre os temas expostos. Os resumos de todos os traballos expostos quedará a disposición dos estudantes para que podan incorporalos ao seu caderno de traballo.</p>
Obradoiros	<p>Exposición, coñecemento e traballo directo con diferentes xogos de regras e materiais manipulativos para a matemática na Educación Infantil. Consulta e estudo da súa utilidade. Apuntamentos e recollida de información que será incorporada ao caderno de traballo. A asistencia é obrigatoria. O seu control sera mediante sinatura.</p>

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	<p>Cada grupo informará ao profesor do estado de desenvolvemento do tema de traballo, e poderán consultar e recibir información complementaria para a súa mellor presentación e exposición. Nas horas de titoría individualizada que se determinen, os estudantes poderán consultar co profesor as dúbidas, tanto teóricas como prácticas, que se lle presenten sobre a materia.</p>

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Traballos tutelados	<p>Para a avaliación dos traballos se terán en conta os seguintes criterios:</p> <ul style="list-style-type: none"> - O tipo de traballo e o seu grao de dificultade: interese do tema, bibliografía consultada e idioma, etc. - A corrección do documento e o seu resumo: boa estruturación, corrección na presentación e a escritura, bibliografía, construción de materiais, experimentación, resumo ben elaborado, etc. 	15	CG1 CG2 CG3 CG4 CG6 CG7 CG9 CE33 CE34 CE41 CE55 CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT11 CT13 CT15 CT16 CT17 CT20 CT21
Presentacións/exposicións	<p>Para a avaliación da exposición dos traballos se terán en conta os seguintes criterios:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A exposición oral e a presentación: cohesión do grupo, claridade na exposición, utilización de medios informáticos, emprego de materiais, conclusións, etc. - A asistencia a todas as exposicións. O seu control será mediante sinatura. - A intervención na aula sobre o tema exposto ou nos debates posteriores. 	15	CG5 CG6 CE33 CE34 CE41 CE55 CT1 CT3 CT5 CT8 CT9 CT11 CT13 CT18 CT21
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	<p>1º Bloque: tres apartados dos temas impartidos. Un de cada tema.</p> <p>2º Bloque: cinco cuestións sobre os temas impartidos. Cada unha terá diferente peso segundo o seu grao de amplitude e dificultade. Os estudantes saberán no momento da proba a cualificación máxima de cada unha delas.</p> <p>Criterios de avaliación:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adquisición do coñecemento das cuestións propostas. - Claridade na exposición, e corrección na redacción e a escritura. - Utilización correcta de conceptos matemáticos. - Capacidade para aplicar o coñecemento teórico. 	70	CG1 CG2 CG3 CG6 CE33 CE34 CE41 CT3 CT13 CT15 CT17 CT21

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A cualificación final da materia será a suma das obtidas no traballo (cualificación de 0 a 3) e na proba individual escrita (cualificación de 0 a 7).

O exame constará de dúas partes, unha por cada un dos bloques de contido teórico da materia.

Avaliación voluntaria durante o curso: unha proba escrita de cada un dos bloques do temario. As dúas partes deben ser aprobadas de forma independente para liberar materia do exame final.

Os estudantes que non se integren nos grupos de traballo das clases prácticas ou non cumpran os requisitos establecidos como criterios de avaliación terán como única opción o exame (cualificación de 0 a 7), sendo a cualificación obtida a súa cualificación final da materia.

Co mesmo criterio, os que non se presenten ao exame terán como cualificación final a obtida no traballo.

SEGUNDA CONVOCATORIA E SEGUINTE

Os estudantes que non superen a materia deberán pasar un novo exame (de 0 a 7). A cualificación que obtiveran no traballo (de 0 a 3) no curso correspondente será engadida á nova cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

DICKSON, L.; BROWN, M. ; GIBSON, O. , El aprendizaje de las matemáticas, 1991, Labor-M.E.C. Madrid

CHAMORRO, M^a. DEL C. (Cordinadora), Didáctica de las Matemáticas para Educación Infantil, 2005, Pearson. Madrid

CASCALLANA, M.T. , Iniciación a las matemáticas. Materiales y recursos, 2002, Aula XXI Santillana. Madrid

N.C.T.M. , Principios y estándares para la Educación Matemática, 2003, S.A.E.M. "Thales". Sevilla

BERDONNEAU, C., Matemáticas Activas (2-6 años), 2007, Graó. Barcelona

- **ALSINA, C.; BURGUES, C.; FORTUNY, J.M. (1987) : *Invitación a la didáctica de la geometría*. Síntesis. Madrid.**

- **MARTIN, F. (2003) : *Apprentissages mathématiques: jeux en maternelle*. CRDP Aquitaine. Bordeaux.**

OS DOCUMENTOS OFICIAIS do Ministerio de Educación e da Consellería de Educación resultan de imprescindible lectura así como as obras onde se desenvolven as directrices oficiais para a Educación Infantil.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Matemáticas para mestres: Educación infantil/P02G110V01602

Outros comentarios

Non é necesario, para cursar esta materia, ter superado a de Matemáticas para Mestres.

A Didáctica das matemáticas resulta imprescindible para poder completar a formación que todo profesional competente en Educación Infantil necesita.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xogo na educación infantil**

Materia	Xogo na educación infantil			
Código	P02G110V01912			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Novo Carballal, Antonio Figueira Rodriguez, Alberto			
Profesorado	Figueira Rodriguez, Alberto Novo Carballal, Antonio			
Correo-e	afigueira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	- saber
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.	- saber
CE3	Coñecer os fundamentos de atención temprana.	- saber

CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	- saber - saber facer
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	- saber facer
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	- saber
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.	- saber
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.	- saber - saber facer
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	- saber facer
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	- saber facer
CE15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.	- saber
CE16	Identificar trastornos no soño, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.	- saber facer
CE17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.	- saber facer - Saber estar / ser
CE18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado dos estudantes.	- saber - saber facer
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	- saber - saber facer
CE20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.	- saber - saber facer
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	- saber facer - Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	- saber facer - Saber estar / ser
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	- saber - saber facer
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.	- saber - saber facer
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.	- saber - saber facer
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.	- saber facer - Saber estar / ser
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.	- saber facer
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	- saber - saber facer
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.	- saber facer - Saber estar / ser
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	- saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	- saber
CE45	Coñecer a tradición oral e o folclore.	- saber
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	- saber
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	- saber - saber facer

CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	- saber - saber facer
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	- saber facer
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	- saber facer - Saber estar / ser
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	- saber - saber facer
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	- saber facer
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	- saber facer
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.	- saber facer
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	- saber
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber facer
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	- saber - saber facer
CT5	Coñecemento de informática	- saber - saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer - Saber estar / ser
CT8	Toma de decisións	- saber facer - Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber facer - Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber - saber facer
CT14	Compromiso ético	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber - saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer
CT17	Creatividade	- saber facer
CT18	Lideranza	- saber facer - Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber facer - Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

1. Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.

CG5
CG6
CG10
CG11
CG12
CE1
CE2
CE4
CE5
CE6
CE7
CE12
CE13
CE15
CE16
CE17
CE18
CE19
CE20
CE22
CE23
CE29
CE54
CE55
CT2
CT7
CT11
CT12
CT15
CT16
CT17
CT18

2. Saber utilizar o xogo como principal recurso didáctico e utilizalo para o proceso de autonomía persoal

CG2
CG4
CG11
CE1
CE2
CE4
CE5
CE7
CE9
CE19
CE21
CE22
CE24
CE32
CE40
CE41
CE44
CE45
CE53
CE54
CE55
CE56
CE59
CE65
CT1
CT3
CT4
CT5
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT19
CT20
CT21

3. Potenciar os nenos e nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades motrices mediante o xogo.	CG1 CG7 CG8 CG9 CG11 CE1 CE3 CE5 CE9 CE15 CE16 CE22 CE29 CE40 CE45 CE54 CE55 CE57 CE62 CE63 CE64 CE66 CT7 CT8 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20
4. Promover o xogo simbólico e de representación de roles como principal medio de coñecemento da realidade social.	CG5 CE1 CE9 CE15 CE16 CE25 CE26 CE55 CE56 CE60 CE61 CT6 CT9 CT10 CT11 CT12 CT20 CT21
5. Ser capaz de utilizar os xogos como medio para promover a comprensión da realidade.	CG9 CG12 CE1 CE2 CE3 CE5 CE9 CE17 CE19 CE27 CT1 CT7 CT13 CT14 CT17

6. Diseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices.

CG3
CE7
CE15
CE22
CE25
CE26
CE43
CE45
CE55
CE59
CT1
CT2
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT20
CT21

Contidos

Tema	
1. BLOQUE 1; Concepto e fundamentos do xogo na idade infantil.	Concepto e fundamentos.
2. BLOQUE 2; Os xogos na idade infantil.	- Xogos con material motriz. - Xogos con material reutilizable. - Xogo simbólico. - ...
3. BLOQUE 3; Espacios, recursos e materiais para o xogo infantil.	- Espazos. - Recursos. - Materiais.
4. BLOQUE 4; Novas tendencias no xogo infantil.	- As novas tecnoloxías e o xogo. - Os xogos ambientados.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	12	18	30
Traballos de aula	5	10.5	15.5
Debates	5	7.5	12.5
Presentacións/exposicións	10	15	25
Prácticas de laboratorio	15	15	30
Eventos docentes e/ou divulgativos	4	6	10
Probos de resposta curta	2	10	12
Traballos e proxectos	0	15	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Sesión maxistral dos contidos da materia en determinados momentos incluíndo estratexias de resolución de problemas ou descubrimento guiado.
Traballos de aula	Traballos na aula en relación a casos prácticos vinculados aos contidos dous temas.
Debates	Debates en pequenos grupos sobre os contidos ou casos prácticos propostos.
Presentacións/exposicións	Exposicións prácticas de sesións.
Prácticas de laboratorio	Realización de prácticas de laboratorio vinculadas a los contenidos de la materia.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Asistencia a congresos, charlas e eventos vinculados á materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Base teórica do xogo
Debates	Fomentar a participación
Prácticas de laboratorio	Asistencia e participación activa ás prácticas.
Presentacións/exposicións	Entregas cumprindo os criterios de avaliación.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta curta	Exame de resposta curta dos contidos teóricos da materia.	50	CG7 CG8 CG9 CG11
Traballos e proxectos	Traballos vinculados á parte práctica da materia.	50	CG7 CG8 CG9 CG11

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Bibliografía. Fontes de información

BUCHER, W. (1986): *1000 exercices and jeux de natation*. Paris: Vigot.

HAASE, J. (1984): *Juegos en el agua*. Buenos Aires: Stadium.

LANUZA, F. y TORRES, A. (1989): *1.060 ejercicios y juegos de natación*. Barcelona: Paidotribo.

MORENO MURCIA, J.A. (2001): *Juegos acuáticos educativos*. Zaragoza: INDE.

Juegos con CANCIONES y bailes:

BLAKE, W. (1987): *Canciones de inocencia y de experiencia*. Madrid: Cátedra.

CASTAÑER, M. (1992): *Unidades didácticas para primaria I. Bailando en la escuela, el cuerpo expresivo, material alternativo y percepción*. Barcelona: Paidotribo.

CONDE, J.L. (1997): *Las canciones motrices para el desarrollo de las habilidades motrices en educación infantil y primaria a través de la música*. Barcelona: INDE.

ESCUADERO, M.P. (1990): *Didáctica musical activa*. Madrid: Real Musical.

LOUREIRO, A. (1995): *Canciones para o ano*. Vigo: Edicións Xerais de Galicia.

VIGO, M. (1982): *Canciones para todos*. Buenos Aires: Stadium.

WUYTACK, J. (1993): *Cantando, bailando*. Valencia: Nana Libres.

BROWN, G. (1992): *Qué tal si jugamos -otra vez-: nuevas experiencias de los juegos cooperativos en la educación popular*. Buenos Aires: Humanitas. Caracas: Centro Guarura-Paz Presente.

GARAIGORDOBIL, M. (1992): *Juego cooperativo y socialización en el aula: un programa de juego amistoso, de ayuda y de cooperación para el desarrollo socio-afectivo en niños de 6 a 8 años*. Madrid: Seco Olea.

JARES, X.R. (1989): *Técnicas e xogos cooperativos para tódalas idades*. A Coruña: Via Lactea-Nova Escola Galega.

PALACIOS, J. (1994): *Juegos con paracaídas*. A Coruña: Centro Galego de Documentación e Edicións Deportivas. Material audiovisual de 20 minutos. Realización: J.C. PENA BABIO. Colaboradores: Eva Candaes Hermida y Alvaro Rivas Ares.

VV.AA. (1996): *Aprende a jugar, aprende a vivir*. Madrid: Asociación Pro-Derechos Humanos.

Juegos DIVERSOS en educación:

- BERNE, E. (1987): *Juegos en que participamos: Psicología de relaciones*. México: Diana.
- BLÁZQUEZ, E. (1986): *La actividad motriz en el niño de 3 a 6 años*. Madrid: Cincel.
- BRULÉ, H. (1975): *Los niños de 2 a 4 años en el parvulario*. Barcelona: Educación-Sociedad.
- CAIATI, M.; DELAC, S. y MÜLLER, A. (1987): *Juego libre en el jardín de infancia*. Barcelona: Ediciones CEAC.
- CAROLI, R. (1990): *El gran libro de los juegos*. Barcelona: De Vecchi.
- CRATTY, B. (1987): *Juegos escolares que desarrollan la conducta*. México: Pax-México.
- DAVID, J. (1990): *Juegos y trabajo social: un nuevo auxiliar en la práctica*. Buenos Aires: Humanitas.
- DIEM, L. (1974): *Gimnasia y juego de movimientos rítmicos para niñas*. Buenos Aires: Paidós.
- EDGREN, H. y GRUBER, J. (1971): *Juegos escolares para primaria*. México: Pax-México.
- ERRÁZURIZ, P. y MARTÍN, L. (1987): *Aprender jugando. Preparación para la lectura y la escritura*. Madrid: Cincel.
- FESLIKENIAN, F. (1974): *Juegos formativos para sus hijos. ¡Desarrollad su inteligencia!* Barcelona: De Vecchi.
- GARCÍA ARTAL, A. Y OTROS (1992): *La educación física en educación primaria*. Documentos para la reforma; nº 16. Madrid: Alhambra Longman.
- GOURLAT, C. (1989): *Ideas para divertir a los niños*. Barcelona: Martínez Roca.
- GUZNER, S. (1982): *72 juegos para jugar con el espacio y el tiempo*. Madrid: Popular.
- HERNÁNDEZ, J.L. y MANCHÓN, J.I. (1984): *Banco sueco*. Madrid: Gymnos.
- KAMII, C. y VRIES, R. de (1988): *Juegos colectivos en la Primera enseñanza. Implicaciones de la teoría de Piaget*. Madrid: Visor.
- LUQUE, F. y LUQUE, S. (1995): *Guía de Juegos Escolares con compañeros: fuerza, potencia, atención*. Madrid: Gymnos.
- MENDEZ, A. (1994): *Juegos dinámicos de animación para todas las edades*. Madrid: Gymnos.
- MOYLES, J.R. (1990): *El juego en la educación infantil y primaria*. Madrid: Ediciones Morata.
- OPENHEIM, J.F. (1990): *Los juegos infantiles*. Barcelona: Martínez Roca.
- PAVEY, D. (1982): *Juegos de expresión plástica*. Barcelona: CEAC.
- RODRÍGUEZ, M. y KETCHUM, M. (1992): *Creatividad en los juegos y juguetes*. México: Editorial Pax México.
- SANTOS HERNANDEZ, S.J. (1986): *Juegos de los niños en las escuelas y colegios*. Barcelona: De Olañeta.
- SCHMIDT, G. (1989): *Juegos para escolares*. Málaga: Unisport.
- TCHAKAROVA, I. (1983): *El juego en grupo. Juegos basados en la psicomotricidad*. Madrid: Anaya.
- TOURTET, L. (1978): *Jugar, soñar, crear*. Madrid: Atenas.
- ZAPATA, O. (1989): *El aprendizaje por el juego en la escuela primaria*. México: Pax México.

Juegos de INTEGRACIÓN y DISCAPACIDADES:

- ALMONACID, V. y CARRASCO, M.J. (1989): *El juego en los niños ciegos y deficientes visuales*. Madrid: ONCE.
- ARRÁEZ, J.M. (1997): *¿Puedo jugar yo? El juego modificado. Propuesta para la integración de niños y niñas con necesidades educativas especiales*. Granada: Proyecto Sur.
- BROWNE, N. (1988): *Hacia una educación infantil no sexista*. Madrid: Centro de Publicaciones del M.E.C.
- ESPINOSA, A. (1995): *Iguals pero diferentes: un modelo de integración en el tiempo libre*. Madrid: Popular.
- GONZÁLEZ, L. (1990): *Psicomotricidad para deficientes visuales (4-7 años)*. Salamanca: Amaru.
- PICQ / VAYER (1985): *Educación psicomotriz y retraso mental*. Barcelona: Científico-Médica.

TORBET, M. y BENAVIDES, H. (1982): *Juegos para el desarrollo motor: crecimiento integral para todos los niños con o sin problemas*. México: Pax.

WINNICK, J.P. (1990): *Adapted physical education and sport*. Illinois: Human Kinetics books.

ZURHT, R. (1986): *Educación del movimiento y del cuerpo en niños discapacitados físicamente*. Buenos Aires: Panamericana.

Juegos con MATERIALES y DEPORTES ALTERNATIVOS:

BLANDEZ, J. (1995): *La utilización del material y del espacio en Educación Física: propuesta y recursos didácticos*. Barcelona: Inde.

BUGUIN, J.C. (1979): *El monopatín*. Madrid: N.S.

CORIA, R. (1987): *Manual de prebeisbol*. Barcelona: Real Federación Española de Béisbol y Sofbol.

GOULD, M. (1980): *Construye monopatines y otros deslizadores con ruedas*. Madrid: Altea.

HERNÁNDEZ, M. (1984): *Disfruta tu tiempo libre con el bádminton*. Madrid: C.S.D.

LEHN, D. (1991): *¡Agáchate y vuélvete a agachar! Malabares para todos*. Madrid: Frakson.

MOREL, A. y OUAKI, G. (1987): *Todo sobre el skateboard*. Barcelona: L. de Caralt.

PIÑANGO, CH. y MARTÍN FRANCÉS, S. (1994): *Construcción de juguetes con material de desecho*. Madrid: Editorial Popular.

RHUE, B. y DARNELL, E. (1990): *Boomerang*. Sevilla: Progenza.

SHER, B. (1996): *Juegos estupendos con juguetes improvisados*. Barcelona: Martínez Roca.

VELÁZQUEZ, C. (1996): *Actividades prácticas en Educación Física. Cómo utilizar materiales de desecho*. Madrid: Escuela Española.

VIROSTA, A. (1993): *Iniciación al disco volador*. Madrid: Gymnos.

VV.AA. (1991): *THAOS. Deportes alternativos nº 2*. Madrid: Quinta Alternativa.

ASOCIACIÓN DE SCOUTS DE CANADA (1987): *Juegos al aire*. Barcelona: Martínez Roca.

BRITES, G. (1990): *Un lugar para jugar: el espacio imaginario*. Buenos Aires: Bonum.

CORNELL, J. (1994): *Compartir el amor por la naturaleza. Juegos y actividades para todas las edades*. Barcelona: Ibis.

DIEGO, J. (1995): *Juegos al aire libre: educación infantil y primaria*. Madrid: Escuela Española.

FERREÑA, S. (1994): *Juegos para un día de campo*. México: Selector.

FLURI, H. (1992): *1000 ejercicios y juegos de Tiempo Libre*. Barcelona: Hispano Europea.

GAMBOA, S. (1991): *Aprender jugando con la naturaleza*. Maipu (Argentina): Bonum.

HÉOMET, B. (1986): *Actividades en la naturaleza*. Barcelona: Hogar del Libro.

LIMBOS, E. (1988): *Fiestas deportivas al aire libre*. Barcelona: Hogar del Libro.

LÓPEZ, A. (1992): *Juegos, fiestas y diversiones en la América Española*. Madrid: Mapfre.

MUGARDES, F. (1986): *Juegos de ecología*. Madrid: Alhambra.

PAPAVENTOS EDUCACIÓN AMBIENTAL (1996): *Os xogos do vento verde: xogos cooperativos sobre o medio ambiente*. Santiago de Compostela: Naturaleza Galega.

PORTMANN, M. (1987): *Juegos al aire libre*. Madrid: Esteban Sanz.

REYNAUD, T. (1966): *Juegos para campo y bosque*. Barcelona: Vilamala.

TAYLOR, J. (1993): *Guía de simulación y de juegos para la educación ambiental: programa internacional de educación ambiental UNESCO-PNUMA*. Madrid: Los libros de la Catarata.

VILA, L. (1992): *Ecojuegos: juegos y actividades para todos los que aman la vida*. Buenos Aires: Bonum.

VV.AA. (1996): *Senderismo, barranquismo, puenting*. Barcelona: Plaza y Janes.

BRANDIN FEIJOO, C. (1986): *Os xogos dos nosos rapaces*. Orense: Caixa Ourense.

GUILLEMARD, G.; MARCHAL, J.C.; PARENT, M.; PARLEBAS, P. y SCHMITT, A. (1988): *Las cuatro esquinas de los juegos*. Lérida: Agonos.

PEREZ Y VERDES, R. y TABERNERO (1997): *Xogos populares en Galicia*. Santiago: Edicións Lea.

ROMANI, A. (1979): *Xogos infantiles de Galicia*. Santiago de Compostela: Follas Novas.

VV.AA. (1990): *Juegos y deportes autóctonos de Canarias: primeras jornadas de juegos y deportes autóctonos*. Las Palmas: Universidad de Las Palmas.

Juegos PREDEPORTIVOS:

CEBOLLA LÓPEZ, F. (1981): *Juegos con balón*. Barcelona: Vilamala.

FUSTE, X. (1996): *Juegos de iniciación a los deportes colectivos*. Barcelona: Paidotribo.

GARCÍA-FOGEDA, M.A. (1987): *El juego predeportivo en la educación física y el deporte*. Madrid: Pila Teleña.

JOYNSON, C. (1973): *Juegos deportivos. Iniciación escolar al deporte*. Barcelona: Hispano Europea.

SEGURA, J. (1989): *1.009 ejercicios y juegos de fútbol*. Barcelona: Paidotribo.

TEORÍAS acerca del juego:

ANTÚNEZ, S. Y OTROS (1992): *Del Proyecto Educativo a la Programación de Aula. El qué, el cuándo y el cómo de los instrumentos de la planificación*. Barcelona. Graó.

BARREAU, J.J. y MORNE, J.J. (1991): *Epistemología y antropología del deporte*. Madrid: Alianza Deporte.

CAGIGAL, J.M. (1981): *¡Oh Deporte! (Anatomía de un gigante)*. Valladolid: Miñón.

CAGIGAL, J.M. (1975): *El deporte en la sociedad actual*. Madrid: Editorial Prensa Española.

CAGIGAL, J.M. (1957): *Hombres y Deporte*. Madrid: Taurus.

CHATEAU, J. (1958): *Psicología de los juegos infantiles*. Buenos Aires: Kapelusz.

CONSEJO DE EUROPA - CONSEJO SUPERIOR DE DEPORTES: "Código de ética deportiva. Quien juega limpio, gana".

DELGADO, J.M.R. (1991): *La felicidad*. Madrid: Ediciones T.H.

DURAND, M. (1988): *El niño y el deporte*. Barcelona: Paidós.

FERREIRA DE OLIVEIRA, J.N. (1979): *Antropología do jogo. Antología de textos*. Lisboa: ISEF.

GONZÁLEZ ALCANTUD, J.A. (1993): *Tractatus ludorum. Una antropología del juego*. Barcelona: Anthropos.

HUIZINGA, J. (1938): *Homo ludens*. Haarlem: Tjeenk Willink.

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**A educación física como medio de interdisciplinaridade**

Materia	A educación física como medio de interdisciplinaridade			
Código	P02G110V01921			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Varela Martínez, Silvia			
Profesorado	Varela Martínez, Silvia Vila Suarez, Maria Elena			
Correo-e	silviavm@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia enfocada a traballar diferentes contidos do grao de Educación Infantil a través da motricidade xeral			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber - saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber - saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- Saber estar / ser
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	- saber
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	- saber - saber facer

CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	- saber facer
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber facer
CT14	Compromiso ético	- Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer
CT17	Creatividade	- saber - saber facer
CT18	Lideranza	- Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber facer - Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Saber promover a adquisición de hábitos ao redor da autonomía e relación interdisciplinar dos fenómenos motores ata os 6 anos.	CB2 CB3 CB4 CG1 CG2 CG4 CG9 CG12 CT2 CT6 CT7 CT9 CT13 CT14 CT18 CT21
Ser capaz de crear, seleccionar e avaliar tarefas físico e motoras, e promover a aprendizaxe a través de actividades con sentido e relación interdisciplinar.	CB2 CB3 CG1 CG2 CG3 CG8 CG9 CG11 CE53 CE54 CE55 CE56 CT1 CT2 CT6 CT7 CT9 CT11 CT13 CT14 CT17 CT20

Deseñar actividades físicas, lúdicas e motoras interdisciplinares encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motoras seguras e saudables.	CB1 CB2 CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG9 CG11 CG12 CE53 CE54 CE55 CE56 CT1 CT2 CT8 CT9 CT11 CT14 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21
---	--

Ser capaz de crear e manter liñas e lazos de comunicación coordinados coas familias para incidir máis eficazmente nos procesos educativos interdisciplinares referidos ao xogo e movemento.	CB4 CB5 CG3 CG11 CG12 CT2 CT7 CT8 CT9 CT11 CT13 CT14 CT15 CT17 CT18
---	---

Contidos

Tema	
BLOQUE TEMATICO1. A motricidade como ferramenta e nexo interdisciplinar.	<p>Introdución e conceptos. A complexidade. A Educación Física e a motricidade.</p> <p>A interdisciplinariedade. Transferencia e enfoque globalizador.</p> <p>Ambitos de experiencia na Educación Infantil. Areas e a súa relación coa E.F.</p>
BLOQUE TEMATICO 2. Metodoloxía para a integración de contidos motrices interdisciplinares.	<p>Programación da E.F. medios e métodos.</p> <p>A E.F. no currículo de Infantil. Proxecto Educativo e Proxecto Curricular.</p> <p>O papel activo do alumno na aprendizaxe interdisciplinar.</p> <p>Contidos guía. Psicomotricidade, Xogo en E. Infantil e Pre-deporte.</p>
BLOQUE TEMATICO 3. Actividades físicas interdisciplinares. Propostas e recursos prácticos.	<p>Actividades interdisciplinares. Traballo con proxectos.</p> <p>Temas transversais en Educación Infantil.</p> <p>Propostas e recursos prácticos.</p>

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	4	0	4

Resolución de problemas e/ou exercicios	20	40	60
Sesión maxistral	20	0	20
Obradoiros	10	4	14
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	8	10	18
Presentacións/exposicións	4	3	7
Debates	4	4	8
Prácticas en aulas de informática	2	0	2
Observación sistemática	0	1	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	0	4
Traballos e proxectos	10	0	10
Probas de resposta curta	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades introdutorias
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formulación de casos de aula concretos
Sesión maxistral	Transmisión e análise do coñecemento teórico
Obradoiros	Traballo cooperativo -grupos pequenos- de integración teórico práctica
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Traballo individual autónomo
Presentacións/exposicións	Demostración ao grupo de clase de traballos
Debates	Discusion argumentada sobre partes do programa
Prácticas en aulas de informática	Procura e practica con recursos TIC

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición oral con apoio audiovisual dos contidos da materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento dds traballos propostos
Obradoiros	Actividades grupaies centradas na relación teórico-práctica, traballo en equipo e no descubrimento guiado.
Prácticas en aulas de informática	Uso de recursos informáticos para a búsqueda de información sobre diferentes temas
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	Elaboración de traballos grupales e individuais

Avaliación

	Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
--	------------	--------------------------------------

Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Tarefas individuais.	10	CB2 CB3 CB4 CB5 CG11 CT1 CT6 CT7 CT8 CT13 CT17 CT20
Presentacións/exposicións	Elaboración e presentación dun traballo *grupal	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG12 CE53 CE54 CE55 CE56 CT2 CT7 CT8 CT9 CT11 CT14 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21
Observación sistemática	Cualificación de asistencia, participación e resultados	15	CB2 CB4 CG4 CG11 CT1 CT6
Resolución de problemas e/ou exercicios	Tarefas cooperativas	10	CB2 CB3 CB5 CG11 CT1 CT9 CT15 CT16 CT17 CT18

Traballos e proxectos	Entrega de traballos	10	CG2 CG3 CG8 CT14 CT15
Probas de resposta curta	Exame Final da materia. En forma mixta, test, preguntas e exercicios supostos.	15	CB1 CB4 CG1 CG2 CG9 CT6 CT17

Outros comentarios e avaliación de Xullo

É necesario sacar un 5 no exame e na unidade didáctica para poder sumarse a nota dos diferentes apartados. Os alumnos que non cumpran coa asistencia (80%) e participación en clase terán necesidade de realizar unha proba final que incluíra o total dos contidos (50% teóricos e 50% prácticos), e os distintos aspectos metodolóxicos.

Na segunda convocatoria mantéñense as notas dos diferentes apartados.

Para a convocatoria extraordinaria realizarase un exame cuxo valor é o 100% da nota.

As datas dos exames poden consultarse na web da facultade de Ciencias da Educación e do Deporte, no apartado de Organización Académica: <http://feduc.webs.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

DÍEZ NAVARRO, M.C. , Proyectando otra escuela. Trabajando por Proyectos en la Educación Infantil, De la Torre, Madrid. 1996

Gil, P. , Metodología de la Educación Física en Educación Infantil. , Wanceulen. Sevilla, 2004

IBÁÑEZ SANDÍN,C., El proyecto de educación infantil y su práctica en el aula, La Muralla, Madrid.1992

LÓPEZ PASTOR, VM. (Coord.), La educación Física en educación infantil: una, Madrid: Miño y Dávila., 2004

VARIOS, La educación física desde una perspectiva interdisciplinar, Ed. Graó. Barcelona., 2003

ZABALA, A., Enfoque globalizador y pensamiento complejo: una respuesta para la comprensión e intervención en la realidad., Ed. Graó. Barcelona., 1999

Bibliografía complementaria:

Coll C e outros. (1995) Necesidades educativas especiales y aprendizaje escolar. Editorial Alianza Psicología.

Piaget J (1981). El nacimiento de la inteligencia en el niño. Editorial Ábaco.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Actividade física e diversidade na educación infantil/P02G110V01929

Xogo na educación infantil/P02G110V01912

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Seguridade e hábitos saudables a través da educación física/P02G110V01925

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Desenvolvemento motor/P02G110V01202

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/P02G110V01102

Actividade física e diversidade na educación infantil/P02G110V01929

DATOS IDENTIFICATIVOS**Coñecemento da contorna a través da actividade física na educación infantil**

Materia	Coñecemento da contorna a través da actividade física na educación infantil			
Código	P02G110V01922			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Silva Piñeiro, Roberto			
Profesorado	Silva Piñeiro, Roberto			
Correo-e	roberto.silva@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia o alumnado adquirirá unha serie de competencias e coñecementos para experimentar a contorna a través do seu corpo en movemento en diferentes actividades físicas, promovéndose un entendemento integral e respecto cara ao medio físico e natural.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber - saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer

CT7	Resolución de problemas	- saber facer - Saber estar / ser
CT8	Toma de decisións	- saber - saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT14	Compromiso ético	- saber - Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer - Saber estar / ser
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT18	Lideranza	- Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber - Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Coñecer estratexias motrices para desenvolver as nocións espaciais.	CB1 CB2 CB3 CB5 CG2 CT1 CT8 CT15 CT16
2. Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural mediante actividades físicas exploratorias.	CB2 CB4 CG2 CG4 CG8 CG12 CT1 CT14
3. Saber utilizar o xogo como recurso didáctico para a exploración e coñecemento da contorna, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	CB1 CB2 CB4 CG1 CG11 CG12 CT1 CT7 CT8 CT9 CT14 CT17 CT19
4. Potenciar nos nenos e as nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades motrices en diferentes contornas.	CB5 CG4 CT1 CT8 CT15 CT16

5. Diseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices en contornas diferentes ao habitual.	CB3 CG1 CG2 CT1 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19
6. Ser capaz de desenvolver os hábitos de autonomía persoal e o respecto ás normas de convivencia nos seus alumnos.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG4 CG8 CG11 CG12 CT1 CT2 CT6 CT7 CT14 CT18 CT19 CT21
7. Potenciar nos nenos e as nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades motrices en diferentes contornas así como os beneficios que teñen sobre a saúde.	CB3 CB4 CG2 CG8 CG11 CT1 CT14 CT15
8. Ser capaz de promover os comportamentos respetuosos co medio natural, social e cultural.	CT14 CT19

Contidos

Tema	
Bloque 1. A contorna próxima e as súas implicacións na motricidade.	- A contorna próxima e as súas implicacións na motricidade. - O coñecemento da contorna a través da actividade física no deseño curricular.
Bloque 2. Posibilidades de uso motriz dos espazos, instalacións e medio próximos.	- Achegamento aos espazos e instalacións para a práctica física no medio urbano e natural: parques, zonas recreativas, sendeiros... - Actividades físicas na contorna: aspectos educativos, organizativos e legais.
Bloque 3. Coñecemento dos grupos sociais da contorna e respecto ao mesmo mediante o xogo.	- As posibilidades motrices, lúdicas e de interacción social das actividades físicas na contorna.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	15.5	0	15.5
Saídas de estudo/prácticas de campo	4	18	22
Proxectos	8	18	26
Presentacións/exposicións	5	11.5	16.5
Prácticas de laboratorio	20	50	70

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Sesión maxistral	Sesión impartidas polo profesor, nas que se procurará a maior interactividade e participación do alumnado.
Saídas de estudo/prácticas de campo	Preparación e realización de saídas de campo, polas inmediacións das instalacións universitarias e noutras localizacións máis alonxadas.
Proxectos	Deseño de proxectos educativos tendo en conta a potenciación da actividade física baseada na contorna.
Presentacións/exposicións	Exposicións e discusión dos proxectos e outras temáticas de interese.
Prácticas de laboratorio	Prácticas que formaran parte do traballo da materia, e que serán desenvolvidas polos alumnos e avaliadas in situ polo profesor e alumnos, tentando acadar os aprendizaxes oportunos

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Farase un seguimento persoalizado de cada alumno/a e ou grupos, tanto nas titorías semanais como a través da plataforma FAITIC
Sesión maxistral	Farase un seguimento persoalizado de cada alumno/a e ou grupos, tanto nas titorías semanais como a través da plataforma FAITIC
Saídas de estudo/prácticas de campo	Farase un seguimento persoalizado de cada alumno/a e ou grupos, tanto nas titorías semanais como a través da plataforma FAITIC
Proxectos	Farase un seguimento persoalizado de cada alumno/a e ou grupos, tanto nas titorías semanais como a través da plataforma FAITIC
Presentacións/exposicións	Farase un seguimento persoalizado de cada alumno/a e ou grupos, tanto nas titorías semanais como a través da plataforma FAITIC

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas de laboratorio	Exposición práctica dalgún contido da programación.	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CG8 CG11 CG12 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21

Sesión maxistral	Avaliación escrita dos contidos do programa.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CG8 CG11 CG12 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21
Saídas de estudo/prácticas de campo	Preparación e exposición das actividades da saída/prácticas de campo que se determinen.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CG11 CG12 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT14 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21

Proxectos	Avaliación dos proxectos educativos grupais	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CG8 CG11 CG12 CT1 CT2 CT6 CT9 CT14 CT16 CT17 CT18 CT21
Presentacións/exposicións	Presentación en clase dos proxectos educativos ou traballos monográficos de interese na programación.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG11 CG12 CT1 CT2 CT6 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21

Outros comentarios e avaliación de Xullo

* Para superar a asignatura en **1ª convocatoria**, é preciso **asistir regularmente**, obter a **calificación de aprobado en cada un dos apartados** de avaliación, manter un **comportamento correcto e de aproveitamento durante as sesións presenciais**. A cualificación final será o sumatorio porcentual de tódalas cualificacións parciais. No caso de alumnado non asistente (que supere o 80% de faltas de asistencia), deberá entregar un traballo, e realizar dúas probas presenciais na data do exame de xuño, relacionadas cos contidos teóricos e prácticos desenvolvidos na aula, debendo superar ámbalas partes con máis dun 5 de cualificación.

** Para superar a asignatura en **2ª convocatoria** (xullo), o alumnado poderá optar por acollerse **ás mesmas condicións** que as establecidas para a 1ª convocatoria, **ou ben presentar un traballo e realizar dúas probas presenciais** na data do exame de xullo, relacionadas cos contidos teóricos e prácticos desenvolvidos na aula.

*** As datas de exames pódense consultar na web da facultade no **apartado de organización académica**

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA PRINCIPAL:

Gil Madrona, P. et al (2009). Unidades didácticas de educación física para Educación Infantil, 3-6 años. Vol. III. Wanceulen

Guillén, R.; Lapetra, S.; Casterad, J.(2000). Actividades en la naturaleza. Inde

Rigal, R. (2006). Educación motriz y educación psicomotriz en Preescolar y Primaria: acciones motrices y primeros aprendizajes. Inde

Ruiz Juan, F.(2001). Desarrollo de la motricidad a través del juego: materiales convencionales y no convencionales como recursos metodológicos. Gymnos

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA:

Paoli, A.(2007). Comunicación y juego simbólico: relaciones sociales, cultura y procesos de significación. Libros del Umbral S.A.

Villalobos, E. y Santiuste, Y.(1999): Los juegos en el medio natural. Pila Teleña

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Educación física e a súa didáctica na idade infantil/P02G110V01503

A educación física como medio de interdisciplinaridade/P02G110V01921

Seguridade e hábitos saudables a través da educación física/P02G110V01925

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Educación: Desenvolvemento motor/P02G110V01202

DATOS IDENTIFICATIVOS**Seguridade e hábitos saudables a través da educación física**

Materia	Seguridade e hábitos saudables a través da educación física			
Código	P02G110V01925			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Ayan Perez, Carlos Luis			
Profesorado	Ayan Perez, Carlos Luis			
Correo-e	cayan@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia de carácter teórico-práctico na que se imparten contidos básicos relativos á saúde e máis á seguridade, sempre baixo o contexto da Educación Física			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	- saber
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	- saber - saber facer
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	- saber facer
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	- saber facer

CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer
CT13	Razoamento crítico	- saber
CT14	Compromiso ético	- saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer - Saber estar / ser
CT18	Lideranza	- saber facer - Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber facer - Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Saber promover a adquisición de hábitos ao redor autonomía	CB2 CB4 CB5 CG8 CG10 CE55 CT1 CT7 CT8 CT13 CT21
Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables	CB1 CB3 CG1 CG4 CE56 CT2 CT6 CT9 CT11 CT20
Ser capaz de crear , seleccionar e avaliar tarefas físico- motor e materiais curriculares seguro para promover a aprendizaxe a través de actividades significativas para os alumnos desta idade	CB1 CB2 CB5 CG3 CG11 CE53 CE54 CT1 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17

Ser capaz de desenvolver os hábitos de autonomía persoal e respecto polas normas en materia de prácticas físicas e convivencia nos seus alumnos .	CB1 CB2 CB4 CG3 CG4 CG10 CE56 CT2 CT7 CT8 CT11 CT13 CT18 CT19
---	--

Deseñar actividades encamiñadas o desenvolvemento das habilidades motrices seguras e saudables.	CB2 CB3 CB4 CG1 CG3 CG8 CE55 CE56 CT1 CT6 CT8 CT11 CT13 CT14 CT17 CT21
---	---

Detectar situacións de benestar do neno ou nena que son incompatibles co seu desenvolvemento e promover a mellora no ámbito da seguridade , auto -protección e saúde .	CB2 CB3 CB4 CG8 CG10 CE53 CT6 CT7 CT8 CT11 CT13 CT14 CT21
--	---

Contidos

Tema

Establécense 7 grandes bloques, que serán referentes para os respectivos temas. A súa relación establécese identificando o seu número entre paréntesis, ao final do título de cada tema.	1. BLOQUE 1.- Práctica de hábitos saudables na actividade física infantil: Hixiene corporal, alimentación, descanso e educación postural. 2. BLOQUE 2.- Valoración axustada dos factores de risco, adopción de comportamentos de prevención e seguridade en situacións habituais, actitude de tranquilidade e colaboración en situacións de enfermidade e de pequenos accidentes na actividade física infantil. 3. BLOQUE 3.- Utilización segura de espazos deportivos, elementos e obxectos. 4. BLOQUE 4.- A cadea de supervivencia e o soporte vital básico na actividade física infantil. 5. BLOQUE 5.- Primeiros axudas básicas. 6. BLOQUE 6.- Actividades de ensino/aprendizaxe vinculadas á saúde e a a prevención de accidentes na actividade física infantil. 7. BLOQUE 7.- Estratexias didácticas para o ensino/aprendizaxe da saúde, a autoprotección e a prevención de accidentes na actividade física infantil.
1. A educación física saudable (B1).	1.1. A educación física saudable: marco conceptual e contextual 1.2. A condición física saudable.
2. Consideracións para unha práctica segura na educación física (B2;B3).	2.1. Recursos materiais seguros para a práctica de educación física. 2.2. Educación física e patoloxías infantís.
3. Os primeiros auxilios (B4;B5;B6).	3.1. Primeiros auxilios básicos. 3.2. A cadea de supervivencia.

4. Educación postural e educación física (B1;B6;B7).

4.1. Biomecánica Articular.
4.2. A ergonomía na educación física.

5. Promoción de hábitos saudables na infancia (B1;B7).

5.1. Orientacións básicas para a prescripción de actividade física na infancia.
5.2. A nutrición infantil.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	0	15	15
Prácticas de laboratorio	29	43.5	72.5
Sesión maxistral	22.5	33.75	56.25
Probos de tipo test	1	1.5	2.5
Traballos e proxectos	1	2.75	3.75

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	Tutorías obrigatorias individualmente ou en pequeno grupo.
Prácticas de laboratorio	Actividades expositivas do profesor e o estudante. Resolución de exercicios no aula/laboratorio baixo a dirección do profesor.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Sesións teóricas desenroladas no aula co apoio das novas tecnoloxías.
Titoría en grupo	Actividades de petición voluntaria a desenrolar no despacho 230 en horario de tutoría adicadas a supervisar o traballo a realizar.
Prácticas de laboratorio	Sesións desenroladas no aula e no pavillón deportivo na que se porán en práctica os contidos relacionados coa materia

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Probas de tipo test	Coñecer e promover a adquisición de hábitos ao redor autonomía . Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables. Ser capaz de desenvolver os hábitos de autonomía persoal e respecto polas normas en materia de prácticas físicas e convivencia nos seus alumnos . Detectar situacións de non- estar do neno ou o neno que son incompatibles co seu desenvolvemento e promover a mellora no ámbito da seguridade , auto -protección e saúde .	70	CB1
			CB2
			CB3
			CB4
			CG1
			CG3
			CG4
			CG8
			CG10
			CE53
			CE55
			CE56
			CT1
			CT2
			CT6
			CT7
			CT8
			CT9
			CT11
			CT13
			CT14
CT17			
CT18			
CT19			
CT20			
CT21			
Traballos e proxectos	Ser capaz de crear , seleccionar e avaliar tarefas físico- motor e materiais curriculares seguro para promover a aprendizaxe a través de actividades significativas para os alumnos desta idade Deseñar actividades para o desenvolvemento de habilidades motoras seguras e saudables .	30	CB1
CB2			
CB4			
CB5			
CG3			
CG8			
CG10			
CE53			
CE54			
CE55			
CT1			
CT2			
CT8			
CT13			
CT14			
CT15			
CT16			
CT17			
CT21			

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para superar a materia será necesario obter unha cualificación positiva en ambas as probas de avaliación (proba tipo test traballo).

No tipo test, haberá que obter polo menos 3.5 ptos de 7 posibles, e no traballo, deberase alcanzar polo menos 1.5 ptos de 3 posibles.

A nota final da materia obterase mediante a suma aritmética das puntuacións alcanzadas en ambas as partes, sempre e cando se cumpran os criterios de cualificación anteriormente expostos.

No caso de non superar ambas as probas, estas deberán repetirse na segunda convocatoria (xullo).
No caso de superar unha das dúas probas, a nota obtida mantense de modo único e exclusivo para a segunda convocatoria (xullo), tendo entón que realizarse a outra proba na devandita convocatoria.
As datas e horarios dos exames poderanse localizar no link de Organización Académica
"http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?id=60,0,0,1,0,0", na web da Facultade

Bibliografía. Fontes de información

Manidi M, Dafflon-Arvanitou I., Actividad física y salud : aportaciones de las ciencias humanas y sociales : educación para la salud a través de la actividad física , Masson, 2002

Delgado M, Estrategias de intervención en educación para la salud desde la educación física, INDE,

Delgado M, Entrenamiento físico-deportivo y alimentación : de la infancia a la edad adulta , Paidotribo, 1999

Grapa I., Primeros auxilios para niños : guía practica de urgencias médicas , Martínez Roca, 2006

Bassedas E, Aprender y enseñar en educación infantil , Graó, 2006

BIBLIOGRAFÍA, COMPLEMENTARIA, ,

Ramos A. (2003). V.V. A.A. (2011). Guia practica primeros auxilios para bebes y niños. S.A.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica/P02G110V01301

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

A educación física como medio de interdisciplinaridade/P02G110V01921

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación física e a súa didáctica na idade infantil/P02G110V01503

Outros comentarios

Considérase imprescindible a asistencia ás clases prácticas como modo de consolidar os contidos expostos nas sesións teóricas así como de mellorar a formación do alumno.

DATOS IDENTIFICATIVOS**A linguaxe corporal**

Materia	A linguaxe corporal			
Código	P02G110V01928			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Pazos Couto, Jose Maria			
Profesorado	Abilleira González, Maite Pazos Couto, Jose Maria			
Correo-e	chema3@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia o alumnado coñecerá as posibilidades expresivas do corpo e da linguaxe, adquirindo e vivenciando competencias que lle van a permitir favorecer o correcto desenvolvemento da expresión corporal no alumnado de 3 a 6 anos.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- Saber estar / ser
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber facer
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber facer
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	- saber facer
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber facer
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	
CE58	Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística.	
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer

CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer
CT14	Compromiso ético	- Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- Saber estar / ser
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer
CT17	Creatividade	- saber facer
CT18	Lideranza	- saber facer
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber facer
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Saber utilizar o xogo como principal recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos e na linguaxe corporal.	CB2 CB4 CG1 CG2 CG10 CE57 CE58 CT1 CT8 CT16 CT17
2. Potenciar nos nenos e as nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades motrices mediante o corpo.	CB1 CB3 CB5 CG4 CG8 CG12 CT1 CT15
3. Promover o xogo simbólico e de representación de roles como principal medio de coñecemento da realidade social.	CB2 CB3 CG4 CG11 CG12 CT1 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18
4. Potenciar o uso da linguaxe corporal para conseguir unha mellor expresión, respectar o traballo propio e desenvolver habilidades sociais.	CB1 CB2 CB5 CG2 CG4 CG11 CG12 CT1 CT7 CT14 CT15 CT21

5. Potenciar nos nenos e as nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades motrices.

CB2
CB4
CG1
CG8
CG11
CG12
CT1
CT2
CT6
CT9
CT15
CT16
CT19

6. Ser capaz de deseñar actividades de aprendizaxe de novas formas de expresión.

CB1
CB3
CG1
CG4
CG8
CG11
CT14
CT15

Contidos

Tema	
Bloque 1	Principios básicos da linguaxe corporal en Educación Infantil. Linguaxe corporal e estilos docentes en Ed. Infantil.
Bloque 2	A linguaxe corporal medio de representación, expresión e comunicación en Educación Infantil. O código non verbal na infancia.
Bloque 3	Do xogo simbólico ao xogo dramático. A creatividade
Bloque 4	Principios metodolóxico-didácticos para a aplicación de técnicas artístico-expresivas en educación infantil: a danza creativa e tradicional, o teatro de sombras, a pantomima e a dramatización.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22.5	45	67.5
Prácticas de laboratorio	30	52.5	82.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Sesión impartidas polo profesor, nas que se procurará a maior interactividade e participación do alumnado.
Prácticas de laboratorio	Prácticas que formaran parte do traballo da materia, e que seran desenvolvidas polos alumnos e avaliadas in situ polo profesor e alumnos, tentando acabar os aprendizaxes oportunos

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Realizaranse nas horas de practica da materia
Sesión maxistral	Impartidas na aula teorica POLO PROFESOR

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Prácticas de laboratorio	Avaliación escrita dos contidos do programa na data fixada no calendario de exames.	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CG8 CG10 CG11 CG12 CE57 CE58 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21
Sesión maxistral	Exposición práctica dalgún contido dos bloques do programa. Estas prácticas serán avaliadas durante o calendario de exames nas horas fixadas polo profesor	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CG8 CG10 CG11 CG12 CE57 CE58 CT17

Outros comentarios e avaliación de Xullo

As partes superadas gardarense máximo ata a seguinte convocatoria. Despois o alumno/a deberá desenvolver a asignatura Completa

Bibliografía. Fontes de información

VVAA, LA EDUCACION PSICOMOTRIZ (3-8 AÑOS). CUERPO, MOVIMIENTO, PERCEPC ION, AFECTIVIDAD : UNA PROPUESTA TEORICO-PRACTICA, , 2007, Grao

SAINZ DE VICUÑA, P, EDUCAR EN EL AULA DE 2 AÑOS: UNA PROPUESTA METODOLOGICA, , 2010, Grao

RUIZ DE VELASCO GALVEZ, A, EL JUEGO SIMBÓLICO, , 2011, Grap

PAOLI, A, COMUNICACION Y JUEGO SIMBOLICO: RELACIONES SOCIALES, CULTURA Y PROCESOS DE SIGNIFICACION, , 2007, Libros del Umbral

VELAZQUEZ, E., AFECTO Y LENGUAJE, , 2014, UNIVERSITAT AUTONOMA DE BARCELONA

PAT, O., PSICOTERAPIA SENSORIOMOTRIZ: INTERVENCIONES PARA EL TRAUMA Y EL APEGO, , 2016, DESCLEE DE BROUWER

CEBREIROS, J, OLVIDA TU LENGUAJE CORPORAL: LA IMPORTANCIA DE LA EMOCIONES EN LA COMUNICACION, 1, PLATAFORMA, 2015

VVAA, CONSTRUYENDO IDENTIDAD CORPORAL, , CEP, 2009

Pons, C, COMUNICACIÓN NO VERBAL, , Kairos, 2015

Nista-Piccolo, V., MOVIMIENTO Y EXPRESION CORPORAL EN EDUCACION INFANTI, , Narcea, 2015

Recomendacións

Materias que continúan o temario

A educación física como medio de interdisciplinaridade/P02G120V01941

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Actividade física e diversidade na escola/P02G120V01945

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación física e a súa didáctica na educación primaria/P02G120V01601

DATOS IDENTIFICATIVOS**Actividade física e diversidade na educación infantil**

Materia	Actividade física e diversidade na educación infantil			
Código	P02G110V01929			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición				
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Vicente Vila, Pedro			
Profesorado	Figueira Rodriguez, Alberto Vicente Vila, Pedro			
Correo-e	pachipedrito@edu.xunta.es			
Web				
Descrición xeral	A materia aborda a organización dos procesos educativos no eido das actividades físicas en relación coa atención as necesidades educativas especiais do alumnado en idade de escolarización na etapa de educación infantil baseada na adaptación do contexto educativo			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer - Saber estar / ser
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	- Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber

CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Lideranza
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe para a diversidade.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG9 CG11 CG12 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21

2. Ser capaz de utilizar os xogos como medio para promover a comprensión da realidade.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG8
CG9
CG11
CG12
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

3. Diseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades *motrices que atendan á diversidade

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG8
CG9
CG11
CG12
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

4. Coñecer o desenvolvemento *psicomotor e deseñar intervencións que atendan á diversidade

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG8
CG9
CG11
CG12
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

5. Promover o xogo simbólico e de representación de roles como principal medio de coñecemento da realidade social.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG8
CG9
CG11
CG12
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

6. Ser capaz de desenvolver os hábitos de autonomía persoal e o respecto ás normas de convivencia nos seus alumnos.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG8
CG9
CG11
CG12
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

7. Diseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades *motrices

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG8
CG9
CG11
CG12
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

8. Ser capaz de crear e manter liñas e lazos de comunicación coordinados coas familias para incidir máis eficazmente no proceso educativo

CB5
CG11
CG12
CT11
CT13
CT14
CT19

Contidos

Tema	
BLOQUE 1	Conceptos básicos sobre diversidade e actividade física. Tipoloxía da diversidade: diversidade socioculturais, alumnado con necesidades educativas especiais, diversidade de xéneros e persoas, etc
BLOQUE 2	A atención á diversidade en educación infantil desde a motricidade e a práctica de actividades físicas. Os Modelos de ensino. A aprendizaxe motriz cooperativo. A convivencia e a resolución de conflitos.
BLOQUE 3	Estratexias didácticas de atención á diversidade desde a actividade física en educación infantil.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	30	52.5	82.5
Sesión maxistral	22.5	45	67.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Organización, deseño, dirección e desenvolvemento de sesións prácticas, vencelladas as competencias a desenvolver na materia. Organización, deseño, dirección e desenvolvemento de sesións prácticas nunha contorna educativa específica fora da facultade. Asistencia e participación activa nas prácticas desenvolvidas polo alumnado da materia.
Sesión maxistral	Sesións de presentación e exposición de contidos de carácter conceptual e teórico vencellados as competencias a desenvolver no alumnado e os contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Sesión sobre os contidos teóricos ou conceptuais da materia a desenvolver na aula. A docencia repartirase en base os contidos específicos a desenvolver entre os docentes responsables da materia.
Prácticas de laboratorio	Deseño, dirección e desenvolvemento de sesións prácticas vencelladas as competencias e contidos desenvolvidos na materia. O desenvolvemento destas sesións corresponderá o profesorado e o alumnado da materia. A participación do alumnado nas sesión e o deseño, dirección e desenvolvemento das sesións por parte do alumnado son situacións obxecto da avaliación dos docentes responsables da materia.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG8
CG9
CG11
CG12
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

Prácticas de laboratorio	Participación activa nas clases prácticas, deseño , dirección e desenvolvemento de sesións prácticas vencelladas coas competencias e contidos da materia	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG9 CG11 CG12 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20
--------------------------	--	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

E requisito imprescindible para a superación da materia ter aprobadas as dúas ferramentas ou instrumentos de avaliación establecidos. No caso de non superar a materia en primeira convocatoria gardanse as partes aprobadas exclusivamente ata a segunda convocatotia do mes de xullo. Non se gardan partes aprobadas da materia para outras matrículas na materia correspondentes a diferente curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

* ABAIXO, , ,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

A linguaxe corporal/P02G110V01928
Xogo na educación infantil/P02G110V01912

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Desenvolvemento motor/P02G110V01202

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da lingua estranxeira: Francés**

Materia	Didáctica da lingua estranxeira: Francés			
Código	P02G110V01939			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	Tipoloxía
--------	-----------

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Contidos

Tema

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
--	---------------	--------------------	--------------

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Atención personalizada**Avaliación**

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Outros comentarios e avaliación de Xullo**Bibliografía. Fontes de información****Recomendacións**

DATOS IDENTIFICATIVOS**Agrupacións instrumentais para a escola**

Materia	Agrupacións instrumentais para a escola			
Código	P02G110V01941			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición				
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Lucato , Marco			
Profesorado	García Pintos, Isidro Lucato , Marco			
Correo-e	mlucato@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	- saber facer
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos periodos 0-3 e 3-6.	
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	
CE15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.	
CE17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.	
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	- saber
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	- saber - saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer
CT5	Coñecemento de informática	- saber
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- Saber estar / ser

CT13	Razoamento crítico	- Saber estar / ser
CT14	Compromiso ético	- saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer
CT17	Creatividade	- Saber estar / ser
CT18	Lideranza	- saber facer
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Comprensión dos principios que contribúen á formación histórica, cultural, persoal e social desde a música instrumental.	CG11 CT9 CT12 CT18
2. Coñecementos das posibilidades e limitacións dos instrumentos Orff	CT7 CT9 CT16 CT18
3. Coñecemento do currículo escolar da educación musical, no seu aspecto musical.	CG11 CE2 CE15 CE17 CE53 CE54 CE55 CT5 CT7 CT12 CT14 CT16 CT17
4. Adquisición de recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais dentro e fóra da escola.	CG2 CG3 CG4 CG8 CG11 CE2 CE6 CE13 CE15 CE17 CE53 CE55 CT2 CT5 CT7 CT8 CT9 CT10 CT12 CT17 CT18 CT21

5. Manexo e organización de instrumentos didácticos.	CG2 CG3 CG4 CG11 CE17 CE54 CE55 CT2 CT7 CT8 CT9 CT10 CT13 CT16 CT17 CT18 CT19
6. Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	CG8 CE13 CE15 CE17 CE54 CE55 CT2 CT7 CT8 CT9 CT10 CT15 CT17 CT19 CT21
7. Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	CG8 CT7 CT16
8. Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG8 CE55 CT2 CT7 CT9 CT14 CT15 CT17 CT19 CT21
9. Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG8 CE13 CT15 CT17 CT19
10. Capacidade para aplicar os principios técnicos e pedagóxicos ás agrupacións instrumentais	CG4 CG8 CG11 CE17 CT2 CT7 CT8 CT13 CT18
11. Elaboración e adaptación de repertorios musicais de diferentes estilos e xénero.	CE54 CT2 CT5 CT7 CT8 CT9 CT16 CT18

Contidos

Tema	
Coñecer a orquestra escolar, o seu valor didáctico e pedagóxico na aula de música.	Creación de diversas orquestras escolares para distintos niveis e recursos
Aprender as técnicas básicas de manexo dos instrumentos musicais escolares de son determinado e indeterminado	Técnica con baquetas para instrumentos de placa e de percusión. Desenvolvemento de habilidades para tocar instrumentos de parche.
Saber crear un repertorio instrumental partindo dun tema musical	Aprendizaxe das normas básicas de harmonía, transportes tonais e modais, para a creación dunha instrumentación
Saber adaptar unha peza instrumental polifónica a instrumentos de placa e percusión.	Coñecer a relación tímbrica entre instrumentos musicais clásicos e os instrumentos Orff. Demostrar saber organizar e dirixir os arranxos creados.
Realizar arranxos e adaptacións para orgánicos instrumentais predeterminados.	Relacionar os temas para instrumentos orquestrais coas posibilidades dos instrumentos Orff: altura e timbre.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	5	0	5
Traballos tutelados	25	25	50
Traballos de aula	25	0	25
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	25	15	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentacións/exposicións	Realización práctica (dirección, interpretación e realización global) de obras e arranxos.
Traballos tutelados	Coñecemento da técnica (pedal, ostinato, bordón, etc..) necesaria para o arranxo de pezas infantis.
Traballos de aula	Resolución de dúbidas. Consultas e seguimento dos traballos
	Capacidade autónoma do alumno

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Participación e implicación nas distintas tarefas que se realizan na aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Participación, implicación e asistencia á clase.	40	CG2 CG4 CG11
	Dirección e interpretación de traballos realizados na aula.		CE2 CE6 CE17 CE54 CE55 CT2 CT5 CT7 CT8 CT14 CT16 CT18

Presentacións/exposicións	Dirección, interpretación e montaxe global dunha obra elixida para conxunto instrumental Orff no concerto-exame final.	30	CG2 CG4 CE2 CE6 CE13 CE53 CE54 CT2 CT7 CT8 CT9 CT12 CT16 CT17 CT18 CT19
Traballos tutelados	Realización de arranxos sobre cancións infantis e obras instrumentais. Demostrar nun exercicio presencial saber crear un arranxo infantil sobre unha peza dada.	30	CG2 CG4 CE2 CE6 CE13 CE15 CE17 CE53 CE54 CE55 CT2 CT5 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19

Outros comentarios e avaliación de Xullo

<*p>Na segunda convocatoria só valorásen as competencias non alcanzadas nos exames anteriores.

<*p><*b>Prácticas:

<*p>1) execución de fragmentos musicais tocando un instrumento escolar

<*p>2) demostrar saber dirixir unha peza musical e saber crear un acompañamento

<*p>3) Saber instrumentar unha peza musical para orquestra escolar

<*p><*b>*Teórica:

<*p>1) Demostrar de coñecer os elementos da linguaxe musical: a) melodía (notas, escalas, modos e tonalidades)

<*p> *b) harmonía (Pedal, Bordón, Ostinatos e Acordes)

<*p> *c) ritmo (sílabas, Kodaly, Sistema cronométrico).

Bibliografía. Fontes de información

Lucato, Marco, Armonización y orquestación de seis canciones infantiles, C.I. D. M. , Zamora. 1994.

Orff, Carl, Schulwerk Vol 1,2,3,4,5., ed. U.M. Española, Madrid, 1979.

ÁLVAREZ, V. (1997).

La orquesta en la escuela. (3 libkiak). Buenos Aires. Ricordi.

AKOSCHKY, J. (1988). *Cotidiáfonos. Instrumentos sonoros realizados con objetos cotidianos.* Buenos Aires. Ricordi.

ARRIAGA, C., CÁMARA, A. eta GARAIZAR, C. (1997).

Musika Egiten. Donostia. Anaya-Haritz/Eusko

Ikaskuntza.

AUTUORI,G. (1983). *Instrumentos musicales.* Ed. Parramón. Barcelona

BAINES, A. *Historia de los Instrumentos Musicales.* Ed. Taurus

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Expresión e linguaxe musical/P02G120V01403

DATOS IDENTIFICATIVOS**Novas tecnoloxías para a educación musical na escola**

Materia	Novas tecnoloxías para a educación musical na escola			
Código	P02G110V01942			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Costa Vázquez, Luís			
Profesorado	Costa Vázquez, Luís García Pintos, Isidro			
Correo-e	luiscosta@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber - saber facer
CT5	Coñecemento de informática	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	
CT7	Resolución de problemas	
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	
CT21	Motivación pola calidade	

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Ser capaces de abordar a aprendizaxe autónoma, a búsqueda de información na rede e ó seu tratamento ao fin de elaborar proposta didáctica e de ampliación do nivel de competencias acadadas no grao	CB5 CG11 CE55 CT2 CT5 CT6 CT16 CT21

Saber elaborar un arranxo editado electrónicamente, e traballar a partir de el para elaborar propostas concretas de realización na aula de música	CB2 CB5 CG11 CT2 CT5 CT6 CT7 CT16 CT21
Coñecer e dominar os mecanismos de búsqueda de recursos de partituras electrónicas na rede	CB3 CG7 CT5 CT15

Contidos

Tema

Iniciación ao uso de editores: Encore. Descrición e coñecemento dos interfaces	1. descripción e coñecemento dos interfaces. 2. formato de partituras, e parámetros xerais de edición. 3. Introducción de notas, con ratón e teclado alfanumérico. 4. Uso das paletas de matices, y demáis paletas. 5. Traballo con polifonía e voces. 6. Introducción de notas con teclado musical. 7. Edición de partitura e simulacións de audio
--	---

Elaboración de arranxos a partir dos documentos electrónicos do editor de partituras.	1. A disposición da partitura xeral e a instrumentación 2. Extracción de partes, transportes e arranxos.
---	---

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas en aulas de informática	60	0	60
Sesión maxistral	10	10	20
Presentacións/exposicións	10	10	20
Prácticas autónomas a través de TIC	10	10	20
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	5	10
Traballos e proxectos	5	15	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas en aulas de informática	Práctica dos contidos da materia na aula de informática en ordenador individual por alumno/a
Sesión maxistral	Exposición de contidos mediante proxección aberta
Presentacións/exposicións	Presentación pública de traballos e propostas elaboradas polo alumnado
Prácticas autónomas a través de TIC	Búsqueda de información na rede e elaboración de traballos e proposta didáctica

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas en aulas de informática	Toda a actividade presencial desenvólvese en ordenador individual coa presenza do docente na aula para atención personalizada que se precise. O alumnado dispón das horas de titorías para a resolución de cuestión que non poidan ser abordadas nas horas presenciais de clases.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Resolución de problemas e/ou exercicios	1. Realización de documentos electrónicos co editor de partituras Encore. 2. Realización de traballos partindo do citado editor e da xestión de recursos disponibles na Rede. 3. Presentación de traballos e resultados	100	CB2 CB5 CG11 CE55 CT2 CT5 CT6 CT7 CT16 CT21
---	---	-----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A asistencia regular ás clases presenciais supón ata o 50% da porcentaxe de cualificación. 1) Alumnos que se teñen una asistencia regular e non acadan o aprobado na convocatoria ordinaria: a) Entrega dos traballos que quedaron incompletos ou erróneos, realizados ao longo do curso. b) Demostrar que se teñen acadado as competencias asociadas aos contidos da materia. Non se volverán a examinar os contidos xa aprobados. 2) Alumnos que non teñen acadado unha asistencia regular e non teñen superado a materia en primeira convocatoria: a) Realización de probas mediante as que se acredite o acadamento das competencias asociadas aos contidos da materia. b) Entrega de materiais, traballos ou proxectos que impliquen o cumprimento do acadamento destas competencias.

Bibliografía. Fontes de información

•EICHE, JON F. (1990): , ¿Qué es MIDI?., Barcelona Ed. Music Distribution,
EICHE, JON F. (1987), ¿Qué es un sintetizador?., Barcelona Ed. Music Distribution,
HECQUET, A. (1990): , Entorno MIDI y sus aplicaciones, Madrid. Ed. RA-MA,
ORDINAS, J. (1988): , Música eléctrica, Madrid. Ed. Montena Aula,
NUÑEZ, A. (1992),): Informática y electrónica musical, Madrid. Ed. Paraninfo,
ROLAND. (1987): , Guía MIDI., Roland Corporation,
BUSQUETS, F.-ORDINAS, J. (1992): , Curs d'Informàtica i Educació Musical, Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. PIE. ,
PENFOLD, R.A.(1992): , MIDI Avanzado, Madrid. De. RA-MA ,
DE BUSTOS MARTIN, I. (1994): , Multimedia, Madrid. De. Anaya Multimedia.,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Técnica vocal e práctica coral/P02G120V01926

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Agrupacións instrumentais para a escola primaria/P02G120V01921

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Expresión e linguaxe musical/P02G120V01403

Outros comentarios

Ter un coñecemento previo da linguaxe musical.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Técnica vocal e práctica coral**

Materia	Técnica vocal e práctica coral			
Código	P02G110V01943			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Lucato , Marco			
Profesorado	Lucato , Marco			
Correo-e	mlucato@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostraren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	- saber
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CE45	Coñecer a tradición oral e o folklora.	- saber
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	- saber
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	- saber - saber facer
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	- saber facer
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	- saber facer
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	- saber
CE58	Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística.	- saber - saber facer

CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer
CT5	Coñecemento de informática	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber
CT13	Razoamento crítico	- saber
CT14	Compromiso ético	- saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT18	Lideranza	- saber facer
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber facer
CT21	Motivación pola calidade	- saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprensión dos principios que contribúen á formación histórica, cultural, persoal e social dende a música vocal.	CB2 CB4 CG2 CG11 CE53 CE55 CT1 CT2 CT5 CT7 CT8 CT12 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21
Coñecemento das posibilidades e limitacións da voz falada e cantada nos escolares.	CB1 CB2 CG8 CG12 CE55 CE57 CT2 CT5 CT7 CT8 CT9 CT17 CT19 CT21

coñecemento do currículo escolar da educación musical, relacionado co canto.	CB2 CB3 CB5 CG1 CG2 CG12 CE54 CE56 CT1 CT2 CT7 CT11
Adquisición de recursos para fomentar a participación ó longo da vida en actividades musicais dentro e fóra da escola.	CB2 CB3 CB4 CG8 CG11 CE55 CE56 CE57 CT2 CT8
Técnica vocal infantil: organización ad voz no canto coral	CB1 CB2 CG1 CG2 CG11 CE53 CE54 CE55 CE56 CT9 CT14 CT17 CT21
Habilidade de liderazgo, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	CB4 CB5 CG1 CG8 CE56 CE57 CE58 CT7 CT8 CT9 CT18 CT20
Adaptación a novas situacións. a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	CB2 CB5 CG8 CE55 CE56 CT7 CT15
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional	CB1 CG1 CG2 CE53 CE56 CE57 CT1 CT13 CT15 CT21

Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional	CB2 CB4 CG11 CG12 CE53 CE57 CT2 CT13 CT14
Capacidade para aplicar os principios técnicos e pedagóxicos á técnica vocal e o canto coral	CB1 CB5 CG1 CG2 CE53 CE54 CT1 CT2 CT5 CT6 CT15
Elaboración e adaptación de repertorios musicais de diferentes estilos e xénero para voces infantís.	CB3 CB4 CG1 CG11 CE45 CE53 CE54 CE56 CT9 CT17 CT21

Contidos

Tema	
Coñecer a fisioloxía e patoloxía vocal, o seu valor didáctico e pedagóxico na aula de música.	Técnicas para a correcta emisión sonora vocal. Pedagogía da voz para nenos/*as ata os 5 anos.
Aprender as técnicas básicas de emisión e colocación da voz, para utilizar distintos timbres vocais escolares de son determinado e indeterminado.	Respiración: torácica e diafragmática
Saber crear un repertorio vocal infantil.	Coñecemento dos criterios para crear un cancionero infantil
Saber adaptar unha peza vocal polifónica a un coro escolar.	Coñecemento das normas harmónicas.
Realizar arranxos e adaptacións para orgánicos vogais predeterminados	Coñecemento das normas harmónicas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	50	0	50
Obradoiros	38	0	38
Resolución de problemas e/ou exercicios	25	0	25
Probos prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	25	12	37

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentacións/exposicións	Resolución de problemas e/ou exercicios Utilización do método Kodaly para a lectura cantada (solfejo relativo).
Obradoiros	Talleres de dirección coral infantil con coros infantís e xuvenís.

Resolución de problemas e/ou exercicios Todos os problemas de tipo técnico sexa sobre a emisión vocal que de dirección coral, terán a súa resolución na aula coa creación de exercicios específicos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Adaptar partituras de cancións e temas infantís para a aula de música.
Presentacións/exposicións	Creación e realización de unidades didácticas vocais.
Obradoiros	Crear un cancionero didáctico coas actividades incluídas
Probas	
	Descrición
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Saber interpretar unha peza vocal en distintas tonalidades e tesituras sen acompañamento.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Sobre a aplicación de textos a ritmos e cancións. Adaptar temas musicais complicados a material escolar	50	CT1 CT2 CT7 CT15 CT16 CT17 CT19 CT21
Presentacións/exposicións	de traballos realizados na aula	20	CG11 CT1 CT2 CT5 CT7 CT8 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19
Obradoiros	Construción de instrumentos escolares	10	CG11 CT2 CT7 CT8 CT9 CT16 CT17
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Dirección vocal e/ou instrumental de obras realizadas	20	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

- Alumnos que se presentan con Suspenso:- Entrega dos traballos realizados durante o curso- Demostrar saber ler cantando unha canción infantil a primeira vista-Demostrar coñecer o método *Kodaly aplicado ao cantoNon se volverán a examinar os contidos xa aprobados.

Bibliografía. Fontes de información

AIZPURUA, P. , Teoría del conjunto coral., Real Musical., Madrid, 1981.
 ALSINA, P., El área de educación musical. Propuestas para aplicar en el aula., Grao, Barcelona. 1997.
 ALIO, M., Reflexiones sobre la voz., Ed. Clivis, Barcelona.1993.

AZNAREZ, J. J., Didáctica del lenguaje musical: consideraciones pedagógicas para una formación musical natural, integral y constructiva., Edición Serie Música para todos, Pamplona.1992

BLASCO, V., Manual de técnica vocal: ejercicios prácticos, Ñaque, Ciudad Real.2003

CIFRE, E. Antología coral. Madrid .Real Musical, 1997.

CUART, F. La voz como instrumento. Madrid. Real Musical, 2001.

DE PEDRO, D. (2002). Manual de Formas Musicales. Madrid, Real Musical.

FERRER SERRA, J. Teoría y práctica del canto. Barcelona. Ediciones Herder, 2001.

Colección de la metodología Kodaly de la EDITIO-Budapest.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Música nas culturas**

Materia	Música nas culturas			
Código	P02G110V01944			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Costa Vázquez, Luís			
Profesorado	Costa Vázquez, Luís			
Correo-e	luiscosta@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Achegamento á música como parte da realidade cultural, tanto histórica como contemporánea, occidental ou de outras tradicións musicais do mundo.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostraren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	- saber facer
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	- saber facer
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber - Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber facer
CT14	Compromiso ético	- Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- Saber estar / ser
CT18	Lideranza	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social dende as artes.	CB1 CB3 CB4 CB5 CT1 CT2 CT6 CT9 CT13 CT14
2. Coñecer o currículo escolar da educación artística, nos seus aspectos musicais nas súas dimensións práctica e cultural.	CB1 CB3 CB4 CT1 CT6
3. Coñecer a variedade de estilos e manifestacións que a música tivo dende unha perspectiva histórica, con atención preferente á tradición culta de occidente.	CB1 CB3 CB5 CE54 CE55 CT1 CT2 CT6 CT14 CT16
4. Coñecer a variedade de estilos e manifestacións que a música ten no contexto actual, nas diferentes culturas e tradicións do mundo, con especial atención ao noso ámbito cultural máis inmediato.	CB1 CB3 CB5 CE54 CE55 CT1 CT2 CT6 CT13 CT14 CT16
5. Coñecer a variedade de estilos e manifestacións que se encontran bo noso medio inmediato: música culta, tradicional e popular.	CB1 CB3 CB5 CE54 CE55 CT1 CT2 CT6 CT13 CT14 CT16
7. Adquirir recursos para fomentar o uso de toda a variedade de estilos musicais dentro da acción pedagóxica.	CB1 CB2 CB3 CB4 CT1 CT2 CT6 CT8 CT14 CT18

8. Adquirir a competencia para a busca autónoma de recursos nas principais fontes documentais de música de todos os estilos pertinentes (cultura, tradicional e popular).	CB1 CB2 CB3 CB4 CG8 CE54 CT1 CT2 CT6 CT8 CT14 CT16 CT18
9. Desenvolver a capacidade para o achegamento e observación crítica de realidades específicas da música en diversos ámbitos culturais. Para a súa valoración e a presentación dos resultados deste achegamento crítico.	CB2 CB3 CB4 CB5 CE56 CT1 CT2 CT6 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT18
10. Desenvolver o sentido crítico ante os fenómenos de mass-mediación e os problemas da homoxeneización cultural nun mundo globalizado.	CB3 CG8 CT1 CT6 CT13 CT14 CT16

Contidos	
Tema	
1. As funcións da música	a. Música como cultura b. Funcións sociais da música c. A música como marcador social: étnico, xeográfico, político, de idade, etc.
2. A música na tradición culta europea: Algunhas aproximacións	a. O mundo da ópera b. Música, literatura e poesía no mundo medieval c. Música e arte no romanticismo europeo
3. A música de tradición oral e popular	a. Conceptos de música tradicional e popular. b. Presenza da música nas sociedades tradicionais c. A música popular no s. XX
4. Aproximación ás manifestacións musicais pasadas ou actuais, e elaboración dun proxecto	a. A elección do obxecto e a selección das fontes de información. b. Elaboración do proxecto c. Presentación do proxecto

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	41	30	71
Sesión maxistral	20	23	43
Obradoiros	10	20	30
Traballos e proxectos	3	3	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
Descrición	

Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Obradoiros	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiros	Seguemento dos traballos realizados nos obradoiros
Traballos de aula	Seguemento dos traballos de aula
Sesión maxistral	Exposición das cuestións teóricas e prácticas de carácter xeral

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Obradoiros	--	0	
Traballos de aula	Seguimento participativo nas sesión de aula	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG8 CE54 CE55 CE56 CT1 CT2 CT6 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT18

Traballos e proxectos	Realización e Exposición en grupos reducido ou de xeito individual dun proxecto de investigación e reflexión crítica sobre un tópicos da música, histórica ou actual	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG8 CE54 CE55 CE56 CT1 CT2 CT6 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT18
-----------------------	--	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

<p>O seguimento regular das clases pode supor ata un 50% da cualificación final. </p><p>As competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo e, de non aprobarse entón, non se gardarán as notas para a seguinte convocatoria.</p>

Bibliografía. Fontes de información

COOK. N. (2001), De Madonna al Canto Gregoriano, Madrid. Alianza,
 ESTEVE, R. (2008), Comprender y amar la música., Barcelona. Océano.,
 MARTÍ, .I. (2003), "El aula de música ante el reto de la interculturalidad". , Cuadernos de Pedagogía. núm. 328, pp. 55-57,
 ROSS. A. (2007) , The rest is Noise: Listening to the twentieth century, Nueva York. Farrar. Straus & Giroux,
 SWANWICK. K. (1991), Música, pensamiento y educación, Madrid. Morata,
 TRAVÉ, G. (2003), "Música y problemas sociales", Cuadernos de Pedagogía. núm. 328, pp. 48-50,

COOK. N. (2001) De Madonna al Canto Gregoriano. Madrid. Alianza.

ESTEVE, R. (2008) Comprender y amar la música. Barcelona. Océano.

MARTÍ, .I. (2003) "El aula de música ante el reto de la interculturalidad". Cuadernos de Pedagogía. núm. 328, pp. 55-57.

ROSS. A. (2007) The rest is Noise: Listening to the twentieth century. Nueva York. Farrar. Straus & Giroux.

SWANWICK. K. (1991) Música, pensamiento y educación. Madrid. Morata.

TRAVÉ, G. (2003) "Música y problemas sociales". Cuadernos de Pedagogía. núm. 328, pp. 48-50.

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase:

- 1) Asistencia regular ás clases.
- 2) Actitude favorable, receptiva e activa.
- 3) Predisposición ao traballo en grupo

DATOS IDENTIFICATIVOS**Expresión corporal e danza**

Materia	Expresión corporal e danza			
Código	P02G110V01945			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	García Pintos, Isidro			
Profesorado	García Pintos, Isidro			
Correo-e	isidrogarcia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostraren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	- saber - saber facer
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber - saber facer
CE45	Coñecer a tradición oral e o folklora.	- saber
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	- saber
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	- saber - saber facer
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	- saber - saber facer
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	- saber - saber facer
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	- saber
CE58	Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer

CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer
CT5	Coñecemento de informática	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer - Saber estar / ser
CT7	Resolución de problemas	- saber
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber
CT14	Compromiso ético	- Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- Saber estar / ser
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber - saber facer
CT18	Lideranza	- saber facer - Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber facer
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Coñecer os fundamentos e desenvolvemento da didáctica da expresión corporal e a danza e ser capaz de realizar adaptacións que permitan acceder a todo o alumnado de primaria ao desfrute da música e ao seu uso como medio de expresión.	CB1 CB3 CG1 CG2 CG11 CE54 CE55 CE57 CT5 CT6 CT9 CT14 CT15 CT16 CT19 CT21
2. Ser capaz de analizar as correntes de educación musical a través do movemento, extraendo conceptos e liñas metodolóxicas cunha coherencia sistemática.	CB2 CB4 CG2 CG12 CE53 CE54 CE56 CE57 CE58 CT5 CT7 CT11 CT18 CT20

3. Coñecer a importancia da danza dentro da historia da música nas diversas culturas.	CB1 CB5 CG8 CG12 CE45 CE53 CE54 CT1 CT2 CT12 CT13 CT14 CT16 CT19
4. Saber utilizar o xogo musical como elemento didáctico e como contido.	CB3 CB4 CG2 CG8 CG11 CE55 CE56 CE57 CE58 CT1 CT2 CT8 CT9 CT11 CT12 CT14 CT17 CT18
5. Ser capaz de utilizar referencias variadas para improvisar só ou en grupo.	CB2 CG2 CG8 CG11 CE54 CE56 CT1 CT2 CT7 CT8 CT13 CT15 CT17 CT19 CT20 CT21
6. Dominar a didáctica da expresión corporal-danza, así como as técnicas de programación, deseño de sesións, elección e creación de recursos e estratexias de intervención.	CB1 CB2 CG2 CG8 CE53 CT2 CT5 CT8 CT9 CT13 CT16 CT18

7. Coñecer os fundamentos da cultura popular, con especial referencia ao folclore propio da comunidade autónoma.	CB4 CG2 CG12 CE53 CE58 CT8 CT12 CT13 CT14 CT17 CT19 CT21
8. Coñecer e dominar os principios da expresión e a comunicación corporal máis directamente relacionados co feito musical e coa danza.	CB4 CG2 CG8 CG11 CE53 CE54 CE55 CE56 CT1 CT9 CT12 CT15 CT17 CT18 CT19 CT21
9. Coñecer os procesos da creación coreográfica aplicada ás aulas de educación primaria.	CB3 CG2 CG11 CE54 CE56 CT2 CT6 CT9 CT11 CT12
10. Coñecer un amplo repertorio de danzas do mundo e os seus procedementos didácticos dentro da educación primaria.	CB4 CB5 CG2 CG11 CE53 CE54 CT6 CT9 CT12 CT13 CT15 CT19 CT21
11. Fomentar a práctica do traballo corporal expresivo como medio de autocoñecemento e de comunicación humana.	CB1 CB4 CG2 CG8 CG11 CG12 CE45 CE56 CE58 CT1 CT5 CT12 CT13 CT15 CT16 CT21

Contidos

Tema	
1- Esquemas rítmicos e polirrítmias. Improvisación rítmica.	1.1 A expresión corporal e o ritmo musical como bases do movemento danzado 1.2 Técnicas de traballo do ritmo na Educación Primaria 1.3 O canon rítmico 1.4 A improvisación como base para a creación de novos ritmos.
2- Percusións corporais	2.1 O significado de corpo e a expresión corporal 2.2 Técnicas básicas de Expresión Corporal 2.3 A percusión corporal. 2.4 Percusión corporal e tubos sonoros
3- Xogos motrices e cancións con movemento	3.1 Cancións para o desenvolvemento da personalidade 3.2 Cancións para o desenvolvemento do control e axuste postural 3.3 Cancións para o desenvolvemento do esquema corporal 3.4 Cancións para o desenvolvemento do equilibrio 3.5 Cancións para o desenvolvemento da respiración 3.6 Cancións para o desenvolvemento da relaxación 3.7 Cancións para o desenvolvemento da temporalidade 3.8 Cancións para o desenvolvemento da espacialidade 3.9 Cancións para o desenvolvemento da coordinación
4- Creación coreográfica. Elementos. Procesos.	4.1 A coreografía como proceso de invención e creación na aula. 4.2 Danzas de presentación e danza aeróbica 4.3 Outros recursos didácticos: sombras chinescas corporais, sabas, máscaras.
5- Danza galega, danzas do mundo e bailes de salón. Aplicacións na aula.	5.1 A danza na historia. 5.2 Danza e Folclore do mundo: representación, simbolismo, función, traxes... 5.3 Danza galega 5.2 Os bailes de salón
6- Danza e improvisación: fontes motivadoras e procesos.	6.1 Técnicas de desenvolvemento creativo: improvisación e construción 6.2 A dramatización como proceso. Match de improvisación. O clown 6.3 Improvisación en danzas, bailes e cancións como medio de expresión e motivación do alumno.
7- Metodoloxías para a didáctica da expresión corporal-danza na escola.	7.1 Aspectos crave para o ensino e a aprendizaxe da expresión corporal e a danza 7.2 Técnicas de concienciación corporal. Técnica Alexander e Técnica de Jacobson. 7.3 Correntes pedagóxicas participativas e metodoloxías integradoras da expresión corporal e a danza na Educación Primaria.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	22	33	55
Sesión maxistral	10	0	10
Presentacións/exposicións	10	10	20
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	10	10
Debates	10	0	10
Cartafol/dossier	0	20	20
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	0	25	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Presentacións/exposicións	O estudante participará na creación de distintas presentacións e exposicións que o profesor propoña na aula.

Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma O estudante traballará de forma autónoma para resolver os distintos problemas que se vaia atopando tanto como parte dun grupo ou de maneira individual.

Debates Apertura de debates e discusións para compartir e ver puntos de vista, para extraer conclusións e co obxecto de reflexionar como medio para a aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Realización de coreografías grupais e propostas motrices didácticas sobre cancións propostas
Sesión maxistral	Exposición de cancións motrices orientadas a fins concretos e de danzas do mundo concretas
Presentacións/exposicións	Presentacións grupais de actividades encamiñadas ó desenvolvemento dos nenos e das nenas
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Resolución tanto individual como grupalmente dos problemas que van xurdindo na realización das tarefas
Debates	Presentacións comúns de temas con diferentes enfoques e aportacións de diferentes puntos de vista
Probas	Descrición
Cartafol/dossier	Realización dun dossier ou diario de clase no que se recollan aqueles datos realmente importantes ou destacables así como sirva de memoria e guía docente.
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Realización de distintas probas que sirvan para valorar o grao de asentamento dos obxectivos e o grao de acerto entre o planeado e o logrado

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Asistencia, participación, implicación e resolución de exercicios ou proxectos propostos.	40	CB1 CB2 CG2 CG8 CG11 CE53 CE54 CE55 CE56 CT2 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT17 CT19 CT21

Presentacións/exposicións	Participación e implicación nas distintas presentacións que se propoñan, tanto individuais como grupais	10	CB4 CB5 CG2 CG12 CE45 CE55 CE56 CT1 CT2 CT9 CT18 CT21
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Capacidade de resolución de exercicios de forma autónoma	10	CB3 CB4 CG1 CG2 CE53 CE55 CE56 CE57 CE58 CT1 CT2 CT12 CT13 CT16 CT18 CT21
Cartafol/dossier	Dossier organizado con todas as actividades levadas a cabo na materia por todos os membros da clase e tanto teóricas como prácticas.	20	CB4 CG8 CE54 CE56 CE58 CT5 CT7 CT8 CT15 CT16 CT17 CT19 CT20

Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Realización individual e grupal dunha proba práctica.	20	CG2 CE53 CE54 CE55 CE56 CT2 CT9 CT12 CT13 CT14 CT16 CT18 CT21
---	---	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Avaliaranse os contidos non aprobados no mes de xuño como:

O alumno ou alumna terá que simular unha situación de aula de infantil e mostrar e ensinar dúas danzas, unha libre e unha danza do mundo.

O alumno ou alumna terá que entregar e ensinar un dossier sobre as actividades levadas a cabo nas clases. O profesor lle indicaría cales e tería que constar unha descrición detallada das mesmas, así como expoñelas diante do profesor.

As datas de exames se poden consultar na web da facultade no apartado de organización académica (<http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?id=60,0,0,1,0,0>)

Bibliografía. Fontes de información

BATALHA, A.P., Metodología do ensino da danza, UTL, Lisboa. 2004

BERGE. IVONNE, Danza la vida. El movimiento natural. Una autoeducación holística., Narcea, Madrid. 2000

KALMAR, D., ¿Qué es la Expresión Corporal?, Lumen, Buenos Aires. 2005

MONTAVEZ, M.; ZEA, M.J., Expresión Corporal. Propuestas para la acción., Re-crea., Málaga. 1998

ROMAIN, M., La danse à l'école primaire., Retz., París. 2001

RUANO, K., SÁNCHEZ, G., Expresión Corporal v Educación., Wanceulen., Sevilla. 2009

BATALHA, A.P., Metodología do ensino da danza, UTL, Lisboa. 2004

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase:

- 1) Asistencia continua a clases.
 - 2) Actitude favorable, receptiva e participativa.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas externas: Practicum**

Materia	Prácticas externas: Practicum			
Código	P02G110V01981			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	48	OB	4	An
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Martínez Figueira, María Esther			
Profesorado	Martínez Figueira, María Esther			
Correo-e	esthermf@uvigo.es			
Web				

Descrición xeral	<p>O artigo 2 do Real Decreto 1707/2011, de 18 de novembro, polo que se regulan as prácticas académicas externas dos estudantes universitarios, define estas como “[...] unha actividade de natureza formativa realizada polos estudantes universitarios e supervisada polas Universidades, cuxo obxectivo é permitirles aos mesmos aplicar e complementar os coñecementos adquiridos na súa formación académica, favorecendo a adquisición de competencias que os preparen para o exercicio de actividades profesionais, faciliten a súa empregabilidade e fomenten a súa capacidade de emprendemento”.</p> <p>O Real Decreto mencionado establece no seu artigo 3 que, coa realización das prácticas académicas externas, se pretenden alcanzar os seguintes fins:</p> <p>a) Contribuír para a formación integral dos estudantes complementando a súa aprendizaxe teórica e práctica. b) Facilitar o coñecemento da metodoloxía de traballo adecuada á realidade profesional na que os estudantes han operar, contrastando e aplicando os coñecementos adquiridos. c) Favorecer o desenvolvemento de competencias técnicas, metodolóxicas, persoais e participativas. d) Obter unha experiencia práctica que facilite a inserción no mercado de traballo e mellore a súa empregabilidade futura. e) Favorecer a innovación, a creatividade e o emprendemento.</p>
------------------	---

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber facer - Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber

CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	- saber facer
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	- saber - saber facer
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	- saber facer
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	- saber - saber facer
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	- saber facer
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	- saber facer
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.	- saber facer
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	- saber
CT5	Coñecemento de informática	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber facer
CT13	Razoamento crítico	- saber
CT14	Compromiso ético	- saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT18	Lideranza	- saber facer - Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber facer - Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer - Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento	CG1 CG6 CE61 CE62 CT1

Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro mediante o establecemento de relacións entre os coñecementos especializados, teóricos e metodolóxicos, e os resultados da observación, análise e intervención nas situacións educativas da escola na que se realizan as prácticas	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE59 CE60 CE61 CE62 CE63 CE64 CE65 CE66 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22
--	--

Interpretar e reflexionar sobre as observacións e/ou intervencións na aula mediante sesións de clase semanais organizadas polo profesor-coordinador da facultade	CG1 CG6 CG12 CE64 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT14 CT15 CT16 CT22
--	--

Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro onde se realizan as prácticas escolares

- CG1
- CG2
- CG3
- CG4
- CG5
- CG6
- CG7
- CG8
- CG9
- CG10
- CG11
- CG12
- CE59
- CE60
- CE61
- CE62
- CE63
- CE64
- CE65
- CE66
- CT1
- CT2
- CT3
- CT4
- CT5
- CT6
- CT7
- CT8
- CT9
- CT10
- CT11
- CT12
- CT13
- CT14
- CT15
- CT16
- CT17
- CT18
- CT19
- CT20
- CT21
- CT22

Asumir que a competencia profesional do mestre ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida

- CG12
- CE61
- CE64
- CT8
- CT9
- CT10
- CT14
- CT15
- CT16
- CT17
- CT19
- CT22

Contidos

Tema

1. Observación e análise da realidade escolar e do contexto físico, socioeconómico, cultural e lingüístico	Observación e análise da realidade:
- escolar e do contexto físico
- socioeconómica
- cultural
- lingüística
2. Interacción e comunicación no ámbito educativo	Procesos comunicativos no ámbito educativo.

3. A planificación educativa na escola na etapa de educación infantil. Identificación, selección e discusión de técnicas e estratexias para a xestión e o control da aula	- Planificación escolar. - Organización escolar.
4. A intervención docente do estudante en prácticas. Deseño e desenvolvemento de estratexias e recursos educativos para o ensino en áreas instrumentais e de contidos específicos	A intervención docente na aula.
5. Deseño, realización e avaliación de intervencións educativas en relación co itinerario de especialización do estudante de prácticas	A avaliación das intervencións docentes.
6. Análise e valoración crítica do proceso de ensino e aprendizaxe na aula dende os marcos teóricos e metodolóxicos ofrecidos polas outras materias	A avaliación da práctica docente realizada.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Foros de discusión	0	25	25
Debates	25	0	25
Prácticum	600	0	600
Informes/memorias de prácticas externas ou prácticum	0	550	550

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Foros de discusión	As titorías semanais, individuais e colectivas, co coordinador e os titores da Universidade serviranlle de asesoramento aos estudantes. Analizaranse e valorarán os datos observados á luz das competencias técnicas adquiridas nas outras materias e propóranse directrices para desenvolver novas tarefas.
Debates	A presentación de experiencias e reflexións realizadas durante as estadias no centro escolar e o intercambio de criterios entre os estudantes de prácticas servirán para compartir experiencias e para contrastar a propia visión de a realidade educativa.
Prácticum	O núcleo formativo fundamental do Prácticum desenvolverase mediante a participación no proceso de ensino e aprendizaxe da aula de educación infantil asignada (xeralista e de especialidade, se é o caso). O alumno de prácticas participará nas reunións dos equipos educativos dos que faga parte e colaborará nos proxectos de innovación e nas actividades extraescolares que o centro desenvolva. Así mesmo asistirá a todas as reunións e actividades organizadas para que os estudantes en prácticas coñezan en profundidade a realidade educativa da Educación Infantil.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Foros de discusión	Participación activa en espacios de discusións educativas.
Debates	Participación activa en debates educativos.
Prácticum	Realización da estancia en centros escolares.
Probas	Descrición
Informes/memorias de prácticas externas ou prácticum	Realización da memoria e diario de prácticas.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

- CG1
 - CG2
 - CG3
 - CG4
 - CG5
 - CG6
 - CG7
 - CG8
 - CG9
 - CG10
 - CG11
 - CG12
 - CE59
 - CE60
 - CE61
 - CE62
 - CE63
 - CE64
 - CE65
 - CE66
 - CT1
 - CT2
 - CT3
 - CT4
 - CT5
 - CT6
 - CT7
 - CT8
 - CT9
 - CT10
 - CT11
 - CT12
 - CT13
 - CT14
 - CT15
 - CT16
 - CT17
 - CT18
 - CT19
 - CT20
 - CT21
 - CT22
-

Informes/memorias de prácticas externas ou prácticum	Asistencia e avaliación das reunións e outras actividades programadas. Memoria de Prácticas	50	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE59 CE60 CE61 CE62 CE63 CE64 CE65 CE66 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22
--	--	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

1. A titora ou titor académico da universidade avaliará as prácticas desenvolvidas polos estudantes de conformidade cos criterios e fontes de información sinalados.
2. A titora ou titor do centro escolar, como indica o art. 13 do Real Decreto 1707/2011, de 18 de Novembro, polo que se regulan as prácticas académicas externas dos estudantes universitarios, realizará e remitirá ao titor/a académico da Universidade a avaliación final.
3. Para superar a materia do Prácticum o estudante deberá acadar o aprobado en cada un dos criterios de avaliación establecidos nos informes, tanto do titor/a do centro escolar como do titor/a académico. Manteranse as competencias adquiridas en primeira convocatoria ata segunda convocatoria.

4. Para facilitar o proceso de avaliación, antes do inicio das prácticas, o coordinador/a do Prácticum remitiralle ao centro escolar a folla de avaliación na que se reflectan as diferentes competencias obxecto de mesma.

5. Conforme a normativa vixente, con independencia de ser estudantes asistentes como non asistentes, o alumnado disfrutará de condicións equivalentes de avaliación.

Particularmente, no tocante á Memoria de Prácticas, sinalar:

1. A Memoria das prácticas desenvolverase consonte o establecido no art. 14 do Real decreto 1707/2011, de 18 de Novembro.

2. A través da guía docente, así como por outro tipo de orientacións, a Comisión de Prácticas establecerá anualmente as recomendacións precisas para unha correcta elaboración da Memoria.

3. Para facilitar o proceso de avaliación cada titor ou titora contará coa correspondente folla de avaliación.

4. As datas de entrega da Memoria de Prácticas de cada convocatoria figura reflexado no calendario académico da Facultade, podendo consultarse no apartado de organización académica da web da facultade.

Bibliografía. Fontes de información

CEBRIÁN DE LA SERNA, M. Y MONEDERO MOYA, J. J. (2009). El e-portfolio y la e-rúbrica en la supervisión del practicum. En M. RAPOSO RIVAS, M. E. MARTÍNEZ FIGUEIRA, L. LODEIRO ENJO, J. C. FERNÁNDEZ DE LA IGLESIA y A. PÉREZ ABELLÁS (coord.), El practicum más allá del empleo: formación vs training (369-380). Santiago de Compostela: Imprenta universitaria.

CID SABUCEDO, A., DOMÍNGUEZ PRIETO, E. y RAPOSO RIVAS, M. (1998). La práctica reflexiva como medio de construcción del pensamiento práctico de tutores y tutorandos. En M. A. ZABALZA BERAZA (ed.), Los tutores en el practicum: Funciones, formación y compromiso institucional (219-234). Pontevedra: Diputación Provincial de Pontevedra.

GARCÍA FERNÁNDEZ, A. (2006). La tutoría y la relación profesor-alumno en la formación para la inserción laboral. Revista de Educación (Madrid), 341, 197-211.

GUTIÉRREZ CUENCA, L., CORREA GOROSPE, J. M., JIMÉNEZ DE ABERASTURI APRAIZ, E. y IBÁÑEZ ETXEBERRIA, A. (2009). El modelo reflexivo en la formación de maestros y el pensamiento narrativo: estudio de un caso de innovación educativa en el Practicum de Magisterio. Revista de Educación (Madrid), 350, 493-505.

IGLESIAS FORNEIRO, M. L. (2005). La tecnología audiovisual al servicio del practicum: el vídeo y la fotografía digital. En L. IGLESIAS FORNEIRO, M. A. ZABALZA BERAZA, A. CID SABUCEDO y M. RAPOSO RIVAS (coord.), El practicum como compromiso institucional: los planes de prácticas (1211-1214). Santiago: Unidixital.

LATORRE MEDINA, M. J. (2007). El potencial formativo del practicum: cambio en las creencias que sobre la enseñanza práctica poseen los futuros maestros. Revista de Educación (Madrid), 343, 249-273.

LOBATO FRAILE, C. (ed.) (1996). Desarrollo profesional y prácticas/practicum en la universidad. Bilbao: Servicio Editorial de la Universidad del País Vasco.

MARTÍNEZ FIGUEIRA, M. E. (2010b). Ser tutor, ¿Cuestión de personalidad o de profesionalidad?. Revista Educativa de Orientación y Psicopedagogía, 21 (3), 1-6.

MOLINA RUIZ, E., IRANZO GARCÍA, P., LÓPEZ LÓPEZ, M. C. y MOLINA MERLO, M. A. (2008). Procedimientos de análisis, evaluación y mejora de la formación práctica. Revista de Educación (Madrid), 346, 335-361.

RAPOSO RIVAS, M. (2002). Contribuciones de las Tecnologías de la Información y la Comunicación al desarrollo del practicum de futuros docentes. En L. IGLESIAS FORNEIRO, M. A. ZABALZA BERAZA, A. CID SABUCEDO y M. RAPOSO RIVAS (coord.), Desarrollo de competencias personales y profesionales en el practicum (1-21). Lugo: Unicopia.

RAPOSO RIVAS, M. y SARCEDA GORGOSO, M.C. (2007). La integración de las TIC en la supervisión del Practicum. En A. CID SABUCEDO, M. MURADÁS LÓPEZ, M. A. ZABALZA BERAZA, M. GONZÁLEZ SANMAMED, M. RAPOSO RIVAS y L. IGLESIAS FORNEIRO (coord.), Buenas prácticas en el practicum (1091-1101). Santiago de Compostela: Imprenta universitaria.

SCHÖN, D.A. (1992). La formación de profesionales reflexivos. Hacia un nuevo diseño de la enseñanza y el aprendizaje en las profesiones. Barcelona: Paidós-MEC.

ZABALZA BERAZA, M. A (1989). Teoría de las Prácticas. La formación práctica de los profesores. En M. A. ZABALZA BERAZA (coord.), Actas del II Symposium sobre prácticas escolares (15-40). Pontevedra: Diputación Provincial de Pontevedra.

— (2004). Condiciones para el desarrollo del practicum. En Profesorado, Revista de curriculum y formación del profesorado, 8 (2), 1-22.

— (2005). El aprendizaje experiencial como marco teórico para el Practicum. En L. IGLESIAS FORNEIRO, M. A. ZABALZA BERAZA, A. CID SABUCEDO y M. RAPOSO RIVAS (coord.), El practicum como compromiso institucional: los planes de prácticas (19-34). Santiago: Unidixital.

— (2007). Buenas prácticas en el practicum: bases para su identificación y análisis. En A. CID SABUCEDO, M. RAPOSO RIVAS y A. PÉREZ ABELLÁS, El practicum: buenas prácticas en el Espacio Europeo de Educación Superior (7-34). Santiago: Tórculo.

ZEICHNER, H. (1993). A formação reflexiva de professores: ideas e práticas. Lisboa: Educa.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Traballo de Fin de Grao/P02G110V01991

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Comunicación: Lingua española/P02G110V01101

Comunicación: Lingua galega/P02G110V01201

Educación: Desenvolvemento motor/P02G110V01202

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/P02G110V01102

Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación/P02G110V01204

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/P02G110V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Socioloxía: Socioloxía da educación/P02G110V01105

Antropoloxía: Pensamento e cultura/P02G110V01401

Aprendizaxe das ciencias da natureza/P02G110V01403

Didáctica da lingua e a literatura infantil/P02G110V01404

Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica/P02G110V01301

Educación: Titoría e orientación coa familia/P02G110V01303

Idioma estranxeiro I: Francés/P02G110V01405

Idioma estranxeiro I: Inglés/P02G110V01406

Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/P02G110V01304

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/P02G110V01305

Educación física e a súa didáctica na idade infantil/P02G110V01503

Outros comentarios

Ter en conta a normativa propia de Prácticas Curriculares da Universidade de Vigo e da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo de Fin de Grao**

Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	P02G110V01991			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Martínez Figueira, María Esther			
Profesorado	Martínez Figueira, María Esther			
Correo-e	esthermf@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Traballo Fin de Grao consiste no desenvolvemento autónomo por parte do estudante dun proxecto baixo a dirección dun profesor titor, cuxa realización ten a finalidade de favorecer que o estudante integre as ensinanzas recibidas durante os estudos e asegurar a adquisición das competencias propias da titulación.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber facer - Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	- saber facer
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	- saber - saber facer
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	- saber facer

CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	- saber facer
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.	- saber facer
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	- saber
CT5	Coñecemento de informática	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber facer
CT13	Razoamento crítico	- saber
CT14	Compromiso ético	- saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT18	Lideranza	- saber facer - Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber facer - Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer - Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
É capaz de interrelacionar as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente.	CG8 CE61 CE65 CE66 CT2 CT7 CT8 CT17 CT18 CT21 CT22

É capaz de estudar ou avaliar situacións educativas e recoller, ordenar, tratar e analizar a información, tendo en conta os puntos de vista dos participantes, os conceptos teóricos, os datos da investigación, as normas legais e os procedementos institucionais.

CG1
CG2
CG4
CG5
CG8
CE63
CE64
CE66
CT6
CT11
CT13
CT14
CT15
CT16

É capaz de deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención educativa o o ciclo de infantil e planear de forma negociada unha secuencia de accións e seguir e avaliar o seu desenvolvemento.

CG2
CG4
CG6
CG7
CE63
CE64
CE65
CE66
CT1
CT2
CT9
CT10
CT13

É capaz de programar o propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións pre-profesionais e analizando a eficacia do propio programa de traballo.

CG10
CG12
CE62
CE63
CT2
CT8
CT21

É capaz de contribuír á promoción de boas prácticas do mestre participando no desenvolvemento e análise das propostas educativas que se implementan.

CG7
CG9
CG12
CE66
CT5
CT12
CT19
CT20

É capaz de sintetizar información e soste argumentos sólidos.

CG2
CG3
CG11
CT3
CT4

É capaz de presentar conclusións verbalmente e por escrito, de forma estruturada e adecuada á audiencia para a que fosen preparadas.

CG8
CT3
CT5
CT6

É capaz de elaborar e redactar informes de investigación aplicada á intervención educativa e traballos académicos e profesionais utilizando distintas técnicas, incluídas as derivadas das tecnoloxías da información e a comunicación.

CG11
CE65
CT3
CT16
CT17
CT18

Contidos

Tema

Relacionados coas materias do título.

Contidos das materias do Grao de Educación Infantil

Planificación, desenvolvemento e/ou avaliación de investigacións, recursos didácticos ou proxectos de intervención. Investigacións, recursos didácticos ou proxectos de intervención.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Traballos tutelados	10	115	125
Presentacións/exposicións	1	20	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades dirixidas á presentación do TFG, proporcionando orientacións sobre a planificación, deseño e realización do traballo.
Traballos tutelados	Ao alumnado asignaráselle un titor/a para a realización do TFG. A tutorización consistirá en supervisar e orientar ao estudante na temática, metodoloxía, elaboración e presentación e calquera outro aspecto académico, así como falcitar a súa xestión, dinamizar e facilitar todo o proceso ata a súa presentación e defensa.
Presentacións/exposicións	Exposición e defensa por parte do alumnado do TFG realizado ante un Tribunal.

Atención personalizada	
	Descrición
Metodoloxías	
Traballos tutelados	O alumnado realizará o TFG baixo a tutela do seu titor/a asignado.
Presentacións/exposicións	O alumnado realizará a defensa oral do TFG.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas

- CG1
 - CG2
 - CG3
 - CG4
 - CG5
 - CG6
 - CG7
 - CG8
 - CG9
 - CG10
 - CG11
 - CG12
 - CE61
 - CE62
 - CE63
 - CE64
 - CE65
 - CE66
 - CT1
 - CT2
 - CT3
 - CT4
 - CT5
 - CT6
 - CT7
 - CT8
 - CT9
 - CT10
 - CT11
 - CT12
 - CT13
 - CT14
 - CT15
 - CT16
 - CT17
 - CT18
 - CT19
 - CT20
 - CT21
 - CT22
-

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE61
CE62
CE63
CE64
CE65
CE66
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Tribunal será a media aritmética das notas atribuídas por cada un dos seus membros.

O TFG debe ser un traballo persoal no que se constrúa un discurso propio. Cando se utilicen ideas ou palabras doutra autoría acreditarase explicitamente a súa orixe.

Aqueles estudantes que non superen o TFG na avaliación do segundo cuadrimestre poderán presentarse á segunda convocatoria no mes de xullo.

As datas de entrega da memoria e da defensa do TFG serán publicadas con antelación suficiente na web da Facultade.

No caso de obter a cualificación de suspenso, ben sexa na primeira ou segunda convocatoria, o tribunal fará chegar un informe coas recomendacións oportunas ao estudante e ao/o titor/a para a mellora do traballo e a súa posterior avaliación.

Conforme a normativa vixente, con independencia de ser estudantes asistentes como non asistentes, o alumnado disfrutará de condicións equivalentes de avaliación.

Bibliografía. Fontes de información

Ferrer, V.; Carmona, M.; Soria, V. (Eds.), El Trabajo Fin de Grado. Guía para estudiantes, docentes y agentes colaboradores, Madrid: McGraw Hill, 2012

Bibliografía complementaria:

- APA (2010). Manual de Publicacións da American Psychological Association (3ª ed. traducida da 6th en inglés). Méjico: Manual Moderno.
 - Cordon, J.A.; López, J.; Vaqueiro, J. (2001). Manual de investigación bibliográfica e documental. Madrid: Pirámide.
 - Xurado Vermellas, E. (2002). Técnicas de investigación documental: manual para a elaboración de tese, monografías, ensaios e informes académicos. México: Thompson.
 - Walker, Melissa (2005). Como escribir traballos de investigación. Barcelona: Gedisa.
-

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Prácticas externas: Practicum/P02G110V01981

Outros comentarios

Ter en conta a normativa propia de TFG da Universidade de Vigo e da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte
